

Arkæologiske udgravninger i Danmark

Katalog 1986

Elektronisk udgave
Kulturarvsstyrelsen 2006

Frederiksborg Amt

1. Esrum Kro

01.01.03 Esbønderup

Bygning

Årsag ikke oplyst

Nyere tid

Forud for et projekteret anlægsarbejde er der foretaget en prøveudgravning ved Esrum Kro. På stedet er på Resens kort fra 1679 angivet de kongelige stalde (efterreformatorsk). Der anlagdes en ca. 25 m lang og 2 m bred søgegrøft. Heri fremkom stenfundamenter, der antages at stamme fra bygninger. Ved undersøgelsen fremkom enkelte genstande (bl.a. en hvæssesten, en jernkniv samt en del knogler). Muligvis udvidet undersøgelse i 1987

GIM 3139

Steffen Stummann Hansen

Bebyggelse - Nyere tid

2. Ålekistebro

01.01.05 Græsted

Boplads

Årsag ikke oplyst

Ertebøllekultur

sb. 25. Ved den fossile Søborg Fjord, udgravedes i efteråret 1986 seks kvadratmeterfelter samt nogle mindre prøvehuller i bopladsen Ålekistebro. Nøjagtig 40 år forinden havde Eyvind Freundt gravet på pladsen. På grundlag af dette materiale er pladsen senere gjort til eponymlokalitet for slutfasen i den sjællandske Ertebøllekronologi. Med sin beliggenhed ved en flaskehals i den daværende littorinafjord har pladsen haft et betydeligt ressourcepotentiel for en fangstbaseret økonomi. Umiddelbart bag pladsen ligger desuden en udstrakt, veldrænet dyrkningsflade. Formålet med den nye undersøgelse var at få et billede af lagenes bevaringstilstand og i den forbindelse at få be- eller afkræftet indtrykket af, at det ikke lader sig gøre stratigrafisk at udskille enkeltfaser på grundlag af materialet fra denne lokalitet samt at pladsen i kraft af sin optimale beliggenhed måtte rumme adskillige bosættelsesfaser. Mellem et meget oldsagsrigt pløjelag og morænebunden af sandet ler fandtes en lagserie bestående af vekslende tørve- og gytjelag og et enkelt marint sandlag. De organiske lag var alle steder stærkt nedbrudte med kraftige udtøringsprækker og slørede laggrænser. Inventaret domineredes af tværpile; skiveøkser forekom relativt fåtalligt, kærneøkser næsten ikke. Der fremkom et pænt knoglemateriale, men kun enkelte redskaber af organisk materiale. Blandt tværpilene fandtes typerepræsentanter for samtlige tre Ertebøllefaser (ældste Ertebølle, 7%; mellemste Ertebølle, 24%; yngste Ertebølle, 69%). Desuden fandtes neolitisk indslag såsom fragmenter af tyndvægget keramik, en flintplanke og en senneolitisk pilespid. Hele vejen igennem en fundsammensætning, der ret nøje svarer til det, der tidligere var udgravet. Det kan konkluderes, at pladsens hovedbosættelse falder indenfor den sene Ertebøllefase med markante ældre og yngre indslag. Pladsen frembyder ringe muligheder for stratigrafiske iagttagelser, til gengæld bør den i kraft af sin beliggenhed i det lokale ressourceområde have tiltrukket aktiviteter, der kan have sat sig markante spor i undergrunden. Sådanne spor bør eftersøges ved en senere fladeafdækkende undersøgelse.

GIM 2999

Carsten Paludan-Müller

Bebyggelse - Ældre stenalder

3. Søborg slot og købstad

01.01.10 Søborg

Voldsted/hus

Årsag ikke oplyst

Middelalder

I samarbejde med Gilleleje Museum og bekostet af Frederiksborg Amt er igen i år foretaget undersøgelser på selve Søborg Slot, særlig med henblik på at fastlægge udstrækningen og konstruktionen af det ældste anlæg (AUD 1985, 1). Desuden er der øst for Søborg kirke udgravet en bygning med sammenhængende stensyld fra tiden omkring 1300. Før opførelsen af bygningen var stedet blevet tilført et kraftigt opfyldningslag med en del genstande, som hører 1100-årene til.

NM II 108/86

Søren Frandsen

Robert Egevang

Bebyggelse - Middelalder

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

4. Over-Dråby Nord

01.02.01 Dråby

Gruber

Årsag ikke oplyst

Middelalder

sb. 360. I et stitracé undersøgtes enkelte gruber, hvoraf en med sikkerhed lod sig datere til tidlig middelalder. De øvrige, som var fundtomme, må udfra fyld og form være fra samme tid. Gruberne må ses i sammenhæng med det middelalderlige Dråby, som var beliggende tæt herved.

GIM 3165

Arne Hedegaard Andersen

Grube - Middelalder

5. Møllevej, Jægerspris

01.02.01 Dråby

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

sb. 357. Ved muldafrømning på byggegrund blev påtruffet nogle kogegruber og gruber indeholdende skår af yngre bronzealderkarakter. En supplerende prøvegravning på den endnu ikke muldafrømmede del af byggegrunden blev foretaget, også her fremkom enkelte kogegruber og gruber med lerkarskår. Men ingen spor af huse kunne påvises. I alt blev undersøgt 15 anlæg, fordelt på syv kogegruber, to affaldsgruber og tre pletter med bevaret kulturlag. Bedømt ud fra lerkarskårene fra gruberne og kulturlagspletterne kan bopladssporene dateres til yngre bronzealder. Anlæggene lå på fladt terræn neden for en bakke

GIM 3204

Arne Hedegaard Andersen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

6. Over Dråby Syd

01.02.03 Gerlev

Boplads/gruber/grav

Årsag ikke oplyst

y.br./rom./vik.?

sb. 122. I et stitracé undersøgtes over en strækning på omtrent 400 m spredte bebyggelsesspor fra yngre bronzealder (per. IV) i form af et kulturlag med skår og nogle gruber og kogegruber. Ingen spor af huse kunne påvises. Bebyggelsessporene fremkom dels på en flad bakketop og på en svag skråning ned imod en lavning. Desuden blev undersøgt en grube fra yngre romersk jernalder. En udateret skeletgrav, dækket af en stendynge, blev også undersøgt. Liget lå i hocker. Desværre var graven uden daterende oldsager, men stratigrafisk kan det fastslås, at den blev anlagt engang i perioden efter yngre bronzealder til tidlig middelalder. Noget tyder på vikingetid.

GIM 3164

Arne Hedegaard Andersen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Kulturlag - Yngre bronzealder

Grube - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Udateret

7. Bolsted, Landerslev

01.02.03 Gerlev

Gårdtomt

Årsag ikke oplyst

Nyere tid

sb. 134. Forud for nedrivning af Bolsted blev foretaget en mindre prøvegravning under gulvlaget for at konstatere evt. spor af forløbere for nuværende gård. Der blev kun påtruffet enkelte spor af en bygning, som kendes fra taxation i 1827, i form af et gult lergulv, et nordligt tagdryp og mulige rester af den nordlige langside (væg) samt en indre skillevæg.

GIM 3166

Arne Hedegaard Andersen

Bebyggelse - Nyere tid

8. Femhøjvej

01.02.03 Gerlev

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

sb. 127. Rekognoscering og prøveundersøgelser forud for anlæggelse af omfartsvej vest for Gerlev. Der konstateredes spor af et Større bopladsområde i form af gruber, kogegruber og enkelte stolpehuller. Det undersøgte findes på de jævne nordlige og sydvestlige skrånninger til et plateau. En grube på nordskrånningen ydede et par karakteristiske yngre bronzealders flækkeknive, keramik der kan dateres til yngre bronzealders anden halvdel samt partier med muslingeskaller og et mindre stykke havbund, der åbenbart er kommet med op ved opgravningen af muslingerne. I de undersøgte gruber på plateauets SV-side kun ringe keramik, men nok til en datering til yngre bronzealder. Der foretoges ingen undersøgelser på selve plateauet, da dette ikke berørtes af omfartsvejen, men fund på overfladen i form af en stor ligger til en kværnsten og flere i overfladen synlige gruber med keramik og muslingeskaller viser, at der også er bebyggelse her, antagelig bebyggelsens hovedområde

GIM 3059

Flemming Kaul

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

9. Nyvangsgård

01.02.05 Kyndby

Kulturlag

Årsag ikke oplyst

Tragtbægerkultur

sb. 102. Efter rekognoscering i området foretoges en prøvegravning, der viste partier af kulturlag eller nedskredet kulturlag omkring en mindre højning, hvor der ikke iagttoges anlægsspor. Et mindre, men forholdsvis varieret keramikmateriale (+ lidt flint) daterer fundlaget til MN I.

NMI 6517/86

Flemming Kaul

Kulturlag - Yngre stenalder

10. Nyvangsgård

01.02.05 Kyndby

Gruber

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

sb. 101. Ved rekognosceringer i området iagttoges, synligt i overfladen på skrånningerne på hver side af et mindre, aflangt plateau, et større antal kogegruber og gruber. En prøvegravning på selve plateauet ydede ingen bosættelsesspor bortset fra et par kogegruber. Et par af gruberne på plateauets nordside undersøgte. I dem fandtes et keramikmateriale, der kan dateres til bronzealderens per. VI, samt tre kraftige flækkeknive - eller segle - af yngre bronzealders form.

NMI 6518/86

Flemming Kaul

Grube - Yngre bronzealder

11. Onsved Mark

01.02.08 Skuldelev

Langhøj

Årsag ikke oplyst

Tragtbægerkultur

sb. 6. I samarbejde med Københavns Folkeuniversitet undersøgtes i sommeren en overpløjet langdyssetomt. Dyssetomten var velbevaret, og næsten alle stensporerne til de store randsten kunne erkendes, således at dyssens mål på ca. 15 x 7 m kunne bestemmes. Orienteringen er N-S. Uden for og omkring disse stenspor afrensedes hundredvis af udskredne tømursfliser. Centralt i dyssen, omgivet af en stenpakning, fandtes velbevarede rester af kammeret, der var firkantet til polygonalt, ca. 2,5 X 2 m, med en af de store megalitter delvis bevaret. Under det vanlige lag af flintskærver fremkom en smuk bundbrolægning. Selve kammerets fundlag må være bortpløjet. Ingen spor af gangen. Koncentreret omkring gangens formodede udmunding i øst var der rester af et offerlag med tragtbægre, der kan dateres til MN I; i offerlaget lå desuden en halv dolkstav. Længere borte fra indgangen bl.a. skår med en senere datering inden for mellemneolitisk tragtbægerkultur, formodentlig afspejlende udrømning; i samme område, lidt borte fra indgangen, desuden to smukke enkeltgravspilespidser af D-type, som ligeledes kan afspejle udrømning. Efter den egentlige undersøgelses afslutning opdagedes det, at en af de mange udskredne tømursfliser (29 x 17 x 5 cm) i norddelen af vestsiden var udstyret med 12 skåltegn, ikke særligt store, med en diameter på ca. 2 cm. De fleste af skåltegnene synes at gruppere sig i to parallelle rækker. Det synes klart, at skåltegnene er anbragt, før stenen er hugget til en tømursflise, idet to eller tre af tegnene er afbrudt ved den ene kant, og af et tredje tegn er kun bunden tilbage, så her er en flage slået af stenen, efter at skåltegnet er lavet. Da stenen er hård og velbevaret, kan det udelukkes, at afspaltningen er sket ved vind og vejrs påvirkning. Det er sandsynligt, at vor sten hører dyssetid til, og den kan således betragtes som vor ældst daterede skålsten

NM I 4945/83

Flemming Kaul

Gravhøj - Yngre stenalder

Megalitanlæg - Yngre stenalder

12. Jordhøjvej

01.03.12 Slangerup

Grube

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

sb. 55. I forbindelse med udvidelse af et kommunalt idrætsanlæg var man truffet på en affaldsgrube med en diameter på ca. 5 m og en dybde på ca. 0,5 m. Gruben - der ved Amsarkæologisk Kontors tilstedekomst var delvist bortgravet - var beliggende på sydskråningen af et højdedrag. Ved udgravningen af den bevarede del af gruben fremkom en stor mængde lerkarskår og flint (herunder flækkesegl) samt en enkelt knusesten (per. VI

GIM 3137

Steffen Stummann Hansen

Grube - Yngre bronzealder

13. Foderstofgården

01.03.02 Frederikssund

Gårdtomt

Årsag ikke oplyst

Nyere tid

I forbindelse med et projekteret byggeri foretoges i samarbejde med Egnsmuseet Færggården en mindre prøvegravning på en købmandsgård anlagt i sidste halvdel af 1600-årene i Frederikssund by. Målet med undersøgelsen var at indhente oplysninger om den begyndende bydannelse i Frederikssund i 1600-tallet ved bl.a. mere præcist at få fastlagt den daværende kystlinie umiddelbart bag gården. Det lykkedes ikke ved undersøgelsen at få etableret de for en løsning af dette spørgsmål nødvendige stratigrafier.

GIM 3116

Steffen Stummann Hansen

Bebyggelse - Nyere tid

14. Kronborg slot

01.04.07 Helsingør

Borg

Årsag ikke oplyst

Midd./nyere tid

sb. 13. Nationalmuseet har i 1986 fortsat arbejdet med at registrere oplysninger af arkæologisk og bygningsarkæologisk karakter, som fremkommer i forbindelse med vedligeholdelsesarbejder på Kronborg slot (AUD 1985, 8). Blandt iagttagelserne kan nævnes spor af ældre false formentlig fra vinduesnicher i søndre ringmur over kirkehælvne, den oprindelige dør ind til underetagen i Erik af Pommerns salshus samt forholdene omkring søjlebaserne i sydfløjens kælder.

NM II 11/86

Harald Langberg

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

Forsvarsanlæg/voldsted - Nyere tid

15. Lille Kregme

01.05.03 Kregme

Vrag

Årsag ikke oplyst

Middelalder

Roskilde Fjords nordlige del har igen dannet rammen om en marinarkæologisk undersøgelse. Skibshistorisk Laboratorium og Vikingskibshallen har i fællesskab indledt udgravningen af et sønderbrudt koggevrag fra omkring 1400. På trods af vrages stærkt ødelagte tilstand afslører den kravelbyggede bund, de klinklagte sider og de udragende bjælkeender, at vi står over for et handelsfartøj af koggetype. I vrageset er fundet en næsten hel middelalderkande samt skår af flere andre, en kniv og andet løsøre. Et sted i vrageset fandtes en del håndskårne tørv, som muligvis har været anvendt som pakkemateriale mellem varerne i koggen. Undersøgelsen vil blive fortsat (se nr. 510)

SL 70

Flemming Rieck

Vrag - Middelalder

16. Skævinge Boldbaner

01.05.06 Skævinge

Sarupanlæg/depot

Årsag ikke oplyst

TRB/ENK

sb. 21. Ved muldafrømning i forbindelse med anlæggelse af boldbane fremkom to såkaldte voldgrave fra et Saruplignende anlæg. Ved en yderligere fladeafdækning og udlæggelse af søgegrøfter blev påtruffet endnu tre voldgrave. Men ind imellem lå store mulddepoter, som kan dække over flere. Voldgravssystemet kunne, indenfor området berørt af anlægsarbejdet, iagttages i en enkelt række og i et buet forløb over en strækning på 200 m i retningen NV-SØ på en flad bakketop. Det er sandsynligt, at anlægget fortsætter i begge retninger. For at efterspore en ekstra voldgravsrække i et mulig dobbelt forløb blev der udlagt søgegrøfter ned i undergrunden i det allerede muldafrømmede område, men der dukkede ikke flere voldgrave op. Den manglende række i et evt. dobbeltsystem må i så fald søges udenfor boldbanens område, under en plantage. Der blev ikke konstateret en tilhørende palisade. Kun to voldgrave blev frilagt i deres helhed, og de målte henholdsvis 21 x 7 og 13 x 7 m og lå meget tæt sammen, der var kun 1-2 m imellem. Afstanden til og mellem de øvrige voldgrave var ret stor, op til 30-50 m og de var også længere og bredere. Voldgravene var bevaret i en dybde af 11,5 m. Det er sandsynligt, at de to tæt sammenliggende og totalt frilagte voldgrave skal tolkes som en port/indgang - ved disse to blev frilagt et større område, så her er der stor sikkerhed for, at der er tale om et enkelt forløb. Alle fem voldgrave indeholdt oldsagsmateriale. De fire dog ret mådeholdende, hvorimod en var særdeles righoldig. Det drejer sig især om lerkarskår, skår fra bageplader/lerskiver, flintredskaber og flintafslag. En stor del af keramikken - og lerskiverne - er ornamenterede. Der kan samles flere hele kar, og mange er ornamenteret i bevirket snor. Ud fra oldsagerne, især keramikken, kan anlægget dateres til TNC/Virumstil. Fra samme tid blev undersøgt tre mindre anlæg. Desuden fremkom et depotfund fra stridsøksætiden bestående af to tyknakkede flintøkser. Den ene økse er hulægget og usleben, den anden er retægget og delvis sleben samt opskærpet. Økserne lå nakke mod nakke

GIM 3167

Arne Hedegaard Andersen

Depotfund/skattefund/offerfund - Yngre ste

Sarupanlæg - Yngre stenalder

17. Hagelsegård

01.05.11 Ølsted

Boplads/huse

Årsag ikke oplyst

Vikingetid

sb. 87. I forbindelse med udvidelse af en eksisterende grusgrav foretoges en muldafrømning i et 1.000 m² stort område beliggende på den sydøstlige skråning af et højedrag. Herved fremkom spredte stolpehuller, ildsteder samt tre grubehuse, hvori fremkom Østersøkeramik, lokal keramik, knogler, to fragmenter af glimmerskifer samt enkelte mindre jerngenstande (knivblad, nagle og kontraplade). På baggrund af keramikmaterialet må pladsen dateres til sen vikingetid. Yderligere undersøgelser i området forventes gennemført i 1987

GIM 3034

Steffen Stummann Hansen

Bebyggelse - Vikingetid

18. Maxivej

01.05.11 Ølsted

Gravplads

Årsag ikke oplyst

Æ.br./y.br.

sb. 78. Forud for et planlagt sommerhusbyggeri foretoges en udgravning af sb. 78 (heri angivet en overpløjet gravhøj). Ved undersøgelsen forekom en urnegrav fra yngre bronzealder (uden gravgaver) samt rester af i alt fem skeletgrave, der må henføres til ældre bronzealder. Blandt skeletgravene må fremhæves en mandsgrav med bevaret skelet (gravgaver: bæltehage), en kvindegrav, hvor kun tandemalje var bevaret (gravgaver: ørenringe af bronze) samt en barnegrav med et yderst velbevaret skelet af et ca. seksårigt barn (ingen gravgaver). Pladsen er bemærkelsesværdig derved, at der ikke synes at have været en gravhøj på stedet, men at i stedet en naturlig højning har været benyttet som gravplads. Mands-, kvinde- og barnegraven var alle gravet i undergrunden, hvor kun kvindegraven har en mindre stenopbygning i nedgravningen. Der bør anføres, at urnegraven var gravet ned i en af skeletgravene

GIM 3161

Steffen Stummann Hansen

Gravplads/grav - Ældre bronzealder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

19. Gammelgård

01.06.01 Farum

Gårdtomt

Årsag ikke oplyst

Nyere tid

Forud for et projekteret anlægsbyggeri foretog Amtarkæologisk Kontor ved Gilleleje Museum en prøveudgravning på tomten af Gammelgård i Farum by. Gården - der ikke har været udskiftet - er omtalt i kilder tilbage fra sidste halvdel af 1600-tallet. Ved undersøgelsen etableredes en række søgegrøfter, hvori flere kulturlag kunne udskilles. Der blev ikke fundet daterende materiale, der kunne indicere, at gården er ældre end oplysningerne i de skriftlige kilder.

GIM 3170

Steffen Stummann Hansen

Bebyggelse - Nyere tid

20. Mosevej

01.06.02 Ganløse

Boplads/huse/gruber

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

sb. 86. I forbindelse med et projekteret vejanlæg foretoges i et område på ca. 3000 m² en udgravning. Herved fremkom spor efter mindst fire huse, hvor kun spor efter de tagbærende stolper var bevarede. Alle husene var orienteret i omtrent VNV-ØSØ. Det drejer sig formentlig om to gårdsanlæg, hvor de tre af bygningerne repræsenterer forskellige faser i det ene anlæg, mens det fjerde hus udgør det andet gårdsanlæg. De to gårdskomplekser er adskilt af et område med store affaldsgruber. Gårdsanlægget, der ligger på en vestlig skråning ind mod Ganløse by, repræsenterer formentlig den vestlige del af en større bebyggelse (jf. NM I, j.nr. 3067/80). En række stolpehuller er tolket som rester af hegn, der har afgrænset bopladsen mod vest. Ved udgravningen fremkom en del keramik og knogler samt en enkelt benmål med gennemboring. Pladsen må dateres til begyndelsen af ældre romersk jernalder. Der forventes foretaget yderligere undersøgelser i området i 1987

GIM 3192

Steffen Stummann Hansen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Grube - Romersk jernalder

21. Rytterbakken

01.06.07 Ølstykke

Gruber

Årsag ikke oplyst

Y.br./æ.j.

sb. 83. Forud for et projekteret anlægsarbejde i et område beliggende på sydskråningen af et højdedrag foretoges en prøveundersøgelse. I en række søgegrøfter fremkom i alt tre gruber, der indeholdt en del keramik samt lidt flintaffald. Fundet lader sig ikke sikkert datere, men må antagelig henføres til yngre bronzealder/ældre jernalder.

GIM 3136

Steffen Stummann Hansen

Grube - Yngre bronzealder

Grube - Ældre jernalder

Københavns Amt

22. Lykkebækparken

02.01.05 Højelse

Boplads/hus

Årsag ikke oplyst

Jernalder

sb. 38. I foråret 1986 foretog museet en prøvegravning i et lokalplanområde, hvori der fremkom et jernalderhus bevaret med fire sæt tagbærende stolper. Der vil i 1987 blive foretaget yderligere undersøgelser på lokaliteten, der ligger mindre end 500 m fra en totalundersøgt jernalderbebyggelse fra 4-5 årh., Bellingegård

KØM 1287

Svend Åge Tornbjerg

Bebyggelse - Jernalder

23. Landsbyen Avedøre

02.02.02 Brøndbyøster

Huse/brolægninger

Årsag ikke oplyst

Midd./ nyere tid

Som led i de landsbyundersøgelser, Nationalmuseets 2. afdeling foretager i samarbejde med Københavns Amt, er der udgravet på to lokaliteter i den tidligere landsby Avedøre. Der blev fremdraget gulve, brolægninger m.m., som daterer sig tilbage til 1100-årene.

NM II 679/86

Eva Hansen

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

24. Brøndbylund

02.02.02 Brøndbyøster

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

Ved en prøvegravning syd for Brøndbyøster erkendtes rester af en bronzealderboplads i form af affaldsgruber, kogestensgruber, materialegruber og et par stolpehuller. Keramikken synes at være fra yngre bronzealder. I alt undersøgtes 1.100 m² forud for anlæggelse af hovedregnvandsanlæg. Den centrale del af bopladsen har antagelig ligget under motorvejen syd for det undersøgte område.

SØL 263

Flemming Kaul

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

25. Albertslund Eng

02.02.14 Tåstrup Nykirke

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Oldtid

sb. 69. Forud for nedlægning af fjernvarmenet blev der foretaget en prøvegravning på ca. 800 M², hvorved konstateredes en stor mængde koge- og materialegruber uden oldsagsindhold men af oldtidskarakter. Der er antagelig tale om udkanten af et bopladsområde, som har ligget på en lille holm i et ret vådt område

SØL 259

Preben Rønne

Bebyggelse - Oldtid

Grube - Oldtid

26. Dybendal

02.02.11 Sengeløse

Boplads/hus/gruber

Årsag ikke oplyst

Tragtbægerkultur

sb. 69. I december 1986 foretoges en udgravning ved motorvejen i Høje-Taastrup kommune nord for IKEA. Ved rekognoscering var der fundet en del flint fra yngre stenalder. Undersøgelsen afslørede en mængde affaldsgruber og en del stolpehuller, hvoraf nogle må være fra et hegn, medens en række dybe huller må have udgjort midtstolperækken i et langhus med et mindre antal vægstolper bevaret. Huset kan eventuelt være fra MN Ia, da der er fundet en del keramik af Troldebjergtype i affaldsgruber. Også senere mellemneolitiske faser er repræsenteret på pladsen.

SØL 273

Susanne B. Petersen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

27. Baldershøj

02.02.08 Ishøj

Langhøj/huse

Årsag ikke oplyst

Neo./æ.br./y.br.

Forud for erhvervsbyggeri foretoges en udgravning på ca. 2.000 M2 omfattende en formodet langhøjsrest og to bronzealderhuse. Højen sås som en langstrakt, nærmest trapezformet svag øst-vest vendt højning i terrænet og i profil som et 20-30 cm tykt højfyldslag. Der var ingen bevarede grave i højen, men der fandtes noget stenalderflint i overfladen. Umiddelbart NØ for højen fandtes et langhus, formentlig fra ældre bronzealder, medens der SV for højen fandtes et hus fra sandsynligvis yngre bronzealder. Begge huse er øst-vest vendte, ca. 16 x 6 m, med afrundede gavle og delvis bevarede vægstolperækker. For begge huse gælder, at det er væggen ind mod højen, som er bevaret - formentlig fordi udpløjet højfyld har ligget som et beskyttende lag henover husvæggene. Tæt ved det yngste hus fandtes en affaldsgrube med et menneskekranium i. Dette kan eventuelt stamme fra en grav i højen, som så allerede er blevet forstyrret i yngre bronzealder.

SØL 266

Preben Rønne

Gravhøj - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre bronzealder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

28. Måløv Byvej

02.02.10 Måløv

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Oldtid

sb. 25. Ved en prøvegravning på i 800 m2 fordelt over et større areal fremkom et mindre antal koge-og materialegruber samt spor af en nedbrændt mindre bygning (staklade). Der fandtes kun ét lerkarskår af oldtidskarakter.

SØL 151

Flemming Kaul

Bebyggelse - Oldtid

Grube - Oldtid

29. Knastebakken

02.02.10 Måløv

Stenlægning

Årsag ikke oplyst

Ældre jernalder

sb. 23. Forud for byggeri undersøgtes en stenlægning, som nogle år forinden var konstateret ved havegravning. Dengang fandtes lerkarskår af stenalderkarakter. Ved den egentlige undersøgelse afdækkedes stenlægningen i hele sin udstrækning. Den lå i et nærmest cirkulært fyldskifte på 5,5 m i diameter. Stenlægningen udfyldte den vestlige halvdel med sten i flere lag. I toppen af stenlægningen fandtes lerkarskår fra ældre jernalder. I bunden af fyldskiftet lå en tyndnakket usleben flintøkse og i samme niveau 50 cm øst herfor dele af et lerkar fra sen førromersk/ældre romersk jernalder. Der blev ikke fundet anlægsspor i tilknytning til stenlægningen. Ej heller stenspor fra eventuelle megalitter

SØL 249

Tola Andersen

Bebyggelse - Ældre jernalder

30. Landsbyen Smørumovre

02.02.12 Smørum

Huse

Årsag ikke oplyst

Midd./nyere tid

I Smørumovre fortsætter Nationalmuseet på 2. år sine udgravninger efter spor af ældre bebyggelser i landsbyen (AUD 1985, 19). Undersøgelsen var finansieret af Københavns Amt. Der blev i år udgravet fem forskellige lokaliteter. Ved undersøgelserne fremkom dele af bygninger i form af syldsten, stolpehuller og lergulve, et stykke af en brolagt vej, kogegruber, ildsteder og ovne. Dateringen af de forskellige anlæg varierer fra tidlig middelalder til 1700-årene. Det blev bekræftet for Smørumovres vedkommende, at man op gennem middelalder og renæssance, når en gårds bygninger var udtjent og nye skulle opføres, har lagt dem stort set på samme plads som de gamle. Det er tæt på eller under de nuværende bygninger, at de gamle skal søges.

NM II 261/86

Anne Preisler

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

31. Grav Agre

02.02.15 Vallensbæk

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Y.br./æ.j.

sb. 17. Ved kontrol af naturgasgrøft øst for Vallensbæk kirke registreredes et større antal gruber og stolpehuller med keramik fra yngre bronzealder eller ældre jernalder. Bopladsstrukturene strakte sig over den øverste del af en sydskråning og et ovenfor liggende plateau og var at forvente på dette sted nær St. Vejle å.

SØL 267

Eliza Fønnesbech-Sandberg

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Ældre jernalder

Grube - Ældre jernalder

32. Kirkebredegård

02.02.15 Vallensbæk

Kulturlag

Årsag ikke oplyst

Oldtid

sb. 18. Ved kontrol af naturgasgrøft nordøst for Vallensbæk landsby registreredes et 20 m langt og op til 60 cm tykt kulturlag med et indhold af udateret oldtidskeramik, dyreknogler, brændt ler og trækulsspor.

SØL 268

Eliza Fønnesbech-Sandberg

Kulturlag - Oldtid

33. Fuglebakkerne

02.02.16 Værløse

Boplads/gravplads

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

sb. 55. I 1985 registreredes en urne med brændte ben og en stenlægning med lerkarskår i rodnettet af væltede træer i Farum Præsteskov. I 1986 undersøgte de to tætliggende fundsteder af Søllerød Museum i samarbejde med Værløse Museum. Der afdækkedes dels et mindre felt ved håndkraft, dels gravedes en del prøvehuller fordelt over et større område. Herved konstateredes, at der findes bopladsstrukturer over et større areal, og at der muligvis også er tale om en gravplads. Den tidligere fremkomne urne var nedsat i kanten af en stenlægning, under hvilken der fandtes en brandpletgrav. Afsøgning med stenspyd tyder på, at der vil kunne findes flere stenlægninger (grave). Keramik fra såvel boplads som grav(e) giver en datering til ældre romersk jernalder.

SØL 230

Tola Andersen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

34. Nørregade 2

02.03.06 København

Bygning

Årsag ikke oplyst

Middelalder

sb. 104. Efter anmodning fra Fredningsstyrelsen foretog museet en registrering af munkesterismurværk i kælderen I et forsøg på at opnå en nærmere datering, foretoges en undersøgelse i gulvet uden resultat. Gennem arkivalier kan en datering til første halvdel af 1400-årene sandsynliggøres.

KBM AA 84

Majken Hansen

Kirsten Christensen

Henrik Jacobsen

Bebyggelse - Middelalder

35. Gl. Kongevej 33

02.03.06 København

Bygning

Årsag ikke oplyst

Nyere tid

sb. 79. I forbindelse med et større byggeri mellem Gl. Kongevej og Vesterbrogade fik museet lejlighed til at foretage en sondage på grunden. Ved undersøgelsen fandtes de nederste skifter af en kridstensmur under fundamentering. I tilknytning til muren fandtes et gulv lagt med Flensborgsten, hvilket sandsynliggør en datering til 1700-årene

KBM AA 85

Kirsten Christensen

Bebyggelse - Nyere tid

36. Pilestræde 42

02.03.06 København

Bygning

Årsag ikke oplyst

1600-tallet

sb. 77. Ved en mindre undersøgelse i et kældergulv, foretaget da man skulle til at iværksætte understøbning af fundamenter, kunne det konstateres, at den stående bygning blev rejst i 1600-årene som den første på stedet. Ved undersøgelsen fandtes bl.a. diglefragnienter, dele af støbeforme samt bronzestumper

KBM Aa 86

Kirsten Christensen

Bebyggelse - Nyere tid

37. Brolæggerstræde 11

02.03.06 København

Kulturlag

Årsag ikke oplyst

Middelalder

sb. 84. Ved jordarbejder i forbindelse med fundamentsunderstøtning fik museet lejlighed til at foretage en mindre undersøgelse. Under den stående bygning fra slutningen af 1700-årene fandtes rester af brændt lerklining i kulturlag med fragmenter af glaseret kande og gråbrændt kuglepotte.

KBM AA 88

Kirsten Christensen

Kulturlag - Middelalder

38. Hovedvagtsgade

02.03.06 København

Bybefæstning

Årsag ikke oplyst

Middelalder

sb. 83. Da kloakledningen i Hovedvagtsgade i juli måned blev udskiftet, kunne resten af den middelalderlige østvold konstateres i den gravede rendes profilvæg.

KBM AA 90

Kirsten Christensen

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

39. Snaregade 14

02.03.06 København

Kulturlag

Årsag ikke oplyst

Nyere tid

sb. 159. I forbindelse med en større udgravning til et bygningsfundament registrerede museet flere anlæg ældre end de eksisterende på stedet. Ca. 2 m under nuværende overflade fandtes under et lag af trækul og aske, en brandskadet fodrem og en brolægning. Tværs over det udgravede område løb en vandledning af fyrretræ.

KBM AA 91

Kirsten Christensen

Kulturlag - Nyere tid

40. Mikkel Bryggersgade 11

02.03.06 København

Kulturlag

Årsag ikke oplyst

Middelalder

Bymuseet foretog i efteråret en prøveundersøgelse for at konstatere kulturlagenes tykkelse og beskaffenhed. Søndagen viste, at der på stedet er bevaret en intakt stratigrafi fra recente fund i overfladen til oprindelige muldlag overlejret af lag med Østersøkeramik. Prøveudgravningen vil senere blive fulgt op af en egentlig undersøgelse i forbindelse med byggearbejder på stedet.

KBM AA 92

Connie Hinsch

Kirsten Christensen

Kulturlag - Middelalder

41. Lundtofte gadekær

02.03.07 Lyngby-Tårnbæk

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Oldtid

Ved en mindre prøvegravning forud for byggeri fandtes to forskellige steder ved Lundtofte gadekær, dels en affaldsgrube med keramik af oldtidskarakter, dels nogle gruber og stolpehuller uden daterende materiale.

SØL 269

Preben Rønne

Bebyggelse - Oldtid

Grube - Oldtid

42. Nymølle/Mølleåen

02.03.10 Søllerød

Mølledæmninger

Årsag ikke oplyst

Vik./midd.

I 1986 fortsatte arkæologiklubben Flækken undersøgelserne af dæmningsforløb ved Mølleåen. Der menes at være rester af to dæmninger, dels en fra omkring år 1000, dels en som er ældre end 1643. Undersøgelserne vil i 1987 blive koncentreret om at finde faste anlæg i form af vandmøller.

SØL A 52

Eliza Fonnesbech-Sandberg

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

43. Stationsvej

02.03.10 Søllerød

Boplads/gruber/grave

Årsag ikke oplyst

Kongemose/Ertb.

I foråret 1986 indledtes en større undersøgelse på grunden Stationsvej 19, Vedbæk, som følge af nedrivningen af det på grunden beliggende hus og med henblik på opførelsen af et nyt ejendomskompleks. I efteråret 1985 blev der foretaget en prøvegravning, som resulterede i fund af flere Ertebøllelag og et Kongemoselag indlejret i strandvolden. Undersøgelsen i 1986 tog sit udgangspunkt i den nedgravning, som opstod i forbindelse med nedrivningen af huset. Nedgravningen var ca. 18 x 12 m med den største længde i øst-vestlig retning. Langs hullets nordlige, vestlige og sydlige væg blev der fremgravet profiler. Derved fandtes nederst et velbevaret Kongemoselag, som i den nordlige del af undersøgelsesområdet kunne dateres til yngre Kongemoseetid. I den sydlige del af undersøgelsesområdet undersøgte et 30 m² stort felt af Kongemoselaget bag den sydlige profilvæg. Også her var Kongemoselaget overlejret af et marint gytjelag. I det op til 0,5 m tykke Kongemoselag fandtes adskillige anlæg som kogestensgruber samt mindre, dybe, men skarpt afgrænsede trækulskoncentrationer med mindre rester af brændte sten. Det dybestliggende anlæg i dette felt fandtes på kote 1,5 m o. DNN. Endvidere var laget rigt på faunarester. På grundlag af de her fundne oldsager kunne laget dateres til ældre Kongemoseetid. Oven på Kongemose- og gytjelaget var flere sand- og gruslag aflejret, imellem disse fundtomme lag konstateredes flere kulturlag, hvoraf nogle var meget rige på oldsager og faunarester. I forbindelse med udgravningen af den nordlige profilvæg opdagedes sydenden af en skeletgrav. Graven indeholdt skelettet af en kvinde, som døde i en alder af 30-35 år. Området omkring grav I blev udvidet i vestlig retning, derved fandtes grav II ca. 3 m fra den første. Grav II indeholdt ligeledes et skelet af en kvinde, som døde i en alder af 30-35 år. Skelettets orientering var SV-NØ. Begge grave lå ret tæt og var anlagt i samme lag. Gravenes udformning var den samme, en trugformet nedgravning ikke meget større end selve skelettet. Der blev ikke fundet gravgods i gravene. Alt tyder på, at gravene er samtidige med dem, der kendes fra Bøgebakken. Oven over graven konstateredes endnu to kulturlag adskilt af fundtomme sand- og gruslag. Begge lag kan på grundlag af de fundne oldsager dateres til yngre Ertebølleetid, og i det ene lag lokaliseredes en kogestensgrube

NMI 6340/85-000

Erik Brinch Petersen

Johan Sobotta

Gravplads/grav - Ældre stenalder

Grube - Ældre stenalder

Kulturlag - Ældre stenalder

44. Vesterled

02.04.01 Fløng

Boplads/hus/gruber

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

Forud for industribyggeri udgravede Søllerød Museum et bopladsområde fra yngre bronzealder med en mængde koge- og affaldsgruber samt nogle stolpehuller. Der erkendtes et hus bestående af tre sæt tagbærende stolper, øst-vest vendt, som må have været ca. 10 m langt og 6,5 m bredt.

SØL 264

Preben Rønne

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

45. St. Valbyvej

02.04.05 Himmelev

Boplads/huse

Årsag ikke oplyst

Førrom./æ.rom.

Som følge af råstofudvinding undersøgte dele af en boplads fra sen førromersk-ældre romersk jernalder. Lokalt er beliggende på et højtliggende plateau, der mod vest skrånede ned mod Roskilde Fjord. Der blev udgravet tre langhuse på henholdsvis 7,5, 11,5 og 6 m længde. I to tilfælde var væglinjerne delvis bevaret, mens det tredje kunne dokumenteres ud fra de tagbærende stolper. Ud fra keramik i gruber og stolpehuller skal pladsen dateres til overgangen førromersk-ældre romersk jernalder. Udgravningen skal betragtes som en udvidet prøveundersøgelse, idet pladsen er langt større end de tre tomter tyder på.

ROM 641/85-000

Tom Christensen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

46. Sct. Mortensvej 5

02.04.10 Roskilde

Hus

Årsag ikke oplyst

Renæssance

sb. 49. I en have, hvis muld var præget af mængder af kasserede middelalderlige teglsten, blev en mur af genanvendte munkesten undersøgt. Den stammer formentlig fra en bygning opført i 1500- eller 1600-tallet af sten fra den nedlagte Sct. Mortens kirke. Kirken er aldrig blevet lokaliseret, men er nu ved at være indkredset. Muren hvilede på et flere meter tykt frådstenslag, som undersøgte i samarbejde med prof. Erling Bondesen, RUC

ROM 681/86

Michael Andersen

Bebyggelse - Nyere tid

47. Lille Maglekildestræde 4

02.04.10 Roskilde

Hus

Årsag ikke oplyst

Renæssance

Som resultat af en forundersøgelse før et byggeri blev der konstateret ruiner af et grundmuret hus, til dels opført af genanvendte munkesten og kridtsten, som lod sig datere til 1600-tallet. Især var den brolagte gårdsplads og køkkenet med en bageovn velbevaret.

ROM 683/86

Michael Andersen

Bebyggelse - Nyere tid

48. Sct. Ibs Kirke

02.04.10 Roskilde

Kirke

Årsag ikke oplyst

Middelalder

I samarbejde med Roskilde Museum blev der i forbindelse med nedlægning af dræn foretaget en udgravning ved kirkens vestende for at undersøge forholdene omkring det nedbrudte tårn. Udstrækningen mod vest kunne ikke fastslås, idet alle fundamentrester var fjernet af senere forstyrrelser. Ved skibets sydside få meter fra vestmuren afdækkedes to delvis ødelagte murede grave henholdsvis af kildekalk og kridtsten.

NM II 197/86

Hans Stiesdal

Kirke/Kirkegård - Middelalder

49. Stændertovet

02.04.10 Roskilde

Brønd

Årsag ikke oplyst

Renæssance

Foranlediget af kabelarbejder på Stændertorvet fremkom et parti af en kampestensbrønd, der viste sig at være af anselig størrelse ca. 4 m i diameter. Brønden er afbildet på Resens Roskildekort med betegnelsen "Byens Brynd". Den er formentlig anlagt kort efter reformationen, hvor Sct. Laurentii kirke blev nedlagt. Fundforholdene viste, at tilfyldningen har fundet sted i 1700-tallet i forbindelse med en brand. Der må være tale om bybranden 1731. Brønden har herefter ligget i vejen for opkørslen til Thuras kongelige palæ, som opførtes i de følgende år. Den er derfor blevet sløjfet.

ROM 677/86

Michael Andersen

Bebyggelse - Nyere tid

50. Kællingehaven

02.04.12 Sankt Jørgensbjerg

Skaldyng

Årsag ikke oplyst

Ertb./SN

I efteråret 1986 foretog Roskilde Museum, som led i et beskæftigelsesprojekt, en mindre undersøgelse på en velkendt køkkenmødding ved Roskilde Fjord. Lokaliteten har været kendt lige siden den første køkkenmøddingkommission foretog sine undersøgelser omkring Roskilde Fjord. Således foretog de i 1853 en mindre undersøgelse på pladsen. Den grøft, som de gravede ind i køkkenmøddingen fra i 1853, blev genfundet ved undersøgelsen i 1986. Fundet var ret beskedent rent oldsagsmæssigt; ud over ca. 200 tværpile blev der kun fundet ganske få redskaber af flint. Af ben fremkom to fragmenter af fiskekroge, en tandperle samt en trykstok. Af anlæg blev der fundet et stensat ildsted. Aflejringerne vekslede imellem grus og skalstriber i op til ca. 2 m tykkelse. Dateringsmæssigt er fundene koncentreret omkring den mellemste Ertebøllekultur. Over skaldyngen fandtes dog et neolitisk lag, hvori der blev fundet en senneolitisk pilespid.

ROM 689/86

Søren A. Sørensen

Skaldyng - Ældre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

51. Margrethehåb

02.04.12 Sankt Jørgensbjerg

Boplads/gårde

Årsag ikke oplyst

Førrom./rom.

sb. 45. I forbindelse med anlægsarbejder er undersøgt en boplads fra sen førromersk-ældre romersk jernalder ved Margrethehåb vest for Roskilde. Der er tidligere udgravet bopladser fra vikingetid og tidlig middelalder i samme område. Jernalderbopladsen lå på en mindre bakke og bestod af fire gårdsanlæg; i to af disse kunne der konstateres udskiftninger. De enkelte gårde bestod af langhuse, i gennemsnit 15 m lange. Kun de tagbærende stolper var bevaret, men det kunne iagttages, at de to østligste sæt i husene var trukket ind, i et par tilfælde ser det ud til, at der kan være tale om en selvstændig bygning, der er bygget sammen med hovedhuset. Umiddelbart vest for bebyggelsen fandtes et nord-sydgående palisadehegn, bestående af to rækker tætsiddende stolper. Anlægget kunne følges i hele det udgravede område ca. 350 m. Det kan ikke med sikkerhed afgøres, om det er en indhegning af bopladsen eller et senere anlæg. Ud fra fund i gruber og stolpehuller skal bopladsen dateres til sen førromersk/ældre romersk jernalder

ROM 623184

Tom Christensen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Ældre jernalder

52. Lejre

02.06.01 Allerslev

Gårde

Årsag ikke oplyst

Vikingetid

sb. 103. I efteråret 1986 påbegyndtes undersøgelser på bakkerne umiddelbart vest for Gl. Lejre. Her blev afdækket, hvad der må tolkes som et storgårdsanlæg med et meget stort centralt langhus (48 x 11 m) med tilhørende udbygninger, værksteder og hegn. Endnu er undersøgelserne i de indledende stadier, men det ser ud til, at gården har haft en eller flere forgængere på samme sted samt, at de store huse skal dateres til vikingetid. Ved hjælp af søgegrøfter lykkedes det at lokalisere endnu et gårdsanlæg af nogenlunde samme størrelse som det første.

ROM 641/85-000

Tom Christensen

Bebyggelse - Vikingetid

53. Gjershøj kirke

02.06.01 Allerslev

Kirke

Årsag ikke oplyst

Middelalder

Ved en ændring af kirkens varmeanlæg blev gulvet i en tidligere anlagt fyrcælder i tårnrummet brudt op. Under betonlaget registreredes en del meget ødelagte begravelser, der formodentlig alle var kirkegårdsgrave anlagt før tårnets opførelse.

NM II 230/86

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

54. Lavringe mose

02.06.10 Osted

Boplads

Årsag ikke oplyst

Maglemose/Ertb.

sb. 3. I første halvår af 1986 foretoges en undersøgelse på en inlandsboplads fra Ertebøllekulturen. Undersøgelsen var et led i et beskæftigelsesprojekt. Foruden Ertebøllebopladsen dukkede en mindre Maglemoseboplads op. På sidstnævnte fandtes en velbevaret trækonstruktion lavet af fyrregrene. Konstruktionen er tolket som en hyttetomt, idet der også fandtes rester efter et barkgulv. En C14 datering placerer anlægget omkring 6.800 f.Kr. Ertebøllebopladsen er fra kulturens seneste fase, og herfra kom et betydeligt flintmateriale, men næsten ingen redskaber af ben og tak. Af anlæg på denne plads fandtes et par ildsteder

ROM 665/86

Søren A. Sørensen

Bebyggelse - Ældre stenalder

Holbæk Amt

55. Lerchenfeldtvej

03.01.01 Kalundborg

Bebyggelse

Årsag ikke oplyst

Midd. /nyere tid

sb. 48. Forud for byggeri i Kalundborgs nordlige udkant blev der undersøgt et areal med henblik på eventuelle forhistoriske bebyggelsesspor, i tilknytning til en nærliggende jættestuetomt, som var ødelagt ved tidligere byggeri i området. På en terrasse, der falder mod syd ned mod et tidligere vådområde konstateredes levn fra bebyggelse, hvor tre faser synes at være til stede. Hustomter kunne der ikke udskilles. Relativt få skår, blandt andet ben fra stjertpotter, tillader ikke en nærmere datering, men bebyggelsessporene placeres i tidsrummet 14-1700 tallet

KAM 24/86

Anne Birgitte Gebauer

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

56. Kjælderhøj

03.01.03 Raklev

Høj/kælder

Årsag ikke oplyst

Oldtid/1700-tallet

sb. 29. Som led i beskæftigelsesprojekt gennemførtes en undersøgelse af sb. 29, der ifølge sognebeskrivelsen var en overpløjet høj. Her fandtes en velbevaret forråds-kælder, bygget af kampesten. Et glaseret fragment fra importeret kande/flaske i bunden af kælderen daterer anlægget til 1700-årene. Forråds-kælderen var gravet ned i et rektangulært fyldskifte, der målte 4,0 x 2,5 m. Selve kælderrummet var opbygget af kampesten sat i tre regelmæssige skifter. Et lag i bunden af kælderen bestod af kompakt ler, marineskaller, sneglehuse og plantedele (tang) og har formentlig været et lag isolerende tagmateriale, der er styrtet ned i kælderen, efter den er opgivet. Selve højen var der ikke bevaret spor af; antagelig er den helt fjernet ved pløjning

KAM 23/86

Anne Birgitte Gebauer

Gravhøj - Oldtid

Bebyggelse - Nyere tid

57. Gåsetofte Grusgrav

03.01.03 Raklev

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

sb. 380. Som led i et beskæftigelsesprojekt undersøgtes et formodet bopladsområde fra bronzealderen ved Gåsetofte grusgrav. Her har der gennem de sidste 11 år ved grusgravning været gravet en hel del gruber væk. For at få et overblik over, om der fandtes bopladslevn inden for de områder, hvortil grusgravningen skal udvides i de kommende år, foretog museet en undersøgelse for at konstatere pladsens udstrækning med henblik på eventuelle hustomter. Hovedparten af anlæggene, der fremkom, var kogestensgruber, hvoraf de fleste indeholdt en del keramik og flint. Der kunne derimod ikke konstateres hustomter. Sammenholder man koncentrationen af fyldskifter med de terrænmæssige forhold på stedet, tyder det på, at hovedbebyggelsen har ligget ved de nu bortgravede dele af grusgraven. De udgravede anlæg udgør pladsens østlige periferi. Keramisk materiale daterer anlæggene til per. V.

KAM 6/86

Anne Birgitte Gebauer

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

58. Grædemors bakke

03.01.03 Raklev

Høj

Årsag ikke oplyst

Br./j.

sb. 28. Udgravning af overpløjet høj, hvor der i 1881 var fundet en del urner fra bronze- eller jernalder. Optagning af tre meget store sten, der generede markarbejdet foranledigede en undersøgelse af lokaliteten. Det blev herved konstateret, at højen var pløjet helt ned, kun en lille del af randstenkæden var alt, hvad der var bevaret in situ

KAM 22/86

Anne B. Hansen

Gravplads/grav - Bronzealder

Gravplads/grav - Jernalder

Gravhøj - Oldtid

59. Asnæs Forskov

03.01.10 Årby

Langhøj/grav

Årsag ikke oplyst

Tragtbægerkultur

sb. 325. Som led i et beskæftigelsesprojekt blev undersøgt 7 m af en langdysse, hvis sydlige ende var under nedbrydning af havet. Her blev udgravet et gravanlæg fra tidligneo-litisk C/MN I. Bevaringsforholdene var så gode, at det var muligt at fastlægge de enkelte trin i anlæggets opførelse. Selve højen bestod øverst af et stentæppe, derunder et lerlag og nederst en kerne af store sten. Selve gravanlægget lå i højens sydligste del helt ud til kysten. Det var 3,6 m langt og 1 m bredt og havde flisebelagt gulv. Gravens langsider var bygget op af tilsvarende flade fliser af sandsten, der har understøttet kammerets langsider, formodentlig trævægge. I gavlene har der stået to dybt nedgravede kraftige stolper. Udvendig har gravkammeret været understøttet af en dobbelt ramme af store sten. Gravgaverne var anbragt i den østlige side af graven. I nordenden lå to knuste flasker, i sydenden fire flintredskaber, hvoraf den ene ud fra slids-porene kan bestemmes som en kødkniv (venligst analyseret af Peter Rasmussen, NM 8. afd. Takket være hjælp og økonomisk bistand fra Vestsjællands Amtskommunes fredningsafdeling og Fredningsstyrelsens 5. kt. blev der foretaget en kystsikring af stedet, og gravanlægget reableret. Ved reableringen valgte man at vise højen i tre faser: den nordlige udgravede ende, der således viser højens udseende, inden den delvis blev udgravet. Den midterste del viser den stenopbyggede høj. I den sydlige del ses det flisebelagte gravkammer og den svære stenramme. Kalundborgegnen har derved fået føjet endnu et seværdigt fortidsminde til sine mange attraktioner

KAM 1/86

Anne Birgitte Gebauer

Megalitanlæg - Yngre stenalder

60. Ahlgade 15-17

03.03.03 Holbæk

Kirkegård/huse/gruber

Årsag ikke oplyst

Middelalder

sb. 149. I løbet af 41/2 måned udgravedes dels ca. 450 m² af den i 1573 nedlagte St. Nicolai kirkegård, dels i ca. 100 m² af bebyggelsen øst for kirkegården. Kirkegårdsområdet lå i Ahlgade 15 - i alt blev der udgravet ca. 600 grave. Gravene lå i op til seks lag. Fire grav/kistetyper var repræsenteret: en kiste med sider, bund og låg; et trælæg der dækkede graven; en tremmebund; stensatte grave. I enkelte grave blev der fundet genstande: bæltespænder, en perle og ikke mindre end ti ibskaller. Heraf havde en grav alene fem ibskaller. På den østligste del af kirkegården fandtes otte lertagningshuller, der var ældre end kirkegården. Lertagningshullerne var fyldt med affald, deriblandt en stor mængde keramik. Opfyldningen af lertagningshullerne dateres foreløbig til at være sket omkr. 1250-1300-tallets begyndelse. Den udgravede bebyggelse lå i Ahlgade 17. De ældste husanlæg dateres foreløbig til begyndelsen af 1200-tallet, de yngste til 1400-tallet. Det er et baggårdsområde med huse af let konstruktion, affaldsgruber, en stensat kloakrende fra 1200-tallet og en ovn af meget let konstruktion fra omkr. 1350. Udgravningen var meget fundrig. Af keramik er der både lokal og import fra Holland, Tyskland og Frankrig. Udgravningen skyldtes, at der på grunden skal bygget et butik- og lejlighedskompleks. Prøveudgravningen på grunden i 1985 er omtalt i AUD 1985

MHO 71/85-000

Hanne Dahlerup Koch

Bebyggelse - Middelalder

Grube - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Middelalder

61. Ahlgade 13

03.03.03 Holbæk

Kirkegård

Årsag ikke oplyst

Middelalder

Den nedlagte St. Nicolai kirkegård har bl.a. ligget på denne grund. Et felt på 41/2 m² viste imidlertid, at der pga. afgravninger ikke er spor af kirkegården her. Undersøgelsen skyldtes kloakering i forbindelse med nybyggeri på nabogrunden Ahlgade 15-17

MHO 141/86

Hanne Dahlerup Koch

Kirke/Kirkegård - Middelalder

62. Højbjergvej, Ordrup

03.04.03 Fårevejle

Gruber

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

sb. 520. Seks-syv fyldskifter, gruber og måske stolpehuller på sommerhusgrund udgravet af ejeren. Kun dele af den ene grube blev fagligt undersøgt. Gruberne indeholdt bl.a. en velbevaret smeltedigel med bronzerester, en lille bronzeklump, et fladt halvcirkulært skiferstykke og en del keramik af yngre bronzealderkarakter. Undersøgelsen fortsætter i 1987

MHO 138/86

Preben Rønne

Grube - Yngre bronzealder

63. Trundhohn Mose

03.04.05 Højby

Kulturlag

Årsag ikke oplyst

Ertb./TRB

Mindre undersøgelse af kulturlag fra sen Ertebølle- og tidlig tragtbægerkultur indlejret i strandvoldssand. Der blev undersøgt et 14 m² stort parti af et vandaflejret udsmidslag indeholdende flinteredskaber, keramik og knogler, som dog var dårligt bevarede. Stratigrafien viser, at udsmidslaget er aflejret i en regressionsfase, hvor vandstanden har stået mellem + 3,0-3,5 m. Udgravningen er led i en række arkæologiske undersøgelser til støtte for den geologiske analyse af littorinahavets kystlinjeniveauer i Trundholm Mose, som foregår under ledelse af geolog Erik Maagaard Jacobsen.

NM I 6400/83

Peter Vang Petersen

Eva Koch Nielsen

Kulturlag - Ældre stenalder

64. Drosselholm

03.04.05 Højby

Røse/grav

Årsag ikke oplyst

Ældre bronzealder

sb. 71. Højen var meget nedpløjet, kun de nederste 30-40 cm var bevaret. Den var bygget af sten og må betragtes som en røse. Stenene var af varierende størrelse, og de dannede et mønster, der viste tre højfaser. Randstenene på den primære høj viste en ydre diameter på 6,7 m. Højen var bevaret op til tre lag sten. Centralt fandtes en ramme af større sten. Den målte indvendig 2,2 x 1,2 m. Nær midten var graven delt op i to rum af en smal stribe mindre sten. I det sydlige rum fandtes en flækkekniv. Gravene var ikke bevaret fra de to sidste faser, hvor højen har målt henholdsvis 8 og 10 m i diameter. På grænsen mellem pløjjord og stenlag fandtes brændte ben og to små stykker bronze

MHO 137/86

Preben Rønne

Gravhøj - Ældre bronzealder

Gravplads/grav - Ældre bronzealder

65. Hørve kirke

03.04.06 Hørve

Kirke

Årsag ikke oplyst

Middelalder

Under den indvendige istandsættelse af kirken var der lejlighed til at foretage et par mindre undersøgelser, som supplerede ældre oplysninger om fundamentsforløbet i den tidligere påviste rundkirke.

NM II 161/86

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

Sorø Amt

66. Undløse Bro SV

04.01.12 Stenmagle

Boplads/vej

Årsag ikke oplyst

Ertb. el. TRB/udateret

sb. 322. Forårstøbruddet frembragte et skred i åbrinken sydvest for Undløse Bro, og herved kom et kulturlag til syne. En prøvegravning afslørede en stenbygget vej, antagelig fra nyere tid, 0,75 m under nuværende markoverflade. 1,75 m nede fandtes et vandaflejret kulturlag med flint, knogler og træ. Flinten peger på en datering til sen Ertebøllekultur eller tidlig tragtbægerkultur. Knoglerne, som er bestemt af Knud Rosenlund på Zoologisk Museum, stammer fra gedde, bæver, hund og kronhjort.

MHO 122/86

Anders Fischer

Bebyggelse - Ældre stenalder

Kulturlag - Ældre stenalder

Bebyggelse - Yngre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

Vej/bro - Nyere tid

67. Ringsted Mark

04.02.12 Ringsted

Høj/grave

Årsag ikke oplyst

Ældre bronzealder

sb. 23. Gravhøjen er undersøgt i forbindelse med udvidelse af bebyggelsen syd for Ringsted by. Tidligere er der i samme gruppe undersøgt ti høje. Inden udgravningen syntes denne høj at være den største i gruppen, men ved undersøgelsen viste det sig, at den var anlagt på en mindre, naturlig forhøjning. I højen fandtes tre grave: primærgraven var et leje for en egekiste bygget af knytnævestore sten. Der var to sekundærgrave. Den ene lå så højt, at den var gennempløjet, og også denne var bygget som et leje i mindre sten. Den anden sekundærgrav havde en bund af flade fliser og en lav kant. De øverste sten var ramt af ploven. Det øverste af centralgraven var også ramt af ploven, men var næsten uskadt. Desværre var centralgraven plyndret, og kun nogle få brændte ben var tilbage. Det var uvist, om de to andre grave var plyndrede, idet pløjelaget gik helt til gravenes bundlag. Ved en sammenligning med gravene i de øvrige høje, må centralgraven være anlagt i periode III

NM I 6415/86

Preben Rønne

Gravhøj - Ældre bronzealder

Gravplads/grav - Ældre bronzealder

68. Sønderupsønder

04.03.01 Boeslunde

Gruber

Årsag ikke oplyst

Jernalder

sb. 11. Rekognoscering: ildskørnede sten og lerkarskår af jernalderkarakter. Prøvegravning: to gruber og en kogegrube

NM I 6350/85-000

Flemming Kaul

Grube - Jernalder

69. Lundsberggård

04.03.01 Boeslunde

Bebyggelse

Årsag ikke oplyst

Middelalder

sb. 100. På en til dels flad bakketop med udsigt over Storebælt undersøgtes en del af en bebyggelse fra tidlig middelalder og 13-1400-tallet. Selve husene lå på svagt hældende terræn i den sydvestlige del. På bakketoppen lå affaldsgruber, koge-gruber, ildgruber etc., og disse fortsatte ned ad den nordøstlige skråning. Der blev konstateret mindst tre stolpebyggede huse, men kun det ene blev udgravet i sin helhed. De var af typen uden indre tagbærende stolper, hvor væggene har båret hele tagets vægt. Husene var orienteret øst-vest. Det totalt udgravede hus målte 31 m i længden, bredden var 5 m i den østlige ende og i midten, hvorimod den vestlige gavlene smalnedede ind til kun 4 m. Gavlene var lige. De øvrige huse ser ud til at være af samme bredde. Ud fra fund i stolpehullerne kan husene dateres til tidlig middelalder. Tæt ved og skærende ind over husene lå affaldsgruber, som hovedsagelig kan dateres til 13-1400-tallet, samt enkelte koge- og bålgruber. Disse affaldsgruber og de, der lå på selve bakketoppen, ligeledes fra 13-1400-tallet, var særdeles fundrige. Hovedmængden bestod af lerkarskår, glaserede såvel som uglaserede, og knogler. Desuden var der flere jerngeristande, bl.a. knive, nagler og enkelte bæltespænder. Derudover bl.a. en hvæssesten og to mønter. Der kunne ikke med sikkerhed tilknyttes huse til affaldsgruberne fra 13-1400-tallet. Ud over husene fra den tidlige middelalder, fremkom få rester af en bygning fra ældre germansk jernalder, men kun sporene efter enkelte tagbærende stolper var bevaret, da det lå under det totalt udgravede middelalderhus. Bredden har formentlig målt 6 m, hvorimod der ikke kan siges noget om dets længde. Det specielle ved dette hus var, at der blev fundet et såkaldt husoffer i form af et lille lerkar nedsat i et stolpehul. Og lige uden for selve huset blev der i en grube fra samme tid fundet skår af mindst tre, næsten hele lerkar. Desuden fremkom udaterede bålgruber liggende i tre parallelle rækker med ens afstand såvel på langs som på tværs. Længderetningen var NV-SØ

NM I 6385/86

Arne Hedegaard Andersen

Bebyggelse - Middelalder

70. Atterup

04.03.01 Boeslunde

Gruber

Årsag ikke oplyst

Nyere tid

sb. 11. Rekognoscering: overpløjet højning. Prøvegravning: to mindre gruber, hvoraf den ene formentlig recent

NM I 6350/85-000

Flemming Kaul

Grube - Nyere tid

71. Nyregård

04.03.01 Boeslunde

Høj/grave

Årsag ikke oplyst

SN/æ.br?

sb. 12. Redningsgravning af en eller to helt nedpløjede gravhøje. På toppen af et bakkedrag fandtes rester af en gravhøj, ca. 10 m i tværmål, med et stenlagt randparti bevaret i nord og øst. I centrum fandtes en ødelagt grav, orienteret Ø-V, som kunne identificeres med en SN hellekiste, som J. Brøndsted undersøgte i 1922. Under højfylden nord for centralgraven fandtes ardspor, som gennemskår ældre nedgravninger. Ca. 1 m syd for højranden fandtes en stensat grav, nedgravet ca. 50 cm i undergrunden, med en SN per. A flintdolk. 9-17 m syd for den omtalte høj er der i søgegrøfter fundet tre-fire Ø-V orienterede grave, som er stærkt forstyrrede af rævegange. Især skal fremhæves en delvis ødelagt grav, hvor den gravlagte må være hensat delvis brændt, men med knoglerne i anatomisk korrekt position. Omkring 1976 blev der på lokaliteten opløjet et per. II bronzesværd. Undersøgelsen, der er foretaget i samarbejde med Korsør Produktionshøjskole, fortsætter i 1987

NM I 6426/86

Henning Nielsen

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Ager/mark - Oldtid

72. Hollensminde

04.03.01 Boeslunde

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Tragtbægerkultur

sb. 99. Undersøgelse på naturgaslinjen Korsør-Skælskør. Efter rekognoscering og prøveundersøgelse med positive resultater undersøgtes i alt ca. 750 m². Der undersøgtes flere affaldsgruber samt nogle ganske få stolpehuller, som ikke dannede noget klart mønster. Fundmaterialet viser, at der er mindst to bosættelser omfattende flere perioder af mellemneolitisk tragtbægerkultur. De fordeler sig på gruber, der kan dateres til MN II/III, og gruber, der kan dateres til MN IV/V. I den største af gruberne, der måler 3,2 x 3,1 m og er 0,3 m dyb, og som ud fra keramikmaterialet kan dateres til mn ii/III (skråt nedefra indstukne gruber under randen, ingen bugafstribede skår) fandtes en halv dobbeltægget stridsøkse, knækket i skafthullet, med et nyt skafthul påbegyndt. øksen er af typologisk tidlig type med kun let udsvajet æg og hører nærmest til type A I. Bopladsen ligger lavt, på hvad der har været en lille ø i et mindre vådområde. Der er formentlig tale om en plads med gentagne ophold af kortere varighed

NM I 6459/86

Flemming Kaul

Bebyggelse - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

73. Espevej

04.03.01 Boeslunde

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Y.br/æ.rom.

sb. 99. Efter rekognoscering, der bl.a. gav mange lerkarskår, påbegyndtes prøvegravning og derefter en egentlig undersøgelse på naturgaslinjen Korsør-Skælskør. Vigtigst var fundet og undersøgelsen af en særdeles velbevaret jernudvindingsovn af den åbenbart tidlige, let nedgravede type. Et pænt keramikmateriale, bl.a. et næsten helt lerkar tilknyttet ovnen, daterer den til tidligst i ældre romersk jernalder. Den bestod af en halvcirkulær til cirkulær ovnkappe, som dannede et halvrundt til U-formet rum, ca. 25 cm dybt og med en åbning på tværs ca. 25 cm bred. Ovnkappen var bevaret til en højde af 45 cm og var ca. 40 cm tyk, hvor de inderste ca. 10 cm var brændt af varmen fra ovnen. En vigtig iagttagelse er, at der på ovenkappens inderside sås gentagne pålagte lerlag; ovnene har altså været brugt flere gange. Foran ovnen et ligeledes nedgravet arbejdsområde, hvor der nærmest ovnen og i forbindelse med denne var en ca. 10 cm høj halvbue af brændt ler, som udgjorde en art bassin. I og foran ovnen fandtes to næsten hele slaggeblokke, der er særligt interessante derved, at deres øvre dele snævrer lidt ind nedadtil, danner en "skål", der formentlig afspejler en indre konstruktion, som har medvirket til at separere den flydende slagge fra jernet. I arbejdsområdet foran ovnen fandtes en helt ny oldsagsform, nemlig fem mere eller mindre bevarede, afrundet firkantede lerplader. Den fuldt bevarede måler 30 x 25 x 5 cm og er udstyret med et 2 cm bredt hul. Disse plader må være forplader eller låger til ovnen, som under brændingen har siddet lodret i dens åbning, hvor lufttilførslen skete gennem hullet. Ud over denne ovn undersøgtes et antal kogegruber, som lå på række hen imod denne, samt et antal gruber, hvoraf nogle må henføres til begyndelsen af ældre romersk jernalder, andre til yngre bronzealder (formodentlig per. V). Desuden undersøgtes et hus bestående af tre par tagbærende stolpehuller med en længde på ca. 8 m, formodentlig jernalder samt dele af endnu et hus med mindst tre par tagbærende stolpehuller og enkelte vægstolpehuller. Størstedelen af det undersøgte område findes på SV-skråningen af et plateau, hvor også jernudvindingsovnen findes. Der er ud fra en prøvegrøft op på plateauet, hvor det ene hus og talrige stolpehuller fandtes, næppe tvivl om, at det er her bosættelsens centrale område befinder sig

NM I 6458/86

Arne Hedegaard Andersen

Grube - Yngre bronzealder

Grube - Romersk jernalder

Jernudvinding - Romersk jernalder

Bebyggelse - Jernalder

74. Svanehøjvej

04.03.01 Boeslunde

Boplads

Årsag ikke oplyst

Oldtid

sb. 11. Prøveundersøgelse på naturgaslinjen Korsør-Skælskør, hvorved der afdækkedes en kogegrube og to stolpehuller. De fremdragne spor er formentlig i udkanten af et bopladsområde, hvis centrale dele findes på det jævne, flade plateau, hvis "kant" ligger ca.45 m SV for prøvegrøften. Her sås i overfladen mange ildskørnede sten

NM I 6350/85-000

Flemming Kaul

Bebyggelse - Oldtid

75. Tårnborg

04.03.19 Tårnborg

Bebyggelse

Årsag ikke oplyst

Middelalder

På 2. år fortsatte den arkæologiske linie på Korsør Produktionshøjskole i Nationalmuseets regi med udgravninger på et ca. 9 ha stort område ned til Korsør Nor (AUD 1985, 55). Her er fremkommet et meget stort detektorfundet genstandsmateriale overvejende fra perioden 1250-1425. De anlæg - i form af fundamenter, ler- og stengulve, brolagte veje, brønde m.m. - der indtil videre er fremdraget dele af, peger på en bebyggelse af byagtig karakter. Det er nærliggende at se bebyggelsen som en forgænger til Korsør, hvis ældste købstadsprivilegier er fra 1425. I privilegierne står bl.a. "Item at de har torv og marked som andre købstæder, og der skal almuen af Tårnborg sogn, Vemmelev sogn og Hemmeshøj sogn søge til købstad og torv og ikke noget andet sted, og det byder vi almuen af disse fornævnte tre sogne således at gøre og holde". Her er en oplagt forklaring på, hvorfor bebyggelsen på Tårnborg mister sin betydning

NM II 117/86

Henning Nielsen

Nils Engberg

Bebyggelse - Middelalder

76. Skydebjerggård

04.04.02 Eggeslevmagle

Boplads/gruber/jern

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 46. Undersøgelser på naturgaslinjen Korsør-Skælskør. Efter rekognoscering med positivt resultat en prøvegravning, hvor der i prøvegrøften fremkom en jernudvindingsovn, nogle gruber og kogegruber. Jernudvindingsovnen har været let nedgravet sammen med et arbejdsområde foran. Ovnens består af en ca. 40 cm tyk lerkappe, der danner et mindre, halvrundt til U-formet ovnrør med en dybde på ca. 25 cm og en åbning med samme mål. Ovnkappen var bevaret i en højde af 30 cm. De inderste ca. 10 cm af kappen var brændt af ovnens varme. Det kunne iagttages, at der på ovnens inderside var gentagne pålægninger af ler, der viser, at den har været brugt flere gange. Foran ovnen danner en lav halvbue i brændt ler en art bassin. Ovnens og arbejdsområdet foran ydede kun få fund, nogle slaggestumper og lidt trækul. Sidstnævnte har givet C14 dateringen 105 f.Kr. (Kal.), hvad der synes at være i overensstemmelse med dateringen af keramikken fra de nærliggende gruber (førromersk jernalder per. III). Ovnene er i øvrigt af ganske samme type, som den, der i samme tidsrum undersøgtes ved Espevej i Boeslunde Sogn, og ligesom denne ligger den lidt nede ad skråningen af et plateau, hvorpå den samtidige boplads' centrale dele antages at befinde sig. Undersøgelsen på Skydebjerggård måtte begrænses til prøvegravning samt undersøgelser af de herved fremkomne anlæg, idet det besluttedes (af ikke-arkæologiske årsager) at flytte gasledningen, inden en større undersøgelse kom i gang her

NM I 6461/86

Flemming Kaul

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

Jernudvinding - Førromersk jernalder

77. Båslunde

04.04.02 Eggeslevmagle

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

Rekognoscering: skår fra sen førromersk jernalder. Prøvegravning: enkelte større og mindre gruber og stolpehuller

NM I 6350/86

Flemming Kaul

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

78. Gerdrup

04.04.02 Eggeslevmagle

Kulturlag

Årsag ikke oplyst

Oldtid

sb. 43. Prøveundersøgelse på naturgaslinjen Korsør-Skælskør. Efter rekognoscering, der ydede et lille lerkarskår af oldtidskarakter samt nogle ildskørnede sten, foretoges en prøveundersøgelse, hvor der afdækkedes to lave, diffuse fyldskifter med lidt trækul i. I det ene fremkom et lille lerkarskår af oldtidskarakter

NM I 6350/85-000

Flemming Kaul

Kulturlag - Oldtid

Præstø Amt

79. Enderslev kirke

05.01.02 Endeslev

Kirke

Årsag ikke oplyst

Middelalder

I forbindelse med drænarbejder blev der gravet to prøvehuller ved skibets jorddækkede sokkel, der havde to retkantede led opført af kridtsten på et fundament af små marksten.

NM II 83/86

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

80. Klemmenstrup

05.01.04 Herfølge

Bebyggelse

Årsag ikke oplyst

Midd./renæssance

På et lokalplansområde foretog museet en prøvegravning ved Klemmenstrup (Clementstorp) sydvest for Køge. I de fem søgegrøfter var der mange stolpehuller fra huse med jordgravede stolper, hvor nogle indeholdt lerkarskår fra 11-1300-tallet, rester af brolægninger, materialegruber og grøfter fra markskel. Det er hensigten at fortsætte denne undersøgelse i 1987 for at belyse anlægstidspunkt og udseende af en torpbebyggelse

KØM 1209

Svend Åge Tornbjerg

Ulla Fraes Rasmussen

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

81. Bårse kirke

05.02.03 Bårse

Kirke

Årsag ikke oplyst

Middelalder

Ved den udvendige istandsættelse af kirkens teglstensmurværk, der også omfattede punktvisse forstærkninger af fundamentet, blev der afdækket to kraftige fundamenter, der løb parallelt med det nuværende skibs nord- og sydmur. Fundamentene, der var dækket af nedbrydningsmateriale, må sandsynligvis være rester af et ældre og bredere skib, der efter sporene i murværket at dømmes har sluttet sig til det nuværende kor.

NM II 360/86

Morten Aamann Sørensen

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

82. Markildegård

05.02.03 Bårse

Sarupanlæg/kulturlag

Årsag ikke oplyst

Tragtbægerkultur

sb. 62. Undersøgelse i slutningen af juni - midten af oktober. Motorvej med tilkørselsramper samt forlægning af amtsvejen til Næstved blev placeret oven i et anlæg af Saruptype. Området er et stort åslignende højdedrag, der mod syd grænser til Risby Ådal, mod nord til "Birkemosen", en vidstrakt sump. Stedet ligger godt 400 m øst for oldtidsvejene ved Risby. Det er strøget, hvor en af de vigtigste hovedfærdselsårer fra forhistorisk tid løber ned gennem Sjælland. Anlæggets grubesystem blev fulgt i 250 m længde omkring foden af højdedraget. Der var 23 gruber - op til 8 m lange. Daterende keramik: TN C - Virumfasen, men der var kun få af gruberne, som indeholdt fund. I det undersøgte areal fandtes ingen spor efter palisade, men der var stolpehuller og bopladsgruber; i områdets vestlige del: tykke mellemneolitiske kulturlag med keramik og flint. Spor efter et risflettet gærde mangler desværre en sikker datering

SMV 15/86

Birgitte Henriksen

Kulturlag - Yngre stenalder

Sarupanlæg - Yngre stenalder

83. TyveSteensAgren

05.02.03 Bårse

Gravplads

Årsag ikke oplyst

Førrom.?/y.rom./vik.

sb. 67. På grund af omlicitation, og dermed forlængelse af undersøgelsesfristen i området, blev der fra oktober og til 12. december 1986, lagt en større undersøgelse på toppen af højdedraget, "TyvesteensAgren", som betegnelsen er på rytterkortet fra slutningen af 1700-tallet. Selvsamme kort angav eksistensen af fire gravhøje. Det var dem, der blev ledt efter. Kun den ene gen fandtes med brandgrave fra yngre romersk jernalder. Søgningen efter de øvrige tre høje gav til gengæld tre forskellige fund oven i hinanden: Nogle enkelte meget dybe grave - op til 170 cm under øvre stenmarkering. Fund: kun et par små bronzespænder (førromersk jernalder?). En gravplads fra vikingetid. Fund: Bl.a. et trefliget bronzespænde, knive, bronzearmring, tenvægt. En begravet ged må vel også knyttes sammen med vikingetidsgravpladsen. Store fyldskifter med stenspor, der lå anbragt i rækker, dannende en stor kvadrat på omkring 40 x 40 m. Nogle enkelte havde endnu beholdt deres store, op til 1,5 ton tunge sten. Har det været et anlæg med bautasten? Har anlægget nogen forbindelse med gravene? Alt sammen spørgsmål, der forhåbentlig afklares, når materialet er blevet bearbejdet

SMV 28/86

Birgitte Henriksen

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Vikingetid

84. Risby kirkeomt

05.02.03 Bårse

Kirkegård/grave

Årsag ikke oplyst

Middelalder

sb. 2. Nationalmuseet har i samarbejde med Sydsjællands Museum undersøgt en del af kirkegården hørende til den i 1550'erne nedlagte landsbykirke i Risby. I alt 63 grave blev registreret og udgravet. Kun ved få af begravelserne var der spor efter trækister, hvorimod flere havde markeret et hovedrum med to kampe- eller teglsten. I to af gravene blev fundet pilgrimsmærker i form af kammuslinger hentet ved Sct. Jacobs (eller Ibs) grav i Nordspanien. I den ene grav lå to ibskaller på den dodes bryst, i den anden havde den døde fået pilgrismærket i hånden. Her blev desuden fundet skæftet formentlig til en pilgrimsstav, og om halsen har vedkommende haft en læderpung med spor af kobber. Mon ikke vi her er stødt på en vandringsmand, der på hjemvejen fra Santiago de Compostella har fundet sit sidste hvilested i Risby? Udgravningen blev foretaget forud for en vejomlægning. Efterfølgende søgte vi at afgrænse kirkegården og lokalisere kirkeomtten. Vi måtte desværre konstatere, at stort set alt er gravet væk ved en større vejregulering i 1960

NM II 1073/86

Nils Engberg

Gravplads/grav - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Middelalder

85. Tvedemosegård I

05.02.11 Snesere

Boplads/langhuse/gruber

Årsag ikke oplyst

Æ.rom./germ.(?)/æ.midd.

sb. 60. Et ca. i 1.000 m² stort udsnit af boplads undersøgt som følge af kommende motorvejsbyggeri. Hovedbosættelsen falder i ældre romersk jernalder. På den markante bakkes topflade ligger et godt 34 m langt og godt 6 m bredt hus, båret af seks sæt tagbærende stolper, i øvrigt pladsens eneste med delvis bevaret vægforløb. Grupperet heromkring ligger ned ad bakkens, af og til stærkt hældende, skråninger i alt 17 langhuse af "sjællandsk standardtype", dvs. med skelet af fire sæt tagbærere på lige rækker, med faglængder på 5,5 m og tværspænd på knapt 2,0 m (jf. Bellingegård, JDA 4, type I). Langhusene var til dels placeret i grupper med indtil tre husgenerationer på stort set samme plads. Udskillelse af gårdkomplekser var umulig pga. mangel på identificerbare hegn og antallet af påviselige småhuse afhængigt af betragterens tolerance over for skæve vinkler. Dog ét sikkert firestolpehus og ét hus af tre stolpesæt (jf. Runegård, JDA 2). Et stort antal gruber og et mindre antal koge-gruber samler sig i grupper på de husfrie arealer. En grube med et stort antal over hinanden liggende, rødbrændte stampeleerlag, adskilt af tynde trækulsstriber, anses for en keramikmølle med gentagne oprensninger og fornyelser af underlagene for brændingerne, idet rødbrændingen tydeligt var sket oppefra og ned. På grund af pænt sandindhold i undergrunden er keramikken forholdsvis rigelig, målt med sjællandske alen. Der er ikke påvist elementer, der nødvendigvis må placeres uden for 2. årh. e.Kr., der derfor er hovedbebyggelsens tid. Et sikkert og et mindre sikkert hus af typen med tre sæt tagbærere på buede rækker (Bellingegård type 3) anses for repræsenterende en spinkel bosættelse i germansk jernalder. Skårfund fra denne periode savnes dog. I feltets sydvesthjørne er afdækket dele af fire huse med fra romertidshusene afvigende målforhold i faglængder og tværspænd. Formentlig er der her tale om periferien af en fra hovedbosættelsen på bakken tidsforskellig bosættelse på fladen neden for bakken. Denne bebyggelse er udateret. En genbebyggelse af bakken i tidlig middelalder markeres af et ovenud velbevaret grubehus, 6 x 4 m stort, og bygget med vægge af vandretliggende (ege?)planker omkring et skelet af fire hjørnestolper og en midtstillet stolpe i hver væg. En grydeformet grube i sydvesthjørnet må opfattes som det oprensede ildsted. Gulvet var belagt med måtter af flettede vidjer. Til huset førte en 3 m lang og 1 m bred, nedadskrånende entre med stavbyggede vægge og plankebelagt gangbane. Efter husets brand er brandlaget gennemrodet, hvorved et antal skår af samme kar er spredt over hele tomten og ud i entreen. Det efterladte inventar begrænser sig til en håndfuld jerngenstande, hvoriblandt en kniv og en nøgle med kam samt skår af to lerkar, dels et lokalt kar med indbøjet rand og indridset bølgelinje, dels et kar af Weisdintype med vandrette ornamentbælter af bølgebånd i tandstok, adskilt af pålagte lister med indtryk, uvist om importeret eller lokalt, omend Weisdins sparsomhed i danske fund antyder import. En stolpekonstruktion, helt modsvarende grubehusets skelet, repræsenterer rimeligvis yderligere et grubehus, afpløjet til under gulvniveau

NM I 6464/86

Jens-Aage Pedersen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

86. Tvedemosegård II

05.02.11 Snesere

Høj?

Årsag ikke oplyst

Udateret

Sognebeskrivelsen noterer lakonisk "tre nu helt forsvundne fortidsminder" på mark, hvorover motorvej er projekteret. En tydelig højning uden for tracéet, en mindre tydelig i dette, en evt. tredje ikke erkendelig. Den truede blev åbnet, men med helt negativt resultat

NM I 6463/86

Jens-Aage Pedersen

Gravhøj - Udateret

87. Alslevgård

05.03.01 Alslev

Gruber

Årsag ikke oplyst

Bronzealder?

sb. 12. Rekognoscering: flint af bronzealderkarakter. Prøvegravning: to stolpehuller, to gruber, syv kogegruber uden oldsager

SMV 53/86

Jens-Aage Pedersen

Grube - Bronzealder

88. Tågerup

05.03.01 Alslev

Boplads

Årsag ikke oplyst

Jernalder?

sb. 11. Prøvegravning: 16 sikre og ti usikre stolpehuller, fire gruber af hvilke to indeholdt lidt keramik, lerklining og brændt ler. Desuden tre eller fire sæt stolpehuller med stenpakning; de repræsenterer to lige rækker tagbærende stolper i et nord-syd vendt langhus. To gruber er evt. dørstolpehuller

SMV 10/86

Jens-Aage Pedersen

Bebyggelse - Jernalder

89. Alslev

05.03.01 Alslev

Kulturlag/grube

Årsag ikke oplyst

SN-æ.br./udateret

sb. 14. Rekognoscering viste flintplet med bl.a. en fladehugget kornsegl og afslag af slebne økser fra dolktid/ældre bronzealder. Prøvegravning: udateret kogegrube

SMV 52/86

Jens-Aage Pedersen

Kulturlag - Yngre stenalder

Kulturlag - Ældre bronzealder

Grube - Udateret

90. Kalvehavegård

05.03.02 Fakse

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Y.rom./æ.germ.

Prøvegravning: 49 stolpehuller, to muldpletter eller mulige stolpehuller, fire gruber, to kogegruber. To stolpehuller og to gruber indeholdt . keramik

SMV 7/86

Jens-Aage Pedersen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Grube - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

Grube - Germansk jernalder

91. Bytoftevej

05.03.02 Fakse

Boplads/huse/gruber

Årsag ikke oplyst

Jernalder

sb. 21. Ved prøvegravning og udgravning blev registreret ca. 350 spor, hvoraf 300 er sikre anlægsspor, mens de 50 formentlig er dyregange, stenspor og lignende. Der fandtes stolpehuller, gruber og kogegruber samt to hustomter. Begge huse havde tre sæt tagbærende stolper i buede rækker. Fra stolpehuller og gruber fandtes keramik, knogler, dyretænder, et fragment af bennål, tak, jernslagge og diverse flint

SMV8/86

Jens-Aage Pedersen

Bebyggelse - Jernalder

Grube - Jernalder

92. Fakse

05.03.02 Fakse

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Jernalder

sb. 90. Udgravning fordelt på tre felter. Felt A: 76 stolpehuller, 13 gruber, to kogegruber, ni fyldskifter, Felt B: 37 stolpehuller, otte gruber, kogegrube, væggøft. Felt C: 38 stolpehuller, fem gruber. Det var ikke muligt at udskille hustomter blandt de mange stolpehuller. I nogle stolpehuller fandtes lidt keramik og lerklining. Fra en grube keramik, knogler og en jernkniv

SMV 9/87

Jens-Aage Pedersen

Bebyggelse - Jernalder

Grube - Jernalder

93. St. Spjellerup

05.03.07 Spjellerup

Boplads/huse

Årsag ikke oplyst

Jernalder

sb. 15. Prøvegravning: 16 stolpehuller, to mulige stolpehuller, seks gruber. Desuden tomten af et firestolpehus og en del af en hustomt. Fra stolpehuller keramik, lerklining, brændt ler

SMV 11/86

Jens-Aage Pedersen

Bebyggelse - Jernalder

94. Frøslev

05.06.01 Frøslev

Gruber

Årsag ikke oplyst

Jernalder

Ved prøvegravning fandtes fire kogegruber og grube, som indeholdt keramik og brændte knogler. Formentlig jernalder

SMV

Jens-Aage Pedersen

Grube - Jernalder

95. Frøslev

05.06.01 Frøslev

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

MN/y.br.

sb. 55. Ved muldafrømning fandtes to eller tre adskilte bopladsområder. Vestlige: et stolpehul og tre kogegruber. Mellemste: fem stolpehuller og fem gruber; heraf keramik. østlige: otte stolpehuller, syv gruber; herfra keramik, flintafslag, enkelte redskaber af flint og brændt flint

SMV 57/86

Jens-Aage Pedersen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

96. Bakkely

05.06.01 Frøslev

Flintværksted

Årsag ikke oplyst

Neolitikum

sb. 9. Yngre stenalders svære arbejdsøkser af flint har igennem mere end 100 år været genstand for kronologiske undersøgelser, og deres typologiske udvikling danner i dag ryggraden i mange af de kronologisystemer, der inddeler sydiskandinaviske neolitikum i perioder og kulturer. Men disse øksetyper har også fundet anvendelse uden for dette område. Firesidige økser kendes så langt sydpå som Holland, Belgien, Nordtyskland og Polen. Mod nord findes de hele vejen op langs Norges vestkyst. I Sverige helt op til bunden af den Botniske bugt. Endelig kendes enkelte eksemplarer fra Finland. Firesidige økser er noget ganske enestående for nordeuropæisk neolitikum, Der kendes ingen paralleller til denne øksetype andre steder i Europa. I teknisk henseende er der tale om et ofte meget kompliceret flintarbejde, der har krævet god og homogen flint for at kunne lykkes. Det kan derfor ikke undre, at de sydiskandinaviske flintforekomster vedvarende gennem det meste af yngre stenalder er blevet udnyttet til en storstilet produktion af denne øksetype. Netop ved disse flintforekomster optræder flinten i så store mængder og af så fin kvalitet, at det har kunnet lade sig gøre at masseproducere denne specielle øksetype. Da økserne som regel er massefremstillet, altså et udpræget specialarbejde, bliver affaldsmaterialet sjældent udnyttet til fremstilling af mindre redskaber, som det kendes fra egentlige bopladsområder, men får lov at ligge, hvor økserne blev lavet. Sådanne værkstedspladser bestående af utildannede afslag fra redskabsproduktionen kendes efterhånden i en række tilfælde fra Danmark, men ikke i et omfang, der tillader os at sige meget om repræsentativiteten af denne specielle fundgruppe. Derfor kom økseværkstedet på gasledningen Rønnede-St. Heddinge som et velkomment supplement til denne fundkategori. Flintværkstedet i forbindelse med en prøvegravning blev der på gården Bakkelys marker ca. 2 km vest for St. Heddinge afdækket en tæt koncentration af flintafslag, liggende i et gråt, sandet lerlag umiddelbart oven på undergrundsleret. Da sådanne fund af utildannede afslag fra redskabsproduktionen som nævnt repræsenterer en hidtil noget forsømt fundgruppe, blev det besluttet at foretage en udvidet undersøgelse. Et ca. 90 m² stort område inden for rammerne af gastracéet blev frilag. Herved viste det sig, at der sandsynligvis var tale om en række mindre huggepladser. Disse små værkstedspladser har sikkert været en del af et større sammenhængende produktionsområde, som har strakt sig uden for det areal, der blev afdækket, idet der her fandtes spredte flintafslag på muldoverfladen. Flintafslagene blev optaget i ruder af en kvart m², en udgravningsmetode, der har vist sig specielt anvendelig til sådanne værkstedspladser, idet man derved opnår den bedste og hurtigste dokumentation af spredningen af de ofte store mængder afslag, der findes på disse pladser. Op mod 250 kg flint blev på denne måde udgravet.

SMV 1986

Peter Vemming Hansen

Kulturlag - Yngre stenalder

97. Frøslev

05.06.01 Frøslev

Kulturlag/gruber

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 13. Ved muldafrømning blev fundet rest af kulturlag med knogler, bl.a. kranierester af menneske og keramik, samt rest af kulturlag med keramik og knogler. Dertil to stolpehuller og to gruber, den ene med keramik og knogler

SMV 61/86

Jens-Aage Pedersen

Grube - Førromersk jernalder

Kulturlag - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Udateret

98. Humlemosegård

05.06.07 Lyderslev

Boplads/huse/gruber

Årsag ikke oplyst

Neo./y.br./y.rom.-germ.?

sb. 45. Udgravning af boplads beliggende på en lav, nord-syd gående bakkekam. Her fandtes seks hustomter, der alle var øst-vest vendte. Alle hustomterne havde østgavlen liggende på kanten af bakkekammen. Tre af husene har afløst hinanden på det samme sted (I-III). Hus II og III bestod af henholdsvis tre og fire sæt tagbærende stolper, men uden bevarede væglinjer. Hus I bestod af syv sæt tagbærende stolper og en delvis bevaret væglinje, der nogle steder var dobbelt, andre steder enkelt. Vestgavlen var ikke bevaret, men huset har været ca. 34 m langt. Både væglinjer og de tagbærende stolper buede svagt, sådan at huset midt på var 6 m bredt, mens det ved gavlen kun var 5,5 m. Midt i huset fandtes to indtrukne indgangspartier. Hver indgang bestod af 2 x 3 tætstillede stolper. Hus IV bestod kun af to sæt tagbærende stolper. Husene V-VI er kun delvis udgravede, da de strækker sig uden for udgravningsfeltet. Hus VI har en delvis bevaret væglinje, mens hus V har et indtrukket sæt tagbærende stolper i gavlen. Ingen af husenes stolpehuller indeholdt daterende materiale. Typemæssigt minder hus I om andre sjællandske hustomter, fundet inden for de senere år fra germansk jernalder. Desuden ligner nogle af de andre hustomter de hustyper, der er forsøgt udskilt på den nærliggende plads Bellingegård ved Køge. En enkelt grube indeholdt store mængder knogler og lerkarskår, bl.a. et lille ornamenteret bæger, der kan dateres til yngre romersk jernalder. Dette var den eneste sikre jernaldergrube på pladsen. Desuden fandtes der gruber med keramik, flint og knogler fra yngre bronzealder, og en enkelt med keramik og flint fra yngre stenalder

SMV 3/86

Palle Østergaard Sørensen

Grube - Yngre stenalder

Grube - Yngre bronzealder

Grube - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

99. Lyderslev

05.06.07 Lyderslev

Boplads

Årsag ikke oplyst

TRB MN/y. br.

Prøvegravning af tre stolpehuller, koge-grube og grube. Fra anlægssporene keramik, brændt ler, brændte knogler, tænder

SMV 49/86

Jens-Aage Pedersen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

100. Egedesgård

05.06.07 Lyderslev

Boplads/gruber/brandgrav

Årsag ikke oplyst

Førrom./rom./udateret

sb. 45. Udgravning af i alt 209 stolpehuller, 26 gruber og to udsmidslag. Vestlige felt domineredes af gruber og et stort udsmidslag. Ingen sikre hustomter. Der fandtes en urnegrav med brændte ben og aske, men ingen oldsager. østlige felt: 13 stolpehuller synes at udgøre en del af et hegn. Øst for hegnet, helt op til dette, fandtes et udsmidslag. Under dette fandtes stolpehuller og gruber. Fra anlægssporene stammer keramik, flintafslag, knogler og tænder

SMV 2/86

Lars Buus Eriksen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Udateret

101. Smerup

05.06.09 Smerup

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Br./j.

sb. 16. Rekognoscering: udstrakt fundrig jernalderboplads med meget stort flintindhold, opfattet som rester af bronzealderboplads sammesteds. Prøvegravning: seks stolpehuller, en grube på 6 x 4,4 m og en grube på 3,2 x 4,3 m. Fra anlægssporene keramik, bl.a. et muligt fragment af ildbuk, brændt ler, diverse flint, kæbefragment samt en knusesten

SMV 12/86

Jens-Aage Pedersen

Bebyggelse - Bronzealder

Grube - Bronzealder

Bebyggelse - Jernalder

Grube - Jernalder

102. Store Torøje I

05.06.09 Smerup

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

sb. 15. Rekognoscering: bopladsaflejringer fra jernalder. Prøvegravning: to stolpehuller, kogegrube og fem gruber. Fra en grube: keramik, flintafslag og knogler

SMV 13/86

Jens-Aage Pedersen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Grube - Romersk jernalder

103. Store Torøje II

05.06.09 Smerup

Boplads/huse/gruber

Årsag ikke oplyst

Ældre germansk jernalder

sb. 16. Udvidet prøvegravning: 20 stolpehuller, tre gruber og en grøft. Desuden to hustomter: hus I med otte tagbærende stolper i buede rækker; hus II med fire tagbærende stolper. Fra anlæggene keramik, brændt ler, flintredskaber, brændt knogler

SMV 12/86

Jens-Aage Pedersen

Bebyggelse - Germansk jernalder

Grube - Germansk jernalder

104. Store Torøje

05.06.07 Lyderslev

Gruber

Årsag ikke oplyst

Jernalder

sb. 47. Prøvegravning: enkelte stolpehuller og kogegruber uden oldsager

SMV 64/86

Jens-Aage Pedersen

Grube - Jernalder

105. Ornehus

05.06.10 Store Heddinge

Boplads/huse/kulturlag

Årsag ikke oplyst

Neo./y.br./æ.j

sb. 51. Rekognoscering var på grund af vegetation ikke blevet foretaget, men entreprenørens muldafrømning afdækkede adskillige anlægsspor, hvorfor en udgravning blev foretaget. I alt iagttoges ca. 210 stolpehuller, 50 gruber, to grøfter, samt to kulturlag/udsmidslag. Anlægssporene var fordelt på tre områder, hvoraf det sydvestlige rummede en del stolpehuller, gruber og større fyldskifter. Det var muligt at udskille en enkelt hustomt, hus I, som et toskibet langhus med formentlig tre tagbærende stolper. Der fandtes også en del væg- og gavlstolper bevaret. Huset, som var ca. 15 m langt og 6 m bredt, lå orienteret SSV-NNØ. I et sandlag, som lå stratigrafisk over huset, og som således må være yngre end dette, fandtes et fragment af en flintdolk, formodentlig af type I. Huset må således bredt dateres til yngre stenalder (TN eller MN). Den centrale del af undersøgelsesområdet var næsten fundtomt. Nogle gruber indeholdt dog keramik, flint og knogler, samt fragmentet af en bjergartsøkse fra yngre bronzealder. Det nordlige område var domineret af et stort kulturlag, indeholdende keramik og knogler. 4 m NØ for dette lå hus II, et toskibet hus med kun to tagbærende stolper og få bevarede vægstolper. Konstruktionen, som ikke lod sig datere, er dog temmelig usikker. Sammenfattende kan siges, at bopladsen foruden ovennævnte bebyggelsesspor omfatter fund fra yngre stenalder, yngre bronzealder og ældre jernalder

SMV 5/86

Lars Buus Eriksen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Kulturlag - Yngre bronzealder

Grube - Bronzealder

Bebyggelse - Ældre jernalder

Kulturlag - Ældre jernalder

106. Kirkelodderne

05.06.10 Store Heddinge

Kulturlag/gruber/huse

Årsag ikke oplyst

TN/SN/y.br./germ.

sb. 56. Udgravning af kulturlag og gruber, kronologisk blandet tidligneo-litisk og senneolitisk. Herfra keramik og flint. Grube fra yngre bronzealder; herfra keramik. Talrige stolpehuller i to klynger, den vestlige med to overlappende hustomter, den østlige med mindst 11 hustomter. Husene har her ligget i to VNV-ØSØ gående rækker langs en åben plads eller vej. Kun stolpehullerne efter de tagbærende stolper var bevaret. Husene er treskibede, med fire-syv par tagbærende stolper, de fleste i buede forløb. I stolpehullerne fandtes keramik, lerklining, brændt ler, knogler, tænder, knusesten. Husene dateres typologisk til germansk jernalder

SMV 58/86

Jens-Aage Pedersen

Kulturlag - Yngre stenalder

Grube - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Germansk jernalder

107. Store-Heddinge

05.06.10 Store Heddinge

Kulturlag/gruber

Årsag ikke oplyst

SN/j./udateret

sb. 53. Prøvegravning: stolpehul, tre gruber samt rest af kulturlag. Fra gruberne keramik, flint og knogler. Fra kulturlaget flintafslag, redskaber og keramik. Kulturlaget er fra senneolitikum, en af gruberne kan være jernalder, de øvrige er udaterede

SMV 44/86

Jens-Aage Pedersen

Kulturlag - Yngre stenalder

Grube - Jernalder

Gravplads/grav - Udateret

108. Store-Heddinge

05.06.10 Store Heddinge

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Neo./j.?

sb. 54. Rekognoscering: kraftig flintplet, bl.a. med skaftskrabere og kogegruber. Prøvegravning: 11 stolpehuller, to kogegruber med flintafslag

SMV 47/86

Jens-Aage Pedersen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

Bebyggelse - Jernalder

Grube - Jernalder

109. Store-Heddinge

05.06.10 Store Heddinge

Kulturlag/huse

Årsag ikke oplyst

SN-æ.br./j.

sb. 55. Rekognoscering: blandet kulturlag, bl.a. med od af flintdolk, kogegruber og keramik fra dolktid/ældre bronzealder samt jernalder. Prøvegravning: to adskilte koncentrationer af anlægsspor. Den vestlige med ni stolpehuller, hvoraf nogle indgik i et firestolpehus (eller sydende af et nord-syd vendt langhus). Den østlige med 16 stolpehuller, grube samt fire par stolpehuller efter tagbærende stolper til et øst-vest vendt hus. Herfra keramik, brændt ler og enkelte flintafslag

SMV 57/86

Jens-Aage Pedersen

Kulturlag - Yngre stenalder

Kulturlag - Ældre bronzealder

Bebyggelse - Jernalder

110. Store-Heddinge

05.06.10 Store Heddinge

Boplads/gruber/grav

Årsag ikke oplyst

MN/y.br./udateret

sb. 52. Udgravning af 25 stolpehuller, fire kogegruber Og 21 gruber. Der blev ikke påvist sikre hustomter. Et forrådskar eller urne fandtes nedsat i undergrunden, det er endnu udateret. Fra anlægssporene, hovedsagelig gruberne, fandtes keramik, flintafslag, -redskaber, brændt flint, slagsten og tænder. En grube indeholdt oldsager fra mellemneolitikum, per. V, de øvrige anlægsspor synes alle at være fra yngre bronzealder

SMV 65/86

Jens-Aage Pedersen

Grube - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Udateret

111. Strøby Egede

05.06.12 Strøby

Boplads/grav

Årsag ikke oplyst

Meso./Ertb.

Ved anlæggelse af en karpedam i en villahave fandtes bopladsrester fra ældre stenalder. I det pågældende område, der ligger 3-4 m o.h. nær Tryggevælde Å, er der i øvrigt tidligere registreret et større bopladsområde fra ældre stenalder. Nok så vigtigt var dog lokaliseringen af en mesolitisk grav, der undersøgtes for Nationalmuseet I og Køge Museum. Graven viste sig at indeholde ikke mindre end otte skeletter, der lå i en ca. 1 x 2 m stor nedgravning. I graven fandtes tre nyfødte børn, en dreng på 5-6 år, en pige på 9-10 år, en 18-årig kvinde, en 30 årig mand og en 50-årig kvinde. Begge kvinder bar en flintkniv ved bæltet, men kun den unge kvinde og pigen havde haft perler på dragten i form af kronhjortetænder. Hos den 18-årige kvinde fandtes desuden en bennål bag kraniet. Manden havde som gravgave en hjortetaksøkse, en flåkniv af ben samt fem store flintknive, medens den 5-6-årige havde fået to flintknive med sig. Selv det ene, nyfødte barn havde fået en flintkniv med som gravgave og desuden flere kronhjortetænder ved hovedet. Flere steder i graven fandtes rød okker, især ved spædbørnene. Denne okker kan have været anvendt ved garvning af de skind, som de gravlagte havde været iført. Om dødsårsagen kan foreløbig intet siges, men de gravlagte har vel lidt samme skæbne og er derfor blevet begravet samtidig. Ligeledes må en nøjere datering af denne grav afventes, men den er antagelig jævn gammel med gravene fra Bøgebakken i Vedbæk. Graven blev i øvrigt på et sent stadium af undersøgelsen optaget i en stor blok og bragt til Nationalmuseets Bevaringssektion. Her foregår det videre arbejde, blandt andet med henblik på siden at udstille graven som præparat

NM I 6454/86

Erik Brinch Petersen

Bebyggelse - Ældre stenalder

Gravplads/grav - Ældre stenalder

112. Hyldestød

05.06.12 Strøby

Boplads/hus

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 78. I forbindelse med en spildevandsledning foretog muser en prøvegravning og en udgravning af et ca. 1.000 m² stort område med stolpehuller og gruber. Der kunne kun erkendes et lille hus. De få skår kunne med forsigtighed dateres til sen førromersk jernalder.

KØM 1500

Svend Åge Tornbjerg

Bebyggelse - Førromersk jernalder

113. Bøgelund

05.06.13 Varpelev

Gårde

Årsag ikke oplyst

Vikingetid

sb. 15. Fortsættelse af undersøgelse fra 1985, hvor der blev undersøgt et gårdsanlæg. I 1986 blev der undersøgt næsten 7.000 m² med yderligere to gårdsanlæg. Det ene gårdsanlæg bestod af to langhuse, der afløste hinanden. Ældst et 32 m langt og 6,5 m bredt hus med kun to sæt tagbærende stolper. Det yngste et "Trelleborghus", 30 m langt og 7 m bredt. I gårdsanlægget undersøgtes tre småhuse. I stolpehullerne fremkom en del keramik af "Østersøtype", en bronzefingerring, en jernsaks, jernknive, væbevægter og tenvægter. I det andet gårdsanlæg fremkom et langhus på 30 m længde og 6,5 m bredde. Både i den østlige og vestlige del af feltet fremkom dele af to andre langhuse. Der undersøgtes desuden tre brønde uden trækonstruktion samt et par mindre huse, deriblandt en smedje. I dette gårdsanlæg fremkom lidt keramik af "Østersøtype" samt keramik fra ældre vikingetid

KØM 1200

Svend Åge Tornbjerg

Bebyggelse - Vikingetid

114. Farvergade 7-9

05.07.07 Næstved

Kulturlag/kælder/ovne

Årsag ikke oplyst

Oldtid/germ./midd.

sb. 29. Forebyggende undersøgelser forud for nybyggeri. Der er undersøgt en senmiddelalderlig, høj kælder fra et sidehus langs det nedlagte Christen Ledertorfs Stræde, som endnu i 1600-årene førte fra Farvergade til Susåen. Herunder er der undersøgt et antal højmiddelalderlige keramikovne fra 1300-årene, dels ved Farvergade, dels ved Susåen. Endnu en ovn kan dateres til tidlig middelalder. I den vestlige del af grunden har vi undersøgt et landvindingsprojekt fra tidlig middelalder. Ved hjælp af et vidjeflettet hegn parallelt med åløbet og fyldmasser læsset af bag hegnet har man indvundet det lave, tidvis oversvømmede åbredsområde ved Susåens nordside. I fyldmasserne fandtes bl.a. spor efter fire håndværk: bronzestøbning, smedning, skomageri og kammageri. Fra 1200-årene er der bygget på arealet. Under de middelalderlige kulturlag langs sydsiden af Farvergade findes en op til 1 m tyk horisont af ensartede kulturlag, som på grundlag af TL-dateringer og fund kan dateres til germansk jernalder. Lagene vurderes som afsat fra en bebyggelse ovenfor Farvergade. I bunden af udgravningen er der fundet flintoldsager fra forskellige perioder af oldtiden

NÆM 86:200

Jens Erik Pedersen

Palle Birk Hansen

Kulturlag - Germansk jernalder

Kulturlag - Oldtid

Bebyggelse - Middelalder

Kulturlag - Middelalder

115. Sct. Peders Kirkeplads

05.07.07 Næstved

Kirkegård

Årsag ikke oplyst

Middelalder

sb. 42. Mindre undersøgelser i forbindelse med anlægsarbejder. øst for Sct. Peders kirkes kor er påvist fundament og nederste munkestensskifte fra den middelalderlige kirkegårdsмур. En udbygning på muren kan møntdateres til tiden 0-1500. Vest for kirken har vi indirekte påvist forløbet af den vestlige kirkegårdsмур gennem undersøgelser af to række træplantningshuller, den ene med begravelser, den anden uden. Når vi sammenholder disse resultater med undersøgelser fra 1984 og 1985, kan vi nu tegne den nøjagtige placering af kirkegårdsмур omkring Sct. Peders kirke og dermed markere arealet, som omfatter middelalderlige og yngre begravelser. Denne viden er allerede benyttet til at dirigere nye anlægsarbejder uden om gravene i kirkegården

NÆM 86:300, 86:311

Palle Birk Hansen

Gravplads/grav - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Middelalder

116. Amtmandshaven

05.07.07 Næstved

Rettersted

Årsag ikke oplyst

Middelalder

To af gravene fra henrettelsespladsen er nu C14 daterede til 1300-årene (AUD 1985, 62). Graven 85:700-G1 dateres til 1295-1375, og graven 85:700-G10 dateres til 1300-1385

NÆM 85:700

Palle Birk Hansen

Andre anlæg/diverse - Middelalder

117. Gotschalks Stenhus

05.07.07 Næstved

Hus

Årsag ikke oplyst

Middelalder

Tømmer fra tagværket i Gotschalks Stenhus, Sct. Peders Kirkeplads er på Fredningsstyrelsens bekostning dateret dendrokronologisk ved Nationalmuseets 8. afd. til fældning i vinteren 1481-82, hvilket peger på, at tømmeret er opsat i løbet af 1482. Da Gotschalks Stenhus omtales som gammelt i 1484, kan den nye datering af bygningens tagværk betyde, at tagværket er udskiftet i forbindelse med, at bygningen er føjet sammen med Mogens Tuesens Boder, som i 1484 omtales som et nyt hus. Den nye datering af tagværket over Gotschalks Stenhus peger altså på, at Mogens Tuesens Boder har stået færdige i 1482.

NÆM 86:408

Palle Birk Hansen

Bebyggelse - Middelalder

Bornholms Amt

118. Fonghøj

06.02.05 Åker

Høj/grave

Årsag ikke oplyst

SN/æ.br.

sb. 40. Overpløjet høj. En del af randstenskæden var bevaret i højens nordvestlige del. 17 gravanlæg, hellekister og jordfæstegrave blev udgravet. I tre grave var der spor af trækister, hvoraf en var en stammekiste. Sparsomme oldsagsfund: to afbrudte odde af flintdolke, nakkeenden af en bjergartsøkse, forvitrede ravperler samt skår. Højen havde omkring centrum haft en træpalisade med en diameter på 8-9 m. Udsagnet om, at det berømte St. Munkegårdsfund bestående af flere økser fra bådøksekultur, skulle være foretaget i Fonghøj, er ikke afklaret ved udgravningen

NMI 6390/86

Carsten U. Larsen

Poul Otto Nielsen

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Ældre bronzealder

119. Grødbygård

06.02.05 Åker

Boplads/gravplads

Årsag ikke oplyst

Neo. TRB/br./j./vik.

sb. 205. På en stor neolitisk boplads med bl.a. mellemneolitiske hustomter udgravedes dele af et udstrakt tidligneo-litisk kulturlag (TN B/C) og spor af flere hustomter fra både tidligneo-litisk og mellemneolitiske TRB. Husene er af samme type, som tidligere er undersøgt på pladsen i 1984 og 1985, og som næsten udelukkende giver sig til kende som rækker af stolpehuller hørende til husenes tagbærende midterstolper. Et meget stort fundmateriale stammer dels fra husene, dels fra det omgivende kulturlag. Endvidere undersøgte to store, treskibede langhuse fra bronzealder, det største 8,5 m bredt og mindst 33 m langt; det andet (kun delvis udgravet) har været mindst 20 m langt. Hertil kommer tre urnegrave (yngre bronzealder) og flere jernalderhuse. Da der fortsat sker en meget kraftig nedpløjning i dele af området, blev der i tilknytning til undersøgelsen trukket 617 m søgegrøfter, der umiddelbart under pløjelaget afslørede endnu tre mellemneolitiske boplads, et bronzealderhus, mindst 25 jernalderhuse, to hustomter fra vikingetid og middelalder(?) samt 177 jordfæstegrave, der udgør en mindre del af en gravplads fra vikingetid

BMR 948, NM I 6404/86

Margrethe Watt

Poul Otto Nielsen

Finn Ole Nielsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Bronzealder

Bebyggelse - Jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

Gravplads/grav - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

120. Vallensgård I

06.02.05 Åker

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Senpalæo/TRB

En prøvegravning på en sandet terrasse umiddelbart øst for Vallensgård Mose afslørede rester af bosættelse fra tidligneo-litisk TRB (TN A-B) med stolpehuller, gruber og kulturlag. Anlægssporene koncentrerer sig bestemte steder og vil blive genstand for fremtidige undersøgelser i forbindelse med et projekt til undersøgelse af neolitiske boplads på Bornholm. På samme plads opdagedes en forekomst af frostkiler, som er dannet under istiden. Indlejret i frostkilerne fandtes bearbejdet flint fra en formentlig senglacial bosættelse.

NM I 6380/85

Poul Otto Nielsen

Finn Ole Nielsen

Andre anlæg/diverse - Palæolitikum

Bebyggelse - Yngre stenalder

121. Grisby

06.04.03 Ibsker

Boplads/kulturlag

Årsag ikke oplyst

Ertebøllekultur

Fortsat undersøgelse af Ertebølleboplads med kulturlag indlejret i strandvoldsgrus. I en profilgrøft på toppen af strandvolden påvistes to boplads-lag adskilt af opskyllet grus, og i et 12 m² stort felt på indersiden af strandvolden en række udsimidsholdige niveauer samt et antal smågruber, bl.a. to kogegruber med ildskørnede sten og rester af "tapformede" lerkarbunde. Ved undersøgelsen fandtes foruden talrige flintredskaber og dyrekogler en del keramik bl.a. skår med grubeornamentik, som hidtil kun har været kendt fra skånsk Ertebøllekultur.

NM I 4854/83

Peter Vang Petersen

Bebyggelse - Ældre stenalder

Kulturlag - Ældre stenalder

122. Sorte Muld

06.04.03 Ibsker

Boplads/skattefund

Årsag ikke oplyst

y.rom./vik.

sb. 93. Fortsatte undersøgelser på et stort bopladsområde med bosættelse fra førromersk jernalder (eller tidligere) til sen vikingetid. Udgravningen var foranlediget af fremkomsten af et stort fund af guldgubber (AUD 1985, 74). Undersøgelsen havde dels form af en vandsoldning af et særdeles fundrigt pløjelag, dels af en lagvis afgravning og soldning af dele af det underliggende kulturlag indenfor et område på knap 400 m². Herved bragtes antallet af guldgubber (hele eller større fragmenter) op på omkring 1300 stykker, og hovedkoncentrationen af disse i pløjelaget formodes at være nogenlunde indkredset. Derimod skønnes det på grundlag af stikprøver, at der i det umiddelbart underliggende kulturlag, hvoraf kun en mindre del er undersøgt, endnu befinder sig adskillige hundrede stykker. Efter de foreløbige iagttagelser findes hovedkoncentrationen i kulturlaget i en bræmme mellem to hustomter af endnu uvis alder, der er delvis nedpløjede i gammel tid. Fundene fra pløjelaget og de underliggende dele af kulturlaget: spænder fra yngre romertid til vikingetid og omfatter foruden guldgubberne også en del mindre stykker betalingsguld, denarer, vægtlodder, fibler, fragmenter af guldcloissonnéarbejde, skår af frankisk glas, perler, benkamme, keramik (heriblandt tinfoliekeramik) og dyreknogler (fra større husdyr til fisk). Undersøgelsen fortsættes i 1987

BMR 1191

Margrethe Watt

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Kulturlag - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

Kulturlag - Germansk jernalder

Bebyggelse - Jernalder

Depotfund/skattefund/offertid - Jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

Kulturlag - Vikingetid

123. Bækkegård

06.04.05 Østerlarsker

Gravplads

Årsag ikke oplyst

Førrom./y.germ.

sb. 1. I forbindelse med efterundersøgelse på Bækkegårdsgravpladsen blev eftergravet i ni gravhøje. Heraf var otte totaludgravede og en høj indeholdt en uforstyrret jordfæstegrav fra yngre germansk jernalder. Graven var orienteret NNV-SSØ. En gravlagt kvinde var lagt på højre side i sovestilling, med hovedet i nord. Et rigt smykkeudstyr omfattede tre skålspænder med stil D-dyreornamentik, to massive armringe med bølgeornamenter, to peltaformede hængesmykker med indstemplede cirkler, to glatte fingerringe, alt af bronze. Desuden perlekæde med 120 perler, de fleste af glas med indlagt guld- og sølvfolie. Endelig indeholdt graven en jernkniv. Udstyret daterer graven til sidste halvdel af det 8. årh. e.Kr. En mindre fladeafdækning på gravpladsen resulterede i 11 brandgrave med markeringssten. Enkelte skår i to grave tyder på en datering af disse til ældre jernalder, sandsynligvis førromersk jernalder.

NMI 6388/86

Lars Jørgensen

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Ældre jernalder

Gravhøj - Germansk jernalder

Gravplads/grav - Germansk jernalder

124. Nr. Sandegård

06.04.05 Østerlarsker

Gravplads

Årsag ikke oplyst

Yngre germansk jernalder

sb. 183. Undersøgelse af opløjede kammergrave fra yngre germansk jernalder. Baggrunden for undersøgelsen er, at en landmand havde fjernet muldlaget fra et flere hundrede kvadratmeter stort område og i forbindelse med en efterfølgende pløjning var gået gennem bunden af mindst tre store kammergrave. Ved påfølgende harvning var en del af gravgodset spredt over et større areal omkring gravene. Ved efterundersøgelsen konstateredes det, at den største af gravene var en mandsgrav med et stort våbenudstyr (bl.a. med vendelsværd, sax, lanse og skjold). I et dybereliggende "anneks" til graven lå endnu dele af en hest med fortinnede og dyreornamenterede seletøjsbeslag. De to øvrige grave var kvindegrave med bl.a. fibler og perler. Et større antal fibler (pladefibler, skålformede spænder m.m.), der opsamledes med metaldetektor over et større areal, viser, at der må findes flere, delvis ødelagte grave i området. Undersøgelsen påregnes fortsat i 1987

BMR 1409

Margrethe Watt

Gravplads/grav - Germansk jernalder

Maribo Amt

125. Bakkegården, Listrup

07.02.08 Nørre Ørslev

Gravplads

Årsag ikke oplyst

Ældre jernalder

sb. 5. Undersøgelse, fortsat fra 1985, (AUD 1985, 76). Indendørs udgravning af 27 jernalderurnegrave, optaget som præparat ved gravningen foregående sommer. 14 af urnerne kan dateres nærmere til henholdsvis førromersk jernalder, ældre og yngre romersk jernalder dels via keramikken, dels via nogle af gravgaverne - fibler, kniv og perler. Urnegravpladsen, som er den første med brandgrave fra yngre romersk jernalder, der er udgravet på Lolland-Falster, håbes færdigundersøgt i 1987

LFS 800-1984-4

Inge Bodilsen

Karen Løkkegaard Poulsen

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Ældre jernalder

126. Brødregade

07.06.10 Maribo

Kulturlag

Årsag ikke oplyst

Nyere tid

På den grund øst for Maribo domkirke, hvor Birgittinerklosterets beginehus ifølge traditionen har ligget, foretoges prøvegravning. Med otte prøvehuller og en 21 m lang søgegrøft skabtes klarhed over stratigrafien på den sydlige del af grunden, hvor udgravning var mulig. Ingen fund nåede tilbage til middelalder. Levn af en renæssancebygning viste sig som en pakning af syldsten og dele af stenpikket brolægning. Desuden fandtes bygningsdele i de svære og fundrige kulturlag: tagpotter (mest munke/nonner), munkesten, mørtel og lag af ler lerklining) i stratigrafien. Et matrikelskel. mod nord fremtrådte som en dyb grøft med svære kulturlag. På matriklen nord herfor er stratigrafien en anden. Udgravning efter eventuelle levn af beginehuset videreføres her, når grunden er ryddet for eksisterende bygning. Der skal opføres tæt lav boligbebyggelse

LFS 800-1986-1

Karen Løkkegaard Poulsen

Kulturlag - Nyere tid

127. Havmosegård

07.06.12 Musse

Boplads/huse/gruber

Årsag ikke oplyst

Ældre jernalder

sb. 19-21. Udgravningen på bopladsen foregik i otte brede og lange søgegrøfter på i alt 1.300 m². Bopladsens omfang blev indkredset, og der skaffedes viden om bevaringstilstand og datering. Det drejer sig om et ret lille bopladsareal (ca. 2.500 m²), som på grundlag af keramikfund, må dateres til periode III førromersk jernalder/ældre romersk jernalder. Talrige tagbærende stolpehuller viser placeringen af husene. Kun enkelte vægstolpehuller er endnu til stede, og levn af etstensildsted er bevaret ved ét af dem. Et forløb af et stolpehegn afdækkedes. Husene har ligget i to koncentrationer, og stolpernes indbyrdes beliggenhed viser, at der er sket fornyelse af husene på stedet. Bopladsgruberne befinder sig fortrinsvis mod syd, og dér er mængden af keramik stor. Udgravningen har givet vigtig viden i et område af det centrale Lolland, hvor lokaliteten indtil videre er den eneste kendte ældre jernalders boplads. Vagn Mejdahl, Risø, har foretaget ti baggrundsmålinger i den stive lerundergrund med henblik på TL-datering, som skal bruges i arbejdet med at etablere en østdansk kronologi på jernalderkeramik. Bopladsen er berørt af dyrkning og blev erkendt på grund af lodsejerens mangeårige opsamling i marken samt ved udgravning i 1979 af en fundrig bopladsgrube

LFS 800-1986-9

Karen Løkkegaard Poulsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Grube - Ældre jernalder

Odense Amt

128. Lykkedam

08.01.04 Drigstrup

Megalitgrav

Årsag ikke oplyst

Tragtbægerkultur

sb. 17. Bevarende tildækning af henholdsvis helt og delvist frilagt jættestuetomt (AUD 1985, 84). På grund af anlæggenes usædvanlige bevaringstilstand, og med udsigt til betydelige ressourceproblemer ved en totalundersøgelse, foretoges i september en tildækning af de to jættestuetomter, der blev blotlagt i 1985. Med bevarelse af målesystemet blev der umiddelbart over anlæggene lagt et ca. 30 cm tykt lag af groft, gult sand, der skal fungere som indikator for en evt. fremtidig trussel mod anlæggene. Over sandlaget påførtes dernæst 120 M3 muldjord, hvorved der blev etableret et ca. 60 cm tykt muldlag, der formentlig for en længere årrække vil tillade landbrugsdrift uden trussel mod jættestuetomterne

FSM 736

Jørgen A. Jacobsen

Megalitanlæg - Yngre stenalder

129. Lindhøjvej

08.01.09 Munkebo

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 92. Hasteundersøgelse på areal afrømmet: i forbindelse med institutionsbyggeri. Efter anmeldelse fra lokale amatører gennemførtes en opmåling og delvis udgravning af anlægspor fremkommet ved terrænregulering af byggearealet. Fundmaterialet fra et antal større gruber daterer bopladssporene til førromersk jernalder, per. II. Undersøgelsen blev foretaget med bistand af unge langtidslidende fra Munkebo kommune.

FSM 668o

Jørgen A. Jacobsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

130. Nyløkkegård

08.01.11 Rynkeby

Gravplads

Årsag ikke oplyst

Yngre romersk jernalder

sb. 32. Fortsat og afsluttet undersøgelse af gravplads med urne- og jordfæstegrave (AUD 1985, 88). Det hidtidige antal urner, i alt 48, blev ved dette års udgravning forøget med seks, medens de fire jordfæstegrave kunne suppleres med yderligere tre. Som ved det foregående års undersøgelse lå jordfæstegravene nord for og adskilt fra koncentrationen af urnegrave. Jordfæstegravene, der lå parallelt med en indbyrdes afstand på knap 75 cm, synes oprindeligt at have haft et fælles dække af mindre sten. Orienteringen var NNØ-SSV. Skeletspor forekom yderst sporadisk, men ud fra placeringen af fibler og i et enkelt tilfælde en glasperlekæde fremgik det, at de gravlagte var bisat med hovedet mod syd. Ved alle tre grave var der flere steder hensat hele lerkar, enkeltvis eller i klynger. Fibler og lerkar daterer gravene til sen yngre romersk jernalder

FSM 6060

Jørgen A. Jacobsen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

131. Kirkebjerg, Voldtofte

08.02.05 Flemløse

Boplads/grøft

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

sb. 38. Parcelhusbyggeri var endnu en gang årsag til gravning på den klassiske bronzealderboplads. I kælderen fjernede man et fedt kulturlag fra bronzealderens slutning. Udover affaldsgruber og stolpehuller fremkom en næsten fladbundet, lige grøft, som følger en gammel vandåre. Grøften antages at have afgrænset bopladsen mod øst i dens næstsidste(?) fase, idet grøften blev fyldt op i per. VI. Vest for grøften undersøgtes mærkelige alringe, hvis oprindelse ikke er fastslået. Det rige fundmateriale supplerer de gamle fund, navnlig med et fint dyrekoglemateriale. Smeltedigler og støbeformstumper er de vigtigste oldsager, i øvrigt flint, keramik og benredskaber

FSM 1625

Claus Madsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

132. Kirkebjerg, Voldtofte

08.02.05 Flemløse

Boplads/grøft

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

sb. 38. Nabogrunden til nr. 131 undersøgtes med tilskud fra RAS, grøftens sydende lokaliseredes her. Fund osv. i øvrigt som ovenfor.

FSM 1625

Claus Madsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

133. Voldbroskov

08.02.06 Gamtofte

Brandgrave

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

I søgegrøften hen over en bakketop, hvor der tidligere er fremdraget urne og brandpletgrav, blev der undersøgt fem-seks, næsten helt udpløjede brandpletgrave med indhold af trækul, få brændte knoglestykker samt lidt skårmateriale. Et stenforet stolpehul og adskillige grove flintafslag lader sig ikke nærmere datere. Undersøgelsen blev foretaget i forbindelse med afholdelse af amatørarkæologisk udgravningslejr.

FSM 94

Nils M. Jensen

Eigil Nikolajsen

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

134. Voldbroskov

08.02.06 Gamtofte

Gruber

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 30. På lavtliggende terræn ned mod et lille vandløb og ca. 200 m fra ovennævnte gravplads (nr. 133) blev der udgravet fire affaldsgruber med indhold af lerklining og potteskår. Skårene kan dateres til periode I/II. Syv kogestensgruber lader sig derimod ikke aldersbestemme. Undersøgelsen blev foretaget i forbindelse med afholdelse af amatørarkæologisk udgravningslejr.

FSM 6627

Nils M. Jensen

Eigil Nikolajsen

Grube - Førromersk jernalder

135. Egerup

08.02.06 Gamtofte

Brandgrav

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

I gammel gårdhave fandtes en urnegrav fuldstændig intakt. Den ornamenterede urne var nedsat i en lille grube og omgivet af skårflager fra et par større lerkar. En flad sten var anvendt som låg. Ud over brændte knoglestykker indeholdt urnen som gravgods en glittesten og af jern en kniv, en nål og et bæltespænde. Der blev ikke fundet andre grave i nærheden på trods af udlagte søgegrøfter. Undersøgelsen blev foretaget i forbindelse med afholdelse af amatørarkæologisk udgravningslejr.

FSM 6628

Nils M. Jensen

Eigil Nikolajsen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

136. Strandby Mark

08.02.09 Hårby

Langhøj

Årsag ikke oplyst

Tragtbægerkultur

Færdigudgravning i maj-juni 1986 af en 12 x 34 m stor langdysse oprindelig omsat med 79 randsten. Et kammer lagt på et sort trækulsholdigt kulturlag med få oldsager. Kammeret var 2,5 x 2,8 m stort opført af syv bæresten og en 2,5 m lang gang mod øst opført af tre sæt bæresten. Nederst 30 cm af kammerfylden urørt, heri knogledynger stridsøkse og -kølle, flintøkse og -mejsel, lerkar, ravperle m.m., dateret MN I-II. Ved gangmunding offerskårlag med en rig variation i kartyper fra MN Ib. Ved nordfront offerskårlag med store tragtbægre fra tidlig MN I. I alt fundet 3.439 oldsager. De to offerskårlag er samtidig med de to befæstede faser på den nærvedliggende Sarupplads

FHM 3081, FSM 4076

Niels H. Andersen

Gravhøj - Yngre stenalder

137. Strandby Skovgrav I

08.02.09 Hårby

Langhøj

Årsag ikke oplyst

TRB/SN

sb. 55. Prøveudgravning i langhøj, hvori i 1985 var fjernet et par store sten, hvorved fund af lerbæger fra senneolitikum. Søgegrøft På 5 x 1 m viste lige under pløjelaget spor efter et intakt kammergulv fra en ikke tidligere registreret megalitgrav

FHM 3222, FSM 6081

Niels H. Andersen

Gravhøj - Yngre stenalder

Megalitanlæg - Yngre stenalder

138. Strandby Skovgrav II

08.02.09 Hårby

Depot

Årsag ikke oplyst

Senneolitikum

sb. 54. Prøveudgravning på sted, hvor der i de sidste ti år er opsamlet fragmenter af 18 forskellige, savtakkede flintægspyd og to dolke. Ved udgravning fandtes yderligere et par flintægspyd, der lå i fyldjord udkørt i mose fra et højtliggende areal. Fundet må betragtes som et oprindeligt samlet depotfund, nu splittet ved jordflytning.

FHM 3222, FSM 6082

Niels H. Andersen

Depotfund/skattefund/offerfund - Yngre ste

139. Hårby

08.02.09 Hårby

Grube

Årsag ikke oplyst

Udateret

sb. 118. Oppløjede pletter med trækul og ildskørnede sten iagttaget ved rekognoscering. Ved Prøvegravning fremkom en udateret koge-grube.

FSM 6087

Asger Lorentzen

Grube - Udateret

140. Ravnebakken

08.04.06 Næsbyhoved-Broby

Boplads

Årsag ikke oplyst

Tragtbægerkultur

sb. 34. Partiel undersøgelse af bopladsområde fra MN III. På lokaliteten, der er beliggende i kanten af en højtbeliggende grusgrav, blev der undersøgt dele af et udstrakt kulturlag, der synes akkumuleret under stadig tilsanding. Laget indeholdt et betydeligt flintmateriale, bestående af affald såvel som redskaber. Enkelte fragmenter af grønstensøkser, herunder også fra stridsøkser, forekom spredt i laget. Hertil kommer en mængde keramik med en stor frekvens af ornamenterede skår. Eneste påviste anlæg var en koncentration af hånd- til hovedstøre ildskørnede sten - muligvis et ildsted. I øvrigt forekom spredte ildskørnede sten overalt i laget, der hviler på en undergrund af fint, stenfrit sand

FSM 6078

Jørgen A. Jacobsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

141. Ejby Mølle

08.04.07 Odense

Boplads/huse

Årsag ikke oplyst

Vik./midd.

sb. 79. Undersøgelse der fortsættes i 1987. I forbindelse med udvidelsen af et rensningsanlæg indledtes i oktober en undersøgelse af en mere end 30.000 m² stor vikingetidsbebyggelse ved bredden af Odense Å. Nederst mod åen er undersøgt et indtil 1 m tykt kulturlag indeholdende kogesten, trækul, keramik og dyreknogeter. Umiddelbart ovenfor kulturlaget er registreret i alt 13 grubehuse, anbragt på en omtrent lige linie, parallelt med åbredden. Endelig er der på et svagt skrånende terræn nord for ådalen afdækket et areal med spor af en bebyggelse, hvoraf der indtil nu er udskilt fem øst-vest orienterede langhuse. Fundene omfatter en mængde keramik, såvel af halvkuglekar som af Østersøkeramik, dog ikke i samtidig kontekst. Fragmenter af klæberstenskar er fundet i tre tilfælde, heraf er ét omdannet til tenvægt. Metal foreligger i form af to forgyldte bronzehængesmykker, visende henholdsvis en mandsmaske og et gribedyr, samt som smeltede smykkefragmenter. Hertil kommer to bronzevægtlodder, en fragmenteret arabisk mønt, en delvis smeltet mønt af engelsk herkomst samt flere danske sølvmonter. Jern er repræsenteret ved knive, nedsat i husenes stolpehuller, samt af tre lystertænder. Hovedmassen af fundene dateres til midten og sen del af 900-årene, medens de yngste fund, herunder tre danske mønter stammer fra 1100 årenes begyndelse.

FSM 6050

Jørgen A. Jacobsen

Bebyggelse - Vikingetid

Kulturlag - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

Kulturlag - Middelalder

142. Store Gråbrødrestæde

08.04.07 Odense

Bybefæstning

Årsag ikke oplyst

Senmidd./nyere tid

sb. 66. Undersøgelse af et 12 x 12 m stort felt placeret på grundlag af en prøvegravning i 1985 og en geoteknisk undersøgelse, som viste, at den hidtil ukendte bygrav strakte sig fra det nuværende Vestergade 43 i N-NV gående retning. Med rendegraver etableredes en Ø-NØ gående søgegrøft midt i feltet, hvorved 3/4 af en svag spidsbundet voldgrav registreredes. Søgegrøften afslørede en plankekonstruktion i gravens N-NV gående retning ca. 1 m vest for gravens midte. Plankevæggen må tolkes som en hastigt opført sikring mod udskridning af voldgravsfylden, der tillige var forsøgt stabiliseret med nedrammet, genanvendt hustømmer. Plankerne har kun været holdt på plads af presset fra opfyldningen og de bagved nedrammede stolper, som Wormianum overraskende daterede til 1670'erne. Fundmaterialet peger i senmiddelalderlig retning. Udgravningen var foranlediget af nybyggeri

KMO GS 86-2

Jens Sørensen

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

Forsvarsanlæg/voldsted - Nyere tid

143. Blangstedgård

08.04.07 Odense

Voldsted

Årsag ikke oplyst

Højmiddelalder

I efteråret foretog Møntergården en prøvegravning på Odensebispens voldsted, et anlæg af castrumcuriatype. Med to søgegrøfter lykkedes det at lokalisere den i 1820'erne opfyldte tværgrav samt at indkredse området med den centrale bebyggelse. Den formodede stenbygning havde efterladt sig spor i tværgravens vestside og i brinken af den nærliggende Lindved Å i form af større murrester. I søgegrøft nr. 2 registreredes en kassebrønd med lodrette hjørnestolper. Efter aftale med Planstyrelsen blev brønden ikke udgravet. Blandt det sparsomme skårmateriale peger det mest karakteristiske i retning af højmiddelalder. Efter aftale med fjernvarmeforsyningen fik museet umiddelbart efter lejlighed til at undersøge fjernvarmegrøften tværs hen over den nordlige del af anlægget. Grøftens ringe dimensioner til trods var resultatet tilfredsstillende. Undersøgelsen blev foretaget i tilknytning til ejerskifte og fredning.

KMO BLGD 86-(1-3)

Jens Sørensen

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

144. Hunderup Skov

08.04.07 Odense

Skattefund

Årsag ikke oplyst

Ca. 1300

Mindre undersøgelse af fundsted for 83 såkaldte borgerkrigsmønter. Uvedkommende havde efter besigtigelsen gennemrodet fundstedet i skovbunden. En lerpotte samt foreløbigt godt 100 mønter havde dog undgået skattejægerens opmærksomhed. Den formodede lerpotte blev taget op i præparat, hvilket ikke var uden problemer i den rodfyldte skovbund. Præparatet blev indleveret til Nationalmuseet, men er endnu ikke udgravet. Røntgenbilleder har dog bekræftet formodningen: Der er tale om en kuglepote, som endnu indeholder mønter. At dømme efter det beskedne løsfundne skårmateriale synes lerpotten at være af den gråbrændte Vejstruotype. Alle bestembare mønter er præget i Roskilde under Erik Menved. Fundstedet venter på en afsluttende undersøgelse, men foreløbigt tyder intet på en nedgravning ved særligt landkendingsmærke. Undersøgelsen var foranlediget af indleveret detektorfund

KMO HS 86-1

Jens Sørensen

Depotfund/skattefund/offertfund - Middelalder

145. Guldbjerg

08.06.03 Guldbjerg

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Ældre jernalder

sb. 19. Inden for et prøvegravningsfelt på 300 m² fremkom bopladsspor i form af tre stolpehuller samt fire affaldsgruber med lerkarskår.

FSM 6672

Asger Lorentzen

Bebyggelse - Ældre jernalder

146. Særslev I

08.06.09 Særslev

Boplads/hus/gruber

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 32. Undersøgelse på boplads fra førromersk jernalder, per. IIIa beliggende på fladt terræn. Anlægssporene bestod dels af stolpehuller, dels af affaldsgruber af vekslende størrelse. Disse to anlægstyper lå i ret klart adskilte zoner, således at man kan tale om henholdsvis aktivitets- og beboelsesområder. Et hus bestående af to stolpehulspær og indgangsparti mod syd påvistes

FSM 6663

Henrik Mikkelsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

147. Særslev II

08.06.09 Særslev

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 33. Udgravning af et bopladsområde med gruber og stolpehuller, beliggende på svagt hældende, sydvendt skråning. Det var ikke muligt at påvise sammenhørende stolpehuller og hermed bygningskonstruktioner. Derimod kunne der udskilles fire rektangulære koge gruber inden for et begrænset område, samt tre vandførende gruber/brønde på bopladsområdets lavereliggende del. Derudover blev der registreret 28 affaldsgruber indeholdende keramik, knogler og trækul. Keramikken er meget ensartet, hvilket tyder på en kortvarig bosættelse i førromersk jernalder, per. IIIa

FSM 6664

Gert Højgaard Rasmussen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

148. Søndersø

08.06.10 Søndersø

Gruber

Årsag ikke oplyst

Udateret

Ved prøvegravning fremkom bl.a. to stolpehuller, en mindre grube samt et større anlæg repræsenterende flere successivt anlagte affaldsgruber.

FSM 6099

Asger Lorentzen

Grube - Udateret

149. Hygind

08.07.10 Husby

Sarupanlæg/boplads

Årsag ikke oplyst

Tragtbægerkultur

sb. 20. I en uge i november 1986 lavede museet en 453 m søgegrøft på et 41/2 ha stort, lavtliggende næs, der strækker sig ud i et inddæmmede område af Tybrind Vig. På næsset fandtes et velbevaret Sarupanlæg bestående af gravsystemer og palisadegrøfter. Gravsystemerne har været genopgravet talrige gange; de dateres til tidlig mellemlitisk tid. Kalkholdige og våde jordlag gør, at organisk materiale er særdeles velbevaret (også træ). På inderfladen registreredes 54 oldsagsførende gruber, hvoraf kun en blev udgravet. Den udgravede grube, dateret til MN II, indeholdt to hele flintøkser, keramik, flint, ti knogleredskaber, kronhjortetak og mange knogler. Andre gruber havde på overfladen fund fra MN I, II, III-IV eller V

FHM 3246, FSM 3600

Niels H. Andersen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

Sarupanlæg - Yngre stenalder

150. Tybrind Vig

08.07.21 Ørslev

Submarin boplads

Årsag ikke oplyst

Ertebøllekultur

sb. 13. Systematisk udgravning af undersøisk boplads. Undersøgelsen ventes afsluttet 1987 (AUD 1985, 97). Med hovedsigte på at afgrænse fundområdet præcist - af såvel forskningsmæssige som fredningsmæssige årsager undersøgte en serie 1 x 1 og 1 x 2 m store prøvehuller hhv. mod øst og vestnordvest. Det lykkedes herved at fastslå udsmidtets udstrækning mod øst (ind mod land), mens en klar afslutning på fundområdet ikke blev fastlagt mod vest - først og fremmest på grund af dårlig vejr, der hindrede dykkerarbejdet. Tilbage står endnu at undersøge området, hvor kvindegraven tidligere er fundet. Fundområdet synes dog at have en udstrækning på ca. 125 m øst-vest og ca. 20 cm nord-syd. I forbindelse med undersøgelsen fandtes bl.a. en padleåre med ornamentik på begge sider foruden en komplet bue og et bundstykke af en lignende

FHM 2033

Søren H. Andersen

Bebyggelse - Ældre stenalder

Svendborg Amt

151. Stærkærvej (Gudme III)

09.01.04 Gudme

Boplads/gruber/skattefund

Årsag ikke oplyst

Y.br-førrom./y.rom.-æ.germ.

sb. 139. Fortsat undersøgelse af bopladsområde med møntskat (romerske siliquae) og hustomter fra slutningen af yngre romersk og ældre germansk jernalder (AUD 1985, 106). I 1986 afdækkedes et areal på 2.050 m², og foruden bebyggelsen fra 4.-6. årh. fandtes et antal keramikholdige lertagningsgruber fra sen bronzealder og tidlig førromersk jernalder. Til disse anlæg kan ikke knyttes husrester. Årets undersøgelser bragte antallet af hustomter op på 19 stk. hvoraf ti har bevaret dele af gavle og vægge sat med dobbelte stolper, hegn er kun fragmentarisk bevaret. En systematisk rekognoscering med metaldetektor i pløjelaget bragte antallet af smelteklumper og klip af ædelmetal op på godt 300 g sølv og 7 g guld, hvortil kommer romerske mønter (to denarer og fragmenter af siliquae), bronzefibler, vægtlodder og en bronzepatrice til prægning af hængesmykker i dyrestil A

NMI 6320/85

Peter Vang Petersen

Grube - Bronzealder

Grube - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

Depotfund/skattefund/offerfund - Jernalder

152. Lundeberg

09.01.05 Hesselager

Handelsplads

Årsag ikke oplyst

Yngre romersk jernalder

sb. 132. I februar-maj 1986 undersøgte Svendborg og Omegns Museum et kulturlag fra yngre romersk jernalder ved Lundeberg på Sydøstfyn. Undersøgelsen opstod på baggrund af Gudme Kommunes anlægsarbejder ved Lundeberg, hvor en ny spildevandsledning skulle i jorden. Kulturlaget strækker sig langs Storebæltskysten, ca. 300 m med udspring ved Tangeåens udløb. Åens udløb har i jernalderen fungeret som naturhavn. Bredden på kulturlaget målt fra 10-20 m med en tykkelse på op til 80 cm. Laget indeholdt store mængder oldsager - glasperler, ravperler, glasskår, jerngenstande, bronzer, ben og tak, mønter, vægtlodder og meget andet. En del af materialet er værkstedsaffald og redskaber fra værkstederne. Således rummer fundet bl.a. de fire eneste høvljern fra jernalderen. Bemærkelsesværdigt er lagets indhold af flere hundrede klinknagler fra skibe samt nagler og nitteplader med spor efter skibsreparationer. Under kulturlaget og i lagets nederste dele forekom flere anlæg, hvoraf de vigtigste var rester af gulve med ildsteder. Det lykkedes at isolere et jordgulv, der målte 4 x 5 m med nedrammede rafter som væg. Fund og anlæg tegner billedet af en handelsplads fra yngre romersk jernalder, hvor værkstederne har haft til huse i små hytter. Forbindelsen til havnen og skibsfart vidner om pladsens strategiske placering. I større perspektiv kan pladsen kædes sammen med de meget rige fund fra Gudme, som kun ligger ca. 5 km fra kysten, ligesom tilknytningen til Møllegårdsmarken virker indlysende. De store kulturlagsmængder gravedes ikke traditionelt, men blev vandsoldet. Denne metode er den eneste, hvor man på kort tid kan undersøge større kulturlagsmængder, uden at fundene forsvinder. En ulempe har metoden - hvis tidspresset er for stort og økonomien presset, så må man opgive tanken om stratigrafiske iagttagelser undervejs

SOM A 2-86

Per O. Thomsen

Anløbsplads/handelsplads - Romersk jernal

153. Rudkøbing

09.02.03 Rudkøbing

Kulturlag/brønde

Årsag ikke oplyst

Midd./nyere tid

sb. 9. I forbindelse med en række større saneringsopgaver i Rudkøbing by og yderligere motiveret af et forestående 700 års byjubilæum har museet foretaget en række prøvegravninger i Rudkøbing bykerne. Formålet har været ad arkæologisk vej at uddybe kendskabet til byens middelalderlige topografi. Resultaterne har indtil videre været beskedne, idet kun tre ud af foreløbig syv gravelokaliteter har givet fund, der kan henføres til tiden før 1500. Længst tilbage er museet pudsigt nok kommet i dets egen gård, Østergade 25, hvor nogle få skår vidner om aktiviteter tilbage til 11-1200 årene. Udover affaldskuler og brønde har prøvelfelterne kun givet få anlægsspor. Det er i intet tilfælde lykkedes at påvise spor af en middelalderlig befæstning af den lille købstad. Dette på trods af, at der i flere tilfælde har været gravet netop på de lokaliteter, hvor byhistorikeren Chr. Kilsgaard ved hjælp af boringer hævder at være stødt på spor af et tidligt befæstningssystem. Der har været foretaget mindre udgravninger følgende steder: Vinkældergade 12, Sidsel Bagersgade 6, Torvet 2, Østergade 25, Nørregade 12 Og 14 og Nørregade 21.

LMR 11986

Jørgen Skaarup

Bebyggelse - Middelalder

Kulturlag - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

Kulturlag - Nyere tid

154. Bregnemose

09.02.04 Simmerbølle

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 10. Ved vestsiden af Bregnemose er der foretaget en prøvegravning i et større bopladsområde fra ældre jernalder. Udover stolpespor afdækkedes et par store lertagningsgruber indeholdende enkelte faunarester og flintafslag samt skår af et stort antal lerkar fra tidlig førromersk jernalder.

LMR 9210

Jørgen Skaarup

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

155. Kågården

09.03.03 Humble

Gravplads

Årsag ikke oplyst

Vikingetid

sb. 60. I maj-juni fortsattes undersøgelsen af den vikingetidige jordfæstegravplads ved Storebæltskysten (AUD 1985, 112). Det lykkedes at få fastslået pladsens grænser mod nord, øst og syd (her strakte den sig ud til bredden af det nu inddæmmede nor). Det viste sig, at gravene ikke blot var placeret på den hatformede bakkes østhæld, men også bredte sig i en vifte ud over plateauet øst for denne.

Antropologen Pia Bennike deltog i feltarbejdet i fire uger, hvilket havde stor betydning for in situ- iagttagelserne af skeletterne og for prøveudtagningen. Desværre er jordbunden på plateauet stærkt lerholdig; dette medfører, at skeletterne her er mere nedbrudte end på bakkehældet. Der lokaliseredes bl.a. fire barnegrave, i en af disse fandtes et særdeles velbevaret kranium af et barn i tandskiftealderen. Gravformerne suppleredes i år af to kammergrave, den ene indeholdende velbevarede spor af plankedække og - vægge. Genstandsmaterialet forøgedes væsentligt ved fundet af en rig kvindegrav, hvori udstyret bestod af perlekæde (rav/glas), forgyldte skålspænder og trefliget spænde (alle med større tekstilrester og daterbare til slutningen af 10. årh.), nøgle samt to skrin - det ene med et velbevaret låsetøj og indeholdende lerkar, tenvægt, vægtlod(?) og vægtskål(?). Tilbage på pladsen er (anslået) 30 uåbnede grave. Da disse i flere tilfælde blot ligger omkring 0,15 m under overfladeniveau, er området friholdt for dyrkning med henblik på en afsluttende undersøgelse i 1987

LMR 11563

Jørgen Skaarup

Gravplads/grav - Vikingetid

156. Navnegården

09.03.03 Humble

Gård/tomt/kælder/ovn

Årsag ikke oplyst

Senmiddl./renæssance

sb. 107. Ved Navnegården har museet med støtte fra Rigsantikvaren afsluttet undersøgelsen af et større bebyggelsesområde med spor af bosættelser fra yngre stenalder og - ikke mindst senmiddelalder og renæssance (AUD 1985, 110). Fra sidstnævnte periode var bevaret rester af en større firfløjet gård. I gårdtomtens sydfløj afdækkedes en særdeles velbevaret kælder, 4 x 6 m stor, med kampestensmure og spor af en teglstensopmuret døråbning i nord. Kældergulvet var meget omhyggeligt brolagt og forsynet med symmetrisk anbragte afløbsrender, der har ledt indsvivende vand hen til en træforet drænbrønd i kælders nordøsthjørne. Nordfløjen synes at have bestået af en bindingsværksbygning, der bl.a. har indeholdt et stort åbent ildsted. Tidligere formodninger om at gårdsanlægget havde været forsynet med en grav mod nord blev afkræftet. Til gengæld fandtes lidt øst for gården en ret velbevaret, teglobygget kalkovn, der synes at være samtidig med renæssanceanlægget, hvis datering fastslås af store mængder keramik og en del metalsager. Kælderen forventes fredet efter tildækning

LMR 10070

Jørgen Skaarup

Andre anlæg/diverse - Middelalder

Bebyggelse - Middelalder

Andre anlæg/diverse - Nyere tid

Bebyggelse - Nyere tid

157. Bønneløkkebjerg

09.03.04 Lindelse

Jordfæstegrav

Årsag ikke oplyst

Jernalder

sb. 85. På topfladen af den 19 m høje, dyrkede hatbakke Bønneløkkebjerg har museet foretaget en foreløbig undersøgelse af fundstedet for skeletdele stammende fra en voksen mand. Tilsyneladende er der tale om en helt itupløjet jordfæstegrav, som snarest kan henføres til jernalderen.

LMR 11994

Jørgen Skaarup

Gravplads/grav - Jernalder

158. Fakkebjerg

09.03.06 Magleby

Langhøj/grave

Årsag ikke oplyst

Tragtbægerkultur

sb. 38. Ved østsiden af banken Fakkebjerg nær Langelands sydspids er med støtte fra rigsantikvaren i september blevet undersøgt tomten af en megalitgrav, der synes sløjftet i begyndelsen af 1800-årene. Den stærkt nedpløjede tomt viste sig at rumme rester af en ca. 20 x 10 m stor, sten- og jordopbygget langhøj, hvori der har ligget et NNV-SSØ orienteret jættestuekammer med indgang fra øst. Kammerets udstrækning: 10 x 1,7 m gør det til øens hidtil største jættestuekammer. Bunden af kammeret med en omhyggeligt placeret flisebelægning dækket af hvidbrændt flintbrok var for en stor dels vedkommende bevaret. Gravlaget var stærkt beskadiget af dyrkning, og dets indhold af gravgaver lå for størstepartens vedkommende omlejret i pløjelaget over kammeret. Fundene omfatter flere flintøkser og -mejsler, talrige flækker og flækkeredskaber, tværpile, skiveskrabere, en senneolitisk flintdolk, mellemneolitiske ravperler af TRB-typer samt skår af TRB lerkar fra MN I-V. Jættestuens gangparti og østfacade var totalt nedpløjet, hvilket givetvis forklarer manglen på offerfund fra dette område. Under den sydlige del af jættestueanlægget fandtes rester af et ældre anlæg i form af en stenomsat, nord-syd orienteret jordfæstegrav, der synes at have været dækket af en lav jordhøj. Graven indeholdt de stærkt opløste rester af en voksen person i udstrakt rygleje med hovedet i syd. Gravgodset bestod af en ravperle og et par tværpile. Jordgraven var gravet lidt ned i et 0,1-0,15 m tykt kulturlag med fund fra overgangen TN/MN. Dette lag var bevaret under det meste af højtomten og strakte sig videre syd for denne. Et par koge- og affaldsgruber fra ældre jernalder vest og syd for højen afrundede billedet af oldtidsaktiviteterne på stedet

LMR 11877

Jørgen Skaarup

Megalitanlæg - Yngre stenalder

Grube - Ældre jernalder

159. Lerbjerg

09.04.14 Håstrup

Høje/pløjespor

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

sb. 10. Den fortsatte undersøgelse af en storhøj fra yngre bronzealder gav nye overraskelser (AUD 1985, 114). Der er arbejdet intensivt med ligbålslagene og to af småhøjene er undersøgt. Den primære højs udgravning er i gang og pløjningssystemerne (ardspor) under og udenom den ligeså. Gravningen er eksempel på, hvor dyrt det er, når finstratigrafi skal dokumenteres. Til gengæld får man oplysninger af en helt ny type

FSM 6201

Claus Madsen

Gravhøj - Yngre bronzealder

Ager/mark - Oldtid

160. Højensvej

09.05.04 Egense

Langhøj

Årsag ikke oplyst

Neolitikum

sb. 22. I september måned 1986 undersøgte museet resterne af en overpløjet høj. Undersøgelsen påbegyndtes i 1985, hvor der registreredes to bronzealderfaser i højen (AUD 1985, 119). Under disse faser fremkom det neolitiske anlæg, som undersøgtes i 1986. Det neolitiske anlæg hører til den gruppe af gravanlæg, der er bygget af kraftigt tømmer. Selve begravelsen kunne ikke dokumenteres sikkert, men i tilknytning til anlægget forekommer et kulturlag indeholdende keramik, en tværpil og en stor ottetalsformet ravperle. I dette kulturlag formodes det, at graven har ligget. Hele anlægget er orienteret øst-vest og i østenden afsluttes anlægget af en nord-syd orienteret 40 cm dyb fundamentsgrøft, fra hvis bund udgår tre 160 cm dybe og 1 m i diameter store stolpegruber. Gruberne er foret med 30 x 30 cm store sten, der giver anlæggene en indre diameter på 40 cm. Der blev ikke registreret andre tømmerkonstruktioner i forbindelse med den kraftige gavl, men disse gavlkonstruktioner er jo ikke ukendte i neolitikum. Efter endt brug er stolperne trukket op og gruberne er fyldt op med sten. Hele det rektangulære anlæg dækkes af et kraftigt stentæppe, der igen dækkes af en lav øst-vest orienteret langhøj. Siden placeres bronzealderhøjene på den lave langhøj. Dateringen er baseret på keramikken og placerer anlægget i TN C

SOM A 15-85

Per O. Thomsen

Gravhøj - Yngre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

161. Kværndrup

09.05.06 Kværndrup

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Ældre jernalder

På strækningen, hvor den nye vejforlægning øst om Kværndrup skal ligge, registreredes ved rekognoscering en række forhistoriske objekter. Flertallet af disse objekter er blevet prøveundersøgt, og en mindre del er blevet genstand for mere omfattende undersøgelser. De prøveundersøgte pladser havde alle tydelige bopladsindikatorer i overfladen, men ved prøveundersøgelserne viste det sig, at bevaringsforholdene ikke var alt for gode. Sporadisk på pladserne fandtes affaldsgruber, kogegruber og stolpehuller, men oftest i en sørgelig forfatning. Det medførte, at ingen af disse pladser undersøgtes yderligere. Ingen af pladserne afgav daterende materiale, så dateringen af de syv pladser til ældre jernalder beror på materialet fra rekognosceringerne.

SOM A 8-11, A 14-16

Per O. Thomsen

Grube - Ældre stenalder

Bebyggelse - Ældre jernalder

162. Kværndrup

09.05.06 Kværndrup

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

Denne lokalitet på vejforlægningen øst om Kværndrup blev genstand for den mest omfattende undersøgelse på vejstrækningen. Undersøgelsen blotlagde et stort antal stolper, gruber og kogegruber samt et større område med bevaret kulturlag. Pladsen afgav et mangfoldigt keramisk materiale fra tidlig førromersk jernalder, per. III med mange forskellige lerkar og en enkelt lerblok. Bevaringsforholdene var gode, hvilket fundmængden også afslørede. Pladsen ligger på en vestvendt skråning og mod vest og nord afgrænses pladsen af store tidligere vådområder. Stolpehullerne gav ingen sikre spor efter huse, men pladsens brønd blev fundet, men dog ikke gravet i bund, ligesom et specielt opbygget anlæg kan være resterne af en ovn. Speciel interesse har pladsen ligeledes, fordi den kun ligger 400 m fra en lille samtidig gravplads, hvor der ved undersøgelser i 1986 fandtes otte urnebrandgruber (se nr. 158)

SOM A 12-86

Per O. Thomsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

163. Kværndrup

09.05.06 Kværndrup

Gravplads

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 23. På denne lokalitet, der undersøgtes i forbindelse med vejforlægningen øst om Kværndrup, fandtes et mindre gravfelt indeholdende otte urnebrandgruber, hvoraf enkelte var markerede i overfladen af 30 x 40 cm støre sten. Den lille gravplads ligger isoleret for foden af en sydvendt skråning kun få meter fra Hågerup. De otte grave ligger under et større rektangulært fyldskifte, hvor de enkelte markeringssten lå i toppen. Gravene fremkom under fylden i fyldskiftet og består af U-formede nedgravninger indeholdende skårene af lerkar - et i hver grav - trækul og trækulsblandet fyld samt brændte hen. Derudover indeholdt gravene intet. Keramikken i gravene kan dateres til tidlig førromersk jernalder, per. III og både formmæssigt og ornamentmæssigt er gravene samtidige med en nærliggende boplads.

SOM A 17-86

Per O. Thomsen

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

164. Kværndrup

09.05.06 Kværndrup

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Ældre jernalder

sb. 22. Af den række pladser, som er prøveundersøgt på strækningen, hvor vejforlægningen øst for Kværndrup skal ligge, er enkelte prøveundersøgelser blevet suppleret med en eller flere grøfter. Årsagen var anlægssporene i prøvegrøfterne, der gav formodning om rimelige bevaringsforhold, men dog ikke af en karakter, der fordrede større indsats. Formålet var dels at fastslå pladsernes udstrækning, dels at fastslå deres karakter. De undersøgte tre pladser kan alle dateres til ældre jernalder, omkring Kr.f. Anlæggene på pladserne bestod af gruber og stolpehuller uden sikker struktur.

SOM A 4-86, A 5-86, A 13-86

Per O. Thomsen

Bebyggelse - Ældre jernalder

Grube - Ældre jernalder

165. Kværndrup

09.05.06 Kværndrup

Boplads/brandgrav

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

sb. 12. Lokalitet undersøgt i forbindelse med vejforlægning øst om Kværndrup, beliggende på en lav sydøstvendt skråning, der mod øst afgrænses af et tidligere vådområde. Her blev der ved prøveundersøgelsen fundet bopladsspor i form af gruber, stenlægninger og stolpehuller, hvoraf flere kunne stamme fra hustomter. Desuden fandtes perifert og tæt ved det tidligere vådområde, for foden af bakken, en urnegrav under flad mark. På den baggrund blev undersøgelsen udvidet for bl.a. at sikre, at der ikke skulle ligge en urnegravplads i området. Det gjorde der ikke. Den ene urne blev den eneste. Urnen indeholdt brændte ben og tre smeltede glasperler samt en nål af jern. Bopladssporene strækker sig over hele skråningen, men de tagbærende stolper, der blev registreret, lå alle således, at de formodede huse strakte sig ind på områder som ikke omfattedes af vejarbejdet.

SOM A 6-86

Per O. Thomsen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

166. Holmebo

09.05.16 Øster Skerninge

Kulturlag/høj

Årsag ikke oplyst

Neo./y.br.

sb. 38. Undersøgelsen er afsluttet med opmåling og optagning af randsten, idet ressourcerne ikke strakte til den planlagte færdiggravning af et neolitisk affaldslag (MN V) under bronzealderhøjen (AUD 1984, s. 64). Laget blev tildækket:

FSM 1247

Claus Madsen

Kulturlag - Yngre stenalder

Gravhøj - Bronzealder

167. Baggersgade 2

09.06.10 Nyborg

Huse/ovn/kulturlag

Årsag ikke oplyst

Middelalder

Efter en prøveundersøgelse i dec. 1985, blev der i jan. 1986 foretaget en egentlig udgravning på grundens nordøstlige del. Grunden ligger på hjørnet af Baggersgade og Kirkegade og lige nord for kirken. Udgravningsfeltet var på 22 m², og bevaringsforholdene for organisk materiale var gode. Der blev fundet rester af fire bebyggelsesfaser, der foreløbig dateres til 1300- Og 1400-tallet. I den ældste fase havde huset haft jordgravede stolper, i de to yngste faser havde husene en fodrem. I den ældste og den yngste fase blev der fundet en bageovn. Den næstældste fase bestod af en brolægning og en mødding afgrænset af et fletværkshegn. I samtlige faser havde bebyggelsen en orientering, der svarer til den nuværende matrikelgrænses orientering mod Baggersgade og Kirkegade. Kirken er kunsthistorisk dateret til 1300-tallet. Det er således ikke muligt foreløbig at afgøre, om bebyggelsen er ældre eller yngre end kirken. Udgravningen var forårsaget af et nybyggeri på grunden

NOM 5231

Hanne Dahlerup Koch

Bebyggelse - Middelalder

Kulturlag - Middelalder

Hjørring Amt

168. Markholt

10.01.01 Brønderslev

Kulturlag/gruber

Årsag ikke oplyst

Ældre jernalder

sb. 108. I et ca. 750 M² stort udgravningsfelt fremkom, foruden et kulturlag, enkelte anlæg. Kulturlaget dækkede det meste af feltet. Det blev i den vestlige del afgravet maskinelt. Hverken i kulturlaget eller undergrunden blev mod vest erkendt anlæg. I feltets øst del fremkom en koge-grube, en materialegrube og et ildsted. Anlæggene lå alle under kulturlaget. I feltets østligste tredjedel, hvor kulturlaget havde en tykkelse på op til 30 cm, blev det afgravet i grøfter. Der fremkom ikke egentlige anlæg i grøftforløbene, men kulturlaget viste sig at opfylde tre fordybninger i undergrunden, disse op til 60 cm dybe. Fund fra anlæg og kulturlag, keramik og en ildebuk, fragmenteret, dateres til sen førromersk/tidlig ældre romersk jernalder

VHM 273/1986

Sven Østergaard Jensen

Kulturlag - Førromersk jernalder

Kulturlag - Romersk jernalder

Grube - Ældre jernalder

Kulturlag - Ældre jernalder

169. Øster Nibstrup

10.01.01 Brønderslev

Boplads/hus/gruber

Årsag ikke oplyst

SN/æ.j.

sb. 107. Lokalteten fremkom ved rekognosceringen af naturgaslinieføring 596 til Hirtshals. Et neolitisk skår, enkelte stykker bearbejdet flint samt en god topografi gav anledning til en prøvegravning, der senere resulterede i udgravningen af et senneolitisk langhus. Det øst-vest orienterede hus er 19,5 m langt og 7 m bredt og udgøres af i alt 60 stolper. Heraf er de seks indvendige tagbærende centralt placeret i en toskibet konstruktion. Dybden varierer fra 25 cm til 45 cm under afgravningsniveau. Yderligere en midterstolpe var anbragt umiddelbart uden for vestgavlen, evt. med en støttende funktion. Et øst-vest vendt snit af stolpehullet viser en svag hældning imod gavlen. Nordvæggen består af en række dobbeltstolpehuller med varierende indbyrdes afstand. Sydveggens står noget svagere, og det var kun muligt at konstatere en række stolpespor. Sikre spor efter indgang(c) blev ikke påvist. Vægstolpehullerne varierer i dybden fra få cm til 25-30 cm. Det nordvestlige undtaget, er alle hushjørnerne rette, hvilket giver huset en rektangulær form. En datering af huset må først og fremmest baseres på to flintdolke, den ene ildskørnet. De er begge fremkommet i vægstolpehuller. Typologisk kan dolkene henregnes til type I, og en datering til den tidligste del af senneolitikum er derfor det mest sandsynlige. I alt undersøgte 700 m². Foruden de neolitiske anlæg registreredes en del stolpehuller og gruber fra ældre jernalder

VHM 269/1986

Karsten Kjer Michaelsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre jernalder

Grube - Ældre jernalder

170. Kapelhuset

10.01.06 Jerslev

Bygning

Årsag ikke oplyst

Nyere tid

sb. 232. Ved en mindre udgravning i form af tre grøfter i en have eftersøgte et middelalderkapel med mulig tilknytning til Vrejlev Kloster. I to af grøfterne erkendtes et kampestensfundament med rester af en teglstensmur, orienteret omtrent øst-vest. Muren havde yderside mod syd. Umiddelbart syd for fundament og mur fremkom en uregelmæssig stenspikning. Mur - og/eller fundamentsforløbet kunne ved hjælp af stenspyd følges over en strækning på 9 m, uden der herved fremkom hjørner. En tværmur, orienteret nord-syd, erkendtes over en strækning på ca. 2 m, udgående fra den øst-vest orienterede murens inderside. Den tredje grøft var uden anlæg. Fundament og mur er af nyere dato, antagelig fra et udhus, der har været delvis indbygget i en skrånning. Udgravning foretaget efter forespørgsel på baggrund af lokalhistoriske studier.

VHM 296/1986

Sven Østergaard Jensen

Bebyggelse - Nyere tid

Kloster - Nyere tid

171. Rønnovsholm

10.01.16 Vrejlev

Boplads/huse/gruber

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

Amtsvejvæsenets forestående sand- og grusudvinding fra en stor sandbanke umiddelbart sydøst for Rønnovsholm hovedgård medførte en større arkæologisk udgravning på stedet. Keramik fra førromersk jernalder var konstateret udbredt over et 13.650 m² stort område på sandbankens højest beliggende del. I alt afdækkes 7.625 m² bopladsområde. Udover fire hustomter med forsænket gulv kunne mindst ti langhuse udskilles. Blandt diverse anlæg fremkom grube med jernudvindingsslugter samt flere gruber med fyld fra brandtomter. Ens keramiktyper og -kombinationer går igen i de fleste af bopladsens anlæg. Keramikbaseret datering: førromersk jernalder per. II/IIIa.

VHM 149/1979

Torben Nilsson

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

172. Hvilshøj

10.01.19 Øster Brønderslev

Enkelt fund

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 10. Ved en mindre undersøgelse frilagdes en stor, jordfast sten, hvorom lå mængder af lerkarskår. Skårene forekom på alle sider af stenen og såvel over som under den. Keramikken dateres til førromersk jernalder. I forbindelse med undersøgelsen konstateredes et fyldskifte, 2,5 m langt øst-vest, længde nord-syd og dybde ukendt. Der fremkom ikke fund fra fyldskiftet. Fremkommet ved nedgravning af elkabel.

VHM 438h986

Sven Østergaard Jensen

Andre anlæg/diverse - Førromersk jernalde

173. Bålhøjgård

10.01.19 Øster Brønderslev

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Ældre jernalder

sb. 108. Udgravning af ildsteder, stolpehuller og gruber efter rekognoscering og prøvegravning. Indenfor et område på ca. 40 m² i udgravningsfeltet fandtes to ildsteder, tre gruber og fire store stolpehuller. Begge ildsteder havde dele af en rødbrændt lerkappe bevaret. De lå mindre end en meter fra hinanden i nord- sydgående retning. Umiddelbart vest for ildstederne, og midt mellem dem, erkendtes en lille grube, hvori stod bunden af et lerkar. En lignende grube fremkom nord for og mellem to store af i alt tre stolpehuller liggende på linje øst-vest, og med det nordligste ildsted som det fjerde anlæg i linjen. Stolpehullerne havde en diameter På 70-75 cm. De var nedgravet 25-28 cm i undergrunden. Den sidste grube fandtes ca. 2 m vest for det nordligste ildsted. Den sidste grube lå ca. 2 m vest for det nordligste ildsted. De to gruber med lerkar var ikke urner. De indeholdt ikke brændte knogler eller ligbålsrester, men grå, sandet fyld. Udstederne kunne indicere hustomter, men stolpehullerne kan ikke understøtte dette. Spredt i det øvrige felt fremkom enkelte stolpehuller og moderne nedgravninger. Lerkarfragmenterne fra de to gruber og skår fra stolpehuller dateres til ældre jernalder, antagelig ældre romersk jernalder

VHM 265/1986

Sven Østergaard Jensen

Bebyggelse - Ældre jernalder

Grube - Ældre jernalder

174. Hvilshøje

10.01.19 Øster Brønderslev

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

sb. 107. På et mod vest svagt skrånende plateau umiddelbart sydvest og syd for gravhøjene Hathøj og Hvilshøje fremkom bopladslevn. Disse gav sig til kende i form af stolpehuller, gruber og koge-gruber. Koge-gruber og gruber, henholdsvis 31 og 5 i tal, optræder samlet i feltets centrale del. Enkelte koge-gruber fremkom også østligt i feltet, her i forbindelse med spredte stolpehuller. De østlige anlæg var adskilt fra hovedkoncentrationen af koge-gruber ved et ca. 15 m totalt fundtomt område. Vest for koge-gruber/gruber optrådte spredte stolpehuller. Stolpehullerne ses ikke at indgå i konstruktioner med hinanden og heller ikke med gruberne. To af de fem gruber adskilte sig fra de øvrige ved at være delvis lerforede. Foringen i gruberne sås langs nedgravningsgrænsen og i bunden. Den overlejreredes i begge gruber af koncentrationer af trækul. Den overliggende fyld kunne antyde, at gruberne har tjent som affaldsgruber. Mod denne anvendelse taler lerforingerne. De giver dog heller ikke belæg for, at der kan have været tale om ovne eller lign., da foringerne ikke var ildpåvirkede. De to grubers funktion er altså endnu ikke fastlagt. Fundene omfatter lerkarskår og flint. De stammer fra de lerforede gruber, en affaldsgrube og et stolpehul. De to lerforede gruber må, ud fra keramikken fundet i dem, være samtidige. En fladehugget pilespid og et afslag med partiel kantretouche fra overfladen af den ene grube kan være indblanding. Selv Om 93,75% af de undersøgte anlæg var fundtomme, må lokaliteten ud fra keramikken og de mange koge-gruber dateres til bronzealder, per. V-VI

VHM 255/1986

Sven Østergaard Jensen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

175. Kathøjvej

10.02.04 Hallund

Gruber

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

sb. 83. Ud fra iagttagelser, foretaget ved prøvegravning, der lod formode, at lokaliteten kunne være en gravplads med skeletgrave, blev to felter afkrævet, i alt ca. 600 m². De ved prøvegravningen konstaterede formodede grave var i et tilfælde orienteret nord-syd, i to andre øst-vest. Yderligere fire øst-vest vendte fyldskifter fremkom ved udgravning på stedet. Alle de formodede grave viste sig at være nyere tids/moderne nedgravninger. Det kunne ikke afgøres med hvilket formål, de var gravet. På stedet fremkom enkelte stolpehuller og gruber. Ingen af stolpehullerne indgår i konstruktioner. En stolpehulsrække udgør muligvis dele af et hegn. Gruberne, fem i alt, er i de fire tilfælde materialegruber. Den femte grube, en affaldsgrube, var kun nedgravet ca. 10 cm i undergrunden. Dette anlæg er det eneste daterede. I fylden fandtes dele af et lerkar fra ældre romersk jernalder

VHM 260/1986

Sven Østergaard Jensen

Grube - Romersk jernalder

176. Højgårdsvej

10.02.05 Hellevad

Boplads/huse

Årsag ikke oplyst

y.br./æ.j.

sb. 162. Rekognoscering og prøvegravning i forbindelse med naturgasledningen fra Aalborg til Frederikshavn foranledigede udgravningen af et bopladsområde fra yngre bronzealder/ældre jernalder. I alt afdækkedes godt 600 m². 180 anlæg registreredes, hovedsagelig stolpehuller, men også gruber og få rester af hegn eller vægggrøfter. En del af stolpehullerne kan med rimelig sikkerhed siges at tilhøre to treskibede langhuse omkring 17 m lange og 7 m brede. De er opført på samme sted og repræsenterer sandsynligvis en kontinuerlig bebyggelse på stedet. Ingen indvendige anlæg kunne påvises. En datering af lokaliteten til yngre bronzealder/tidlig førromersk jernalder er baseret på et sparsomt skårmateriale samt langhusenes konstruktion

VHM 246/1986

Karsten Kjer Michaelsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Ældre jernalder

177. Nørre Vangen

10.02.12 Understed

Boplads/hus

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 136. På naturgaslinieføringen Aalborg-Frederikshavn undersøgte dele af et bopladsområde fra førromersk jernalder, per. I/II. Bopladsområdet ligger på en lille leret bakkeknold ca. 82 m over DNN i et stærkt kuperet terræn. Fra bopladsområdet er der mod øst vid udsigt over Kattegat. Udover diverse mindre anlæg undersøgte et 20 x 6 m stort tilnærmelsesvist øst-vest orienteret langhus. Stolpehuller efter otte tagbærende stolpesæt samt dele af vægforløbet var bevaret. Indgangspartiet fandtes midt for husets sydvendte langside. Langhuset var opdelt i to rum - det største i østenden, hvor også ildstedet fandtes. Umiddelbart op til østenden af nordvæggens forløb fandtes en mindre stenforet grube

VHM 210/1986

Torben Nilsson

Bebyggelse - Førromersk jernalder

178. Gårdsted

10.02.12 Understed

Boplads

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 135. På naturgaslinieføringen Aalborg-Frederikshavn undersøgtes dele af et mindre bopladsområde fra førromersk jernalder, per. I. Bopladsområdet er beliggende ca. 80 m over DNN på en sydvendt skrånning i et stærkt kuperet terræn. Indenfor naturgaslinieføringen undersøgtes en kulturlagsplet, en affaldsgrube, et ildsted samt rester af en stenbrolægning

VHM 213/1986

Torben Nilsson

Bebyggelse - Førromersk jernalder

179. Lunden

10.02.12 Understed

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Oldtid

sb. 93. Rekognoscering og prøvegravning resulterede i udgravning af et mindre bopladsområde beliggende på den yderste del af et sandet område i et ellers leret terræn. Topografien sammenholdt med den ringe anlægsmængde - seks kogestensgruber og enkelte lave nedgravninger - peger på, at der er tale om randområdet af en større boplads

VHM 207/1986

Karsten Kjer Michaelsen

Bebyggelse - Oldtid

Grube - Oldtid

180. Sønder Vangen

10.02.12 Understed

Boplads

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 134. På naturgaslinieføringen. Aalborg-Frederikshavn undersøgtes dele af et ca. 150 x 150 m stort bopladsområde fra førromersk jernalder, per. I/II. Bopladsområdet ligger på et større plateau i et stærkt kuperet terræn, ca. 90 m over DNN med vid udsigt mod øst over Kattegat. Inden for naturgaslinieføringen, der gennemskar periferien af bopladsområdet, undersøgtes enkelte kulturlagsrester med indhold af lerkarskår og knusesten

VHM 212/1986

Torben Nilsson

Bebyggelse - Førromersk jernalder

181. Idskov

10.02.13 Voer

Gravplads

Årsag ikke oplyst

Førrom./æ.rom.

sb. 61. På en endnu ikke færdigudgravet gravplads er på et areal af ca. 2.300 m² indtil videre fremdraget 28 grave, ti kogegruber samt et større fyldskifte, ligesom der konstateredes et antal moderne nedgravninger. Alle gravene var brandgrave, urnegrave og i enkelte tilfælde urnebrandgruber. De fleste var mere eller mindre ødelagt af dyrkning, bortpløjede. I nogle tilfælde stod kun bunde af urnerne med lidt brændte knogler tilbage. En del af gravene synes dog beskadiget tidligere. Således fandtes i nogle tilfælde "hele", men sammentrykkede urner. Fem af graverne er våbengrave. To grave indeholdt hver en spydspids, to andre fragmenter af sværd, mens den femte foruden to knive også indeholdt en spydspids og sværdfragmenter, desuden dele af en nål eller fibula. Yderligere indeholdt 13 andre grave mindst 15 jernknive. Hertil kommer en del endnu ikke bestemte jernfragmenter. Gravpladsen dateres til førromersk og ældre romersk jernalder. Sværdene, der synes enæggede, samt en del af keramikken peger mod førromersk jernalder. En anden del af keramikken, bl.a. med meanderornamentik og stempler er fra ældre romersk jernalder. Fra pløjelaget er med detektor bl.a. fremdraget et fragment af en næbfibula, en øjefibula af bronze, sværdfragmenter samt en del glasperler. Disse fund er blevet erklæret for danefæ. Fremkommet ved markarbejde.

VHM 61/1986

Sven Østergaard Jensen

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Andre anlæg/diverse - Nyere tid

182. Gedebjerg

10.02.14 Volstrup

Brandgrave

Årsag ikke oplyst

Y.br./førrom.

sb. 81. Udgravning af tidligere sb-registreret nedpløjet gravhøj. Ved en prøvegravning kunne ikke påvises højfyld, men til gengæld konstateredes en del anlæg inden for højens område. Et felt på 250 m² afdækkedes. Af sikre grave registreredes kun en brandplet, der med forsigtighed kan dateres til yngre bronzealder/tidlig førromersk jernalder. Yderligere et gravlignende anlæg indeholdt ingen daterende fund. Mørke fundtomme plamager og moderne forstyrrelser udgør de resterende anlæg. Forholdene på lokaliteten tyder mest på, at der er tale om en naturlig højning, der har været genstand for en del aktivitet i såvel oldtiden som i nyere tid

VHM 221/1986

Karsten Kjer Michaelsen

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

183. Øksenhede

10.02.14 Volstrup

Boplads/kulturlag

Årsag ikke oplyst

Maglemosekultur

sb. 229. Efter forudgående rekognoscering prøvegravedes et mesolitisk bopladsområde beliggende på en sydsydøst vendt skråning ned mod Sæby Å. Under pløjelaget registreredes et mørkebrunt oldsagsførende lag, der gav anledning til en nærmere undersøgelse af fire prøvefelter på hver 4 m². Det kunne imidlertid konstateres, at laget, bortset fra en uforstyrret kogestensgrube, var omrodet sandsynligvis af skovplantning eller dyrkning. Fund af mikrolitter og mikroflækkeblokke tyder på, at der umiddelbart over det undersøgte brune lag har ligget et nu nedbrudt kulturlag fra Maglemosekulturen. Kogestensgruben indeholdt ingen daterende oldsager

VHM 418/i986

Karsten Kjer Michaelsen

Bebyggelse - Ældre stenalder

Kulturlag - Ældre stenalder

184. Følget

10.02.14 Volstrup

Boplads

Årsag ikke oplyst

Føromersk jernalder

sb. 149. Efter forudgående rekognoscering og prøvegravning undersøgtes et mindre bopladsområde fra førromersk jernalder, per. II, beliggende på en stor sandet flade. I alt undersøgtes 600 m² og godt 150 anlæg registreredes, hovedsagelig stolpehuller, men også enkelte gruber og hegnrester. Inden for en arbejdsbredde på 16 m var det ikke muligt at påvise sikre hustomter, bl.a. som følge af dårlige bevaringsforhold, men en del stolpehuller af tagbærende dimensioner antyder forekomsten af langhuse. Oldsagsmaterialet er sparsomt og består udelukkende af keramik og en del knusesten

VHM 235/1986

Karsten Kjer Michaelsen

Bebyggelse - Føromersk jernalder

185. Øksenhede

10.02.14 Volstrup

Løsfund/gruber

Årsag ikke oplyst

Meso./udateret

sb. 122. Naturgaslinieføringens gennemskæring af en sb-registreret lokalitet beliggende ned til Sæby Å, gav anledning til en udvidet prøvegravning. Den tidligere museale aktivitet på stedet har været begrænset til overfladeopsamling af mesolitiske oldsager. Et areal på godt 150 m² afdækkedes. Kulturlag var ikke bevaret, og fem kogestensgruber kunne dateringsmæssigt ikke forbindes med det overfladeopsamlede materiale

VHM 193/1979

Karsten Kjer Michaelsen

Andre anlæg/diverse - Ældre stenalder

Grube - Udateret

186. Ejstrup

10.02.14 Volstrup

Boplads/huse/hegn

Årsag ikke oplyst

Yngre jernalder

sb. 150. Efter forudgående rekognoscering og prøvegravning på naturgasledningen fra Aalborg til Frederikshavn undersøgtes et større bopladsområde med langhuse, grubehuse, hegn og kogestensgruber. Det udgravede areal er på godt 3.000 m², men ved rekognosceringer på overfladen og fra luften har pladsen kunnet bestemmes til at være langt større. Af fem registrerede langhuse kunne kun de fire tilknyttes to mulige gårdsenheder først og fremmest ved hjælp af hegn og genopførelser af samme hus. Orienteringen på disse fire langhuse var nord-syd, og en totaludgravning inden for det øst-vest gående naturgastracé var ikke mulig. Derimod kunne det sidste af de fem sikkert påviste langhuse dokumenteres i sin helhed. Både ved en øst-vest orienteret beliggenhed, og en konstruktion baseret på kraftige væggrøfter - ca. 50 cm i både dybde og bredde - adskiller hustomten sig fra de øvrige. Det 15 m lange hus er tydeligt opdelt i to afdelinger med en indgang i hver. Af de fire par tagbærende stolper er de tre anbragt i henholdsvis øst- og vestgavlen samt i midtervæggen. Foruden langhusene registreredes mindst to, sandsynligvis flere, mindre huse især erkendbare ved tydelige væggrøfter. Grubehusene udgør den almindeligste hustype på pladsen. I alt 31 kunne påvises inden for det undersøgte areal. Alle konstruktionerne er øst-vest orienterede med en eller to tagbærende stolper i hver gavl. Størrelsen varierer fra 6-12 m². Hegn og hegnrester forekommer over hele det udgravede område, enten i form af grøfter eller aftegninger i undergrunden efter mindre pæle. En bestemmelse af heggenes relation til de øvrige anlæg er vanskelig pga. det smalle udgravningsfelt og må begrænses til en gårdsindhegning og afgrænsningen af en nord-syd gående vej. Et guldbelagt bronzesmykke eller -beslag giver en ældste datering til første halvdel af 700-tallet, og fire klæberstensskår må henregnes til vikingetid

VHM 226/1986

Karsten Kjer Michaelsen

Bebyggelse - Yngre jernalder

187. Langagergård

10.02.14 Volstrup

Boplads/hegn/gruber

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 151. På naturgaslinieføringen Aalborg-Frederikshavn undersøgtes dele af et større bopladsområde fra førromersk jernalder, per. I/III. Bopladsområdet er beliggende ca. 24 m over DNN på et større sandet plateau på sydsiden af Sæby Å. Inden for et udgravningsfelt på 600 M2 afdækkedes et tilnærmelsesvist nord-syd gående dobbelt hegnsforløb. Hegnet kunne følges i 3 m længde inden for naturgaslinieføringen. Bredden mellem hegnsgrøfterne varierer fra 1,5-2 m. I hegnsforløbet findes et ca. 2,5 m bredt indgangsparti. øst for hegnsforløbet fandtes 50 stolpehuller og gruber, tilsyneladende usystematisk anbragt

VHM 229/1986

Torben Nilsson

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

188. Volstrupgård

10.02.14 Volstrup

Brandgrave

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 148. På naturgaslinieføringen Aalborg-Frederikshavn undersøgtes et brandgravsanlæg fra førromersk jernalder, per. II/IIIa. Fundstedet ligger på flad mark ca. 23 m over DNN. Brandgravsanlægget fremstod som to fladbundede ca. 20 m dybe gruber med indhold af hvidbrændte knoglefragmenter, trækul, lerkarskår, et udefinerbart jernfragment samt knusesten. Der var 25 cm mellem de to gruber. I forlængelse af de to gruber fandtes på hver grubes "frie" side et ca. 45 cm dybt stolpehul. Stolpehullernes placering i forbindelse med gruberne antyder, at de to stolpehuller enten har skullet bære en lille tagkonstruktion over gravanlægget eller har skullet tjene som markeringspæle

VHM 230/1986

Torben Nilsson

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

189. Sdr. Ravnstrup

10.02.15 Ørum

Boplads/gårde

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

sb. 44. Efter forudgående rekognoscering og prøvegravning på naturgasledningen fra Aalborg til Frederikshavn udgravedes et bopladsområde med hustomter, hegn, brønde og afvandingsgrøfter. Fundomstændighederne peger på, at en overvejende del af de omkring 650 registrerede anlæg stammer fra to gårdsanlæg beliggende på to små "bakkeøer" i et ellers fladt terræn bestående af yoldiahavbund. I alt undersøgtes 1.600 m² fordelt på to felter, det mindste - felt A - på 400 m². I det største felt felt B - registreredes ni hustomter, alle øst-vest orienterede. Ingen af husene, bortset fra en mindre konstruktion på godt 7 m længde, kunne totaludgraves inden for det nord-syd gående gastracé. Indvendige anlæg kunne ikke påvises. Seks af langhusene i felt B tilhører samme gård, hvis anvendelse kan følges over tre faser. I felt A gennemskærer naturgasledningen de vestligste 7 m af et lignende anlæg. I forbindelse med gårdsanlægget i felt B, forekommer et stolpehulsfrit område på ca. 50 m². Der er tilsyneladende tale om en gårdsplads, hvis tilstedeværelse respekteres af de skiftende byggefaser. Pladsen, et omgivende hegn og en hel klar afgræsning mod nord, syd og øst danner det primære grundlag for tolkningen som en gård. Bopladsens topografi og områdets geografi i øvrigt bekræfter denne tolkning. Brønde udgravedes der to af, begge beliggende inden for gården i felt B. Den ene var bygget af sten af tiltagende størrelse fra toppen mod bunden. Som bund i den tragtformede konstruktion var anbragt en stor flad sten. Brøndens dybde var ca. 1,5 m fordelt på 6-7 skifter. En datering af både felt A og B til ældre romersk jernalder baseres på en del skår og kardele af sortglittet gods af nordjysk type. På en del af dette materiale er der foruden indridset ornamentik også stempelindtryk i form af rosetter og cirkler

VHM 252/1986

Karsten Kjer Michaelsen

Bebyggelse - Romersk jernalder

190. Vester Flade

10.03.03 Flade

Boplads/kælder

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 78. Ved Vester Flade i Frederikshavn undersøgtes på naturgaslinieføringen Aalborg-Frederikshavn, resterne af en 4,5 m lang, tilnærmelsesvis øst-vest orienteret stensat kælder fra førromersk jernalder, per. II/IIIa. Kælderen, hvoraf kun et til to stenskitter var tilbage, havde spidsovalt omrids og havde tilsyneladende åbning i begge ender. Kælderen udgør en del af et større samtidigt bopladsområde, hvoraf dele undersøgtes af Nationalmuseet i 1905. Bopladsområdet ligger 17 m over DNN på flad mark. Området falder ganske svagt mod nord, ned mod et tidligere større vådområde

VHM 200/1986

Torben Nilsson

Bebyggelse - Førromersk jernalder

191. Højgård

10.03.04 Frederikshavn

Boplads/kulturlag

Årsag ikke oplyst

Neolitikum

sb. 92. Ved Højgård lidt syd for Frederikshavn undersøgtes på naturgaslinieføringen Aalborg-Frederikshavn dele af et mindre bopladsområde fra sen TN/tidlig MN. Bopladsområdet, der udgør et ca. 40 x 40 m stort areal, er beliggende ca. 70 m over DNN på en større plan markflade i et ellers stærkt kuperet terræn. Udover diverse mindre anlæg undersøgtes en mulig hustomt i form af en tilnærmelsesvis rektangulær ca. 5 x 3 m stor og 10-20 cm dyb kulturlagsfyldt forsænkning. Igennem forsænkningen samt i kanten af denne fremkom stolpehuller tilsyneladende uden system. Kulturlaget indeholdt fragmenter af tyndnakkede slebne flintøkser, forarbejdede og uforarbejdede flintafslag, ornamenterede og uornamenterede lerkarskår samt uforarbejdede ravstykker

VHM 205/1986

Torben Nilsson

Bebyggelse - Yngre stenald

Kulturlag - Yngre stenald

192. Gærumgård

10.03.05 Gærum

Kælder

Årsag ikke oplyst

Middl./renæssance

sb. 252. I forbindelse med nedrivning af et gammelt stuehus på Gærumgård blev der gravet i gulvlagene i huset. Herved fremkom udelukkende fund fra nyere tid. Under huset fremkom en kælder, bygget af kampesten sat i ler. Kælderen er orienteret øst-vest og måler ca. 7 x 3,5 m. Den er ca. 2 m dyb. Gulvet fremtræder med klinker af nyere dato. I nordvæggen ses rester af to munkestensmurede lysåbninger. Undersøgelsen foretaget i samarbejde med Bangsbo Museet, Frederikshavn. Fremkommet i forbindelse med sanering

VHM 194/1986

Sven Østergaard Jensen

Bebyggelse - Middelald

Bebyggelse - Nyere tid

193. Ramsgård

10.06.03 Bjergby

Boplads/huse

Årsag ikke oplyst

Ældre jernalder

sb. 62. På et bakkedrag let skrånende mod vest og nord og med bratte fald mod syd og øst ned mod nuværende og tidligere vådområder, fandtes bopladslevn fra en stor tidligere kendt lokalitet. Det meste af feltet på ca. 1.100 m² var dækket af et kulturlag, varierende i tykkelse fra 10 til 40 cm. Under dette lå et blandet kultur-, flyvesandsagtigt lag af tilsvarende dimensioner. Størstedelen af disse lag fjernes maskinelt. I et mindre område, hvor anlæg kunne erkendes i kulturlaget, blev dette og det underliggende blandingslag afgraved med skovl. Fundene omfatter stolpehuller, enkelte gruber og hegnsgrøfter. Blandt stolpehullerne var det muligt at udskille mindst fire hustomter og muligvis en staklade. Alle huse giver sig til kende ved tagbærende stolper. Der fandtes ikke vægforløb, indre rumopdeling eller ildsteder. Alle huse var orienterede VNV-ØSØ. Ingen huse erkendtes i hele deres udstrækning. Maksimalt fremkom tre stolpehulspor pr. hus. Et hus har mindst to, muligvis tre byggefaser. Sammenhængende hegnsgrøfter konstateredes i feltets sydlige del, og i usammenhængende forløb i resten af feltet. Der kunne ikke udskilles stolper i grøfterne. Ingen af husene ligger inden for erkendte hegn. Et hus skærer med en tagstolpe et hegn, så husets østligste stolpehulspor ligger delvis uden for hegnsforløbet. I et par tilfælde sås kraftige parvise stolpehuller i umiddelbar nærhed af hegnsforløb. Disse kan tænkes at være stolpehuller i forbindelse med indgange. På et mindre område nordligst i feltet, hvor der ikke var anlægsspor, konstateredes i blandingslaget NØ-SV orienterede ardspor, og på disse krydsende spor i flere forskellige retninger. Fundene, primært keramik, stammer fra kultur- og blandingslaget samt fra anlæggene og dateres til sen førromersk/ældre romersk jernalder. Der er oftest tale om enkeltskår, i få tilfælde om karfragmenter, og aldrig om hele kar. Skår med kraftigt fortykkede og bredt facetterede rande ofte i fint rødt og sortglittet gods optræder almindeligt

VHM 133/1954

Sven Østergaard Jensen

Bebyggelse - Ældre jernalder

Kulturlag - Ældre jernalder

194. Højlund

10.06.03 Bjergby

Brandgrav/gruber

Årsag ikke oplyst

Æ.rom./udateret

sb. 68. Partiel udgravning af formodet overpløjet høj efter fund af brandgrav i højningens periferi. Højen viste sig at være en naturlig forhøjning i terrænet. Dette fremgik dels ved et snit tværs over bøjningen, dels ved afgravning af mindre flader ud fra snitgrøfter. I alt undersøgtes ca. 100 m². Ved udgravningen fremkom ikke yderligere sikre grave. En trækulsplet kan være de sidste rester af en brandgrube. Der fandtes dog ikke brændte knogler i forbindelse med trækulspletten. Yderligere konstateredes en kogegrube samt et stolpehul. Fra stolpehullet stammer et stykke rav med påbegyndt konisk borehul. Keramikken fra brandgraven fundet tidligere, daterer denne til ældre romersk jernalder. De øvrige anlæg er udaterede. Fremkommet ved markarbejde.

VHM 202/1985

Sven Østergaard Jensen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Grube - Udateret

195. Varbro

10.06.03 Bjergby

Brandgrav/grøft

Årsag ikke oplyst

Ældre jernalder

sb. 65. Det udgravede område er beliggende på en svagt skrånende flade, der i syd falder ret brat mod Varbro Ådal. Der fandtes en brandgrav, to gruber, en ringformet grøft, samt flere stolpehuller uden nogen konstruktionsmæssig sammenhæng. I brandgraven fandtes brændte knogler, skår fra flere kar, samt på bunden et kværnstensfragment. Ca. 10 m herfor var ringgrøften, der bestod af to adskilte halvcirkler med en indbyrdes afstand på 3,4 m. Den ydre diameter var ca. 10 m og bredden ca. 0,5 m

VHM 301/1086

Bo Steen

Andre anlæg/diverse - Ældre jernalder

Gravplads/grav - Ældre jernalder

196. Nørmark

10.06.03 Bjergby

Stenbygget grav

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

sb. 67. Graven var orienteret med længderetning øst-vest. Den målte indvendigt 140-170 cm øst-vest, og 115-130 cm nord-syd. Kun gravens nederste skifte, i alt ti sten, var bevaret. Deres stærkt varierende topniveauer lader formode, at et eller flere skifter samt dæksten tidligere er blevet fjernet. Ved udtømning af fylden mellem stenene viste graven sig at være totalt raseret. På og umiddelbart over et tilsyneladende rent lerlag, 5-10 cm tykt, som må udgøre gravbunden, fandtes især i vestenden af graven lerkarskår af mindst syv forskellige kar. Kun enkelte skår har kunnet samles til mindre skårflager. Ud over keramik fandtes fragmenter af to jernknive. Keramikken daterer graven til ældre romersk jernalder. Fremkommet ved markarbejde.

VHM 426/1986

Sven Østergaard Jensen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

197. Svinget

10.06.05 Hjørring

Brønde

Årsag ikke oplyst

Nyere tid

sb. 42. Undersøgelse af to vandboringer med tilhørende teglstensmuret krans. Begge teglstenskranser, hvori boringernes rør sad, var nedgravet 1,5-2 m under nuværende niveau. Kun det ene anlæg blev undersøgt nærmere, da anlæggene var identiske. I et cementdæk sad jernrøret fra en boring faststøbt. Cementdækket var omgivet af en teglstensmuret krans, bevaret i 13 skifter, heraf de ti over dækket. Kranen, der indvendig målte 108 x 108 cm, udvendig 152 x 152 cm, havde buede sider. Der fremkom ikke fund. Boringerne stammer antagelig fra et lokalt brændevinsbrænderi, der lå på stedet til omkring 1918, hvor det efter overtagelse af De Danske Spritfabrikker blev nedlagt. Fremkommet ved bysanering.

VHM 50/1986

Sven Østergaard Jensen

Bebyggelse - Nyere tid

198. Engbjerg

10.06.06 Horne

Boplads/kulturlag

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

sb. 55. På et mod øst svagt skrånende bakkedrag erkendtes bopladslevn. Over det meste af feltet på ca. 450 m² fremkom et kulturlag, 20-45 cm tykt. Heri fandtes rester af to delvis itupløjede stenlægninger. Under kulturlaget erkendtes anlæg i form af stolpehuller og gruber. Stolpehullerne var jævnt spredt over hele feltet, og de kunne ikke indgå i konstruktioner, heller ikke i forbindelse med stenlægningerne. Gruberne, seks i alt, er for de fems vedkommende affalds- og materialegruber, den sjette en kogegrube. Keramik fra kulturlaget og stenlægningerne daterer disse til ældre romersk jernalder. Der fandtes også en del flint i form af afslag, dels fra kulturlaget, dels fra enkelte anlæg. Flinten giver dog ikke holdepunkter for en nærmere datering af de anlæg, hvorfra den stammer

VHM 308/1986

Sven Østergaard Jensen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Kulturlag - Romersk jernalder

199. Odden

10.06.08 Mygdal

Bygning

Årsag ikke oplyst

Midd./renæssance

sb. 71. I to grøfter, en på gårdspladsen, en anden i en nyere bygning, fandtes på hovedgården Odden et fundament med rester af en munkestensmur, et munkestensgulv samt enkelte stolpehuller. Fundament og murrest forløb omtrent vinkelret på den nuværende sydfløjs vestgavl. Fundamentet består af kampesten, hvorpå er rester af en kassemur opført i munkesten, bevaret i to skifter. Muren har en bredde af ca. 50 cm og er opfyldt med murbrokker og små marksten. Nord for muren fremkom et munkestensgulv, der kunne følges over en strækning af ca. 3,50 m. Mur og gulv synes at høre sammen. I begge grøfter sås et tydeligt brandlag over såvel murrest som gulv. Ved udgravning syd for sydfløjen, på bankens top, konstateredes kraftige opfyldningslag, bestående af gamle bygningsmaterialer. Fundament, murrest og gulv kan ud fra deres placering i forhold til den nuværende sydfløj antages at have hørt til den oprindelige vestfløj. Muren kan næppe have hørt til den egebindingsværksbygning, som nedbrændte i 1763. Fremkommet i forbindelse med forbedring af sanitære forhold

VHM 86/1986

Sven Østergaard Jensen

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

200. Rubjerg

10.06.10 Rubjerg

Gravplads

Årsag ikke oplyst

Vikingetid

sb. 17. På en afblæsningsflade på kystskrænten ved Lønstrup Klint foretog VHM i november 1986 en §26 undersøgelse af 13 brandpletter fra vikingetid. Brandpletterne indeholdt et cirkulært bronzespænde, glasperler, smeltet glas, en perle af bjergkrystal, jernnitter og -søm, diverse bronze- og jernfragmenter, koniske tenvægte, lerkarskår samt forkullede frø- og kornkærner. Det cirkulære bronzespænde dateres til omkr. år 900 e.Kr. De 13 brandpletter udgør en lille del af en større gravplads. VHM udgravede i 1961 en vikingetids jordfæstegrav på samme lokalitet og der ud over er et større antal løsopsamlede vikingetidsgenstande igennem de sidste 40 år indkommet fra lokaliteten

VHM 437/1986

Torben Nilsson

Gravplads/grav - Vikingetid

201. Østergård

10.06.14 Skallerup

Stenbygget grav

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

sb. 31. Øst-vest orienteret grav, der indvendig målte 190 x 110 cm. Mod nord var kun et skifte bevaret, mens der i gravens sydlige del var to skifter, det øverste med et tydeligt overhæng. Graven var plyndret. Mod vest og øst konstateredes nedgravninger, mens der midt i graven var urørt gravbund. I nedgravningerne fandtes skår fra mindst fem lerkar. Enkelte skår optrådte også i fylden inden for stenene, der stod tilbage. Herfra stammer også et fragment af en jernkniv. En blå glasperle, ligeledes fra fylden mellem stenene, pulveriseredes, da den forsøgte optaget. Keramikken daterer graven til ældre romersk jernalder. Fremkommet ved markarbejde.

VHM 62/1986

Sven Østergaard Jensen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

202. Tornby Bjerg

10.06.15 Tornby

Boplads

Årsag ikke oplyst

Neolitikum

sb. 68. På en lav bakkeflade, der grænser op til et engdrag, og som i stenalderen må have skudt sig ud som et lille næs i et vådområde, fandtes ved rekognoscering af et område på ca. 100 x 50 m en skiveøkse, fem fragmenter af slebne flintøkser, et fragment af en mejsel og herudover 291 bearbejdede stykker flint Og 27 skår. Skiveskrabere udgør den største gruppe (44%) efterfulgt af skiveknive (31%), Under prøvegravning fremkom et større fyldskifte og en lille grube. Udgravningen viste, at de fleste anlæg var stærkt beskadiget af markarbejde. Der fandtes en 1,20 m dyb og næsten fundtom tragtformet nedgravning, muligvis en brønd, et uregelmæssigt fyldskifte På ca. 5,60 x 2,40 m, der kan være en hyttetomt, men som var stærkt ødelagt af en moderne nedgravning, to vægggrøfter, som antyder endnu en hyttetomt, fire-fem bålgruber, et mindre antal smågruber og et antal, delvis usikre, stolpehuller uden nogen klar sammenhæng. Det drejer sig i alle tilfælde om ret spinkle stolper. Det beskedne fundmateriale består af et fragment af en sleben flintøkse, et fragment af en bjergartsøkse, 20 bearbejdede stykker flint, 128 afslag og 69 skår, hvoraf 11 er ornamenterede. Hverken fundmateriale eller stratigrafi tillader nogen snæver datering inden for sen TN-MN I, og der kan ikke siges noget om antallet af bosættelser eller deres omfang

VHM 307/1986

Aksel Larsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Thisted Amt

203. Hedelund

11.01.01 Bedsted

Boplads/huse/gruber

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

sb. 80. Undersøgelse af boplads fra yngre bronzealder, fortsat fra 1984 (AUD 1984, S.67) I 1986 undersøgt ca. 1.800 m² med stolpehuller og gruber. Der fandtes tre huse af yngre bronzealders type med stolpebyggede vægge og indtrukket indgangsparti, samt lidt af et fjerde hus. Husene var en del forstyrret af et system af levende hegn, som dækker en stor del af pladsen. Der fandtes endvidere flere gruber med keramik, en del kogegruber samt en stor, 1,4 m dyb lertagningsgrube med et rigt keramikmateriale. Bopladsen agtes færdigundersøgt i 1987

THY 1539

Anne-Louise Haack Olsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

204. Koldby

11.01.06 Hørdum

Boplads/huse

Årsag ikke oplyst

Ældre jernalder

sb. 184. Partiel undersøgelse af boplads fra førromersk jernalder og ældre romersk jernalder. Der undersøgt ca. 600 m² med Op til 25 cm kulturlag. Fordelt på tre niveauer fandtes ni helt eller delvis bevarede huse, alle af nordjysk ældre jernaldertype med tørrevægge. Bedst bevaret var et langhus, 14,5 x 4,5 m, med en ydre stenramme omkring østgavlen, samt et lille hus på 5,2 x 3,4 m, beliggende umiddelbart vest for langhuset og antagelig tilhørende samme kompleks. Mellem husene fandtes rester af stier og større områder brolagt med små piksten, nedlagt i ler. Bebyggelsen strækker sig fra per. II af førromersk jernalder op i ældre romersk jernalder. Desuden fandtes en del af en grøft med et elipseformet forløb, antagelig fra yngre bronzealder.

THY 2271

Anne-Louise Haack Olsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Ældre jernalder

205. Vandhøjvej

11.01.10 Snedsted

Boplads/gruber/hus

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

sb. 192. Partiel undersøgelse af boplads fra yngre bronzealder. Inden for et afdækket område på ca. 900 m² fandtes ca. 150 fyldskifter, stolpehuller og gruber. Der kunne udskilles de vestligste 12 m af øst-vest orienteret langhus med stolpebyggede vægge og afrundet gavl.

THY 2201

Bodil Nørgaard

Anne-Louise Haack Olsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

206. Østenhøj

11.01.11 Stagstrup

Brandgrave

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

Tæt SØ for en fredet gravhøj blev ved pløjning påtruffet tre urner fra yngre bronzealder, stående på række og omsat af kalkstensbleger.

THY 2344

Anne-Louise Haack Olsen

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

207. Villerslevgård

11.01.13 Villerslev

Høj/grav

Årsag ikke oplyst

Neolitikum

Ved en prøvegravning i en overpløjet høj fandtes i toppen af højen en delvis stenfyldt nedgravning, 1 x 0,5 m, hvori der fandtes to rørformede ravperler. Det drejer sig formodentlig om et gravanlæg eller en del af et sådant

THY 2333

Anne-Louise Haack Olsen

Gravhøj - Yngre stenalder

208. Engholmvej

11.02.13 Øster Vandet

Bebyggelse

Årsag ikke oplyst

Nyere tid

Prøvegravning på lokalitet med bebyggelsspør fra nyere tid. I kanten af et område med ler- og trækulsholdig fyld blev der påtruffet en enkelt række store sten samt en lille, regelmæssig stenpikning, 1 x 2 m

THY 2277

Anne-Louise Haack Olsen

Bebyggelse - Nyere tid

209. Stenbjerg

11.03.04 Nørhå

Hus/kulturlag

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

Undersøgelse af et lerkarskår- og flintførende kulturlag, som er kommet frem i brinken under kystens nedbrydning. Kulturlaget, som er fra bronzealderens per. V, er over- og underlejret af flyvesand. Tilstrækkeligt kunne udgraves til at vise, at der var tale om et hus med nedgravet gulv og to rækker af tagbærende stolper. Hustomten blev overpløjet i oldtiden

NMI 1250/75

David Liversage

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Kulturlag - Yngre bronzealder

210. Sjørring by

11.03.05 Sjørring

Kulturlag

Årsag ikke oplyst

Vikingetid

sb. 260. I fortsættelse af en prøveundersøgelse fra 1985 undersøgte et felt på 22,5 m² med 90 cm kulturlag fra sen vikingetid (AUD 1985, 139). I kulturlaget fandtes stenbrolægninger samt en lerforekomst, muligvis en del af et gulv. Laget indeholdt en del oldsager - keramik, klæberskår, tenvægte, hvæssesten samt en del metalgenstande. Ved boreriger kunne kulturlagets horisontale udstrækning fastslås til mindst 60 x 150 m, den maksimale tykkelse ekskl. gammelt muldlag var i m

THY 2198

Anne-Louise Haack Olsen

Kulturlag - Vikingetid

211. Møgelvang

11.03.07 Skjoldborg

Langhøj/megalitgrave

Årsag ikke oplyst

Tragtbægerkultur

sb. 87. Fortsat undersøgelse af langdyssetomt med to kamre (AUD 1985, 140). I 1985 undersøgte et kammer i dyssens nordende, og undersøgelsen i 1986 omfattede dels et kammer i sydenden, dels en større fladeafdækning. Ved sidstnævnte fremkom en del randstensspor, som tilsammen dannede et billede af en 60 m lang, trapezformet langdysse med orientering NØ-SV. Der fandtes ikke flere kamre. Kammeret i sydenden var trapezformet, orienteret ca. øst-vest og målte indvendig 3,5 x 1,7 m. Mod øst fortsatte det i en 1,5 m lang gang, orienteret VNV-ØSØ. På overgangen mellem gang og kammer sås en tærskelsten. Væggene var opbygget som en kombination af egentlige bæresten og en tørmurslignende opstabling af marksten og tynde molersten. Kammeret var anlagt i en let nedgravning og omgaves af en pakning af flintskærver og små og store marksten, oven på hvilken der sås en rest af en belægning med flade kalkstensbleger. Den nordlige del af kammeret var forstyrret, men i den sydlige fandtes på og over en bundbelægning af fint ral en del menneskeknogler, tre flækker, mange ravperler og et lille hængekar ornamenteret i nordjysk MN I stil. Umiddelbart nordøst for kammeret fandtes tre delvis stenforede nedgravninger på række tværs over højen. Der kan være tale om en opdeling af højen. I det samme område og til dels under kammeret fandtes et kulturlag fra TRB med rester af et stort tragtbæger med fingerindtryk under randen samt lidt trækul og brændte ben

THY 2151

Anne-Louise Haack Olsen

Gravhøj - Yngre stenalder

Megalitanlæg - Yngre stenalder

212. Vang

11.03.12 Vang-Tvorup

Høj/grave

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

Urne og lille stenbæger påtruffet ved pløjning i overpløjet høj. Stenkisten var fundtom, urnen indeholdt foruden brændte ben en bennål og en lille bronzeknap.

THY 2282

Anne-Louise Haack Olsen

Gravhøj - Yngre bronzealder

213. Vestermarken

11.04.03 Dragstrup

Kulturlag

Årsag ikke oplyst

Bronzealder

sb. 29. Ved en mindre arkæologisk undersøgelse blev der fundet et op til 0,2 m tykt kulturlag, der foruden sandet muld indeholdt en smule aske og keramik. Fundet er fremkommet ved dyrkning.

MHM 1018x

Per Bugge Vegger

Kulturlag - Bronzealder

214. Pigens Vadested

11.04.06 Flade

Boplads/gård

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 76. Ved en arkæologisk udgravning blev der på en større boplads udgravet en enkelt gårdtomt. Den meget velbevarede tomt bestod af et 25 m langt Og 7,5 m bredt øst-vest orienteret langhus (udvendige mål) med ildsted i vestenden. Syd for langhuset lå der en pikstensbrolagt gårdsplads med et sivebrønds anlæg. Tre mindre huse afgrænsede gårdspladsen mod vest, syd og øst. Markerede indgangspartier viste, at alle fire huse var samtidige med gårdspladsen. Ved snitgravninger i tomten kunne det iagttages, at der under denne lå to ældre anlæg, der i øvrigt syntes at have haft den samme opbygning som det yngste anlæg. Alle tre anlæg må på baggrund af keramikken dateres til førromersk jernalder, per.III A. Fundet er fremkommet ved dyrkning

MHM 872x

Per Bugge Vegger

Bebyggelse - Førromersk jernalder

215. Mellem Jølby

11.04.11 Solbjerg

Stenbrolægning

Årsag ikke oplyst

Yngre jernalder

Ved en mindre arkæologisk undersøgelse blev der i en mose fundet en "madras" bygget af større marksten. Mellem stenene blev der fundet en vævevægt af brændt ler. Fundet er fremkommet i forbindelse med dyrkning

MHM 1128x

Per Bugge Vegger

Bebyggelse - Yngre jernalder

216. Lynggård

11.04.14 Tødsø

Boplads/huse

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 33. Total undersøgelse fortsat fra 1985. På ca. 6.000 m² er der udgravet 19 langhuse og 12 småhuse. Alle huse var øst-vest orienterede og havde græstørvsbyggede vægge. Bortset fra et enkelt havde alle langhuse lergulv med ildsted i vestenden og jordgulv i østenden. I flere langhuse var der i østenden en stenbygget grebning. Alle de næsten kvadratiske småhuse havde lergulv og enkelte tillige et ildsted. Næsten alle indgangspartier var markeret med en smuk pikstensbrolægning. Flere huse havde også en pikstensskoning og grøfter til at fange tagdryppct. Enkelte gårdsanlæg kunne udskilles ved hjælp af stiforbindelser mellem småhus og langhus. Fundet er fremkommet i forbindelse med et anlægsarbejde

MHM 781x

Per Bugge Vegger

Bebyggelse - Førromersk jernalder

217. Løngård

11.05.04 Hvidbjerg

Boplads/kulturlag

Årsag ikke oplyst

Vikingetid

sb. 39. Ved en mindre arkæologisk undersøgelse blev der fundet et 0,15 m tykt kulturlag, der foruden sandet muld indeholdt aske og keramik. Fra en tidligere undersøgelse ved vi, at fundet er en del af en større boplads. Fundet er fremkommet i forbindelse med læplantning

MHM 841x

Per Bugge Vegger

Bebyggelse - Vikingetid

Kulturlag - Vikingetid

218. Karby

11.05.05 Karby

Boplads/kulturlag

Årsag ikke oplyst

Yngre jernalder

I et samarbejde med Forhistorisk Museum på Moesgård og Morslands Historiske Museum blev der foretaget en arkæologisk undersøgelse i Karby. Der blev udgravet tre felter, der dækkede ca. 100 m². I de op til 1 m tykke kulturlag, der var dækket af op til 1,3 m muld, blev der fundet keramik, hvoraf hovedparten ud fra form og brænding må dateres til perioden ca. 700-900 e.Kr. Morslands Historiske Museum vil også i de kommende år sammen med Forhistorisk Museum på Moesgård foretage udgravninger i Karby.

MHM 1042x

Per Bugge Vegger

Bebyggelse - Yngre jernalder

Kulturlag - Yngre jernalder

219. Karby

11.05.05 Karby

Boplads/kulturlag

Årsag ikke oplyst

Y.j./midd.

sb. 69. Med henblik på at undersøge kulturlagenes tykkelse og art gennemførte Forhistorisk Museum på Moesgård og Morslands Historiske Museum 51 boringer med håndbor nord for kirken i Karby. Kulturlagene var flere steder over 1 m tykke. De blev fundet på tre adskilte områder. Alle tre steder var kulturlagene dækket af meget tykke muldrag.

MHM 1026x

Per Bugge Vegger

Bebyggelse - Yngre jernalder

Kulturlag - Yngre jernalder

Bebyggelse - Middelalder

Kulturlag - Middelalder

220. Dalgård

11.05.06 Lødderup

Grubehuse

Årsag ikke oplyst

Yngre germanske jernalder

sb. 177. Udgravning af ni grubehuse, et ildsted og flere stolpehuller beliggende på en gammel strandbred, ned mod den nu afvandede Legindvejle. Alle grubehuse var cirkulære i grundplan med en diameter på 3-4 m, nogle med et indgangsparti mod øst. I flere af husene blev der fundet to stolpehuller, henholdsvis i øst og vest, uden tvivl spor efter stolper, der har båret et sadeltag. Tætstillede mindre stolpehuller viste, at pladsen har været opdelt med fletværkshegn. Genstandsmaterialet fra udgravningen er stort og varieret. Der blev fundet flere glasperler, en del bronzeblik, vævevægte og tensten, men væsentligst for dateringen er keramikken og en rektangulær pladefibula. I keramikmaterialet er der både skår fra kar med flad bund og udadsvunget mundingsrand og skår fra halvkuglekar. Sammenholdt med pladefibulaen peger dateringen derfor på yngre germansk jernalder (700-tallet). Bebyggelsen med grubehusene hører måske sammen med fire langhuse fra vikingetiden, der blev udgravet umiddelbart oven for strandbredden i 1974-75

MHM 1074

Per Bugge Vegger

Bebyggelse - Germansk jernalder

221. Højris

11.05.07 Ljørslev

Voldsted

Årsag ikke oplyst

Nyere tid

sb. 91. For at vurdere om man uden risiko for sætninger i fundamenterne kunne sænke vandstanden i voldgraven ved slottet, blev der foretaget en række mindre udgravninger på ydersiden af hovedbygningens fundamenter. I alle felter kunne det tydeligt iagttages, at voldstedet engang sidst i 1800-tallet var reguleret. Fyld fra voldgraven var ved denne lejlighed blevet kastet op omkring det nederste murværk. Murværket er derfor i dag meget fugtigt og frostsprængt. Ligeledes kunne det iagttages, at vandstanden i voldgraven på nuværende tidspunkt står ca. 1 m højere end det var tilfældet i forrige århundrede.

MHM 585x

Per Bugge Vegger

Forsvarsanlæg/voldsted - Nyere tid

222. Plantagen

11.05.08 Mollerup

Brandgrave

Årsag ikke oplyst

Bronzealder?

sb. 17. Ved en mindre arkæologisk undersøgelse på en højtliggende bank blev der fundet mange tætliggende gruber med en diameter foroven på 1,0-1,5 m. Tre gruber blev snittet. Alle var ens opbygget. Øverst i gruben lå der større marksten på en pikstensbrolægning. Herunder lå resterne af en potte/potter blandet med muld. Endnu en pikstensbrolægning lå nederst i de ca. 0,6-1,0 m dybe gruber. Fundet er fremkommet ved dyrkning

MHM 1075x

Per Bugge Vegger

Gravplads/grav - Bronzealder

223. Smallegade

11.05.09 Nykøbing M

Brolægning/kulturlag

Årsag ikke oplyst

Midd./nyere tid

sb. 33. Ved en mindre arkæologisk undersøgelse blev der fundet en pikstensbrolægning fra 1400-tallet samt kulturlag fra 1300-tallet og frem til nyere tid. Fundet er fremkommet i forbindelse med et byggeri

MHM 537x

Per Bugge Vegger

Kulturlag - Middelalder

Vej/bro - Middelalder

Kulturlag - Nyere tid

224. Dueholm

11.05.09 Nykøbing M

Klosteranlæg

Årsag ikke oplyst

Midd./nyere tid

Ved en mindre arkæologisk udgravning ved østgavlen af museets hovedbygning blev der på en opfyldt dam fundet spor efter bageovne og en del af fundamentet til et stenhus. Dammen er opfyldt engang i senmiddelalderen, men da der kun var få daterende fund, er det ikke muligt at datere stenhuset og ovnene nærmere.

MHM 1045x

Aase Vrang

Kloster - Middelalder

Kloster - Nyere tid

225. Fjallerslev

11.05.10 Ovtrup Gårdtomt

Årsag ikke oplyst Nyere tid

Ved en mindre arkæologisk undersøgelse blev der fundet dele af en stenpikning og et lerstampet gulv i et mindre hus, der ud fra fund af keramik må dateres til forrige århundrede. Fundet er fremkommet ved dyrkning.

MHM 1133x Per Bugge Vegger

Bebyggelse - Nyere tid

226. Fjallerslev

11.05.10 Ovtrup Langhus

Årsag ikke oplyst Førromersk jernalder

sb. 52. Ved en mindre arkæologisk undersøgelse blev der fundet en stenbygget grebning i et ellers helt bortpløjet langhus. Fundet er fremkommet ved dyrkning

MHM 703x Per Bugge Vegger

Bebyggelse - Førromersk jernalder

227. Råghøj

11.05.11 Rakkeby Høj/grav

Årsag ikke oplyst Senneolitikum

I en overpløjet gravhøj blev der under en røselignende kappe bygget af større marksten fundet en jordgrav. Alle spor af den gravlagte var borte. I graven lå der en lille fiskehaledolk. Fundet er fremkommet ved dyrkning.

MHM 931x Per Bugge Vegger

Gravhøj - Yngre stenalder

228. Gravhøjgård

11.05.12 Redsted Hus/brolægning

Årsag ikke oplyst Førromersk jernalder

sb. 142. Ved en mindre arkæologisk undersøgelse blev der fundet dele af et lerstampet gulv samt enstensat rende og en pikstensbrolægning. Fundet er fremkommet ved dyrkning

MHM 932x Per Bugge Vegger

Bebyggelse - Førromersk jernalder

229. Enggården

11.05.14 Vejerslev Grube

Årsag ikke oplyst Jernalder

sb. 36. Ved en mindre arkæologisk undersøgelse blev der fundet en mindre kogegrube. Ud fra overfladefund på de nærmeste marker må den dateres til jernalder. Fundet er fremkommet i forbindelse med læplantning

MHM 848x Per Bugge Vegger

Grube - Jernalder

230. Vils

11.05.14 Vejerslev

Boplads

Årsag ikke oplyst

Bronzealder

sb. 108. Ved en mindre arkæologisk undersøgelse blev der fundet et op til 0,2 m tykt kulturlag, der foruden leret muld indeholdt aske og en smule keramik. Fra tidligere undersøgelser ved vi, at fundet er en del af en større boplads. Fundet er fremkommet i forbindelse med læplantning

MHM 612x

Per Bugge Vegger

Bebyggelse - Bronzealder

231. Frøstrup

11.07.05 Klim

Høj/stenkiste

Årsag ikke oplyst

Ældre bronzealder

sb. 158. Overpløjet høj med ødelagt centralgrav - en 2 m lang stenkiste omgivet af en pakning af hånd-til hovedstore sten. Der fandtes tørveopbygget højfyld og spor af en randstenskæde på 12 m i diameter.

THY 2272

Anne-Louise Haack Olsen

Gravhøj - Ældre bronzealder

Ålborg Amt

232. Bratbjerg

12.01.08 Nørre Tranders

Boplads

Årsag ikke oplyst

Ertb./TRB

sb. 41. I forbindelse med Naturgas Midt/Nords ledning til Vendsyssel, er der umiddelbart syd for Limfjorden gravet et kulturlag på ca. 250 m² Og med en tykkelse på op til 30 cm. Fundmaterialet er meget stort, især indenfor TN C keramikken

ÅHM 2009

Peter Birkedahl

Bebyggelse - Ældre stenalder

Kulturlag - Ældre stenalder

Bebyggelse - Yngre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

233. Egedalgård

12.01.09 Nøvling

Høj

Årsag ikke oplyst

Ældre bronzealder

sb. 60. Udgravning af en ikke i forvejen kendt overpløjet gravhøj. Højen var stærkt nedpløjet. Selve centrum med grav(e) var pløjet næsten til undergrund. Højfyld var dog bevaret i en tykkelse af indtil 20 cm i et område med en diameter på ca. 13 m. I profilen kunne konstateres tørveopbygning. Mod vest og nordvest afgrænsedes højen af et intakt parti af randstenskæde. Inden for dette parti fremkom endnu en del større sten, som blev tolket som rester af en randstenskæde stammende fra en ældre høj på stedet. I profilen var højfylden også forskellig på de to sider af den indre randstenskæde. Højen blev ud fra lokalisering og opbygning dateret til ældre bronzealder

ÅHM 2069

Peter Birkedahl

Gravhøj - Ældre bronzealder

234. Fragtrup

12.02.04 Farsø

Boplads/hus/gruber

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

En prøvegravning på en mindre bakketop ca. 100 m fra den klassiske bronzealderboplads (sb. 135) afslørede kulturlag og stolpehuller fra mindst en hustomt. Omkring bakken fandtes kun kogegruber, dækket af flyvesand. Noget tyder på, at disse småbakker på ca. 50 x 50 m har været beboelsesenheder. Keramikken dateres til per. V-VI.

VMÅ 613

Susanne Klingenberg

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Kulturlag - Yngre bronzealder

235. Kongens Tisted

12.02.08 Kongens Tisted

Høj/gruber

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

sb. 60. Udgravning af en sb. registeret høj. Højen var beliggende på en bakketop. Højfylden var bevaret i et op til 30 cm tykt lag og bestod af kulturlagslignende fyld: sort trækulsagtigt med keramikskår og ildskørnede sten. Under højfylden fremkom nogle mandslange kogegruber samt en række stolpehuller. Ud fra keramikken i højfylden dateres anlægget til yngre bronzealder. Funktionen af anlægget er ikke tolket

ÅHM 2030/1986

Jørgen Seit Jespersen

Gravhøj - Yngre bronzealder

236. Hessel Skovhuse

12.02.09 Lovns

Skaldyngge

Årsag ikke oplyst

Neolitikum

sb. 60. På en skaldyngge, der har været kendt i adskillige år blev der foretaget en mindre udgravning. Skaldyngen ligger ud til Hvalpsund. Der var bevaret et op til 30 cm tykt skallag, der overvejende bestod af cardium og blåmuslinger. Skaldyngen har været overskyttet på et tidspunkt. De få fund, der fremkom, dateres til tidligneolitikum bortset fra enkelte jernalderskår.

VMÅ 639

Susanne Klingenberg

Skaldyngge - Yngre stenalder

237. Morum

12.02.14 Vognsild

Boplads/hus

Årsag ikke oplyst

Romersk jernalder

Der blev foretaget en mindre prøvegravning på denne nyfundne jernalderboplads, der ligger på en nordvendt skråning. Der fandtes en indgangsbrolægning og dele af selve hustomten. Bopladsen kan følges over mere end 100 m

VMÅ 277

Christian Aabo Jørgensen

Bebyggelse - Romersk jernalder

238. Lille Ulvedal

12.03.01 Blenstrup

Høj/grave/boplads

Årsag ikke oplyst

ENK./æ.j./udateret

sb. 26. Afsluttet partiel undersøgelse af to stenfyldte grøfter, 0,5 m brede og 0,3 m dybe uden daterende materiale, en kogegrube uden daterende materiale, et markildsted med keramik fra ældre jernalder og en udaterbar stenfyldt sænkning. Ovennævnte anlæg lå syd og sydvest for en overpløjet gravhøj. I højen totalundersøgte et gravanlæg fra enkeltgravskulturen bestående af et 5 x 4 m stort stenfrit område, indrammet mod øst, nord og vest af en 1 m bred stenpakning. Mod syd konstateredes rester af en indgang med tærskelsten. I det ca. 15 cm tykke bevarede gravlag inden for stenpakningen fandtes skeletspor, 13 sæt tandemalje, fire retvæggede bægre samt mange skår, 34 ravperler af forskellig form og to flintøkser. Oldsagerne daterer gravanlægget til overgravstid. Umiddelbart nordvest for gravanlægget undersøgte en 1,4 x 0,5 m stor stenboks med en ravperle. Undersøgelsen var foranlediget af pløjning

ÅHM 1025

Erik Johansen

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Andre anlæg/diverse - Ældre jernalder

Grube - Udateret

239. Egholm

12.03.10 Skørping

Voldsted

Årsag ikke oplyst

1300-tallet

sb. 269. Undersøgelserne i 1986 var målrettet mod at få færdigdokumenteret hovedbanken i den udstrækning, den bevilgede økonomi tillod (AUD 1985, 170). Der er optaget en række prøver til dendrokronologisk undersøgelse, dels på Nationalmuseet, dels på Wormianum. Resultatet fra Wormianum foreligger nu, og ikke helt uventet synes borgen opført mellem 1320 og 1340. Undersøgelserne af banken og broforbindelsen vil fortsætte i 1987

ÅHM 794

Jan Kock

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

240. Skørping

12.03.10 Skørping

Høj

Årsag ikke oplyst

Udateret

sb. 42. Afsluttet undersøgelse af overpløjet gravhøj. Pløjelaget lå overalt direkte på moræne, alle evt. grave var bortpløjet. Undersøgelsen var foranlediget af en lokalplan.

ÅHM 1879

Erik Johansen

Gravhøj - Udateret

241. Budstedgård

12.05.02 Buderup

Boplads/hus

Årsag ikke oplyst

Jernalder

sb. 90. Jernalderboplads. Der er på lokaliteten udgravet 12 m af vestenden af et treskibet langhus med stolpehuller fra såvel de tagbærende stolper som vægstolper, samt en del andre stolpehuller og anlægsspor. Lokaliteten er praktisk taget fundtom, så en nærmere datering inden for jernalderen er ikke mulig

ÅHM 2046

Ole Lass Jensen

Bebyggelse - Jernalder

242. Støvring

12.05.02 Buderup

Brandgrave

Årsag ikke oplyst

Y.br./æ.j.

sb. 91. Udgravning af en formodet overpløjet høj. Højen viste sig at være en naturlig moræneknold, som dog havde været benyttet til begravelse to gange i forhistorien. I yngre bronzealder er der nedsat en urne med stenkranse. Urnen indeholdt brændte ben samt en bronzesyl og fragmenter af sandsynligvis en arming. I ældre jernalder er der igen blevet begravet en i moræneknolden. En brandgrube med brændte ben, trækul samt enkelte skår af et lerkar er gravet ned i undergrunden. I grubens øverste del er der tydelige tegn på, at der har stået en markeringssten

ÅHM 2080

Peter Birkedahl

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Ældre jernalder

243. Skelagergård

12.05.06 Hasseris (Budolfi Ls)

Løsfund

Årsag ikke oplyst

Y.j./vik.

sb. 71. Fra et område syd for Bejsebakken i Aalborgs sydlige udkant er gennem de senere år indleveret løsfundne metaloldsager fra yngre jernalder og vikingetid. Foranlediget af et lokalplanforslag for området iværksattes en prøveundersøgelse, der foregik ved, at der maskinelt gravedes knap 1.500 m søgegrøfter. Undersøgelsen var negativ; der fandtes ingen spor af forhistoriske bosættelser/grave. Forklaringen herpå må søges i det sterile flyvesandslag, der konstateredes under pløjelaget og senere tiders jordflytninger af forskellig art har fjernet alle anlægsspor, så kun metaloldsagerne er tilbage i pløjelaget

ÅHM 1898

Erik Johansen

Andre anlæg/diverse - Yngre jernalder

Andre anlæg/diverse - Vikingetid

244. Østergård

12.05.08 Nørholm

Stenbygget grav

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

sb. 31. Afsluttet undersøgelse af stensat jordfæstegrav, SV-NØ orienteret og 2,5 x 2,0 m stor. i graven fandtes lerkar, knoglefragmenter, en bronzering, et fragment af en jernskjoldbule, et større jernstykke og en guldfingerring. Det meste heraf lå i sekundært leje, da graven i nyere tid var stærkt forstyrret ved, at den ene overligger var gravet ned i selve gravrummet. Oldsagerne daterer graven til ældre romersk jernalder. Undersøgelsen var foranlediget af forsøg på at fjerne sten, påtruffet ved pløjning.

ÅHM 1933

Erik Johansen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

245. Poulstrupgård

12.05.09 Suldrup

Boplads/hus

Årsag ikke oplyst

Ældre bronzealder

sb. 129. I forbindelse med naturgassen er der ved Poulstrupgård gravet i dele af en boplads fra begyndelsen af ældre bronzealder. Der er bl.a. fundet et 15,5 m langt og 7 m bredt langhus. Huset har været konstrueret med tre tagbærende stolper i en række. Væggen har været med jordgravede stolper og afrundede gavle

ÅHM 2052

Peter Birkedahl

Bebyggelse - Ældre bronzealder

246. Sønderlund

12.05.14 Vokslev

Jordfæstegrav

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

sb. 108. Afsluttet undersøgelse af stensat jordfæstegrav, anlagt i sydvestperiferien af en nu overpløjet gravhøj. Graven var øst-vest orienteret, 2,3 m lang og 2,0 m bred. I graven fandtes et lerkar, mange skår og et mindre jernfragment. Oldsagerne daterer graven til ældre romersk jernalder. Graven bar præg af nogen forstyrrelse i moderne tid. Undersøgelsen var foranlediget af forsøg på at fjerne sten, påtruffet ved pløjning.

ÅHM 1940

Erik Johansen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

247. Øster Hornum

12.05.15 Øster Hornum

Grube

Årsag ikke oplyst

Udateret

Afsluttet undersøgelse af et område, hvor rekognoscering havde vist ildskørnede sten. Resultatet var en udaterbar kogegrube med ildskørnede sten. Undersøgelsen var foranlediget af en lokalplan.

ÅHM 1878

Erik Johansen

Grube - Udateret

248. Lilleå/Bredegade 2

12.05.16 Aalborg

Bybefæstning/bro

Årsag ikke oplyst

Midd./nyere tid

sb. 14. Foranlediget af nybyggeri blev det muligt for første gang at undersøge byens østlige befæstning og oven i købet der, hvor den gennemskæres af byens øst-vest gående hovedstrøg - Algade-Bredegade-Nørregade. Byvolden var i fronten opbygget af kraftige græstørv og udnyttede delvis en naturlig skråning ned imod Lilleå som voldmassiv. Åen har tjent som voldgrav, uden dog at være særlig befæstet. Øverst på volden konstateredes en sætning af kraftige, tilhuggede pæle. Over selve åen var der sat en bro af kisteform, opbygget af tilhuggede planker af granit. På bysiden af voldgraven påvistes i forlængelse af stenbroen en ca. 8 m lang murvange i gule munkesten. Denne del er tolket som en flankering af volden eller som rester af en byport. Efter reformationen er området fyldt op. Der var ingen sikre holdepunkter for dateringer, ej heller fund i en fornuftig kontekst

ÅHM 1818

Jan Kock

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

Vej/bro - Middelalder

Forsvarsanlæg/voldsted - Nyere tid

Vej/bro - Nyere tid

249. Sundhøj

12.07.05 Løgsted

Gravplads

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

sb. 6. I periferien af en helt nedpløjet høj uden fund fandtes en lille gravplads med fem jordfæstegrave. Der var stor variation i gravkonstruktionen, og der fandtes en del keramik, jernknive, jernbeslag, en bronzefibula samt tekstilrester. En nærmere redegørelse afventer genstandenes konservering

VMÅ 296

Susanne Klingenberg

Gravplads/grav - Romersk jernalder

250. Næsborg

12.07.08 Næsborg

Jordfæstegrav

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

sb. 37. Afsluttet undersøgelse af øst-vest orienteret stensat jordfæstegrav. Graven, der var en del forstyrret af moderne sten fjernelse, indeholdt en del lerkar i skår, en jernkniv, en bronzearmring, en ravring, en stregornamenteret bronzetenvægt og en sølvfibula. Oldsagerne daterer graven til ældre romersk jernalder. Undersøgelsen var foranlediget af forsøg på at fjerne sten, påtruffet ved pløjning.

ÅHM 1904

Bent Jensen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

251. Øster Hede

12.07.09 Oudrup

Boplads/huse

Årsag ikke oplyst

Førrom./rom.

sb. 112. En prøvegravning på en boplads liggende på en bakketop afslørede adskillige hustomter med brolægninger og bevarede lergulve, ligesom der blev påvist gruber og stolpehuller.

VMÅ 268

Susanne Klingenberg

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

252. Gattn Hedegård

12.07.09 Oudrup

Boplads

Årsag ikke oplyst

Br./j.

sb. 121. En prøvegravning på en formodet boplads. Lokaliteten er beliggende på toppen af et højedrag, der skyder sig ud i et moseområde. Der fandtes en brolægning, hvorunder der var fire dybe stolpehuller, der må stamme fra tagbærende stolper. Der fandtes kun enkelte ukarakteristiske skår. Senere på året undersøgte på bakkens sydøstlige skråning en 3 x 3 m stor brolægning af mindre sten. Der fandtes kun nogle få ukarakteristiske skår

VMÅ 254

Christian Aabo Jørgensen

Susanne Klingenberg

Bebyggelse - Bronzealder

Bebyggelse - Jernalder

253. Bjørnsholm Fjord

12.07.09 Oudrup

Boplads

Årsag ikke oplyst

Meso./neo.

Som led i fortsatte mesolitiske bebyggelsesarkæologiske undersøgelser i Vesthimmerland er foretaget rekognosceringer langs stenalderens "Bjørnsholm Fjord". I den del af fjorden, der ligger i Oudrup sogn, er fundet tre Ertebøllebosættelser og en neolitisk boplads. Ingen af bosættelserne har tidligere været kendt.

ÅHM 2300, FHM 3232

Erik Johansen

Søren H. Andersen

Bebyggelse - Ældre stenalder

Bebyggelse - Yngre stenalder

254. Overgård

12.07.09 Oudrup

Boplads/brandgrave

Årsag ikke oplyst

Førrom./y. br.

sb. 110. Fortsættelse af undersøgelse fra 1985. På ca. 2.000 m² fandtes tre øst-vest orienterede langhuse, hvoraf det ene var en yderst velbevaret brandtomt med lergulv, ildsted og indgangsbrolægninger (AUD 1985, 176). Huset har haft en ydre tørvevæg. De to øvrige huse var knap så velbevarede. Over størstedelen af det afdækkede område lå et kraftigt kulturlag. Dette er partielt gennemgravet. Bebyggelsen dateres keramisk til førromersk jernalder, per. III, og er sammen med husene fra 1985-gravninger en mindre del af en større landsby. Spredt over området, men udenfor husene, fandtes ni urne- og brandgrave fra bronzealderen per. VI/førromersk jernalder per. I. Undersøgelsen var foranlediget af fortsat grusudvinding

ÅHM 1693

Erik Johansen

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

255. Bjørnsholm

12.07.01 Farstrup

Skaldyngest/lægning

Årsag ikke oplyst

Ertb.-TRB/j.

sb. 62. Systematisk bopladsudgravning, der ventes fortsat i 1987, med sigte på at få materiale til C14 datering, en up-to-date stikprøve af oldsagsinventaret samt fund til belysning af erhvervet, fortsattes undersøgelsen af det øst-vest gående snit igennem skaldyngen (AUD 1985, 177). Endvidere åbnedes et snit i de lavereliggende engarealer ud (øst) for køkkenmøddingen. På grund af talrige sekundære forstyrrelser fra ældre jernalder i grøftens midterste del, blev arbejdet kun fortsat i snittets vestligste og østligste felter. I de vestligste felter, hvor der i 1985 var konstateret et ca. 50 cm (diameter) rundt ildsted, afsluttedes undersøgelsen af dette anlæg og dets nærmeste omgivelser. Mod øst (hvor skallaget er betydelig tykkere) fortsatte udgravningen ned igennem det tidligneo-litiske skallag - domineret af hjertemuslinger. Ved dette års undersøgelse lykkedes det her at nå igennem den yngre aflejring. For at få et indtryk af køkkenmøddingens tykkelse og stratigrafi blev 2 m² i midten af snittet gravet helt i bund. Det viste sig da, at skallaget på dette sted havde en samlet mægtighed på 70 cm, hvoraf de øverste ca. 30 cm er tidligneo-litiske. I forbindelse med dette snit påvistes bl.a. to ildsteder, hvoraf det ene stod i forbindelse med en gammel overflade og var tilknyttet et område for flinttilhugning. Under køkkenmøddingen konstateredes et tyndt, sort kulturlag med oldsager af ældre Ertebølletype. Under køkkenmøddingen fandtes marint sand. Et 1 m bredt snit igennem de marine lag ud for skaldyngen viste, at der ikke var primære aflejringer (udsmid) i dette område. Der fandtes kun spredt, vandrullet flint. I et yngre, højere niveau påvistes en vandret stenlægning af delvis ildskørnede, store sten, der på grundlag af lerkarskår må henføres til ældre jernalder. Ved undersøgelsen lykkedes det også at afgrænse skaldyngen mod vest. Der fandtes et større oldsagsmateriale af flint, hjortetak, knogle og keramik; endvidere en stor mængde dyreknogler - især fisk - et materiale, der nu er under analyse.

FHM 2911, ÅHM 972

Søren H. Andersen

Erik Johansen

Skaldyngest - Ældre stenalder

Skaldyngest - Yngre stenalder

Andre anlæg/diverse - Ældre jernalder

256. Bjørnsholm Fjord

12.07.10 Ranum

Skaldynger/bopladser

Årsag ikke oplyst

Meso./neo.

Som led i fortsatte mesolitiske bebyggelsesarkæologiske undersøgelser i Vesthimmerland er foretaget rekognosceringer langs stenalderens "Bjørnsholm Fjord". I den del af fjorden, der ligger i Ranum sogn er fundet syv Ertebøllebosættelser, hvoraf tre er større skaldynger samt en neolitisk boplads. Ingen af bopladserne har tidligere været kendt.

ÅHM 2300, FHM 3232

Erik Johansen

Søren H. Andersen

Bebyggelse - Ældre stenalder

Skaldyngge - Ældre stenalder

Bebyggelse - Yngre stenalder

257. Stagsdalgård

12.07.12 Skarp-Salling

Jordfæstegrav/kulturlag

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

sb. 25. Enstensat jordfæstegrav fra ældre romersk jernalder. Heri fandtes fem lerkar og en jernkniv. Graven var nedgravet gennem et bopladslag fra samme periode

VMÅ 275

Jette Bang

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Kulturlag - Romersk jernalder

258. Bjørnsholm Fjord

12.07.14 Vilsted

Bopladser

Årsag ikke oplyst

Meso./neo.

Som led i fortsatte mesolitiske bebyggelsesarkæologiske undersøgelser i Vesthimmerland er foretaget rekognosceringer langs stenalderens "Bjørnsholm Fjord". I den del af fjorden, der ligger i Vilsted sogn er fundet syv Ertebøllebosættelser samt en neolitisk boplads. Bortset fra en Ertebøllebosættelse har ingen af bopladserne været kendt tidligere.

ÅHM 2300, FHM 3232

Erik Johansen

Søren H. Andersen

Bebyggelse - Ældre stenalder

Bebyggelse - Yngre stenalder

259. Padkær

12.08.09 Overlade

Jordfæstegrav

Årsag ikke oplyst

Tragtægerkultur

sb. 68. Graven bestod af en oval stenfyldt nedgravning på 2,25 x 2 m. I nordenden fandtes adskillige ravperler. Midt i graven fandtes en flintflække, og i sydenden fandtes to ravperler fra tidlige neolitisk tid.

VMÅ 633

Susanne Klingenberg

Gravplads/grav - Yngre stenalder

260. Øster Falde

12.08.09 Overlade

Høj/stenkiste

Årsag ikke oplyst

Enkeltgravskultur

sb. 99. En prøvegravning afslørede en velbevaret randstenskæde i sydsiden. Midt i højen fandtes tomten af et stærkt forstyrret storstenskammer, antagelig en stor nordjysk gravkiste. Heri fandtes en tyknakket flintøkse af enkeltgravstype.

VMÅ 632

Mogens Hansen

Gravhøj - Yngre stenalder

261. Bjørnsholm Fjord

12.08.09 Overlade

Boplads/skaldyng

Årsag ikke oplyst

Mesolitikum

Som led i fortsatte mesolitiske bebyggelsesarkæologiske undersøgelser i Vesthimmerland er foretaget rekognosceringer langs stenalderens "Bjørnsholm Fjord". I den del af fjorden, der ligger i Overlade sogn, er fundet syv Ertebøllebosættelser, heraf er en en større skaldyng. Ingen af bosættelserne har tidligere været kendt.

ÅHM 2300, FHM 3232

Erik Johansen

Søren H. Andersen

Bebyggelse - Ældre stenalder

Skaldyng - Ældre stenalder

262. Lynnerup II

12.08.11 Skivum

Høj/megalitgrav

Årsag ikke oplyst

TRB/ENK/SN

En høj beliggende ved siden af en, i 1983 udgravet, stenbygget gravkiste. Højen indeholdt en jættestuetomt med gang mod øst. I kammertomten fandtes udover et tragtæggerskår fra MN Ib, to lerkar og en stridsøkse fra enkeltgravskulturen, to lerkar fra senneolitikum, to fragmenter af senneolitiske dolke og otte fligede pilespidser. Delvis under den nordøstlige del af højen lå et rektangulært megalitanlæg på 5,5 x 2,5 m med en rektangulær randstenskæde, på ca. 7 x 4 m. Anlægget er uden indgang. Der er ikke påvist højfyld i forbindelse med dette anlæg. Anlægget dateres af en meget stor mængde ornamenteret keramik og et køllehoved til MN Ib

VMÅ 278

Christian Aabo Jørgensen

Gravhøj - Yngre stenalder

Megalitanlæg - Yngre stenalder

263. Tandrupgård I

12.08.14 Aars

Høj/grave

Årsag ikke oplyst

Enkeltgravskultur

sb. 32. En høj, hvori centralgraven var tomten af en stor nordjysk gravkiste. I graven fandtes nogle få ravperler. I højperiferien fandtes otte grave, alle uden stensætning, men i tre tilfælde med kistespor. I tre grave fandtes lerkar og i en fandtes omkring 200 ravperler. Uden for højperiferien lå en lille hellekiste med et lerkar og et ravsmykke, samt tomten af en lignende grav og en fyldskiftegrav uden fund.

VMÅ 281

Christian Aabo Jørgensen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

264. Tandrupgård II

12.08.14 Aars

Høj/stenkiste/brandgrave/hus

Årsag ikke oplyst

ENK/SN/æ.j./udateret

En høj beliggende ca. 30 m øst for den foregående. Også her var centralgraven tomten af en stor nordjysk gravkiste. Heri fandtes en fliget pilespids fra senneolitikum. I højperiferien fandtes tre brandgrave fra overgangen mellem førromersk og romersk jernalder. I den ene fandtes et jernsværd. Mellem denne og den foregående høj fandtes tre sæt tagbærende stolper fra en hustomt. Der fandtes intet, der kunne datere hustomten.

VMÅ 282

Christian Aabo Jørgensen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Ældre jernalder

265. Vestergård

12.08.14 Aars

Hus

Årsag ikke oplyst

Jernalder

sb. 247. En hustomt på 22,5 x 5,0 m. Der fandtes kun ganske få skår, der ikke muliggør nogen nærmere datering uden for jernalderen. Undersøgelsen fortsætter i 1987

VMÅ 288

Christian Aabo Jørgensen

Bebyggelse - Jernalder

266. Sjøstrup

12.08.12 Ulstrup

Huse

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

sb. 246. På et fladt plateau syd for Halkær ådal fandtes stærkt nedpløjede rester af to hustomter. Husene er ikke samtidige. På trods af at kun de nederste 20 cm af de tagbærende stolper var tilbage, fandtes en del keramik, der kan dateres til per. V.

VMÅ 264

Christian Aabo Jørgensen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

267. Smedhøj

12.08.14 Aars

Gravplads

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

Ved undersøgelsen af en formodet overpløjet høj (registreret i sognebeskrivelsen omkring århundredskiftet), der viste sig at være en flyvesandsdannelse fra nyere tid, fandtes under flyvesandet en lille fladmarksgravplads med fem urnegrave. De to var barnegrave, hvori der i den ene fandtes en halv ravperle og et fragment af en bronzepincet. I to grave fandtes en bronzehål i hver. I den sidste grav fandtes to bronzespiralringe, en ravperle og nogle bennåle. Gravene dateres til per. IV-V.

VMÅ 380

Christian Aabo Jørgensen

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

Viborg Amt

268. Daubjerg

13.01.01 Daubjerg

Grube

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 146. Ved afrømning af muld forud for byggeri fremkom en bopladsgrube opfyldt med gråbrunt sand. Den bestod af en rundoval 2 x 3 m stor og 0,7 m bred dyb nedgravning, indeholdende en del lerkarskår og tre knusesten. Grubens ujævne bund afslører, at der oprindeligt er tale om en råstofgrube, som er fyldt op med bopladsaffald.

SMS 358A

Agner Nordby Jensen

Grube - Førromersk jernalder

269. Dommerby

13.01.02 Dommerby

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

sb. 84. Forud for byggeomdning blev der gravet en række søgegrøfter for at lokalisere en registreret overpløjet høj. Højen kunne ikke findes, men søgegrøfterne viste bopladsspor i form af stolpehuller og gruber af forskellig art. En af disse gruber indeholdt en stor mængde lerkarskår, der viser en rig variation af karformer og størrelser. Foruden lerkarskår blev der i gruben fundet tenvægte, slag- og kværnsten og flækkeredskaber af flint. I grubens nedre del blev der fundet to 5-10 cm tykke lag bestående af muslinger (fortrinsvis blåmuslinger) og snegle. I skallet blev der fundet knogler og en enkelt bennål. Grubens keramik dateres til yngre bronzealder, per. V.

SMS 363A

Poul Mikkelsen

John Simonsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

270. Kombakke

13.01.07 Kobberup

Boplads

Årsag ikke oplyst

Tragtbægerkultur

sb. 276. På et naturligt højedrag, velafgrænset mod syd, vest og nord, undersøgtes ved hjælp af et system af søgegrøfter spor af en tragtbægerboplads. På selve fladen af højedraget fandtes kun få regulære spor, mens sænkninger i de stejle sider mod syd og vest gav et meget stort materiale af ornamenteret keramik og bearbejdet flint mv.

SMS 315A

Agner Nordby Jensen

John Simonsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

271. Møllehøj

13.01.07 Kobberup

Megalitgrav

Årsag ikke oplyst

Tragtbægerkultur

sb. 39. Afsluttende undersøgelse af en jættestuetomt med bikammer (AUD 1985, 192). Et udbredt udsmids- og offerskårlag færdigundersøgtes. Herved fremkom der ret store mængder keramik fra MN I/II. Efter endt undersøgelse blev højen retableret og tilsået med græs.

SMS 296A

Agner Nordby Jensen

John Simonsen

Megalitanlæg - Yngre stenalder

272. Hedevang

13.01.07 Kobberup

Høj/gruber

Årsag ikke oplyst

Udateret/neo.

sb. 272. Afsluttet undersøgelse af en overpløjet gravhøj. Undersøgelsen afslørede to højfaser i form af lyse koncentriske sandstriber. I fase 1 har højen været ca. 15 m, i 2 ca. 19 m i diameter. Der var desværre ingen grave bevaret i den engang bortkørte høj. Under højen fandtes enkelte stolpehuller og gruber indeholdende neolitiske lerkarskår.

SMS 331A

Agner Nordby Jensen

Grube - Yngre stenalder

Gravhøj - Udateret

273. Hedevang

13.01.07 Kobberup

Boplads/huse

Årsag ikke oplyst

Ældre germansk jernalder

sb. 272. Ved undersøgelse af et ca. 2.500 M2 stort område beliggende nær litorinaskrænten mod Tastum Sø, undersøgte dele af en meget stor boplads. Ved udgravningen fremkom ti øst-vest orienterede langhuse, hvoraf det største er 6 m bredt og 28 m langt. Det er alle treskibede huse med lige langvægge og afrundede gavle. Endvidere fandtes ti øst-vest orienterede, rundovale og let nedgravede grubehuse med et dybt stolpehul anbragt for hver af gavlene. Ud fra keramik og huskonstruktioner må bopladsen foreløbig dateres til ældre germansk jernalder.

SMS 331A

Agner Nordby Jensen

Bebyggelse - Germansk jernalder

274. Hedevang

13.01.07 Kobberup

Høj/grav

Årsag ikke oplyst

Enkeltgravskultur

Ved undersøgelse af en nedpløjet gravhøj fremkom en øst-vest orienteret centralgrav, forsænket ca. 20 cm i undergrunden. Som gravgave fandtes en lille flintøkse mod nordøst i graven. Af den døde konstateredes partielt et brunligt, let fedtet lag umiddelbart over gravbunden. Rundt langs højfoden fremkom en ca. 20 cm dyb U-formet nedgravning.

SMS 356A

Agner Nordby Jensen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

275. Knudsgård

13.01.10 Mønsted

Høj/grav

Årsag ikke oplyst

Enkeltgravskultur

sb. 102. Ved undersøgelse af en nedpløjet høj fremkom en øst-vest orienteret centralgrav, forsænket ca. 40 cm i undergrunden. Som gravgave fandtes i gravens vestende, nedlagt foran ansigtet på den døde, en lille flintøkse og en flintflække. På gravbunden iagttoges svage spor af den døde i form af brune mineraludfældninger. Der fandtes ikke yderligere grave i den lille høj, som har været ca. 8 m i diameter.

SMS 377A

Agner Nordby Jensen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

276. Iglsø

13.01.13 Smøllerup

Grav/grube

Årsag ikke oplyst

Neo./br.

sb. 53. Ved en eftergravning fremkom et 3 x 4 m stort fyldskifte med en rundoval, lidt dybere, askefyldt nedgravning mod øst. Ved tømningen fandtes enkelte lerkarskår og en lille ravperle med koniske gennemboringer. Anlægget tolkes som rester af en stensat neolitisk fladmarksgrav, som er delvis ødelagt ved nedlægning af en bopladsgrube i bronzealderen

SMS 376A

Agner Nordby Jensen

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Bebyggelse - Bronzealder

277. Trevad

13.01.15 Vridsted

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

sb. 94. Ved en undersøgelse i december måned i forbindelse med nedlægning af en vandledning, fandtes i de herved fremkomne profiler en del stolpehuller, boplads- og koge-gruber. Ved undersøgelse tømtes en 5 x 6 m stor og 2 m dyb grube. Herved fremkom store mængder keramik og flere store flækkeknive og skraber med skaftunge, beregnet til skæftning. Endvidere fandtes to dragtnåle og et fragment af en arming ved undersøgelsen. Bopladssporene, som kan følges over en strækning af 150 m, udgør dele af en større boplads på stedet. På grund af de fundne oldsager kan bebyggelsen dateres til yngre bronzealder.

SMS 379A

Agner Nordby Jensen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

278. Vroue

13.01.15 Vridsted

Grube

Årsag ikke oplyst

Jernalder

sb. 132. Rund grube opfyldt med sort-brungråt sand indeholdende en del lerkarskår. Mod bunden fandtes et meget kompakt lag håndstore, sodsværtede og ildskørnede sten, heraf flere knusesten.

SMS 359A

Agner Nordby Jensen

Grube - Jernalder

279. Fur Kirkevej

13.02.01 Durup

Boplads/gruber/jern

Årsag ikke oplyst

Germansk jernalder

sb. 139. Forud for påtænkt kommunal byggemodning foretog Fur Museum i foråret 1986 en prøvegravning på arealet i den sydlige del af den eksisterende landsby Nederby. I en 2 m bred og 28 m lang øst-vest gående søgegrøft fremkom større fyldskifter (gruber eller grubehuse). Kun to gruber udgravedes, idet resten blev skånet til de fortsatte undersøgelser 1987/88. I den ene grube fremkom en del porøse affaldsslagger og plankonvekse slagger, men derudover intet daterbart materiale. Jernudvindingsanlæggenes konstruktion og datering vil blive prioriteret højt ved de fremtidige undersøgelser

FUM 35

John Brinch Bertelsen

Bebyggelse - Germansk jernalder

Grube - Germansk jernalder

Jernudvinning - Germansk jernalder

280. Bjerregårdsbakke

13.02.02 Fur

Boplads/gruber/jern

Årsag ikke oplyst

Y.germ./vik.

sb. 140. I samarbejde med Sundsøre kommune udlagde Fur Museum i foråret 1986 tre søgegrøfter i parcelhuskvarteret Bjerrebakke i den nordlige del af Nederby. I den ene søgegrøft fremkom en stor affaldsgrube med lerkarskår fra 7.-10. årh. I de to øvrige fremkom enkelte spredte stolpehuller uden fund. I løbet af sommeren fortsatte undersøgelserne i forbindelse med en mindre vejforlængelse og opførelse af tre parcelhuse, hvor syldgrøfterne blev gennemgået. Herved undersøgtes fire affaldsgruber og halvdelen af et formodet grubehus. Anlæggene må ligeledes keramikdateres til 7--10. årh. Særlig fremhæves må en stor affaldsgrube med store mængder affaldsslagger efter jernudvinding. Sammenfattende må siges, at der både i den nordlige og sydlige del af Nederby er påvist bebyggelsesspor, der viser, at den eksisterende landsby er grundlagt allerede i 7.-10. årh.

FUM 36

John Brinch Bertelsen

Bebyggelse - Germansk jernalder

Jernudvinding - Yngre jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

281. Møllegård

13.02.03 Glyngøre

Høj/grave

Årsag ikke oplyst

Senneolitikum

sb. 22. Undersøgelse af overpløjet høj forud for Hedeselskabets læplantning. Højen var helt nedpløjet. Tre grave, alle anlagt i undergrunden, var bevarede. De to grave var store rektangulære grave, orienteret øst-vest. I den ene grav blev der fundet en stærk opskærpet flintdolk, i den anden blev der fundet en dolk, en ravknap og et fragment af ravperle. Dolkene daterer gravene til SN A. Den tredje grav var orienteret nord-syd. Graven var uden genstande, men indeholdt meget velbevarede spor efter en forkullet plankekiste. Denne grav er formentlig samtidig med de to andre. Under og ved højen blev der registreret bopladsspor, der ved keramikfundene dateres til SN

SMS 346A

Poul Mikkelsen

Gravhøj - Yngre stenalder

282. Roslev

13.02.07 Roslev

Grube

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 63. Delvis undersøgelse af større grube. I gruben blev der fundet en del keramik, der bl.a. hidrører fra fade, kopper og hankekar. Desuden blev der fundet et par tenvægte og en del slagsten. Gruben blev fundet i forbindelse med havearbejde

SMS 364A

Poul Mikkelsen

Grube - Førromersk jernalder

283. Porskærgård

13.03.04 Gødvad

Høj/grav

Årsag ikke oplyst

Ældre bronzealder

sb. 49. Partiel undersøgelse af overpløjet gravhøj. På et højtliggende bakkedrag undersøgtes en 2,8 x 1 m stor NØ-SV orienteret grav fra ældre bronzealders per. III. Gravgodset bestod af en lille fingerring af dobbeltlagt guldtråd, fragmenter af en bronzenål samt et lille lerkar. Graven var anlagt i vestenden af en ca. 40 x 15 m stor og til dels naturlig langhøj, der var omgivet af randsten. Undersøgelsen var foranlediget af opløjede sten.

SIM 191/1986

Christian Fischer

Knud Bjerring Jensen

Gravhøj - Ældre bronzealder

284. Tolstrup

13.04.02 Dølby

Gruber/løsfund

Årsag ikke oplyst

Udateret/neo.

sb. 25. På et terræn, der skråner mod syd og øst fandtes ved en lille undersøgelse en grube, der indeholdt nogle få ukarakteristiske potteskår. Fra marken i øvrigt er der en del materiale opsamlet, bl.a. fra neolitikum. Udgravning i forbindelse med naturgas

SMS 371A

Poul Mikkelsen

John Simonsen

Andre anlæg/diverse - Yngre stenalder

Grube - Udateret

285. Rudemølle

13.04.02 Dølby

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Ældre jernalder

sb. 25. På et sydskrånende terræn er en undersøgelse af en større boplads påbegyndt. Blandt de mange stolpehuller og nedgravninger er der to store gruber med et varieret keramikinventar. Udgravning i forbindelse med naturgas

SMS 370A

Poul Mikkelsen

John Simonsen

Bebyggelse - Ældre jernalder

Grube - Ældre jernalder

286. Vikærgård

13.04.02 Dølby

Høj/boplads

Årsag ikke oplyst

Ældre bronzealder

sb. 24. Under udgravning i og ved den overpløjede høj i november og december 1986 afdækkedes sporene af i alt syv jordfæstegrave. Tre af disse var dog ødelagte før undersøgelsen og uden fund fra gravlæggelsen (nr. I og VII samt III - centralgraven). Følgende grave var derimod velbevarede: nr. II ("lerkargrav" fra ældre romersk jernalder), nr. IV (grav med dækkende stendynge - ingen oldsager), nr. V (grav med dækkende stendynge fra ældre bronzealder) og nr. VI (kort stenfyldt grav med koncentration af knoglerester omtrent midt på gravbunden). Højen var opbygget i tre faser, og dens ældste fase bestod af en særdeles tydelig tørv. Gravhøjen var placeret på lergrund, og de tørv, hvoraf i hvert fald den ældste fase bestod, var lerholdige. En flade vest for grav III og IV blev undersøgt lidt nøjere. Nogle af tørvene var tydeligvis lagt retvendt med den gamle vegetationsflade opad, derunder det gamle tynde muldlag og nederst ofte lidt undergrundsmateriale fulgt med tørv. Ved studier af hovedprofilen var det dog også muligt at finde tørv liggende vendt om, altså med vegetationsfladen nedad. Under højen konstateredes ardspor, der optrådte som smalle striber af samme farve som mulden i den gamle overflade. De var tydelige, dels hvor de gik henover fyldskifter (boplads spor), dels hvor de gik ned i undergrunden. Under højen og udenfor højen blev der fundet rester af boplads. I den gamle overflade under højen forekom en del bearbejdet flint og potteskår (små, men af et gods, der minder om dolktidens lerkar). Et større uregelmæssigt fyldskifte fandtes i undergrunden ved det område, hvor grav III og IV senere var blevet anlagt. Ardsportene gik tydeligt hen over dette. Fylden var grålig, leret, men mod det indre af gruben blev den dybere (30-40 cm), og farven blev her mørkere. I denne fyld fandtes trækulsspor og hasselnøddeskaller. Der er udtaget en større prøve

SMS 369A

Poul Mikkelsen

John Simonsen

Bebyggelse - Ældre bronzealder

Gravhøj - Ældre bronzealder

Ager/mark - Oldtid

287. Hem

13.04.03 Hem

Brandgrav

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 13. I forbindelse med en besigtigelse ved igangværende vejarbejde, hvor der skulle være en overpløjet høj (tidligere prøvegravet), blev der undersøgt en brandplet, der indeholdt aske, brændte ben, enkelte lerkarskår og et fragment af en ravperle

SMS 321A

Poul Mikkelsen

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

288. Vestergård

13.04.06 Oddense

Høj/boplads/grave

Årsag ikke oplyst

SN/æ.br./førrom.

sb. 49. Undersøgelse forud for Hedeselskabets læplantning. Højens sydside var delvis uforstyrret. Her blev der undersøgt fire urnegrave, dateret til yngre bronzealder. Højens centralgrav var en stor, stenbygget, øst-vest orienteret kiste, anlagt i undergrunden. Kisten, der var fundtom, var lidt forstyrret i nordsiden. Kisten dateres til senneolitikum/ældre bronzealder. Syd for kisten blev der undersøgt en forstyrret nord-syd orienteret grav, dateret til ældre bronzealder. I højens sydside blev der fundet en lerkargrav fra ældre romersk jernalder. I graven blev der fundet fire hele kar og bunden af et femte. I denne karbund lå en halvrund ragekniv af jern. I tilknytning til højens sydfod fandtes en række brandgrave fra førromersk jernalder samt spor efter bebyggelse. Lige nord for højen fandtes spor efter en større jernalderbebyggelse dateret til sen førromersk jernalder

SMS 345A

Poul Mikkelsen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravhøj - Ældre bronzealder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

289. Otting Kirke

13.04.07 Otting

Høj/grav

Årsag ikke oplyst

Enkeltgravskultur?

sb. 35. Ved en tidligere gravning havde centralgraven været frilagt og gravgodset, en økse dateret til ENK, var fjernet. Graven var en smuk, øst-vest orienteret, stenbygget grav; stenene har antagelig støttet en plankekiste. Under højen blev der fundet to gruber med enkelte udaterende lerkarskår. Stenkisten blev gravet fri i forbindelse med vejarbejde. Efter at kisten var opmålt og fotograferet, blev den dækket af et tykkere muldlag og bevaret på stedet.

SMS 366A

Poul Mikkelsen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

290. Otting

13.04.07 Otting

Boplads

Årsag ikke oplyst

Ældre jernalder

Lille prøvegravning. Under et meget tykt pløjelag blev der fundet en næsten 2 m bred, nord-syd orienteret brolægning af hovedstore sten. Det drejer sig formentlig om indgangsbrolægningen til et hus, der ved enkelte lerkarskår dateres til tiden omkring Kristi fødsel. Bopladssporene må formodes at være velbevarede pga. det tykke muldlag på stedet. Fundet er fremkommet ved dyrkning.

SMS 382A

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Ældre jernalder

291. Borridsø

13.05.02 Gerning

Høj/stenkiste

Årsag ikke oplyst

Udateret

sb. 111. Foranlediget af vandledningsgrøft udgravedes den urørte halvdel af centralgraven i en uregistreret høj: en smal hellekiste uden fund.

VSM 452E

Mette Iversen

Gravhøj - Udateret

Gravplads/grav - Udateret

292. Vejerslev

13.05.12 Vejerslev

Vandmølle

Årsag ikke oplyst

Middelalder

Prøvegravning i et tidlig middelalderligt vandmølleanlæg ved den lille Gjel Å, der danner grænse mellem Tvilum og Vejerslev sogne. Ved undersøgelsen udgravedes dele af en godt 40 m lang mølledæmning, der var forstærket indvendig med en kraftig spunsvæg af egeplanker (denkronologisk dateret til omkring 1185). Desuden udgravedes dele af selve møllebygningen, der blev lokaliseret ca. 25 m nedenfor mølledækningen. De foreløbige undersøgelser synes at vise, at bygningen sandsynligvis er væltet omkuld ved en voldsom oversvømmelse, som samtidig har gjort, at bygningsdelene er ualmindeligt velbevarede. Nogle af de egebjælker, der allerede er fremdraget, er af voldsomme dimensioner - 4-5 m lange og op til knap en halv m tykke og forsynet med talrige udhugninger og indboringer til maskineriet. Husets hjørnestolper er bevaret i en halv meters højde. En række trædele fra møllens bagvand viser, at vandhullet har været af den enkeltringede type med tværstillede padleblade. Kværnstenene har været af importeret, norsk glimmerskifer. Blandt de øvrige fund kan nævnes en nøgle, lås, saks, trætallerken, melskovl, læderskosåler, tøndestave og lerkarskår - bl.a. dele af en gryde med "svaleredehank". Desuden et helt skelet af en ko. Mølleanlægget, der fremkom ved dræning i 1976, forventes færdigudgravet i 1987

SIM 88/1981

Christian Fischer

Knud Bjerring Jensen

Vandmølle - Middelalder

293. Elsborg

13.06.02 Elsborg

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 30. Udgravning i forbindelse med naturgasledning af stolpehuller og bopladsgruber. Der kunne ikke konstateres huse eller hegn. Keramikken fra gruberne kan dateres til førromersk jernalder, per. II og III

VSM 435E

Bodil Nørgaard

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

294. Langå sportsplads

13.07.07 Langå

Boplads

Årsag ikke oplyst

Senpalæolitikum

sb. 29. Prøvegravning på en af flere bopladsforud for anlæg af boldbaner. Der fandtes dækkede lag med kulturspor fra brommekultur

KHM 10/84

Bo Madsen

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Palæolitikum

295. Bjerringhøj

13.07.09 Mammen

Høj/grav

Årsag ikke oplyst

Vikingetid

Ved genudgravningen af Bjerringhøj blev højens oprindelige størrelse og stejlhed dokumenteret, ligesom røvehullets dimension, der ikke afviger meget fra den oprindelige nedgravning, som kun sporadisk viste sig i vestgavlen. Alt det tilbageblevne træværk fra kisten var meget velbevaret; i alt drejer det sig om fire hjørnestolper (af i alt seks stolper) og 23 planker (af i alt ca. 35). En dendrokronologisk datering har givet fældningstidspunktet: vinteren 970-971 - Kammeret har givetvis været væsentlig højere, end det er angivet på Feddersens og Uldalls tegninger, men hvordan konstruktionen har været, kunne ikke afgøres med sikkerhed. Flere iagttagelser peger på, at kammeret har haft sadeltag, men der er også iagttagelser, der ikke støtter denne hypotese. Kun usle rester af gravgodset var levnet: et par nødder, en håndfuld fjer, lidt tøjstumper og en enkelt guldtråd, foruden en af gravrøvernes foldeknive.

VSM 545E

Mette Iversen

Gravhøj - Vikingetid

Gravplads/grav - Vikingetid

296. Hald Sø

13.08.03 Dollerup

Borg

Årsag ikke oplyst

Middelalder

I samarbejde med Viborg Sportsdykkerklub, der igennem de sidste år har registreret ca. 500 pæle rundt om det 3. Hald, er nogle af pælene taget op og sendt til dendrokronologisk datering. Resultatet: 1443, var overraskende, idet det 2. Hald er nedbrudt i 1393 som følge af Dronning Margrethes forbud, og det 3. Hald er opført 1528.

VSM 242E

Jesper Hjerminde

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

297. Vansøgård

13.08.12 Rødding

Stenbygget grav/gruber

Årsag ikke oplyst

Rom./førrom.

sb. 164. Der udgravedes en stortstensgrav med skår fra flere kar. Skårene kan dateres til romersk jernalder. Endvidere blev der undersøgt nogle bopladsgruber med keramik fra førromersk jernalder.

VSM 413E

Bodil Nørgaard

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

298. Viborg

13.08.15 Viborg

Embedsbolig/kirkegård

Årsag ikke oplyst

Middelalder

sb. 234. I forbindelse med fornyelse af fjernvarmenettet i byen skulle stikledninger til dels Domkirken, dels den nuværende bispegård føres gennem de fredede fundamenter af den middelalderlige bispegård beliggende nord for Domkirken. De gravede grøfter blev undersøgt og profilerne tegnet. Den nøjagtige placering af bygningen blev herved præciseret. En række grave blev frilagt, skeletterne blev ikke optaget.

VSM 548E

Jens Vellev

Kirke/Kirkegård - Middelalder

299. Viborg

13.08.15 Viborg

Kulturlag/brønd/hegn

Årsag ikke oplyst

Senmiddelalder

I forbindelse med kommunens planlægning af et lukket spildevandsbassin på Statshospitalets grund foretoges en undersøgelse af det berørte område, beliggende ved Søndersø. Der konstateredes ikke aktiviteter ældre end søens hævnning omkring 1300. Egentlig bebyggelse registreredes ikke, men der afdækkedes en brønd af træ samt flere flerværkshegn formentlig fra middelalderens sidste halvdel - samt kraftige opfyldnings- og affaldsslag.

VSM 551E

Mogens Vedsø

Bebyggelse - Middelalder

Kulturlag - Middelalder

300. Vorde

13.08.16 Vorde

Gruber

Årsag ikke oplyst

SN/æ.br.

sb. 133. To gruber: 1,55 x 1,35 m og 1,10 x 1,05 m, begge ca. 0,6 m dybe fra markoverfladen og beliggende på en sandet skråning ned mod Hjarbæk Fjord, ca. 300 m fra fjorden, indeholdt en vævevægt, nogle meget grove skår og to spidser af fladhuggede redskaber.

VSM 600E

Mette Iversen

Grube - Yngre stenalder

Grube - Ældre bronzealder

301. Fjelsø

13.09.01 Fjelsø

Jordfæstegrav

Årsag ikke oplyst

Mellemneolitikum

sb. 42, 18. I nærheden af nr. 303, 304 og 305 udgravedes otte stendyngegrave, Ud over enkelte skår fandtes der kun en tyndbladet økse

VSM 446E, 477E

Bodil Nørgaard

Gravplads/grav - Yngre stenalder

302. Fjelsø

13.09.01 Fjelsø

Høje/grav

Årsag ikke oplyst

Udateret/TRB

sb. 120, 36. I forbindelse med naturgasledningen blev der udgravet fire overpløjede gravhøje. I den ene høj fandtes der en tidligneo-litisk jordgrav med en sleben økse

VSM 464E, 476E, 478E, 479E

Bodil Nørgaard

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Gravhøj - Udateret

303. Fjelsø

13.09.01 Fjelsø

Megalitgrav

Årsag ikke oplyst

Neolitikum

sb. 50. I forbindelse med naturgasledningen blev der udgravet resterne af en jættestue. Der registreredes spor efter flisegulv, randstenskæde og kammersten. Der fandtes en del brændt flint

VSM 475E

Kirsten Christensen

Megalitanlæg - Yngre stenalder

304. Poppelgården

13.09.01 Fjelsø

Høj/grave

Årsag ikke oplyst

ENK/y.br.

sb. 112. Udgravning i forbindelse med naturgasledningen af en meget stor overpløjet gravhøj. En enkeltgrav med en bundgravsøkse var af en 1 m høj og 1 m bred vold af hovedstore sten. En i nyere tid fjernet stenkiste hørte sikkert sammen med en omgivende yngre randstenskæde. Til et bredt stenbælte yderst i højen knyttet to urner med syle med træskaft og rageknive med læderbevikling

VSM 480E

Bodil Nørgaard

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

305. Fjelsø

13.09.01 Fjelsø

Langhøj

Årsag ikke oplyst

Tragtbægerkultur

sb. 119. Ved udgravning i forbindelse med naturgasledning af tidligneolitisk langhøj, blev der påtruffet sten og grøfter fra et uregistreret anlæg. Dette blev til et trapezformet anlæg på 50 x 715 m, orienteret NØ-SV. Yderst lå en stensat fundamentsgrøft, inden for denne en flad grøft, der kun i NØ-gavlen havde en større dybde. Centralt i forhold til den flade grøft kom en grav, der indeholdt en tyndnakket økse, en tværpil og et ankelbånd, et armbånd og en halskæde af skiftevis rørformede og klumpede ravperler. I gavlgruben blev der fundet tre kar (ikke-megalitisk C)

VSM 445E

Inge Kjær Kristensen

Gravhøj - Yngre stenalder

306. Skatskov

13.09.10 Simested

Gruber

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 239. Der udgravedes to gruber og flere stolpelignende fyldskifter. Lerkarskårene fra gruberne kan dateres til førromersk jernalder.

VSM 474E

Jytte Nielsen

Grube - Førromersk jernalder

307. Skals by

13.09.11 Skals

Høj/hus

Årsag ikke oplyst

SN/æ.br.?

sb. 41. I forbindelse med byggemodning blev der udgravet en overpløjet gravhøj med randstenskæde. Under højfylden fandtes fyldskifter, som sandsynligvis danner stolperne til et midsulehus. Keramikken kan ikke dateres nærmere end formodentlig ældre bronzealder.

VSM 460E

Jytte Nielsen

Gravhøj - Yngre stenalder

Bebyggelse - Ældre bronzealder

308. Tingvejgård

13.09.17 Øster Bølle

Boplads/huse/gruber

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

sb. 163. I forbindelse med naturgasledning blev der udgravet stolpehuller fra to langhuse og gruber. Pladsen kan keramikdateres til yngre bronzalder

VSM 470E

Martin Mikkelsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

309. Åbakken

13.10.03 Krejbjerg

Høj/grave/bebyggelse

Årsag ikke oplyst

ENK/æ.br./nyere tid

sb. 142. Undersøgelse forud for byggemodning. Højen var helt bortpløjet og tegnede sig kun som en lysfärvning i pløjelaget. Der var tidligere undersøgt en ENK-grav i højen. De ødelagte rester af en ringgrøftgrav kunne undersøges. Der blev fundet rester af lodretstående træplanker i ringgrøften. Fra dette anlæg stammer ligeledes en ravperle og en flække. Syd for denne grav blev der undersøgt en grav orienteret øst-vest; i graven, der dateres til ældre bronzealder, per. II, blev der fundet en dølleklinge, en bøjlenål og en lille ring af snoet guldtråd. Ved undersøgelsen kunne der påvises oldtidsbebyggelse - udateret, samt bebyggelse og stenlægninger fra nyere tid

SMS 354A

Poul Mikkelsen

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Ældre bronzealder

Bebyggelse - Nyere tid

310. Breum

13.11.01 Grinderslev

Høj/grave/boplads

Årsag ikke oplyst

SN/y.br./SN

sb. 42. Undersøgelse forud for byggemodning. Højen var ret udpløjet og den nord-syd orienterede centralgrav var næsten ødelagt. Mod syd i højen blev der fundet tre urnegrave, der dateres til yngre bronzealder. Ved højens fod i vest og sydsiden blev der fundet tre brandpletter. Under højen og syd for den blev der konstateret bopladsspor i form af stolpehuller, gruber og kogegruber. Disse bebyggelsesspor dateres til SN. Under højens centrale del blev der registreret ardspor.

SMS 362A

Poul Mikkelsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

311. Jebjerg

13.11.03 Jebjerg

Boplads/huse/brønd

Årsag ikke oplyst

ENK-SN/y.j./vik.

sb. 65. Forud for byggemodning blev der gravet en række søgegrøfter for at lokalisere en registreret overpløjet høj. Højen kunne ikke lokaliseres, men søgegrøfterne afslørede omfattende bopladsspor. To mindre felter blev undersøgt. I det ene blev der undersøgt tre grubehuse, hvori blev fundet skår af halvkuglekar, og i en mindre grube i feltet blev der fundet stempelornamenteret (rudestempler) keramik. I et sydligere felt blev undersøgt en hustomt med svagt buede langvægge, og i tilknytning til huset blev der fundet bevarede hegn. Syd for huset fandtes en brønd(?) og et grubehus med enkelte vævevægte. I samme felt blev undersøgt en lille del af et større ca. 10 cm tykt kulturlag, med lerkarskår og lidt flint og enkelte forkullede hasselnøddeskaller. Lerkarskårene dateres til overgangen ENK/SN. Undersøgelsen fortsættes i 1987

SMS 361A

Poul Mikkelsen

John Simonsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

312. Hornbæk Engvej

13.12.02 Hornbæk

Kanal

Årsag ikke oplyst

Middelalder

Udgravning af tværsnit i Christian III's kanal, anlagt 1552-53. Pga. usædvanlig stærk tilstrømning af grundvand udførtes kun en summarisk registrering af det ca. 12 m brede og i m dybe kanalprofil

KHM 404/86

Niels T. Sterum

Andre anlæg/diverse - Middelalder

313. Oust Møllevej III

13.12.02 Hornbæk

Kulturlag/gruber

Årsag ikke oplyst

TRB/y.br./udateret

sb. 21. Ved rekognoscering fandtes en flintplet med tre skrabere, fire afslag og ildskørnet flint. Ved udgravning fandtes 28 m² sammenhængende kulturlag med rigt fundmateriale fra tidlige neolitisk tid, fase C (flintredskaber, fragment af kværnsten, ornamenteret keramik, ravfragment og dyreknogler). Uden for kulturlaget fremkom otte spredte gruber/nedgravninger, deraf to fra yngre bronzealder og fem udaterede. Oven i kulturlaget var nedgravet en koge-grube

KHM 396/86

Niels T. Sterum

Kulturlag - Yngre stenalder

Grube - Yngre bronzealder

Grube - Udateret

314. Årup

13.12.03 Kvorning

Høj/grave

Årsag ikke oplyst

Udateret/førrrom.

I en frigivet høj udgravedes centralgraven: en kiste sat af store sten, men tomt for indhold (bortset fra nogle skår fra romersk jernalder, som må være sekundære), samt den tilbageværende halvdel af periferien, som indeholdt en brandgrav med ringspænde fra førromersk jernalder.

VSM 533E

Bodil Nørgaard

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

Gravhøj - Udateret

315. Foulum

13.12.08 Tjele

Boplads/huse/hegn

Årsag ikke oplyst

Ældre germansk jernalder

Bopladsgravning fra ældre germansk jernalder med fund af 13 langhuse og 19 stolpehegn. Flere af husene havde vægforløb i form af væggrofter, og et enkelt hus havde bevaret ildsted. Et hus var specielt i konstruktionen ved at have tagbærende stolper udenfor vægforløbet. I alt blev der afdækket 5.000 m²

VSM 409E

Anette Willemoes

Bebyggelse - Germansk jernalder

316. Foulum

13.12.08 Tjele

Boplads/gård

Årsag ikke oplyst

Ældre germansk jernalder

Bopladsgravning fra ældre germansk jernalder med fund af 24 langhuse og 18 stolpehegn. Mange af stolpekonstruktionerne var dårligt bevarede, men det var muligt at udskille et sikkert gårdsanlæg med et omsluttende hegn. Udover langhusene fandtes et grubehus, hvori der blev udgravet en blå glasperle. Et af langhusene var specielt ved at have vægforløbet forlænget ud over østgavlen, således at der dannedes en terrasse. I alt blev der afdækket 14.000 m²

VSM 40SE

Anette Willemoes

Bebyggelse - Germansk jernalder

Randers Amt

317. Gjerrild Klint

14.01.06 Gjerrild

Langhøj/skattefund

Årsag ikke oplyst

Neo./vik.

sb. 4. Udgravning af en stærkt nedgravet langdysse med to kamre. Stenspor viste, at det ene kammer har været sat af seks-syv sten og har haft et indvendigt Mål på 2 x 2 m. Der var ikke rester af kammerbunden, men en større nedgravning i kammeret indeholdt ravperlefragmenter og ildskørnet flint. Fem stenspor angav grundplanet af det andet kammer, som har ligget 3 m mod øst. Det knapt 2 x 2 m store kammerrum har haft åbning mod syd, hvor der sås rester af indgangspartiet spredt i den omrodede fyld. Over kammeret lå ildskørnet flint og fragmenter af senneolitiske flintdolke og fladehuggede pilespidser, som må stamme fra kammerbunden. Under et stærkt forstyrret stentæppe syd for kamrene var der rester af et offerskårlag, som kan dateres til MN Ib-II. Omkring kamrene var der endnu bevaret højfyld, og et rektangulært 18 x 8 m stort forløb af stenspor fra randstenskæden angav højens oprindelige udstrækning. I et stenspor i det vestligste kammer og i den afgravede overjord blev der fundet rester af en vikingetidssølvskat, som sandsynligvis havde været hensat i tilknytning til dyssekammeret. Fundet omfatter i alt 81 stk. sølv, hovedsagelig kufiske mønter, såvel hele som afklippede fragmenter samt brudsølv fra ringe og barrer. Tidsmæssigt spænder mønterne fra begyndelsen af 500-årene til 954 og er sandsynligvis nedlagt kort efter

DJM 1995

Pauline Asingh

Gravhøj - Yngre stenalder

Depotfund/skattefund/offerfund - Vikingetid

318. Sostrup Slot

14.01.06 Gjerrild

Kulturlag

Årsag ikke oplyst

Renæssance

sb. 118. I forbindelse med fjernvarmeanlæg og broombygning ved Sostrup registreredes et ca. 1 m tykt fyldlag med affaldslag fra 1500-tallet og senere. Bl.a. fandtes dele af en pottetekakkelov, ved broens "landfæste"

DJM 2137

Niels Axel Boas

Kulturlag - Nyere tid

319. Birkelund I

14.01.07 Glesborg

Boplads/gruber/grave

Årsag ikke oplyst

TRB/y.br.

sb. 103. På grund af forestående tilplantning og grubning af et marginaljordsområde ved Birkelund, tilhørende Mejlgaard gods, foretoges en omfattende prøvegravning på tre tætliggende boplads. Den nordligste plads sb. 103, viste diverse fyldskifter, flintaffald og redskaber samt TN/MN-skårmateriale, bl.a. bagepladefragmenter. En boplads, ca. 150 m herfor, viste anlægsspor og kulturlagsrest, der var særdeles rig på MN Ib-keramik og flint. Blandt keramikken ses skår af bageplader, skeer og sekundær brænding. Brændte ben forekom spredt i kulturlaget. Den tredje plads omfatter et umiddelbart mod vest tilstødende kompleks af mindst 22 kogestensgruber samt tre brandpletter. I forbindelse med dette fandtes ca. 3 kg keramik fra tidlig yngre bronzealder, per. VI samt fragmenter af tre bronzegenstande

DJM 2020

Niels Axel Boas

Bebyggelse - Yngre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

Grube - Yngre bronzealder

320. Birkelund II

14.01.07 Glesborg

Boplads

Årsag ikke oplyst

Ertebøllekultur

sb. 104. Forud for tilplantning og grubning af et markareal under Mejlgård gods prøvegravedes i en boplads ved gammel kystskrænt. Prøvegravningen viste et udstrakt affalds- og bopladslag under opløjning. Laget fortsatte ind til kystskrænten, hvor der ved kant af mark påvistes en op til 1 m tyk overlejring af laget. Det store fundmateriale daterer pladsen til tidlig Ertebøllekultur, bl.a. ved tværpile og skælhuggede stykker.

DJM 2075

Niels Axel Boas

Bebyggelse - Ældre stenalder

321. Holmenge

14.01.07 Glesborg

Bopladser/skaldynger

Årsag ikke oplyst

Ertb./TRB

Forud for tilplantning og grubning af et areal ved Birkelund under Mejlgaard gods gennemførtes omfattende prøvegravninger inden for en ca. 300 x 100 m stor fundzone tilknyttet en gammel stenalderkystskrænt. Nordligst undersøgtes en plads for en bortdozet skaldyng. I kanten af lokus for skaldyngen undersøgtes nordlige halvdel af et formodet cirkulært anlæg, der bestod af et fyldskifte, der var ca. 1 m bredt og ca. 6 m i diameter med to aflange, 1/2 m dybe forsænkninger. Anlægget var rigt på flintaffald, tværpile og enkelte skiveøkser, der sammen med et par skår angiver en datering til TN med stærk opblanding af tidlig Ertebølle materiale. Sidstnævnte fundmateriale var enerådende på pladsen under den nu fjernede skaldyng. Her registreredes diverse uregelmæssige fyldskifter. Ca. 150 m mod syd undersøgtes en i 1 x 7 m stor skaldyng, der sås under opløjning. Øverst i skaldyngen, længst oppe ad kystskrænten sås et ildsted, omgivet af mængder af flintaffald, tværpile samt dele af et TN C-tragtbæger; selve skaldyngen indeholdt, foruden ben- og takmateriale, flintaffald og redskaber fra klassisk Ertebølle kultur. Skaldyngen hvilede på et ca. 0,3 m tykt affalds- og kulturlag med tidlig Ertebølle materiale. Yderligere ca. 70 m mod syd viste en søgegrøft spor efter en nu næsten totalt bortpløjet skaldyng med fund fra tidlig Ertebølle kultur

DJM 2076

Niels Axel Boas

Bebyggelse - Ældre stenalder

Skaldyng - Ældre stenalder

Bebyggelse - Yngre stenalder

322. Birkelund

14.01.07 Glesborg

Bopladser/skaldynger/grave

Årsag ikke oplyst

Ertb./TRB/y.br./fjorrom.

I forbindelse med udgravning af tre brandpletter yngre bronzealder?, rekonstrueredes og indmålte fire forskellige skaldyngerester (Ertebølle), en TRB-boplads med skallag, en TRB-boplads, en yngre bronzealderboplads med kogestensamlinger og en fjorromersk boplads. Brandpletterne ligger centralt i det ca. 400 x 200 m store areal, hvorpå bopladserne er registreret

DJM 2020

Niels Axel Boas

Skaldyng - Ældre stenalder

Bebyggelse - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Fjorromersk jernalder

323. Dolmer

14.01.08 Grenå

Grube

Årsag ikke oplyst

Fjorromersk jernalder

sb. 23. Ved en prøvegravning i tracé for omfartsvej ved Dolmer undersøgtes en affaldsgrube med skår og slagsten. Spredt skårmateriale viste tilstedeværelse af nærliggende boplads

DJM 2130

Gert Overgaard Rasmussen

Grube - Fjorromersk jernalder

324. Kannikegade 9

14.01.08 Grenå

Kulturlag

Årsag ikke oplyst

Nyere tid

sb. 30. På grund af byggevirksohmhed foretoges en prøvegravning med to felter på nordsiden af Kannikegade. Der registreredes et ca. 0,6 m tykt affaldslag på et ca. 0,3 m tykt gammelt dyrkningslag. Rester af lergulv sporedes mellem de to lag. Stjert- og jydepotteskår giver en datering til 16-1700-årene.

DJM 2146

Niels Axel Boas

Kulturlag - Nyere tid

325. Farvergaarden

14.01.08 Grenå

Kulturlag

Årsag ikke oplyst

Nyere tid

sb. 51. Forårsaget af planer om udbygning af Jaco Supermarked prøvegravedes i to små felter i have til Farvergaarden (det tidligere Djurslands Museum) i sydlig udkant af gammel Grenaa. Her fandtes kun affald og keramik fra perioden for gårdens opførelse ca. 1729 og senere.

DJM 2133

Niels Axel Boas

Kulturlag - Nyere tid

326. Grenaa arrest

14.01.08 Grenå

Kulturlag/hus/grube

Årsag ikke oplyst

Midd./renæssance/nyere tid

sb. 29. Bag arrestbygningen i Grenaa centrum undersøgtes en plads for byggeri. Foruden enkeltfund fra senmiddelalder udviste området primært affaldslag fra renæssance og nyere tid. En del af en hustomt, der havde lerstampet gulv med brolagt underlag og rester af lerklinede vægge, dateredes via tilknyttet skårmateriale til 15-1600-årene. Der sås yderligere spor af et tilsvarende hus og en affaldsgrube fra 1600-tallet

DJM 2068

Vilhjalmur Örn Vilhjalmsso

Kulturlag - Middelalder

Kulturlag - Nyere tid

327. Storegade 30

14.01.08 Grenå

Huse/kælder

Årsag ikke oplyst

Midd./nyere tid

sb. 26. Nationalmuseets 2. afdeling har i samarbejde med Djurslands Museum foretaget en undersøgelse i den centrale del af Grenaa. Stedet var i 1500-årene blevet tilført leret fyld som planeringslag forud for en bebyggelse af området. Ved undersøgelsen fik vi kontakt med en bygning, opført på en fodrem lagt direkte på en lerbræmme - en "lersyld". Væggene har været opført i lerklinet bindingsværk, gulvet var af ler. Bygningen har været større end 5 x 5 m. En stenforet grube med diameter foroven på 1,2 m og en dybde på 1 m tolkes som en "forrådkælder". Ved udgravningen fremkom også en teglstensat kælder opført i 1800-årene. Undersøgelsen blev foretaget forud for nybyggeri på grunden

NM II 1355/86

Nils Engberg

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

328. Hammelev

14.01.09 Hammelev

Hus/kælder

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

sb. 12. Umiddelbart i forbindelse med et underjordisk, kridtstensbygget kælderanlæg blev der undersøgt en hustomt med mindst to beboelsesfaser. Den ældste fase består af et 5 x 11 m stort langhus med fire sæt tagbærende stolper. Denne hustomt har formodentlig ikke nogen forbindelse med kælderanlægget. Den yngre fase er opført på samme sted og består af et noget større langhus 5 x 15,5 m med seks par kraftige tagbærende stolper. Disse tagbærende stolper har spor af opgravning, og de repræsenterer sandsynligvis flere byggefaser. Den østlige halvdel af huset er omkranset af en 0,5 m bred kridtstenspakning, der forløber umiddelbart uden for vægforløbet. I den vestlige del af huset er området mellem de tagbærende stolper belagt med store flade kridtsten som gulvbelægning. Både stratigrafiske iagttagelser, den samme anvendelse af kridtsten som byggemateriale, samt den indbyrdes placering af kælder og den yngste hustomt peger på en sammenhæng mellem de to anlæg. Kælderens smalle, stenbyggede sidegang må derfor stå direkte i forbindelse med langhuset med en udmunding inden for væglinjen umiddelbart ved kridtgulvets nordøstlige hjørne

DJM 1972

Esben Kannegaard

Bebyggelse - Romersk jernalder

329. Svapkær

14.01.14 Rimsø

Megalitgrav

Årsag ikke oplyst

Tragtbægerkultur

sb. 24. I forbindelse med fjernelse af et plantehegn fremkom umiddelbart øst for et sløjfet megalitanlæg, tidligere registreret som en runddysse, store mængder af keramik, der skønnedes at stamme fra et offerlag. Desuden fremkom rester af fodkransen i form af sten fra basispakningen. Ved undersøgelsen koncentreredes indsatsen til området omkring gangmundingen. Udover offerkeramik fremkom her flere mindre keramikførende gruber, hvoraf nogle desuden indeholdt trækul. Kammerområdet bar tegn på omfattende forstyrrelser efter sprængning og fjernelse af sten. Efter stensporene at dømme er der tale om en jættestue med rektangulært kammer ca. 4 x 2 m NØ-SV med en ca. 5 m lang gang mod sydøst og omgivet af en fodkrans af ca. 9-10 m i diameter. I kammeret fremkom dele af et lille tragtbæger, ca. 15 ravperler og en flækkekniv. Bundbelægning af brændt flint og råler var bevaret i spredte partier. Især mod kammerets bagvæg syntes et større parti uforstyrret. Her sås det at bestå af et plant lag af større lerkarskår lagt på den oprindelige overflade. Direkte oven på lerkarskårene var et lag af råler, hvorefter et lag af brændt flint. Skårene fra bundbrolægningen har kunnet sammensættes til ti forskellige store forrådskar, dels uornamenterede, dels tragtbægre med bugafstribning. Det skønnes, at lerkarrene bevidst er nedlagt som bundbrolægning, bl.a. fordi der ingen tegn var på bopladsaktivitet, hverken i kammerområdet eller umiddelbart udenfor. Forrådskarrene fra kammerbunden kan dateres til MN III. Offerlagskeramikken er for hovedpartens vedkommende samtidigt hermed, men enkelte skår tilhører MN III

DJM 2113

Lisbeth Wincentz

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Megalitanlæg - Yngre stenalder

330. Sivested

14.01.15 Tøstrup

Skaldynger

Årsag ikke oplyst

Ertb./TRB/GRK

sb. 252. Prøvegravning i tre tætliggende og stærkt opløjede skaldynger, der er beliggende ved stenalderhavets kystlinie i en sidearm til Kolindsund. Der blev afdækket ca. 255 m² i form af lange søgegrøfter med det formål at afgrænse de enkelte skaldynger. Skaldyngerne havde alle en udstrækning på ca. 10 x 20 m og kun et ca. 30 cm tykt lag af skalmassen var bevaret. I lagene var der repræsenteret både ældre og yngre Ertebøllekultur samt indslag af TRB og GRK. Den ene skaldyngede havde et stort indhold af fiskeknogler, mens de to andre kun havde et sparsomt indhold af fiskeknogler. Ved undersøgelsen blev der udgravet to ildsteder. Det ene er beliggende centralt i dyngen, og det består af håndstore sten, der er lagt direkte på skalmassen. Umiddelbart omkring dette stensatte ildsted er skalmassen stærkt knust og gråfarvet. Det andet ildsted består af en rødbrændt plet i den sandede undergrund lige under bunden af skalmassen

DJM 1919

Esben Kannegaard

Skaldyngede - Ældre stenalder

Skaldyngede - Yngre stenalder

331. Vedøvej

14.01.15 Tøstrup

Gruber/løsfund

Årsag ikke oplyst

Udateret/æ.j./vik.

Ved udgravning af grund til maskinhal frilagdes en kogestensgrube ca. 1,15 m i diameter. I grubens bund under kogestenene sås et markant trækulslag - ellers ingen fund. På mark ca. 100 m nordvest for gruben fandtes mængder af keramik og slagsten fra ældre jernalder samt skår af halvkuglekar fra vikingetid.

DJM 2143

Niels Axel Boas

Grube - Ældre jernalder

Grube - Vikingetid

Grube - Udateret

332. Dystruplund

14.01.19 Ørum

Brandgrav

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

sb. 227. Urnebrandgrube undersøgt i kant af tracé for fjerntransportledning Ørum-Stenvad. Gruben var nedgravet nær top af lav sandet bakke. Kun bunden af urnen stod tilbage under pløjelaget sammen med skår af et lille sekundært brændt lerkar og få stykker brændt ben.

DJM 2108

Niels Axel Boas

Gravplads/grav - Romersk jernalder

333. Mose syd for Fuglslev kirke

14.02.04 Fuglslev

Vadested

Årsag ikke oplyst

Middelalder

Djurslands Museum og Nationalmuseets 2. afd. fik i 1986 afsluttet undersøgelserne af en større trækonstruktion i engdraget syd for kirken. Konstruktionen bestod af en lang række tildannede egeplanker med enkelte mindre træstykker lagt på tværs af plankerækken. På begge sider op mod plankerne var lagt sandlag iblandet sten og træstykker. Anlægget må have fremtrådt som en vold/dæmning tværs over det lave fugtige område, og om funktionen som vadested kan der næppe være tvivl. I dag er kun den nederste halve meter bevaret, så der kan ikke siges noget om anlæggets oprindelige højde. Bredden forneden har været ca. 5 m, uden særlig markering eller befæstning her. Plankerækken kunne følges over en strækning på 30 m. Dendrokronologisk er anlægget dateret til tiden omkr. 1100 - ca. 100 år før de ældste dele af stenkirken. Undersøgelsen var foranlediget af dræningsarbejder

NM II 1860/86, DJM 1945

Esben Kannegaard

Nils Engberg

Vej/bro - Middelalder

334. Ruhøj

14.02.06 Homå

Høj/grave

Årsag ikke oplyst

Førrøm./ENK-SN

sb. 35. Undersøgelse af to brandpletter med brændte ben, trækulsstykker, jern- og bronzegenstande samt keramik. Gravene - anlagt ved foden af Ruhøj - dateres keramisk til sen førrømersk jernalder, per. III. Ruhøjs diameter anslås til 16 m og en central prøvegravning viste spor efter et formodet 260 x 125 cm øst-vest vendt gravleje uden gravgods. Et par skår fra gravfylden kan dateres til ENK/SN

DJM 2134

Gert Hougaard Rasmussen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Førrømersk jernalder

335. Holmegård

14.02.07 Hyllested

Skaldyngge

Årsag ikke oplyst

Ertebøllekultur

Nøddudgravning af køkkenmødding, hvori der i 1968 blev fremdraget en jordfæstegrav (ung mand i rygleje med hovedet i sydvest, orienteret NØ-SV og med to store sten over benene). En senere C14 datering viste, at der var tale om en Ertebøllegrav. Da stedet var truet af pløjning, iværksattes en mindre undersøgelse med sigte på at afklare, om der evt. var flere grave i skaldyngen eller i området bag denne. Der blev ved hjælp af gravemaskine dels åbnet tre felter på bakkensiden bag køkkenmøddingen, dels lagt et snit igennem denne. I området bag køkkenmøddingen blev der konstateret adskillige anlægstyper, der må anses for at være samtidige med denne, bl.a. runde, stensatte ildsteder, askefarvede pletter samt flere uregelmæssige samlinger af hovedstore sten. På grund af en meget kort undersøgelsesperiode blev disse anlæg kun afdækket, opmålt og fotograferet. Ved hjælp af maskine blev der lag et 1 m bredt, N-S gående snit igennem køkkenmøddingen, der måler 20 x ca. 15 m. Den østlige væg afrensedes og opmålt, hvorefter der på fire særligt udvalgte steder systematisk udgravedes søjler igennem skallet fra top til bund. Disse søjleprøver målte hhv. 25 x 25 cm, 25 x 25 cm, 50 x 25 cm og 40 x 20 cm. Formålet med disse søjleprøver var dels at få en systematisk prøve af kulturlevn - især fiskeknogler - ned igennem skallet, dels at få prøver til C14 datering. I skallet, der adskiller sig fra andre østjyske køkkenmøddinger ved at være relativt fundfattigt, konstateredes flere aktivitetsområder, bl.a. et område for tilhugning af flint samt aske og stenholdige ildsteder. Yderligere konstateredes, at skaldyngen udfylder en større sækning i undergrunden (4 m bred og 25 cm dyb), der kan være af human oprindelse. I bunden af gruben fandtes en askefyldt grube. På grund af tidspres lykkedes det ikke at konstatere sikre grave, men det skal understreges, at flere af de stenfyldte anlæg bag skaldyngen meget vel kan rumme sådanne. Undersøgelsen bør snarest mulig afsluttes

FHM 1532, EBM 27

Søren H. Andersen
Jacob Vedsted

Skaldyngge - Ældre stenalder

336. Fårvad

14.02.09 Lyngby

Gruber/brandgrave

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 109, 110. Efter fremkomsten af adskillige større fyldskifter og en brandgrav i pløjelaget undersøgte på to lave tætbeliggende bakketoppe fire affaldsg, gruber, hvoraf de to var skalførende, og en urnebrandgrube. I alle gruber 0,5 m i diameter fremkom keramik og et velbevaret knoglemateriale, heriblandt enkelte redskaber. Molluskmaterialet bestod hovedsageligt af blåmuslinger med et lille indslag af snegle. Gruberne syntes primært nedgravet for at hente rent sand, der fremkom under et lag af undergrundsler. Lerkarmaterialet daterer gruberne til førromersk jernalder, per. II-III. Urnebrandgruben var stærkt destrueret af pløjning. Den indeholdt bl.a. rester af en skjoldbule af jern

DJM 2088

Lisbeth Wincentz

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

337. Høbjerg

14.02.14 Alsø

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

TRB/y.br./vik.

sb. 88. I forbindelse med kloakeringsprojekt fjernedes overjorden i et 35 m bredt tracé på 2,5 km mellem byerne Alsø og Høbjerg. På denne strækning registreredes omfattende forhistorisk aktivitet. Udgravninger foretoges i tre særligt bokoncentrerede områder. Der fremkom dele af en vikingetidsbebyggelse omfattende ni kogestensanlæg af rektangulær og afrundet form, seks gruber, to brønde og et antal stolpehuller. To af kogestensanlæggene, den ene brønd og et antal stolpehuller dækkedes af et ca. 12 x 12 m og 0,30 m tykt lag af kogesten. Fra vikingetidsanlæggene stammer keramik, klæberstensskår, jernslagge, jernkniv og bronzeblik. Den mellemneolitiske bebyggelse omfattede to udstrakte kulturlag og ca. 30 mindre gruber. Flintmaterialet domineres af skraber, knive og bor. Et omfattende antal lerkarskår daterer bebyggelsen til MN (I) II-III. En enkelt grube indeholdt størsteparten af et lerkar samt enkelte skår fra andre kar, der kan dateres til yngste bronzealder

DJM 2138

Lisbeth Wincentz

Bebyggelse - Yngre stenalder

Grube - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Vikingetid

338. Galtenevej

14.03.01 Galten (Nørre)

Gruber

Årsag ikke oplyst

Romersk jernalder

sb. 44. Ved rekognoscering fandtes 17 jernalderskår. Ved prøvegravning fremkom 16 større og mindre fyldskifter med spredte skår. Lertagningsgruber fra romersk jernalder

KHM 114/86

Søren Berthelsen

Niels T. Sterum

Grube - Romersk jernalder

339. Holkjærvej

14.03.01 Galten (Nørre)

Boplads

Årsag ikke oplyst

Ældre jernalder

sb. 45. Ved rekognoscering fandtes hvæssesten, jernslagge og et stort antal skår fra ældre jernalder. Prøvegravning 1986 har vist boplads spor på ca. 200 m tracé, der forventes udgravet forår 1987

KHM 470/86

Søren Berthelsen

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Ældre jernalder

340. Frederiksdal

14.03.04 Haslund

Gruber

Årsag ikke oplyst

Neolitikum

sb. 19. Ved rekognoscering fandtes to blokfragmenter, fem afslag samt ildskørnet flint. Ved prøvegravning fremkom tre gruber med flintafslag og neolitiske skår. Egentlig udgravning forventes i foråret 1987

KHM 454186/

Søren Berthelsen

Niels T. Sterum

Grube - Yngre stenalder

341. Haslund Klostervej

14.03.04 Haslund

Gruber

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

sb. 20. Ved rekognoscering fandtes to flækker og tre afslag samt topografisk indikation. Ved prøvegravning fandtes perifert i tracéet tre små gruber med bopladsmateriale fra yngre bronzealder

KHM 455/86

Niels T. Sterum

Grube - Yngre bronzealder

342. Borup

14.03.04 Haslund

Høj/grave

Årsag ikke oplyst

Yngre romersk jernalder

Undersøgelse af i alt fire grave, hvoraf de tre fandtes under samme høj. Udgravningen var foranlediget af byggemodning.

KHM 293-294/86

Bjarne Henning Nielsen
Niels T. Sterum

Gravhøj - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

343. Dejrhøj

14.03.12 Ødum

Høj/grav

Årsag ikke oplyst

ENK/SN

sb. 21. Undersøgelse af overpløjet gravhøj med fundtom, central rammegrav, omgivet af ringgrøft med tætstillede, lodrette planker, diameter ca. 5 m. Sparsomme keramikfund antyder en datering til ENK/SN. Under højen fandtes ardspor og derunder igen et antal fundtomme nedgravninger (grøfter og stolpehuller)

KHM 179/85

Fl. W. Larsen

Ager/mark - Yngre stenalder

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

344. Kikhøj

14.03.12 Ødum

Høj/pløjespor/boplads

Årsag ikke oplyst

Enkeltgravskultur

sb. 23. Undersøgelse af gravhøj fra enkeltgravskultur med øst-vest orienteret plankekiste som centralgrav, anlagt direkte på den daværende overflade og omgivet af en 2,5-4 m bred og indtil 0,6 m høj vold af mest hovedstore sten. Dette centralanlæg med ydre diameter ca. 8,5 m var dækket af en græstørvbygget høj med diameter på ca. 16 m. Graven dateres til yngre undergravstid af det medgivne gravgods: en stridsøkse af bjergart, et lerkar og to flintflækker. Under højen fandtes to sæt ardspor med forskellige pløjeretninger. Ardsforsættene overlappede kun svagt hinanden, hvilket muligvis antyder et markskel. Under og uden for ardsforskættene fandtes bopladsrester fra enkeltgravskultur i form af kulturlagsrester, gruber og stolpehuller med skår, flintafslag og flintredskaber

KHM 203/85

Ole A. Schmidt
Niels T. Sterum

Ager/mark - Yngre stenalder

Bebyggelse - Yngre stenalder

Gravhøj - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

345. Lecal

14.03.13 Ølst

Boplads/brønd

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 12. Prøvegravning i udsmidslag fra boplads. Der fandtes større mængder keramik, dateret til førromersk jernalder per. I og III, og en del dyreknogler. Undersøgelsen var foranlediget af lergravning, hvorved der var fremkommet en "trappetige" dannet af kløvet træstamme med indhuggede trin, tilsyneladende stående i en 2 m dyb brønd.

KHM 149/86

Ernst Stidsing

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Førromersk jernalder

346. Leca II

14.03.13 Ølst

Gårdtomt

Årsag ikke oplyst

Midd./renæssance

sb. 13. Prøvegravning i gårdsanlæg fra senmiddelalder/renæssance. Der fremkom rester af mindst fem bygninger, endvidere en ovnbund, en brønd samt flere stenlægninger og nedgravninger. Gårdtomten, som er truet af lergravning, er identisk med "Teglgården", der nævnes første gang 1618 i de skriftlige kilder.

KHM 275/86

Inger Marie Hyldgaard

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

347. Demstrupvej I

14.04.01 Dalbyheder

Høj/brønde/boplads/grave

Årsag ikke oplyst

ENK/førrom./æ.rom.

sb. 4. Undersøgelse af gravhøj fra enkeltgravskultur med centralgrav i form af en huskonstruktion, inden for hvilken der fandtes tandrester fra fire gravlagte med et samlet gravudstyr bestående af en bjergartsøkse, flintpilespidser, to lerkar og 11 ravperler. I højen endvidere to-tre sekundære grave. Omkring højen fandtes dele af buede stenrækker, inden for hvilke tre-fire brønde fra førromersk jernalder. Uden for stenrækkerne husrester og gruber fra ældre jernalder. Yderligere udgravedes; på lokaliteten to stensatte grave fra ældre romersk jernalder. Undersøgelsen fortsætter

KHM 89/86

Ole A. Schmidt

Niels T. Sterum

Gravhøj - Yngre stenalder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Grube - Ældre jernalder

348. Parcelgården

14.05.09 Tved

Boplads/hus/gruber

Årsag ikke oplyst

TRB/ENK/y.br.

sb. 39. På toppen af et højdedrag, hvor der gennem en årrække er iagttaget større fyldskifter i pløjelaget og opsamlet en betydelig mængde bopladsmateriale fra neolitikum og bronzealder, blev der foretaget en prøveudgravning. Der blev udlagt søgegrøfter og foretaget en mindre fladeafdækning, hvorved i alt 500 m² blev undersøgt. I samtlige søgegrøfter blev der registreret en række spredte, afgrænsede kulturlag på 5-20 cm tykkelse, aflejret i naturlige sænkninger, samt bopladsgruber og stolpehuller, som kan dateres til TN C og ENK. En øst-vest orienteret hustomt, mindst 14,5 x 5,5 m stor med delvis bevarede stolperækker afsluttet i et buet gavlførløb, indgår formodentlig sammen med spredte gruber, ildsteder og stolperækker i en større bebyggelse fra yngre bronzealder. Som følge af en kraftig jorderosion er de forhistoriske anlæg som helhed dårligt bevaret og stærkt truede af dyrkning. Undersøgelsen forventes fortsat i 1987

EBM 10

Pauline Asingh

Jacob Vedsted

Bebyggelse - Yngre stenalder

Grube - Yngre bronzealder

Bebyggelse - Bronzealder

349. Ved Ørnehøj

14.07.02 Hem

Gravplads

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

sb. 82. Undersøgelse af to jordfæstegrave og en brandgrav

KHM 120/83

Ole A. Schmidt

Niels T. Sterum

Gravplads/grav - Romersk jernalder

350. Nørre Onsild

14.07.07 Nørre Onsild

Høj/grav/mølle

Årsag ikke oplyst

ENK/æ.br./j./nyere tid

sb. 69. I forbindelse med projekteret motorvejsbyggeri er undersøgt en ikke-registreret, overpløjet høj. Den har oprindeligt været 12 m i diameter. I midten en bundgrav med en flintøkse. Over denne grav, højere oppe end højen var bevaret, har der, sandsynligvis i ældre bronzealder, været anlagt endnu en grav. Da denne grav er blevet anlagt, er højden blev udvidet og der er anlagt en op til 4 m bred stenpakning i kanten af den nye høj. I denne stenpakning har der i jernalder været indsat en urne. I forrige århundrede er der så anlagt en vindmølle på højen med kælderfundament: helt ned i undergrunden

ÅHM 2134

Peter Birkedahl

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Ældre bronzealder

Gravplads/grav - Jernalder

Andre anlæg/diverse - Nyere tid

351. Nordskellet

14.09.02 Borup

Boplads

Årsag ikke oplyst

Romersk jernalder

sb. 48. Ved rekognoscering fandtes 20 skår. Ved prøvegravning fandtes boplads spor på en ca. 200 m lang strækning. Udgravning forventes forår 1987

KHM 397/86

Søren Berthelsen

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Romersk jernalder

352. Kirkegade 1

14.09.08 Randers

Bygning

Årsag ikke oplyst

Nyere tid

sb. 48. Undersøgelse af kampestensfundament og gulvlag fra 1600-tallet, fremkommet ved byggeri.

KHM 297/86

Inger Marie Hyldgaard

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Nyere tid

353. Langvang

14.09.08 Randers

Høj/grave

Årsag ikke oplyst

TRB/ENK/æ.rom./y.germ.

sb. 10. Undersøgelse af overpløjet gravhøj, foranlediget af anlæg af atletikstadion. Centralt i højen fandtes et fyldskifte med trækul, ravperler og skår fra tragtbægerkultur, rester af et træbygget gravanlæg med lerkar fra enkeltgravskultur samt en fyldskiftegrav med lerkar og flintøkse fra enkeltgravskultur. Sekundære grave i højen var repræsenteret af en udateret brandplet, to jordfæstegrave fra ældre romersk jernalder samt en plyndret kammergrav med bl.a. et bronzebeslag fra yngre germansk jernalder. Ved højens sydkant fandtes syldsten, stolpehuller og gruber fra renæssance. Umiddelbart nord for højen er påbegyndt udgravning af ca. 22.000 m² boplads fra bronze- og jernalder.

KHM 351/86

Hugo H. Sørensen

Niels T. Sterum

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Germansk jernalder

Grube - Nyere tid

Kulturlag - Nyere tid

Gravplads/grav - Udateret

354. Slotspladsen

14.09.08 Randers

Kloster/slot

Årsag ikke oplyst

Midd./renæssance

sb. 50. Undersøgelse af en del af vestfløjen i Randers Gråbrødrekloster (det senere Dronningborg Slot). Undersøgelsen var foranlediget af anlægsarbejde og førtes ikke i dybden. På baggrund af undersøgelsen er iværksat frednings sag, omfattende alle hidtil kendte bygningsrester på lokaliteten.

KHM 128/70

Inger Marie Hyldgaard

Niels T. Sterum

Kloster - Middelalder

Kloster - Nyere tid

355. Vilstrup

14.10.02 Essenbæk

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

sb. 49. Ved rekognoscering fandtes jernalderskår samt opløjet kogegrube. Ved udgravning fremkom ca. 200 m² kulturlag med keramik, brændt ler og ildskørnede sten. Under kulturlaget fandtes 15 stolpehuller og otte mindre gruber. Udgravningen berørte periferien af et større bopladsområde fra ældre romersk jernalder

KHM 116/86

Søren Berthelsen

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Romersk jernalder

Grube - Romersk jernalder

Kulturlag - Romersk jernalder

356. Stavnsager

14.10.06 Hørning

Boplads

Årsag ikke oplyst

Y.rom./æ.germ.

sb. 44. Undersøgelse af bopladsrester fra 4--5. årh. e.Kr. Der fremkom en grube, en slaggegrube, fire stolpehuller samt et ca. 0,5 m tykt kulturlag

KHM 232/83

Ernst Stidsing

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

357. Bredkær

14.10.08 Kristrup

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Neo./br./førrom.

Undersøgelse forud for nedlægning af naturgasledning på et karakteristisk nordvendt, 450 m bred næs syd for Randers. Ved rekognoscering fandtes en flintplet med afslag og en flække. Ved udgravning inden for gasledningen, tværs over hele næsset, fandtes anlæg fra udkanten af et aktivitetsområde for en bronzealderboplads. Inden for i alt 5.500 m² blev der udgravet 39 større eller mindre kulturlagsrester, en del stolpehuller og 175 gruber, dels koge- og affaldsgruber, dels ler- og sandtagningsgruber i forbindelse med lerbearbejdning. Hovedparten af gruberne er fra mellemste bronzealder, to fra førromersk jernalder og to er neolitiske. Mod øst fandtes tørvelag med udsmidslag med bronzealderkeramik, flint og forarbejdet træ. Genstandsmaterialet fra bronzealderen omfatter i øvrigt et stort antal skår, tenvægt, kværn- og knusesten samt flintredskaber

KHM 115/86

Anna-Elisabeth Jensen

Grube - Yngre stenalder

Bebyggelse - Bronzealder

Grube - Bronzealder

Grube - Førromersk jernalder

358. Klovbakke

14.10.11 Marie Magdalene

Brandgrav

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

sb. 62. Urnebrandgrav fremkommet i have i forbindelse med gravning af hul. Bortset fra urnens bund var det øvrige skår- og fundmateriale optaget, inden museet adviseredes. Der var optaget dele af dækfad, to kopper, en vase og to hankekar. Jerngenstande var ikke iagttaget, skønt tydelige rustspor sås på urnens indvendige side.

DJM 2209

Niels T. Sterum

Gravplads/grav - Romersk jernalder

359. Borgen

14.10.13 Nørager

Stenkiste/helleristning

Årsag ikke oplyst

Bronzealder

sb. 87. Undersøgelse af delvis plyndret hellekiste i hidtil uregistreret høj. Hellekisten indeholdt kun lidt brændte knogler, en sidesten var udvendigt forsynet med en helleristning.

KHM 153/86

Reno Fiedel

Niels T. Sterum

Gravplads/grav - Bronzealder

Helleristning - Bronzealder

360. Rygårde

14.10.13 Nørager

Stensamling/grube

Årsag ikke oplyst

Ældre jernalder

sb. 76. Undersøgelse af stenbræmme lagt omkring en naturlig terrænkupering. Stenbræmmen bestod mest af håndstore sten, lagt i indtil tre lag. Det 2,5-3 m brede stebælte var lagt let spiralsnoet omkring højningen, således at bræmmen ikke nåede sammen til en cirkel. Anlæggets indvendige mål var 19 x 17 m. I stenbræmmen fandtes kun enkelte skår af jernalderkarakter; inden for stenbræmmen fandtes ikke anlægsspor, udenfor fremkom en kogegrube med skår fra ældre jernalder samt flere fundtomme fyldskifter

KHM 405/82

Fl. W. Larsen

Niels T. Sterum

Grube - Ældre jernalder

361. Østrup

14.10.14 Skader

Kulturlag

Årsag ikke oplyst

Middelalder

sb. 7. Prøvegravning på middelalderlokalitet som led i Århus Amtsmuseumsråds "Projekt landsbyundersøgelser". Der fandtes enkelte fyldskifter, uden at en egentlig bebyggelse dermed er lokaliseret.

KHM 88/76

Palle Eriksen

Niels T. Sterum

Kulturlag - Middelalder

362. Nielstrup Hedegaard

14.10.20 Vivild

Boplads/huse

Årsag ikke oplyst

Y.rom./æ.germ.

sb. 48. Undersøgelse fortsat fra 1984/85. Der er nu fremdraget i alt fem langhuse på bopladsen (AUD 1984, s. 87 og 1985, 263)

KHM 41/82

Søren Diinhoff

Reno Fiedel

Niels T. Sterum

Bebyggelse - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

363. Store Brokhøj

14.10.20 Vivild

Sarupanlæg

Årsag ikke oplyst

Tragtbægerkultur

sb. 27. Undersøgelse fortsat fra 1985 (AUD 1985, 261). I 1986 er bl.a. undersøgt et anlæg, TRB MN la, der muligvis er en keramikovn

KHM 73/85

Reno Fiedel

Bo Madsen

Niels T. Sterum

Sarupanlæg - Yngre stenalder

364. Hjelmagervej, Løgten

14.11.08 Skødstrup

Høj/grav/gruber

Årsag ikke oplyst

ENK-SN

I 1985 og 1986 foretog museet en udgravning af en overpløjet gravhøj på et lokalplanområde. I højen blev der fundet en stensat grav, der fremtrådte som en 2,7 m lang og 1,9 m bred nord-syd vendt stenramme, der var forsænket ca. 60 cm ned i undergrunden. På bunden af graven blev der konstateret et gravlag, bestående af en række knogler (ikke i anatomisk orden) samt en såkaldt madkniv. Graven kan ud fra madkniven dateres til overgangen mellem ENK og SN. Under højen fandtes endvidere en del affaldsgruber

FHM 2209

Anne-Marie Laulund Mortensen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

Århus Amt

168. Store Torv

15.03.11 Århus

Gruber

Årsag ikke oplyst

Vik./midd.

sb. 73. På grund af ombygning af den hidtidige Kosmoramabiograf til andet erhvervsformål blev der i februar gennemført en udgravning, der omfattede 25 m² på et sted, hvor man kunne forvente sporene af Århus' vikingetids byvold. Det viste sig imidlertid, at biografbyggeriet omkring 1950 havde fjernet kulturlagene helt ned til undergrundsoverfladen, så der kunne udelukkende påvises forskellige gruber tilhørende middelalder og eventuelt vikingetid

FHM 3117

H.J. Madsen

Lars Holleufer

Grube - Vikingetid

Grube - Middelalder

365. Stikkedal Bakke II

15.01.04 Sjelle

Boplads/gruber/brønd

Årsag ikke oplyst

Førrom./vik.

sb. 8. Ved rekognoscering og prøveudgravning var der fundet keramik og affaldsgruber i et højtliggende område, der skrånede mod syd. I den nordlige del af fundområdet blev der ved den efterfølgende udgravning fundet bopladslevn fra førromersk jernalder, per. II-IIIa. Anlægsspor bestod af stolpehuller samt affaldsgruber med keramik. Ca. 200 m længere mod syd var der bopladslevn fra vikingetid. Det drejede sig om en brønd, et stolpehegn og spredte stolpehuller. I forbindelse med anlæggene fandtes keramik, klæberstenskår og enkelte jerngenstande.

FHM 3097

Jens Jeppesen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

366. Åbenrågården

15.01.05 Skivholme

Boplads/gård/grave

Årsag ikke oplyst

Æ.germ./rom./udateret

Udgravning af et indhegnet gårdsanlæg fra ældre germansk jernalder (AUD 1985, 265). I forbindelse med udgravningen blev der lavet søgegrøfter, hvorved det blev påvist, at gårdsanlægget indgår i en større samlet bebyggelse. Desuden blev der fundet en lerkargrav fra ældre romersk jernalder samt en udateret brandgrav

FHM 2671

Jens Jeppesen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

Gravplads/grav - Udateret

367. Falling kirke

15.02.03 Falling

Kirkelade

Årsag ikke oplyst

Middelalder

I forbindelse med behandlingen af Falling kirke i "Danmarks Kirker" var det et ønske at få afgjort, om kirken tidligere har været omgivet af en voldgrav. Det har ikke været tilfældet, men i søgerenden syd for kirkegårdsmuren fremkom fundamentrester af en kraftig bygning - sandsynligvis en i de skriftlige kilder nævnt kirkelade.

NM II

Nils Engberg

Kirke/Kirkegård - Middelalder

369. Graven 27, Borggade 1

15.03.11 Århus

Kulturlag

Årsag ikke oplyst

Midd./nyere tid

sb. 71, 72. På grund af nybyggeri blev der i februar/marts med maskine gennemført udgravninger på de to ovennævnte ejendomme, der er beliggende nær hinanden lige uden for Århus' vikingetids byvold. Begge steder er der konstateret 2-3 m tykke, gødningsprægede affaldslag fra den sene middelalder; men området synes først at være blevet bebygget engang i 1600-årene.

FHM 2912, 3062

H.J. Madsen

Lars Holleufer

Kulturlag - Middelalder

Kulturlag - Nyere tid

370. Norsminde

15.04.05 Malling

Skaldyngelildsted/gruber

Årsag ikke oplyst

Ertb./TRB

Systematisk bopladsudgravning af skaldyngelildsted fortsat fra 1986 (AUD 1985, 269), ventes afsluttet 1987. Udgravningen omfattede to felter, hhv. 4 x 7 m og 4 x 6 m - begge i køkkenmøddingens vestlige parti. Endvidere undersøgtes et 5 x 5 m felt på marken bag skaldyngen. I selve køkkenmøddingen fortsattes den systematiske udgravning ned igennem skallet; bl.a. med detailundersøgelse af området omkring et stort ildsted, bestående af en cirkulær flade (diameter 11,5 m) af rødbrændt ler og grålig aske. I området bag køkkenmøddingen påvistes og udgravedes tre fladbundede gruber i tilknytning til et tyndt, diffust kulturlag fra neolitisk tid (TN) - antagelig stammende fra en bebyggelse, der har været tilknyttet skaldyngens yngre del, men placeret på højere niveau

FHM 1734

Søren H. Andersen

Bebyggelse - Ældre stenalder

Skaldyngelildsted - Ældre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

371. Vilhelmsborgs have

15.04.06 Mårslet

Diger

Årsag ikke oplyst

Nyere tid

I forbindelse med reguleringsarbejder i det gamle parkområde ved herregården Vilhelmsborg blev der påtruffet to hidtil jorddækkede stendiger, der kunne undersøges nærmere. Digerne løb i nord-sydlig retning i en afstand af henholdsvis 26 m og 102 m øst for en tidligere udgravet herregårdstomt, og de havde en længde af henholdsvis 75 m og 65 m. Digerne har tjent som lave støttemure for terrasseskråninger i parken, der ligger på et skrånende terræn, og tidsmæssigt tilhører de antagelig herregårdstomten, der havde sin funktionstid i perioden ca. 1600-1780

FHM 3206

H.J. Madsen

Andre anlæg/diverse - Nyere tid

372. Bushøj

15.04.08 Skåde

Gruber/høj?

Årsag ikke oplyst

Førom./æ.rom.

I oktober 1986 foretog museet en prøveundersøgelse af et areal, som skal bebygges. På området fandtes en enkelt kogegrube samt flere affaldsgruber med keramik, som daterer gruberne til førromersk jernalder, per. I og ældre romersk jernalder. En nærliggende høj, Bushøj, undersøgtes ved samme lejlighed. Området var forstyrret ned til en dybde af 0,55 m under overfladen, og der kunne ikke iagttages højrester. Keramik fra en affaldsgrube daterer gruben til førromersk jernalder, per. IIIb.

FHM 3192-3193

Annette Blom Jensen

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

373. Folby kirke

15.05.01 Folby

Kirke

Årsag ikke oplyst

Middelalder

I forbindelse med anlæg af omfangsdræn blev der foretaget punktvis undersøgelser af sokkelforholdene, og samtidig blev placeringen af fundamenterne for det nedrevne våbenhus registreret.

NM II 330/86

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

374. Dorthesminde

15.05.01 Folby

Boplads/hus/gruber

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 78. Udgravning af et hus, en brønd, et kornfund og flere gruber, på en sydvest vendt skråning. Der undersøgte et øst-vest orienteret langhus bestående af 11 sæt tagbærende stolper. Huset var 17 m langt og 5 m bredt. Umiddelbart nordvest for huset udgravedes en formodet brønd, i fyldskiftets kant fandtes tre nedstukne tilspidsede grene. Vest for huset blev der fundet et større kornfund - byg. Endvidere blev der udgravet flere gruber, heraf flere med tæt pakkede, vandrette lag af rødbrændt ler - ovne? I forbindelse med huset og gruberne fandtes keramik fra førromersk jernalder, per. III

FHM 3155

Anne-Marie Laulund Mortensen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

375. Skanderborgvej II

15.05.03 Hadsten

Kulturlag

Årsag ikke oplyst

Udateret

sb. 8. Prøvegravning pga. løsfundet skiferhængesmykke samt topografisk indikation. Ved prøvegravning fremkom fem små trækulholdige fyldskifter uden fund

KHM 109/86

Søren Berthelsen

Kulturlag - Udateret

376. Kristinelund

15.05.04 Haldum

Gård

Årsag ikke oplyst

Ældre germansk jernalder

sb. 28. Udgravning af gårdsanlæg på sydvendt skråning ned mod vandhul. Det undersøgte anlæg er omgivet af to parallelle hegn (40 x 52 m). Inden for hegnet fandtes tre huse. Hus 1: øst-vest vendt hus med let buede langsider og lige gavle, 15,5 m langt og 5,5 m bredt. Væggene var markeret af en 30 cm bred væggrøft. Hus 2: nord-syd vendt langhus med buede langsider og afrundede gavle, 12 m langt og 5 m bredt. Hus 3: øst-vest vendt langhus med lige langsider og afrundede gavle, 32 m langt og 5,5 m bredt. I forbindelse med gårdsanlægget fandtes keramik, der kan dateres til det 5. årh. e.Kr.

FHM 3157

Anne-Marie Laulund Mortensen

Bebyggelse - Germansk jernalder

377. Hummeluregård II

15.05.05 Lading

Boplads/huse

Årsag ikke oplyst

Yngre romersk jernalder

sb. 6. På naturgastracéet Ikast-Skjoldelev blev der i 1985 ved Hummelure bl.a. udgravet dele af en boplads med indhegnede gårdsanlæg fra yngre romersk jernalder (AUD 1985, 270). Ved rekognoscering i foråret 1986 blev der påvist bebyggelsesspor ca. 50 m øst for den ovennævnte bebyggelse. I efteråret 1986 blev der foretaget en udgravning, og derved fremkom der yderligere tre langhuse med tilhørende hegn

FHM 3083

Jens Jeppesen

Bebyggelse - Romersk jernalder

378. Brundbjerg IV

15.03.09 Vejlbjby

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

sb. 38. I et lokalplansområde blev der udgravet bopladslevn fra ældre romersk jernalder. Fundene bestod af spor efter et stolpehegn med et krumt forløb samt spredte stolpehuller og affaldsgruber. Fundstedet lå ved et tidligere vådområde, hvori der fandtes en del keramik samt myremalm

FHM 2328

Jens Jeppesen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Grube - Romersk jernalder

379. Søften Vestergård

15.06.06 Søften

Boplads/huse/gruber

Årsag ikke oplyst

Førrrom./æ.rom.

sb. 45. Udgravning af større bopladsområder fra overgangen mellem førromersk og ældre romersk jernalder. Bopladsen var anlagt på let skrånende terræn ned mod Lilleåen. Der afdækkedes resterne af seks langhuse, hvor dog kun de tagbærende stolper kunne iagttages. Desuden fandtes en del gruber, stenslæbninger samt en ca. 15 m lang vinklet grøft. Undersøgelsen blev foretaget i forbindelse med lokalplansarbejde.

FHM 3183

Anne-Marie Laulund Mortensen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Grube - Romersk jernalder

Skanderborg Amt

380. Anebjerg

16.01.05 Linå

Høj/grave

Årsag ikke oplyst

ENK/æ.rom.

sb. 34. Udgravning af overpløjet gravhøj. Centralt i højen fandtes en ca. 1,8 x 1 m stor, rektangulær, øst-vest orienteret grav fra ældre bundgravstid. Gravgodset bestod af et lille snoreornamenteret bæger, en tyknakket økse af sandsten samt en lille flækkekniv. I toppen af højen fandtes en forstyrret brandgrav fra ældre romersk jernalder med skår af otte-ti forskellige lerkar, et fragment af en lille svajet jernkniv med fastrustedede rester af en benkam samt et uidentificeret jernfragment. Undersøgelsen var foranlediget af, at der gennem flere år var pløjet lerkarskår op på stedet

SIM 237/1979

Christian Fischer

Knud Bjerring Jensen

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

381. Anebjerg

16.01.05 Linå

Høj/grave

Årsag ikke oplyst

Ældre jernalder

sb. 189. Udgravning af overpløjet, ikke tidligere registreret gravhøj. Centralt i højen fremkom en ca. 3,5 x 2,3 m stor jordfæstegrav fra overgangen mellem ældre og yngre romersk jernalder. I højens periferi fandtes yderligere to grave, hhv. en tidlig førromersk brandplet med en svanehalsnål med linseformet hoved og en 2 x 1 m stor jordfæstegrav fra yngre romersk jernalder. Omkring højen fandtes dele af et randstensgårde med en diameter på ca. 14 m. Undersøgelsen var foranlediget af opløjede sten.

SIM 194/1986

Christian Fischer

Knud Bjerring Jensen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Gravhøj - Ældre jernalder

382. Brunbjeggård

16.01.11 Sporup

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 41. Ved rekognoscering og prøvegravning fandtes spor efter bebyggelse fra ældre jernalder. Et areal på ca. 1.200 m² blev afdækket ved den efterfølgende udgravning. Derved fremkom flere hegnsgrøfter og muligvis svage spor efter to hustomter. Udover disse anlæg fandtes der spredte stolpehuller samt affaldsgruber, hvoraf nogle havde et stort keramikindhold fra førromersk jernalder, per. II-IIIa. Slaggefund viste, at der er foregået jernudvinding på pladsen.

FHM 3095

Jens Jeppesen

Grube - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Ældre jernalder

Jernudvinding - Udateret

383. Teglgården

16.01.14 Tvilum

Kulturlag/gruber

Årsag ikke oplyst

Senneolitikum

sb. 197. Partiel undersøgelse af et senneolitisk bopladsområde. På en sandet terrasse ca. 150 m øst for Gudenåens løb fandtes - i et udstrakt kulturlag - en ca. 10 m lang og 1,5-2 m bred, trapezformet stenlægning samt en række gruber, mindre fyldskifter og enkelte stolpehuller. Egentlige hustomter kunne ikke påvises. Undersøgelsen var foranlediget af terrænregulering og plantning af læhegn i forbindelse med anlæggelse af en boldbane ved sommerhusområdet Teglgårdsparken

SIM 108/1986

Christian Fischer

Palle Eriksen

Grube - Yngre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

384. Voel

16.01.15 Voel

Røse/grav

Årsag ikke oplyst

Yngre germansk jernalder?

sb. 205. Undersøgelse af en ca. 8 m stor, stærkt nedpløjet kogestensrøse. Under et 10-15 cm tykt, kompakt lag af ildskørnet granit, kvartsit, flint, aske og trækul fremkom en ca. 2,8 x 0,8 stor, NNØ-SSV orienteret fundtom jordfæstegrav. Anlægget svarer til en række lignende kogestensrøser fra yngre germansk jernalder, udgravet ved Søndervang i 1986 af Horsens Museum. Undersøgelsen var foranlediget af byggemodning.

SIM 195/1986

Christian Fischer

Knud Bjerring Jensen

Gravplads/grav - Germansk jernalder

385. Sminge

16.01.15 Voel

Landsby/kirke/grave

Årsag ikke oplyst

Middelalder

Som led i Århus Amtsmuseumsråds projekt omkring nedlagte middelalderlandsbyer, blev der i oktober foretaget prøvegravninger ved Sminge, nær Gudenåens indløb i Sminge Sø. På et lavtliggende, sandet plateau sydvest for Voel bæk påvistes dele af et bebyggelseskompleks fra 12-1300-tallet. På en markant banke umiddelbart nordøst for bækken lokaliseredes desuden dele af fundamenterne fra den forsvundne Sminge kirke, der blev nedlagt i 1500-tallet. Omkring kirken fandtes et større antal grave samt resterne af et kirkegårdsdige.

SIM 109/1986, 193/1986

Christian Fischer

Palle Eriksen

Bebyggelse - Middelalder

Gravplads/grav - Middelalder

Kirke/Kirkegård - Middelalder

386. Holtskovgårdsvej

16.02.08 Skanderup

Gruber

Årsag ikke oplyst

Neolitikum

sb. 77. En prøvegravning i forbindelse med nybyggeri. Der blev gravet en søgegrøft på 30 x 2 m. Her blev iagttaget fem gruber med indhold af kogesten og trækulsrester. Kun en enkelt grube indeholdt keramik. Anlæggene må dateres til neolitikum. Undersøgelsen blev iværksat på baggrund af rekognoscering i forbindelse med lokalplan, hvorved der blev registreret store områder med forarbejdet flint (FHM 2928

SBM 107/86

Helle Reinholdt

Grube - Yngre stenalder

387. Mallinggårdsvej

16.02.08 Skanderup

Bygningssten

Årsag ikke oplyst

Middelalder

sb. 125. Undersøgelse forud for anlæg af ny kirkegård. Ved to ca. 50 m lange grøfter eftersøgte evt. rester fra en nedlagt kirkegård, hvis kirke blev erkendt i 1974, samt den ligeledes nedlagte landsby. Ved undersøgelsen påvistes i en af profilerne en ca. 1 m høj opstabling af frådstenskvadre, der blev tolket som byggematerialer fra den tidligere kirke. Herudover iagttoges rester af brolægning, hvis datering dog må betegnes som usikker.

SBM 22/86

Helle Reinholdt

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

388. Mallinggårdsvej

16.02.08 Skanderup

Grube

Årsag ikke oplyst

Middelalder

sb. 126. Forundersøgelse i tilknytning til lokalplan. Der blev foretaget iagttagelser i tilknytning til afrømning af jord til vejanlæg og derudover lavet et snit. Ud over løsfund af keramik blev iagttaget lertagningshul eller affaldshul, som antagelig må dateres til højmiddelalderen.

SBM 47/86

Helle Reinholdt

Grube - Middelalder

389. Træden kirke

16.04.07 Træden

Kirke

Årsag ikke oplyst

Middelalder

En ændring af kirkens varmeanlæg medførte en mindre undersøgelse foran syddøren, hvor der påvistes to ældre gulvniveauer, der var gennembrudt af to blystøbergruber.

NM II 58/86

Morten Aamann Sørensen

Birgit Als Hansen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

390. Grumsted Bjerg

16.04.07 Træden

Landsby

Årsag ikke oplyst

Førrøm./æ.rom.

sb. 58. Partiel udgravning af landsby beliggende i et stærkt kuperet terræn på en jævnt skrånende østvendt bakke, der mod nord og vest afgrænses af en meget stejl og dyb ådal. Der udgravedes 2.600 m² af komplekset. I alt undersøgte 13 hustomter, en staklade og et par mulige hegn samt et stort antal gruber af forskellig art. Husene var repræsenteret ved tilstedeværelsen af stolpehuller efter de tagbærende stolper og dørstolper. Der var ikke bevaret sammenhængende hegn, båseskillerum, ildsteder eller andre spinklere konstruktioner. Husene var, bortset fra et nord-syd vendt hus, orienteret øst-vest med indgange (i de tilfælde hvor dørstolperne var bevaret) midt i den ene eller begge langsider. De jængste totaludgravede huse havde fire sæt tagbærende stolper. En af gårdene kunne følges gennem mindst tre faser, men med den ringe udgravningsbredde (0,5 m) var det umuligt at få et indtryk af landsbyens struktur og udvikling. Bebyggelsen kan ved keramikken dateres til sen førromersk og ældre romersk jernalder. Udgravningen var foranlediget af naturgasanlæg

HOM 148

Orla Madsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

391. Sorgenfri

16.04.09 Tønning

Høj/gruber

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 39. Forud for anlæggelse af naturgasledning udgravedes den overpløjede høj, som viste sig at være fuldstændig nedpløjet, og spor af eventuelle gravanlæg var totalt fjernede. På en sidste rest højfyld fandtes bunden af to gruber, der ved skår kunne dateres til tidlig førromersk jernalder

HOM 154

Orla Madsen

Grube - Førromersk jernalder

Gravhøj - Udateret

392. Vinding

16.04.10 Vinding

Høj/grave

Årsag ikke oplyst

Ældre bronzealder

sb. 60. Udgravning af overpløjet gravhøj med i alt tre byggefaser, hvoraf de to første kan dateres til ældre bronzealders per. II. Den primære grav havde rummet en egekiste, der var anlagt på den oprindelige overflade, støttet af enkelte sten. Graven indeholdt en ensidig støbt hjulnål, to små bronzeørenringe, en ca. 30 cm lang bronzedolk samt et lerkar. Over graven var opført en ca. 10 m stor græstørvsbygget høj, omgivet af et randstengærde med sten lagt i op til tre skifter. En af stenene var forsynet med to skåltegn. En sekundær grav i højens sydside havde ligeledes rummet en egekiste og indeholdt en pålstav, et fragment af en bronzedolk samt en bæltekrog. Denne grav havde givet anledning til endnu et kraftigt randstengærde, anlagt asymmetrisk i forhold til 1. fase. Dele af et mere spinkelt randstengærde stammer fra en nu bortpløjet 3. fase. Undersøgelsen var foranlediget af mange opløjede sten

SIM 57/1985

Christian Fischer

Knud Bjerring Jensen

Gravhøj - Ældre bronzealder

393. Vinding

16.04.10 Vinding

Gravplads

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

sb. 53. Fortsættelse af tidligere års undersøgelser af den omfattende "Vindinggravplads" fra ældre romersk jernalder, er der i 1986 udgravet dele af en ny, separat plads. Der undersøgte to store jordfæstegrave - den ene med tilhørende offergrube, en lille barnegrav samt en brandgrav. Den største grav var ca. 3,5 x 2,2 m stor, øst-vest vendt og tæt pakket med sten. På en lille afsats i gravens østende fandtes et offerkar umiddelbart under stendækket. Gravudstyret omfattede 12 lerkar, to jernknive, bælteudstyr i form af et bronzebæltespænde med lang bagplade, en bronzeremendedup samt en række små bronzenitter, der har smykket bæltets frie ende. I brystregionen fandtes en sølvfibula, to bronzefibler, en bronzesynål, en S-formet sølvhægte, to skiveformede og to tøndeformede glasperler samt to sølvfiligranperler. Gravene blev lokaliseret i 1983 ved opløjning af mange sten

SIM 56/1985

Christian Fischer

Knud Bjerring Jensen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

394. Vinding

16.04.10 Vinding

Grav/jern/grube

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

sb. 93. Udgravning af en veludstyret 3 x 2 m stor øst-vest vendt jordfæstegrav, der til dels overlejredes af en nord-syd vendt jernudvindingsovn med foranliggende arbejdsgrube og bred åbning ind til ovnrømmet. Graven blev lokaliseret i 1983 ved opløjning af mange sten.

SIM 353/1983

Christian Fischer

Knud Bjerring Jensen

Jernudvinding - Jernalder

395. Testrup

16.05.04 Katstrup

Grav?

Årsag ikke oplyst

Udateret

Ved prøvegravning forud for anlæggelse af naturgasledning fandtes et rektangulært stenfyldt fyldskifte. Det kan dreje sig om en grav. Udgravning endnu ikke påbegyndt

HOM 214

Orla Madsen

Gravplads/grav - Udateret

396. Katstrup

16.05.04 Katstrup

Grube

Årsag ikke oplyst

Udateret

Ved prøvegravning forud for anlæggelse af naturgasledning fandtes en meget stor kogestensgrube. Undersøgelsen ikke afsluttet

HOM 213

Orla Madsen

Grube - Udateret

397. Katstrup

16.05.04 Katstrup

Boplads

Årsag ikke oplyst

Ældre jernalder

Ved prøvegravning forud for anlæggelse af naturgasledning fandtes stolpehuller og gruber fra ældre jernalder. Undersøgelsen er ikke afsluttet

HOM 212

Orla Madsen

Bebyggelse - Ældre jernalder

398. Bakken, Gedved

16.05.09 Tolstrup

Høj/grave/gruber

Årsag ikke oplyst

Y.br./førrom./udateret

Totaludgravning af overpløjet høj. Centralt i højen fandtes relativt velbevaret stenleje, dog uden daterende oldsager. Under dette var der ardspor. Lidt nord for stenlægningen fandtes en grube med skår fra sen bronzealder eller meget tidlige førromersk jernalder. Gruben indeholdt kun en brændt knogle, så det er usikkert, om det drejer sig om et gravanlæg. Øst for stenlejet fandtes bunden af to urnegrave, begge uden daterende oldsager. Der var bevaret randstenskæde foran højens sydvestlige del. Foran denne og muligvis oprettet i forbindelse med den fandtes en meget stor grube, der fulgte højens periferi. Gruben var i snit af form som en dobbeltgrav, og den var fyldt med skår og store sten. Grubens funktion er uklar, men det kan dreje sig om materialetagningshuller, evt. i forbindelse med en sekundær højforøgelse/regulering, der så senere er opfyldt med husaffald. Gruben kan dateres til ældre del af førromersk jernalder. Udgravet i forbindelse med gasledningsnedlægning

HOM 206

Orla Madsen

Grube - Yngre bronzealder

Grube - Førromersk jernalder

Ager/mark - Udateret

Gravhøj - Udateret

Gravplads/grav - Udateret

399. Galgebakke

16.05.09 Tolstrup

Gruber

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

To gruber med skår fra tidlig førromersk jernalder udgravet tæt på overpløjet høj (sb.9). Undersøgt i forbindelse med naturgasledningsnedlægning

HOM 205

Orla Madsen

Grube - Førromersk jernalder

400. Tingvad Bro

16.05.09 Tolstrup

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

Udgravning af gruber og andre bopladslevn fra tidlig førromersk jernalder. Udgravningen var foranlediget af nedlægning af naturgasledning. En fastlagt tracébredde på 7 m var ikke tilstrækkelig til at konstatere større konstruktioner

HOM 204

Orla Madsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

401. Holtvad Bæk

16.05.09 Tolstrup

Kulturlag

Årsag ikke oplyst

Meso./neo.

Prøvegravning i forbindelse med anlæggelse af naturgasledning. Udgravning ikke påbegyndt. På kanten af et moseområde prøvegravedes af topografiske årsager. Herved fremkom et 10-20 cm tykt kulturlag med forarbejdet flint, brændte sten mv. I moseområdet ud for dette fandtes i sneglegytje i ca. 1 1/2 m dybde to dyreknogler og en del bearbejdet træ

HOM 201

Orla Madsen

Kulturlag - Ældre stenalder

Kulturlag - Yngre stenalder

402. Øde Kirke Huse

16.05.09 Tolstrup

Kulturlag/gruber

Årsag ikke oplyst

Ældre jernalder

Forud for anlæggelse af naturgasledning udgravedes to mindre gruber, og der gravedes et snit gennem et tykt opfyldnings/kulturlag fra ældre jernalder

HOM 199

Orla Madsen

Grube - Ældre jernalder

Kulturlag - Ældre jernalder

403. Petersborg

16.05.15 Østbirk

Gruber

Årsag ikke oplyst

Br./j.

sb. 152. I forbindelse med undersøgelse i område med sløjfede høje (sb. 62 m.v.) fandtes et under flyvesand forsejlet pløjelag. I og umiddelbart under dette fremkom to kogestensgruber. Der fandtes ingen daterende oldsager. Udgravningen var foranlediget af naturgasledningsnedlægning

HOM 159

Orla Madsen

Grube - Bronzealder

Grube - Jernalder

404. Urup Sø

16.05.15 Østbirk

Boplads

Årsag ikke oplyst

Enkeltgravskultur

sb. 153. Udgravning af ca. 350 m² af en stenalderboplads på en lille holm i et forhistorisk søområde. Komplekset var forstyrret af pløjning, og kun fire sikre primære anlæg kunne påvises. Det drejede sig om tilnærmelsesvis cirkulære, i diameter ca. 1 m store og få cm dybe, grålige fyldskifter. Et af disse indeholdt skår af snoreornamenteret keramik fra tidlig enkeltgravskultur. At dømme efter topografien og fundhyppigheden har bosættelsen været kortvarig, muligvis af sæsonmæssig karakter. Udgravning var foranlediget af nedlægning af naturgasledning

HOM 140

Orla Madsen

Bebyggelse - Yngre stenalder

405. Hedegård

16.06.01 Ejstrup

Gravplads/landsby

Årsag ikke oplyst

Førrom./æ.rom./vik.

sb. 200. Forud for anlæggelse af naturgasledning undersøgtes ca. 3.000 m² af et omfattende grav- og landsbykompleks fra sen førromersk/ældre romersk jernalder og vikingetid. Komplekset fandtes på et nordøstvendt, let skrånende og til dels fladt plateau, der mod syd afgrænsedes af en stejl skråning ned mod en bred og dyb ådal. Mod nordøst fandtes gravpladsen med 34 gravanlæg, alle fra sen førromersk og ældre romersk jernalder. Der udgravedes fem jordfæstegrave og 29 andre gravanlæg bl.a. offergruber og et stort antal brandgrave. Ældste udgravede grav var en urnegrav med en K-fibula af bronze, der kan dateres til førromersk jernalder, per. IIIB. Yngste grav var en rig jordfæstegrav med fibler fra den yngre del af ældre romersk jernalder (B2). Det drejer sig om en kvindegrav med smykkeopsætning af fire sølvhårnåle, diverse glas-, rav- og sølvperler, sølvmalte, tre bronzefibler og bronzebæltespænde. Desuden var der medgiver flere knive og nåle. Neden for afdødes fødder var henstillet otte lerkar. Graven var meget dyb, og sandets fugtighed havde bevaret klare ligspor. De øvrige jordfæstegrave var knap så rige som den nævnte, men de indeholdt dog fine genstande af både metal og keramik. Brandgravene fandtes på begge sider af jordfæstegravene. Flere af dem var stærkt nedpløjede, men der var dog også rige fund iblandt. Her kan nævnes en urnebrandgrube med sølvfibula med guldbelægning, en urnegrav med sværd, skjold, fibula og knive, og en urnegrav med to bronzefibler og lille ørenring af tynd snoet guldtråd. Henover gravpladsen var i vikingetid opført et stolpesat hegn. Det er uvist, om dette stammer fra en større bebyggelse, men i så fald må den findes nordvest for det udgravede område. Adskilt fra gravpladsen af et 57 m langt, næsten fund- og anlægstomt område fandtes sporene af en landsby, der ved keramikken også kunne dateres til sen førromersk-ældre romersk jernalder. Gravplads og landsby må således have fungeret samtidig, i hvert fald i en periode. Landsbyen afgrænsedes mod gravpladsen af to stolpesatte, meget kraftige palisadefæstede hegn. Det er uvist, om hegnene er samtidige, eller de repræsenterer to faser af samme hegn. Inden for dette hegn fandtes et rigt bopladsområde med mange stolpehuller, gruber osv. Dette område fortsatte ca. 70 m mod sydøst, hvor terrænet under pløjelaget er opfyldt af et op til 1 m tykt kulturlag fra bosættelsesperioden. Under dette lag fandtes to parallelle grøfter eller grave, begge opfyldt af vandaflejret ler og sand. Om det drejer sig om befæstninger, eller om funktionen af disse anlæg er en helt anden, kunne ikke fastslås ved udgravningen. Grøfterne er samtidige med landsby og gravplads. Også helt ude på plateauets kant fandtes spor af bebyggelse fra sen førromersk-ældre romersk jernalder. Her var et ca. 60 m langt område med stolpehuller, hegn, gruber osv. Mere detaljerede keramikanalyser kan muligvis godtgøre, om de to udgravede bosættelsesområder er samtidige, eller de repræsenterer to adskilte bebyggelser. Den sydligste bebyggelse afgrænsedes af et kraftigt hegn ud mod ådalen

HOM 151

Orla Madsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

Gravplads/grav - Vikingetid

406. Nørre Snede

16.06.05 Nørre Snede

Landsby

Årsag ikke oplyst

Germansk jernalder

Ved Nørre Snede har museet efter to måneders arbejde udgravet de sidste 5.000 m² af det samlede landsbykompleks, der strækker sig fra 3- årh. til 6--7. årh. e.Kr. (AUD 1985, 281). Den sidste del af undersøgelsen, der er foretaget i år, har dækket den yngste del af bebyggelsen fra 6.-7. årh. Der undersøgte flere langhuse med tilhørende mindre huse samt med de sædvanlige velbevarede hegn, omfattende en hel gård samt dele af syv andre gårde, hvis øvrige dele tidligere er udgravet. Hermed er totaludgravningen af denne bebyggelse afsluttet. Den dækker i alt ca. 70.000 m² og har stået på siden 1980. I alt er der fra 1980 til 1986 udgravet ca. 500 huse, lige fra 40 m lange hovedbygninger til små, simple huse. I 1986 udgravedes også en gravhøj fra yngre stenalder, der fandtes imellem germanertidsgårdene

VKH 211

Torben Egeberg

Bebyggelse - Germansk jernalder

407. Toftbjerg

16.06.06 Them

Grube

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 360. Partiel udgravning af en større affaldsgrube med et stort keramikmateriale fra førromersk jernalders per. II. Fundet fremkom i forbindelse med nybyggeri.

SIM 189/ 1986

Christian Fischer

Anne Bloch Jørgensen

Grube - Førromersk jernalder

408. Virklund kirke

16.06.06 Them

Kirke

Årsag ikke oplyst

Middelalder

sb. 98. Prøvegravning i forbindelse med udstykning i et område hvor den nedlagte, middelalderlige kirke, sb.98 (tidligere 44) antages at have ligget. Der er her ved tidligere lejlighed fundet grave og skeletdele, men intet var dog hidtil blevet sagkyndigt undersøgt eller opmålt. Kirkens og kirkegårdens nøjagtige beliggenhed var således ikke kendt. Af de nævnte fund beror et kranium på Silkeborg Museum, medens knoglefund i øvrigt skulle befinde sig på Antropologisk Laboratorium i København. Ved prøvegravningen blev der med rendegraver lagt fire lange søgegrøfter, men der blev hverken fundet spor af kirke eller kirkegård. Derimod fandtes enkelte lerkarskår fra jernalder og middelalder/renæssance samt en jernslagge.

SIM 196/1986

Knud Bjerring Jensen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

Vejle Amt

409. Søndervang

17.01.03 Bjerre

Gravplads/høj(e)

Årsag ikke oplyst

Yngre germansk jernalder

sb. 12. På en ikke særlig høj, men ret omfangsrig bakke syd for Bjerre, udgravedes syv gravanlæg fra yngre germansk jernalder. Gravene fandtes inden for et ca. 16 x 16 m stort område med et op til 40 cm tykt højfyldslag, der af tidsmæssige grunde ikke blev afgrænset mod syd og vest. Det kunne ikke afgøres, om gravene var overlagt en fælles høj, eller om højfylden stammede fra flere sammenpløjede småhøje. Gravanlæggene viste sig som seks større og mindre stenlægninger og en behob uden sten. De kan inddeles i tre typer: 1) behoben, 2) store og dybe stenlægninger med afbrænding af bunden, 3) små stenlægninger uden afbrænding. Behoben indeholdt kun brændte knogler, men dens tilstedeværelse i samme fyld som de øvrige anlæg antyder, at den er samtidig med disse. De store stenlægninger var ovale i form, godt 2 m lange og ca. 2 m brede orienteret øst-vest eller nord-syd. De drejede sig om tre anlæg, der i snit havde to klart adskilte lag. Et øvre tykt (30-35 cm) lag af trækulsholdig jord og mange brændte og ubrændte, nævestore og mindre sten og skærver. Under dette lag fandtes et primært 2-5 cm tykt brandlag af trækul og forkullede grenstykker. Undergrunden var rødbrændt under dette lag, så der er næppe tvivl om, at trækulslaget repræsenterer et bål antændt i nedgravningen, inden stenene, asken og gravgaverne nedlagdes. Gravgaverne lå nemlig spredt i det øverste lag. Det drejede sig i de to største anlæg om henholdsvis 31 glasperler, to ravperler, en kniv og dele af lerkar, henholdsvis 32 glasperler, et fragment af tyndt snoet sølvtråd, lerkarskår og en bronzefibula. Fibulaen er en næbfibula, der kan datere anlæggene til den ældre del af yngre germansk jernalder. Bortset fra et par glasperler, som var lettere varmpåvirket, var gravgaverne ubrændte. Den tredje og mindste af de større stenlægninger indeholdt kun nogle få lerkarskår. De tre mindre stenlægninger bestod af ét til to lag nævestore sten uden det nedre brandlag. Oldsagerne i disse grave indskrænkede sig til et enkelt skår og lidt retoucheret flint. Generelt var der kun meget få og små brændte knoglefragmenter i anlæggene. Udgravningen var foranlediget af naturgasanlæg

HOM 180

Orla Madsen

Gravplads/grav - Germansk jernalder

410. Søndervang

17.01.03 Bjerre

Vindmølle

Årsag ikke oplyst

Middelalder

sb. 12. Udgravning af ca. halvdelen af fundamentsgrøfterne til en middelalderlig stubmølle. Anlægget tegnede sig i undergrunden som et korsformet, efter verdenshjørnerne orienteret fyldskifte med afrundede hjørner. Anlæggets tværmål var ca. 7 m. De øvre dele af fundamentsgrøfterne var mod øst og vest forstyrret af to ret lange, 1 m brede regelmæssige nedgravninger. Det er uvist, om disse har noget med møllen at gøre, men under alle omstændigheder er de anlagt senere end denne. Centralt var mølleanlægget fyldt med næve- til hovedstore sten fra top til bund. Under stenene, det vil i anlæggets centrale dele sige i ca. 2 m dybde, fandtes spor af to vandrette korslagte planker, der yderligere var forankret i undergrunden af lodrette piloteringsstolper. Dette træværk var pakket med ler, og henover var lagt en næsten kompakt masse af hovedstore og større sten. Denne nederste forankring må have været støtte for en lodret stolpe midt i anlægget. Denne udgravedes ikke af økonomiske og tidsmæssige grunde. Lidt syd for møllefundamentet fandtes en stor sten nedgravet. Stenen var tydeligt slidt på den ene side, og det drejer sig uden tvivl om den sten, der var placeret under den centrale midterstolpe, der indgik i møllens konstruktion over jorden. Dateringsmaterialet består af meget lidt keramik. En forsigtig datering må indtil videre være meget sen middelalder. Udgravningen var foranlediget af naturgasledningsnedlægning

HOM 180

Ole Schiørring

Orla Madsen

Andre anlæg/diverse - Middelalder

411. Herslev

17.02.04 Herslev

Høj/grav

Årsag ikke oplyst

Ældre bronzealder

Ved Herslev har museet i forbindelse med anlæggelse af en kommunal cykelsti undersøgt en overpløjet gravhøj. Selve gravhøjen var anlagt på en mindre, naturlig højning. I højen fandtes kun centralgraven bevaret samt dele af randstenskæden. Desværre var der intet gravgods, men gravens konstruktion adskilte sig en del fra de almindeligt kendte gravformer fra ældre bronzealder, som gravhøjen må tilhøre. Graven var udformet som et regulært hus, hvor væggene havde stået i en fundamentsgrøft. Gravens størrelse var 2,5 x 1,1 m. I fundamentsgrøften fandtes meget tydelige stolpeaftryk af indtil 35 cm brede, kanthuggede planker. Inden for denne grøft var der fire meget store huller efter kraftige stolper, der må have båret taget. Selve gravens bund bestod af en fin brotlægning af håndstore sten. Under gravhøjen fandtes meget tydelige ardspor, der viste pløjning i kun en retning.

VKH 1276

Lone Hvass

Gravhøj - Ældre bronzealder

412. Kolding

17.02.05 Kolding

Bybefæstning

Årsag ikke oplyst

Middelalder

sb. 25. Arkæologisk undersøgelse af Koldings vestgrav, udført i november 1986 af cand.mag Lennart Secher Madsen. Koldings middelalderlige befæstninger hører til blandt de få, der kan dateres præcist, idet de anlagdes på Erik Menveds befaling efter nedkæmpelsen af det jyske oprør i 1313. I disse år bebygges et stort område, der ryddedes for lettere bebyggelse i 1960'erne og 1970'erne, og som siden har været udlagt til parkering. Det nye byggeri vil, i modsætning til det gamle, i høj grad komme til at berøre vestgraven, idet der skal anlægges parkeringskælder, hvorved størstedelen af vestgraven vil blive bortgravet. Da der i forvejen ikke er foretaget særlig mange undersøgelser i veldaterede danske bybefæstninger, har museet prioriteret vestgraven højt, men et forsøg på fredning af resterne har desværre ikke kunnet imødekommes. Da det heller ikke var muligt at opnå bevillinger, der modsvarede vore ambitioner på stedet, måtte undersøgelsen indskrænkes til to maskingravede snit, hvis primære formål var at fastslå, hvorvidt det eller de stemmeværker, der har skullet udligne forskellen i slotssøens og Kolding Å's vandspejl, og som sandsynligvis har båret byens indfaldsvej fra vest, ville blive berørt af det kommende byggeri, idet det eller de i så fald ubetinget måtte undersøges. Det skal med det samme siges, at undersøgelsen løste dette problem. Forskellen mellem de to påviste bundkoter og den bundkote, der kendtes fra en tidligere undersøgelse på pladsens sydlige del, nær gravens udmunding i åen, var så ringe, at der ikke kan have været stemmeværk på den plads, der nu skal bebygges. Det medfører, at det vil blive nødvendigt at følge anlægsarbejdet umiddelbart nord for det undersøgte område meget nøje, når byggeriet påbegyndes i 1988. Da området indtil videre er en af byens vigtige indfaldsveje, er det næppe realistisk at forestille sig en forudgående undersøgelse. Som en stor og velkommen overraskelse viste det sig desuden, at det nordligste voldgravssnit (matr.nr. 256) gennemskar ældre kulturlag, hvori fandtes skår af gråbrændte kuglepoter samt stærkt dekorerede kander, evt. af nederlandsk oprindelse. Hermed fandt en teori om byens oprindelige placering noget, der ligner en bekræftelse. Vi har nemlig ment, at Nikolaj kirke, byens ældste og eneste sognekirke, oprindeligt må have haft en mere central placering i den by, der opstod engang sidst i 1100-årene, end den fik i den fra høj- og senmiddelalderen, kendte byplan, hvor den ligger meget yderligt, således at graven på det nærmeste må slå et sving for ikke at blokere vestportalen. Erik Menveds anlægsarbejder har således samtidig indebåret en regulering af byplanen

KMK 631

Vivi Jensen

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

413. Stoustrup

17.03.05 Trinitatis Ls (Ullerup)

Megalitgrav

Årsag ikke oplyst

Tragtbægerkultur

I Stoustrup ved Fredericia har museet i forbindelse med en lokalplan undersøgt en megalittomt fra MN V. På trods af, at alle de store sten var fjernet, kunne kammerets plan dokumenteres. Det havde været et lille, rektangulært kammer, opbygget af fem sten med to i hver side og en endesten. Desuden havde der mod sydøst været en indgang med en tærskelsten. Selve gravbunden i kammeret og indgangspartiet var intakt, bestående af hvidbrændt flint. Her fandtes rester af en gravlæggelse med tre stenøkser, en flintkniv, et lille lerkar og fire ravperler på gravhunden.

VKH 1278

Steen Hvass

Megalitanlæg - Yngre stenalder

414. Stenderup

17.04.07 Stenderup

Høj/grav

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

Der er udgravet det centrale område samt den sydlige og vestlige del af en overpløjet gravhøj, i alt 87 m². Den resterende del af højen fandtes under eksisterende markveje. Undersøgelsen var afstedkommet ved opløsning af sten. Næsten hele højens centrale parti var ødelagt ved en stor moderne nedgravning, men lige under bunden af denne fandtes en næsten helt bevaret skeletgrav, hvis sider var markeret af store marksten. Som gravgods fandtes en lille jernfibula og et mindre lerkar i hovedenden mod vest, og i fodenden mod øst fandtes et stort lerkar samt to hele fodbægre og en mindre kop.

VKH 956

Steen Hvass

Gravhøj - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

415. Ravning Enge

17.06.01 Egtved

Bro

Årsag ikke oplyst

Vikingetid

Foranlediget af planer om dræning omkring en del af forløbet af den 700 m lange bro over Vejle ådal er der foretaget en mindre, orienterende undersøgelse. Udover oplysninger om en evt. drænings indvirken på resterne af broen gav undersøgelsen nye oplysninger om broens konstruktion og om ådalens udseende, da broen byggedes i 979 i iflg. den dendrokronologiske datering. Sagen vedr. dræning er herefter overgået til Fredningsstyrelsen. Undersøgelsen blev gennemført i samarbejde med Geologisk Institut ved Aarhus Universitet og Vejle Kulturhistoriske Museum.

Mogens Schou Jørgensen

Vej/bro - Vikingetid

416. Tudvad

17.06.04 Ødsted

Grave/gård

Årsag ikke oplyst

Førrom./germ.

Ved Tudvad er der i forbindelse med nedlægning af olierørledning undersøgt et areal på 2.025 m² med en boplads fra germansk jernalder, hvor der fandtes i alt tre huse - to langhuse, der har afløst hinanden, samt et mindre hus fra germansk jernalder. Langhusene er kun bevaret ved de tagbærende stolpehuller, hvorimod det mindre hus også havde bevaret det meste af vægkonstruktionen. Det drejer sig formodentlig om en bebyggelse, kun bestående af et enkeltliggende gårdsanlæg. I samme område fandtes syv grave fra førromersk jernalder, per. IIIb, bestående af både urnegrave og brandpletgrave, hvoraf en var en våbengrav med sværd, skedebeslag, spydspids og kniv.

VKH 1243/12

Dorthe Kaldal Mikkelsen

Liv Appel

Gravplads/grav - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

417. Ølholm

17.08.09 Langskov

Gruber/landsby

Årsag ikke oplyst

Førrom./germ.

sb. 18. I forbindelse med nedlægning af naturgas er der ved Ølholm undersøgt en bebyggelse fra germansk jernalder. I alt er der udgravet i 100 m², hvor der fandtes 12 huse. Husene er af samme slags som de kendte fra Vorbasse og Nørre Snede, de fleste med fuldstændigt bevaret vægkonstruktion. De fundne huse udgør formodentlig kun en lille del af en større bebyggelse. I udgravningsområdet fandtes to slaggegruber samt flere gruber med meget keramik, bl.a. flere dele af en ornamenteret lerblok fra tidlig førromersk jernalder

VKH 1264

Liv Appel

Grube - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

418. Uldum

17.08.14 Uldum

Landsby

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 12. I forbindelse med nedlægning af naturgas er der ved Uldum gravet et 10 m bredt og i 60 m langt tracé igennem en bebyggelse fra sen førromersk jernalder, per. III. På det øverste sted kunne lokaliseres et selvstændigt indhegnet gårdsanlæg med mindst tre huse samt flere huse, der fandtes i tracégrøften, i forbindelse med flere af husene fandtes bevarede hegn. I midten af bebyggelsen fandtes et mindre, ubebygget område. Det er tanken senere at vende tilbage til denne plads og totaludgrave den selvstændigt indhegnede gård i landsbyens midte. I alt fandtes der rester af 12 huse, både langhuse med seks-otte sæt tagbærende stolper og mindre huse. Desuden var der en brønd, kantet i siden med kraftige tilhuggede egeplanker. Der er tale om en større landsby, bestående af selvstændigt indhegnede gårde.

VKH 1263

Liv Appel

Bebyggelse - Førromersk jernalder

419. Jelling

17.09.04 Jelling

Grav/gård/gruber

Årsag ikke oplyst

Førrom./æ.rom.

sb. 108. Lige nord for Jelling er der i forbindelse med en kommunal byggemodning fuldstændigt udgravet en samlet bebyggelse fra ældre romersk jernalder. På grund af hegn kunne bebyggelsen afgrænses til alle sider. Den dækkede et område på 75 x 50 m og har kun bestået af to ved hegn adskilte gårde. Husene fandtes kun bevaret ved tagbærende stolpehuller og indgangsstolpehuller. Hver gård har et langhus i midten, ca. 20 m langt, samt flere mindre bygninger med to, tre og fire sæt tagbærende stolpehuller. Flere af de mindre bygninger har afløst hinanden. Den største af gårdene dækker et område på 50 x 40 m og har foruden det 20 m store langhus haft mindst seks samtidige, mindre huse som udhuse med længde fra 6 til 12 m. Hegnet omkring denne gård bestod af en række store stolpehuller. Det andet gårdsanlæg har dækket et område på 23 x 40 m og har foruden det 20 m store langhus haft mindst fem samtidige, mindre huse med længder fra 4,5 til 9 m. Hegnene omkring denne gård bestod af en dobbelt række stolpehuller. Lige uden for de to gårdes indhegninger fandtes der adskillige store gruber med et righoldigt keramikmateriale. Den største af gårdene er den hidtil største fra ældre romersk jernalder, der er udgravet her i landet. Ca. 50 m fra gårdene er der lokaliseret en stor grav, der er samtidig med bebyggelsen, og som vil blive udgravet i vinterhalvåret 1986/87. I udkanten af gården fra ældre romersk jernalder er udgravet et helt langhus samt spredt i området flere gruber fra tidlig førromersk jernalder

VKH 1262

Dorthe Kaldal Mikkelsen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Grube - Romersk jernalder

420. Jelling

17.09.04 Jelling

Gruber

Årsag ikke oplyst

Vik./midd.

Øst for kirkegården i Jelling skal som led i frilæggelsesarbejdet opføres en ny toilet- og graverbygning til afløsning af den eksisterende, der dels ligger meget tæt på monumenterne, dels ikke svarer til nutidens krav. Ved den arkæologiske undersøgelse forud for byggeriet fremkom ensartede gruber i to rækker. Der kan, på baggrund af iagttagelser af lignende forhold under kirken, være tale om spor efter opgravede syldsten. Ved først givne lejlighed vil man søge afklaret, om tilsvarende gruber også findes i de tilstødende arealer.

NM II 439/86

Knud J. Krogh

Grube - Vikingetid

Grube - Middelalder

421. Kolborg

17.09.07 Nørup

Boplads/vejdæmning

Årsag ikke oplyst

Meso./j./midd.

Foranlediget af fremkomsten af tømmer ved åoprensning er der foretaget prøvegravning i en formodet vejdæmning, der fra nord kan følges over 50 m ud i Vejle Ådal på et sted, hvor der tidligere er fremkommet svære egestolper i åen. Umiddelbart syd for åen ligger voldstedet Kolborg. Dæmningen fremtræder pga. dræning med toppen ca. 1/2 m over terræn og anvendes i dag som en del af et stisystem i ådalen. En fase i dæmningen er C14 og dendrodateret til 1300-tallet, og fra samme tid er pæle og tømmer, hvor dæmningen når åens løb inden udretning i 1954. Samme sted fandtes et andet system af egestolper, som foreløbig to C14 dateringer henfører til 3.-6. årh. e.Kr. Vejdæmningen ender ved en mindre højning i ådalen, hvor der fandtes en lille mesolitisk boplads. Undersøgelsen, der forventes fortsat, er foretaget af Vejle Kulturhistoriske Museum i samarbejde med Rigsantikvarens Arkæologiske Sekretariat og Geologisk Institut ved Aarhus Universitet

VKH 1277

Jens Lund Olsen

Mogens Schou Jørgensen

Bebyggelse - Ældre stenalder

Vej/bro - Romersk jernalder

Vej/bro - Germansk jernalder

Vej/bro - Middelalder

Ringkøbing Amt

422. Fruergård

18.01.12 Videbæk

Hus/grube

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 219. Udgravet efter prøvegravning på topografisk karakteristisk bopladslokalitet. Flad, højtliggende med adgang til engarealer. Inden for gastracéet fremkom der under pløjelaget rester af en fundtom hustomt og en grube med keramik. Kun bunden af de tagbærende stolper og en væggrøft i østenden af huset var bevaret. Østenden var 5 m bred med afrundede gavlhjørner og en indgang i hver side fra 4 m østgavlen. 5,5 m fra østgavlen var der i nordsiden spor efter et ildsted. 1 m fra huset blev der udgravet en grube med tidlig førromersk keramik

HEM 2758

Anna-Elisabeth Jensen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

423. Bavnsbjerg

18.01.13 Vorgod

Boplads

Årsag ikke oplyst

Jernalder

sb. 219. Ved RAS' rekognoscering fandtes enkelte genstande. HEM udgravede et ildsted og 14 stolpehuller uden system, antageligt fra jernalder. Lidt mod sydøst er tidligere fundet boplads fra ældre romersk jernalder

HEM 2773

Hans Rostholm

Bebyggelse - Jernalder

424. Barde

18.01.13 Vorgod

Boplads

Årsag ikke oplyst

Br. el. j.

sb. 220. På stedet er tidligere fundet en tyknakket flintøkse. Ved RAS' rekognoscering fremkom intet. HEM foretog prøvegravning over en godt 250 m lang strækning og udgravning i to mindre felter. I det ene undersøgte 24 stolpehuller, som indeholdt kværn, knusesten og enkelte skår fra bronzealder eller jernalder. I det andet felt udgravedes ni store stolpehuller og to koge-gruber uden daterende fund. På markoverfladen opsamledes desuden en del flintaffald og enkelte flintredskaber, bl.a. et stykke af en sleben økse

HEM 2771

Hans Rostholm

Bebyggelse - Bronzealder

Bebyggelse - Jernalder

425. Bavnsbjerg

18.01.13 Vorgod

Høj/grave

Årsag ikke oplyst

ENK/y.br.?

Der undersøgte en stærkt nedpløjet gravhøj. I midterste del af højen var der pløjet helt ned til undergrunden. Lige under det moderne muldlag fandtes midt i højen en stor ravperle fra enkeltgravskulturen. Vest og øst for perlen var et regelmæssigt fyldskifte, ellers fremkom ingen spor af gravanlæg. I sydøstlige del af højen udgravedes bunden af en urne med brændte ben og lidt derfra rester af en brandgrav med brændte ben, som syntes at have ligget i en beholder af organisk materiale. Ved sidstnævnte var en stor nedgravning, som eventuelt er fra opgravning af en urnegrav fra yngre bronzealder i 1954, hvor ejeren havde fået lov til at sløjfe højen

HEM 2314

Hans Rostholm

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

426. Barde

18.01.13 Vorgod

Høj/grube

Årsag ikke oplyst

ENK/SN

sb. 221. Der udgravedes en overpløjet gravhøj fra enkeltgravskultur eller dolktid og en flad grube fra dolktid. Højen var helt nedpløjet og ikke tidligere registreret. Der var kun bevaret det gamle muldlag under højen og nogle få cm højfyld. Højen har været ca. 11 m i diameter. I det gamle muldlag fandtes spredt flintaffald og et par skår fra enkeltgravskulturen. Midt i højen lå øverst i det gamle muldlag en trefliget, 2,7 cm lang pilespid af gravanlæg. Omkring 5 m nord for højen var en 4,2 x 3,0 m stor, flad grube med længderetning vest-øst. I gruben, der var bevaret i indtil 15 cm dybde og havde nærmest flad bund, fandtes flintaffald, enkelte sten, bl.a. en kværn, en knusesten og en slagsten, samt spredte skår. Skårene er fra mindst to kar fra dolktid. Lidt vest for gruben var et stolpehul. Anlægget må opfattes som rester af et forsænket husgulv

HEM 2772

Hans Rostholm

Gravhøj - Yngre stenalder

Grube - Yngre stenalder

427. Vorgod

18.01.13 Vorgod

Boplads

Årsag ikke oplyst

Jernalder

sb. 220. Ved mindre udgravning fandtes et ildsted eller kogegrube og 13 stolpehuller uden noget system, antageligt fra jernalderen. Beliggende lidt vest for lokalitet nr. 426.

HEM 2777

Hans Rostholm

Bebyggelse - Jernalder

428. Sdr. Bjert

18.02.06 Ryde

Boplads

Årsag ikke oplyst

Neolitikum

sb. 139. Prøvegravning foretoges, fordi der ved rekognoscering var fundet ca. 20 skår og fem flintafslag over et 70 m langt stræk. Der fandtes et ildsted og to fyldskifter ved prøvegravning. Det ene fyldskifte var grøftlignende med et enkelt munkestensfragment. Da muldjorden var aførmet i forbindelse med anlægsarbejdet fandtes nogle ildsteder og en grube med 11 flintafslag og 12 uornamenterede stenalderskår

HOL 15.942

Lis Helles Olesen
Palle Eriksen

Bebyggelse - Yngre stenalder

429. StendiS

18.02.06 Ryde

Grave

Årsag ikke oplyst

ENK/br.

sb. 4, 6. I september-oktober er foretaget en prøvegravning over et areal af ca. 27.000 m², I området har museet gennem årene udgravet 12 stensatte fladmarksgrave. Alle daterbare fund er fra ældre bronzealder. De ti af gravene er beliggende mellem to overpløjede høje, hvor imellem er ca. 250 m. To grave fandtes på et nord for liggende lille højdedrag. I den ene overpløjede høj (sb. 6) er i 1980 udgravet en ældre undergrav, en udateret grav, en grav fra ældre bronzealder per. I og et formodet kulthus. I kanten af den anden høj (sb. 4) er udgravet en enkelt grav uden fund. Ved årets udgravning blev området dækket med 1,25 km søgegrøfter med 410 m mellemrum. Herved fremkom tre grave fra enkeltgravskultur: en med en flintøkse, en med et retvægget bæger og en med en stridsøkse (type E). De to førstnævnte grave var simple jordgrave. Den sidstnævnte var en grav med cirkelgrøft med en diameter på 2,75 m og stensat gravleje. Ved hver af gravlejens langsider var spor af to skrå stolper, og ved fodenden var et lodret stolpespor. Disse spor må tolkes som rester af en teltformet træbygning med åbning i hovedenden. I ringgrøften var der ingen stolpespor. Desuden fandtes en stensat grav og to yngre bronzealderurner under flad mark

HOL 15.498

Lis Helles Olesen

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Ældre bronzealder

Gravplads/grav - Yngre bronzealder

430. Gulfælgård Syd

18.02.08 Sahl

Kulturlag

Årsag ikke oplyst

ENK/SN

sb. 116. Efter aførning af muldlaget i forbindelse med anlægsarbejdets start fandtes et 5-20 cm tykt kulturlag og et par fyldskifter. I anlæggene fandtes ca. 200 flintafslag, en fladehugget pil, et stk. af et fladehugget segl, et stk. af en dolk og ca. 350 skår. 23 skår var ornamenterede. Fundene dateres til enkeltgravskultur og senneolitikum

HOL 15.938

Lis Helles Olesen

Kulturlag - Yngre stenalder

431. Skovlund

18.02.08 Sahl

Grube

Årsag ikke oplyst

Udateret

sb. 165. Efter muldjorden var afrømmet i forbindelse med anlægsarbejdet fandtes her en kogestensgrube og en knusesten

HOL 15.940

Lis Helles Olesen

Grube - Udateret

432. Trængsel Vest

18.02.08 Sahl

Ildsted/grube

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

sb. 123. Da muldjorden var fjernet ved anlægsarbejdets start, fandtes et ildsted og en 3 x 1 m stor grube. Sidstnævnte indeholdt foruden lidt skaller, flint, lerklining, fragmenter af en bronzering og ca. 800 skår fra yngre bronzealder

HOL 15.939

Lis Helles Olesen

Grube - Yngre bronzealder

433. Troelstrup

18.03.03 Avlum

Gruber

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

Der undersøgte to mindre affaldsgruber, som indeholdt kværne, knusesten, trækul, brændte ben og skår fra ældre romersk jernalder. Gruberne var påtruffet ved markarbejde.

HEM 2815

Hans Rostholm

Grube - Romersk jernalder

434. Hammershusvej

18.03.06 Herning

Boplads

Årsag ikke oplyst

Æ.j./germ.

sb. 25. På et stort, afgravet område til erhvervsbyggeri fandtes forskellige anlægsspor. I maj og juni udgravedes fire affaldsgruber, en stenlægning, stolpehuller m.m. Fundene er dels fra omkring Kr. fødsel, dels fra germansk jernalder. I december blev gravet to prøvegrøfter i områdets østlige del, hvorved fandtes stolpehulle gruber og kulturlag. Udgravningen fortsattes i 1987

HEM 2195

Hans Rostholm

Bebyggelse - Ældre jernalder

Bebyggelse - Germansk jernalder

435. Vesterlund

18.03.10 Rind

Høj/grave

Årsag ikke oplyst

Oldtid

sb. 34. Udgravning af en nedpløjet gravhøj, gennemskåret af moderne nedgravninger. Højen har været 12 m i diameter. I midten af højen fandtes en øst-vest orienteret fundtom grav med forkullede træplanker fra en 60 cm bred plankekiste. Der blev udtaget prøver af det forkullede træ. Graven var nedgravet i undergrunden med gravbunden mindst 70 cm under den gamle overflade. Der var spor efter sekundære brandgrave i form af omlejlrede fragmenter af brændte knogler og enkelte lerkarskår

HEM 2742

Anna-Elisabeth Jensen

Gravhøj - Oldtid

Gravplads/grav - Oldtid

436. Krogstrupgård

18.03.14 Snebjerg

Boplads/gårde

Årsag ikke oplyst

Førrom./rom.

Udgravning af dele af en boplads med huse, hegn og gruber. Stedet ligger umiddelbart nord for en nu tørlagt bæk på en hedesletteflade med en svag hældning mod syd. Bopladsen skæres øst-vest af gastracéet og kunne før udgravningen erkendes gennem fund af keramik, slagge, knusesten og trækul i pløjjordsoverfladen over et mindst 20.000 m² stort område. Indenfor gastracéet kunne bopladsen følges over en strækning på ca. 100 m. Her var bevaret stolpehuller og gruber. I det centrale område var der desuden bevaret 10-20 cm kulturlag. I alt kunne der udskilles mindst tre egentlige gårdsanlæg bestående af indhegnede øst-vest orienterede treskibede langhuse med tilhørende gruber m.m. Husene var omtrent 20 m lange og 5,5 m brede med bevarede båseskillerum i østenden. Hjørnerne var afrundede, og der var symmetrisk placerede indgange i nord- og sydvæg. Hvor der var rester af væggene bevaret, bestod disse af en enkelt stolperække. Genstandsmaterialet bestod først og fremmest af ca. 55 kg keramik, størstedelen fra store forrådskar med udsvajede fortykkede, mere eller mindre facetterede rande, med eller uden pålagt liste med fingerindtryk under randen. Et af disse kar, 43 cm højt, med fire symmetrisk placerede ører på skulderen kunne rekonstrueres fuldstændigt. Det samme gælder en ildebuk med to horn. Desuden kan nævnes en lerskive gennemboret af huller (som et sikar) med en hank i midten, samt øvre del af et kar med en indvendig krave i form af en 3,5 cm bred vandret indadbøjet rand, hvor overgang bug/krave markeres af en tynd optrukket fals. I et stolpehul efter en tagbærende stolpe blev der fundet en 14 cm lang spydspids af jern med dølle. I døllen sad rester af et træskæft. Derudover blev der fundet knusesten og jernslagge, ti kværnstensfragmenter og to slibesten. Keramikken daterer bopladsen til sen førromersk/tidlig ældre romersk jernalder

HEM 2744

Anna-Elisabeth Jensen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

437. Krogstrupgård (øst)

18.03.14 Snebjerg

Boplads

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

Ved gennemgang af det afgravede gastracé fandtes en jernalderboplads, der strakte sig over mindst 70 m. Heraf undersøgte ca. 40 m i et 5 m bredt bælte. Der var dele af to indhegninger med dybe grøfter. Den ene indhegning var ca. 20 m lang øst-vest og havde indgang midt i nordsiden. Der var en del stolpehuller, men huse kunne ikke udskilles inden for det lille undersøgelsesområde. Der fandtes jernslagge, kværne, knusesten og skår fra sen førromersk jernalder. Bopladsen ligger lige øst for lokalitet nr. 436

HEM 2801

Hans Rostholm

Bebyggelse - Førromersk jernalder

438. Galgehøj

18.03.14 Snejbjerg

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

Ved HEM's undersøgelse af gastracéet umiddelbart syd for den fredede Galgehøj fandtes over en strækning på 125 m i alt ni kogegruber, mindst 12 stolpehuller, en stor lertagningsgrube og enkelte andre nedgravninger. Den store grube, som var beliggende ca. 30 m sydvest for højen, var 7,0 x 5,7 m i tværmål og indtil 1,15 m dyb. I gruben var en meget stor sten og to stenlag, hvori lå mange knusesten. Desuden fandtes en stenkølle eller sænkesten med to omløbende furer, et lille lerlåg og en stor mængde skår fra yngre bronzealder, sen per. VI

HEM 2780

Hans Rostholm

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

439. Tovstrup

18.03.14 Snejbjerg

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

Ved gennemgang af det afgravede gastracé fandtes rester af en bronzealderboplads over en strækning på godt 250 m. Der foretoges kun udgravning i et ca. 5 m bredt bælte. Anlægssporene fremkom i to koncentrationer med ca. 100 m mellemrum. Der undersøgtes 19 kogegruber, ca. 40 stolpehuller, rester af to ildsteder med rødbrændt materiale samt områder med kulturlag. En lille grube indeholdt skår af tre lerkar, enkelte små stykker brændt ben, flintaffald, skraber og trækul. Skårene fra gruben er fra yngre bronzealder, per. V eller VI. Det begrænsede skårmateriale fra de øvrige huller er antagelig fra samme tid. På den omgivende mark var talrige pletter med højere korn, hvilket viser, at det drejer sig om en stor boplads

HEM 2779

Hans Rostholm

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

440. Solbakken

18.03.14 Snejbjerg

Gruber

Årsag ikke oplyst

Udateret

Ved gennemgang af det afgravede gastracé fandtes fire kogegruber, ca. 400 m vest for lokalitet nr. 438. Gruberne var indtil 1,4 m i diameter og 50 cm dybe

HEM 2778

Hans Rostholm

Grube - Udateret

441. Krogstrupgård

18.03.14 Snebjerg

Høj/grave

Årsag ikke oplyst

ENK/æ.rom.

sb. 47. Der undersøgte en overpløjet gravhøj som var 20 m i diameter og bevaret i indtil 35 cm højde. Midterste og sydlige del af højen udgravedes. Nordlige del lå uden for gastracéet, og her blev kun lavet en 2 m bred grøft til højfoden. Der kunne erkendes tre højfaser. Fra de to yngste faser fandtes i sydlige del af højen rester af en randstensrække med store sten og inden for disse en stempakning eller stenlægning. Midt i højen var en urørt: grav, som kun indeholdt tre små ravperler fra enkeltgravskulturen, Gravtypen kan dateres til kulturens tidlige del. Graven lå i en øst-vest liggende, 3,1 x 1,8 m stor og 0,5 m dyb nedgravning, hvori fremkom trækul fra kisten og stenrækker ved kistens langsider. Ved vestlige højfod undersøgte en 6,8 m lang og 2,35 m bred nedgravning, som havde længderetning ca. nord-syd og lå helt ind mod gravhøjen. Nedgravningen var indtil 0,7 m dyb og indeholdt skår, sten og små stykker brændte ben, hvis art ikke er bestemt. Skårene er fra ældre romersk jernalder. Et enkelt af karrene kan være ældre. Det drejer sig enten om brandgrave eller om en affaldsgrube, hvori er indblandet en ødelagt urnegrav

HEM 2743

Hans Rostholm

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

442. St. Albæk

18.03.15 Studsgård-Havnstrup

Gruber/langhus

Årsag ikke oplyst

Jernalder?

sb. 36. Udgravning af gruber og stolpehuller. Heraf udgør to 20 m lange parallelle rækker sandsynligvis resterne af de tagbærende stolper i et treskibet langhus

HEM 2757

Anna-Elisabeth Jensen

Bebyggelse - Jernalder

Grube - Jernalder

443. St. Albæk

18.03.15 Studsgård-Havnstrup

Grube/stenlægning

Årsag ikke oplyst

Udateret

Ved RAS' rekognoscering var fundet en del ildskørnede sten og skår af jydepotter. Ved HEMs prøvegravning fandtes intet, men ved gennemgang af det afgravede gastracé fremkom lidt vestligere en kogegrube og en lille stenlægning uden daterende fund

HEM 2804

Hans Rostholm

Grube - Udateret

444. Havnstrup

18.03.15 Studsgård-Havnstrup

Høj/grave

Årsag ikke oplyst

Enkeltgravskultur

sb. 37. Der undersøgtes en helt nedpløjet gravhøj, som ikke tidligere var registreret. Højen fremtrådte meget svagt på markoverfladen, og der kunne ikke erkendes nogen højfod. Midt i højen udgravedes en ca. 2 x 1 m stor og indtil 20 cm dyb grav fra tidlig enkeltgravskultur. Graven indeholdt en 22 cm lang flintøkse med slibning på alle fire sider, en 17 cm lang stridsøkse af Globs B-type samt to ravskiver og en flintflække. Omkring graven var en ringgrøft på ca. 6,5 m i ydre diameter. Grøften var 40-50 cm bred og ca. 50 cm dyb. Gravens østende var ødelagt af et dybt, moderne hul fra en telefonpæl. Heri fremkom brændte ben fra en ødelagt grav

HEM 2776

Hans Rostholm

Gravhøj - Yngre stenalder

Gravplads/grav - Yngre stenalder

445. Pugdal

18.03.20 Vildbjerg

Grave/boplads

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

sb. 34. På et godt 100 x 100 m stort område, som var afgravet til erhvervsbyggeri, konstateredes seks grave og en lille grube (eller grav) med lerkar, et område med brandgrave samt et stort antal forskellige gruber og andre bopladsrester. I december undersøgtes enkelte anlægsspor på bopladsen og to jordfæstegrave, hvoraf den ene indeholdt et lerkar fra ældre romersk jernalder. Udgravningen fortsattes i 1987

HEM 2817

Hans Rostholm

Bebyggelse - Romersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

446. Omgård

18.04.08 Nørre Omme

Vandmøller

Årsag ikke oplyst

Vikingetid

Forsættelse af tidligere undersøgelse i årene 1974-1985. I 1986 blev udgravet dele af to vandmøller fra vikingetid. Under og over dette kompleks blev fundet flere andre anlæg, bl.a. to vejanlæg. Hvert vandmølleanlæg består af en møllesø med dæmning, en forvandskanal, en mølle med lodret skovlhjul, en kværn og en bagvandskanal. Undersøgelsen blev især koncentreret om de to forvandskanaler, vandmøllestedet og plateauet med kværnhuset. Begge forvandskanaler er kunstigt anlagte langs den sydlige kant af en indtil anlæggestidspunktet lavvandet sø. Søvandet er dæmmet op og ledt gennem en forvandskanal frem til vandmøllen og herfra gennem bagvandskanalen mod vest. Den ældre forvands- og bagvandskanal var bygget af træ og sten, den yngre hovedsageligt af træ. I denne indgår et væld af nedbankede pæle, tildannet af fortrinsvis unge egetræer. Fra vandmøllerne stammer to skovlblade, fundet tidligere, samt en kværnsten. Der er ligeledes fundet mængder af kasseret træ, brugt som fyld i kanalbrinkerne. Det drejer sig om bl.a. en spade, en skovl, en hjulfælg, to træskåle, et økseskaft, en rund skive og meget andet. Der er ligeledes fundet en del keramik, der består af en ældre og en yngre gruppe. De er stratigrafisk bundet til hver sin forvandskanal. Vandmølleanlæggene var umådeligt trerige. Dette materiale danner nu baggrund for dendrokronologiske undersøgelser, som forestås af forstkandidat Kent Havemann. Tømmeret til den ældre vandmølle er fra træer, der er fældet i vinterhalvåret 840-841, en overraskende tidlig datering. Den yngre vandmølle er endnu ikke eksakt dateret. Et stykke genanvendt træ er dateret til at være fra et træ, fældet mellem 897-900. Det kan ud fra den indlejrede keramik siges, at den yngre er flyttet før 970. Den yngre vandmølles efterfølger er også kendt, men endnu kun undersøgt perifert.

NMI 1140/75

Leif Chr. Nielsen

Vandmølle - Vikingetid

447. Langelandsgade

18.04.09 Rindum

Gruber

Årsag ikke oplyst

Bronzealder

I forbindelse med byggemodning i 1979 fandtes et antal kogegruber og andre anlæg fra yngre bronzealder. I en af kogegruberne fandtes dengang to brudstykker af smeltedigler, og RIM har derfor fået Ringkøbing kommunes tekniske forvaltning til at gøre byggetilladelser på de nærmeste grunde betinget af, at RIM fik lejlighed til at overvåge det indledende byggeri. Dette fandt sted på to grunde, Langelandsgade 73 og 87, i hhv. januar og april 1986. Ved grundudgravningen konstateredes yderligere et antal kogegruber og delvis sammenhængende større nedgravninger. Et par af kogegruberne havde stenforede sider, men ingen sten i midten. Der fandtes ikke yderligere spor af støbepladsaktivitet, med mindre selve koncentrationen af anlæg skal tolkes på den måde

RIM 6186

Jens Aarup Jensen

Grube - Bronzealder

448. Marens Maw

18.04.10 Ringkøbing

Kulturlag

Årsag ikke oplyst

Middelalder

sb. 16. I forbindelse med lokalplan undersøgt i alt 3.540 m² under og i høve ved tidligere dansepavillon, der skal nedrives til fordel for nyt boligbyggeri. Stedet er identisk med den tidligere Tang'ske købmandsgård i Ringkøbings bymidte. Ved undersøgelsen er konstateret stolpehuller og kulturlag fra middelalderen samt nogle meget faste og fint lagdelte lag, der løber parallelt med den nuværende Grønnegade og måske skal tolkes som vejaflejringer. Forholdsvis begrænset fundmateriale i forhold til tidligere undersøgelser i Ringkøbing, dog er der her for første gang fundet dyreknogler. Blandt skårfundene må især fremhæves et skår med plastisk, antropomorf dekoration.

RIM 6338

Helle Henningsen

Jens Aarup Jensen

Kulturlag - Middelalder

449. Dyekjærs have

18.04.10 Ringkøbing

Kulturlag

Årsag ikke oplyst

Middelalder

Undersøgt fire profilgrøfter 6-8 m lange, hvorved tidligere påtruffet vejanlæg er konstateret ophørt mod vest, men fortsat østpå ind mod byen. I udgravningsfelt på 25 m² nordligst på arealet og tættest mod oprindelig bykerne påvistes bebyggelsesspor i form af nedgravninger, stolpehuller, gulve mv. I nedgravning i forbindelse med gulv fandtes en hel kuglepotte. Tidligere fundne mønter er af Den kgl. Mønt- og Medaillesamling dateret til perioden 1250-1330.

RIM 6247

Helle Henningsen

Jens Aarup Jensen

Kulturlag - Middelalder

450. Søndervang

18.04.11 Stadil

Gravplads

Årsag ikke oplyst

Yngre romersk jernalder

sb. 10. Undersøgt 303 m², hvorved fundet yderligere fire jordfæstegrave, en brandplet og en udpløjet grav. Et stort fyldskifte umiddelbart vest for gravene behandledes som en selvstændig udgravning (Søndervang II, RIM 6362). En af jordfæstegravene, er særlig bemærkelsesværdig ved endnu at have det dækkende plankelåg delvis bevaret, selv om jordbunden består af rent sand (oprindelig en sandklit). Foreløbig undersøgelse af prøve af trælåget foretaget på KRR tyder på, at der måske er rester af bemaling og udskæringer. Plankelåget er måske en genbrugt bygningsdel, dør/låge? Øvrige kistespor gav sig til kende på normal vis

RIM 6285

Martin Winther Olesen

Jens Aarup Jensen

Gravplads/grav - Romersk jernalder

451. Søndervang II

18.04.11 Stadil

Kulturlag

Årsag ikke oplyst

Neo./br.?

I forbindelse med undersøgelsen af gravene fra yngre romersk jernalder fremkom der i udgravningsfeltets vestlige del et nord-syd orienteret fyldskifte 14 m langt og formodentligt 4-5 m bredt. Fyldskiftet kan nærmest beskrives som tungeformet eller tilspidset og må oprindelig have haft karakter af indgravning i siden af en oprindelig istidsklit. Fyldskiftet delvis undersøgt i fladen og i profiler, men store partier efterladt urørt på grund af vanskelig tolkning, der undervejs strejfede så vidt forskellige anlægstyper som et hus af Myrhøjtype, et bådenaust eller en bådgrav, uden dog at nå til en konklusion. Nedgravningen opfyldt med flere helt sorte kulturlag adskilt af sandflugtshorisonter. Ardbløjning konstateret i to niveauer hhv. under anlægget og henover det. Sporadiske fund af flintafslag og fragmenterede lerkarskår har ikke kunnet dateres med sikkerhed. Et større antal jordprøver udtaget med henblik på undersøgelse for frø og andre planterester.

RIM 6362

Martin Winther Olesen

Jens Aarup Jensen

Kulturlag - Yngre stenalder

Kulturlag - Bronzealder

452. Handbjerg Hovgård N

18.05.07 Handbjerg

Kulturlag

Årsag ikke oplyst

Ertebøllekultur

sb. 79. Ved rekognoscering var fundet seks stk. forarbejdet flint. Prøvegravningen gav ingen fund. Da entreprenørerne jævned et levende hegn fandtes her et fint Ertebølle materiale i form af bl.a. kærne- og skiveøkser, tværpile og flækker med konkav enderetouche. Vores prøvegravning viser, at levende hegn nok er de bedste "refugier" for små stenalderboplads

HOL 15.860-11, 15.15.946

Lis Helles Olesen

Kulturlag - Ældre stenalder

453. Sandholm

18.05.07 Handbjerg

Boplads

Årsag ikke oplyst

Udateret

Ved afrømning af muldjord ved anlægsarbejdets start sås her bopladsrester i form af mindst i00 stolpehuller af få cm dybde, samt en grube med ildskønnede sten. Ingen oldsager fandtes

HOL 15.951

Lis Helles Olesen

Bebyggelse - Udateret

454. Tornmark

18.05.08 Hjerm

Gruber/huse

Årsag ikke oplyst

Førrom./vik.-midd.

sb. 131. I det 700 m² store udgravningsfelt fandtes 81 stolpehuller og gruber. To gruber indeholdt skår fra førromersk jernalder, per. III. Desuden undersøgte to paralleltliggende hustomter, orienteret øst-vest; den ene med huller efter tre par stolper inden for en 8 x 4,3 m stor firkant. Den anden hustomt var svagt trapezformet, 8 m lang og 5-6 m bred. I hver langside har der stået en række dobbelstolper - fem par i hver side. Ud fra grundplanerne bør hustomterne dateres til vikingetid/tidlig middelalder

HOL 15.901

Palle Eriksen

Grube - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Vikingetid

Bebyggelse - Middelalder

455. Agerbæk

18.05.10 Mejrup

Grav/grube

Årsag ikke oplyst

Udateret/j.

sb. 214. Udgravning af enstensgrav beliggende tæt ved vandkraftsøen. Graven var 2,5 m lang og 1,4 m bred, sat af hovedstore sten og delvis flisebelagt i bunden. Den indeholdt ingen gravgaver, men i fyldjorden fandtes fire flækker. Ved siden af graven var en grube med skår af jernalderkarakter.

HOL 15.915

Lis Helles Olesen

Grube - Jernalder

Gravplads/grav - Udateret

456. Stakmeden

18.06.01 Egvad

Hus/pløjedor

Årsag ikke oplyst

Førrom./midd.

sb. 63. I forbindelse med byggeri foretoges en §26 undersøgelse af en hustomt med velbevaret stald, mens en del af beboelsen var ødelagt af en kloakledning. Huset er dateret ud fra sin konstruktion til førromersk jernalder, per. I. I modsætning til hvad der er normalt, fremkom ingen samtidige gruber inden for undersøgelsesområdet. Pga. de gode bevaringsforhold kan det sandsynliggøres, at der ikke har været hegn i forbindelse med huset. Resten af bebyggelsen ligger antagelig under moderne bebyggelse. Til huset kan knyttes to systemer af ardsdor, hvor der er tydelig parallelpløjning langs et udyrket område mellem de to systemer. Forventede rester af en digevolding var dog ikke til stede. Forklaringen skal sikkert søges i et system af højryggede agre, som dækkede hele undersøgelsesområdet på ca. 800 m²

SKJ 254

Torben Egeberg

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Ager/mark - Udateret

457. Lemvig Torv

18.07.07 Lemvig

Kulturlag

Årsag ikke oplyst

Middelalder

I december 1986 foretog Holstebro Museum og Lemvig Museum en byudgravning lige op til Torvet i Lemvig. På det undersøgte areal skal Lemvig menighedsråd, som betalte udgravningen, opføre et hus. Undergrundens overflade lå 1,5 m under gadeniveau, der her er ca. 3 m o.h. I den sandede undergrund sås tydelige ardspor. På undergrunden lå et tredelt ca. 25 cm tykt muldagtigt lag med enkelte flintafslag. Muldlaget var overlejret af et op til 30 cm tykt lag fint sand uden kulturspor. Sandlaget er sandsynligvis aflejret ved en havstigning. Herefter fulgte et op til 70 cm tykt kulturlag fra middelalderen. I dette lag fandtes bl.a. en del keramik og knogler samt rester af lergulve. Under et af lergulvene var nedsat et husoffer i form af et kuglekar, indeholdende et forstenet søpindsvin. Endvidere undersøgte en stensat brønd, der var fordybet 1 m i undergrunden. Kulturlaget stammer overvejende fra højmiddelalderen. En del af keramikken tyder på forbindelse med England.

HOL 15.964

Palle Eriksen

Kulturlag - Middelalder

Ribe Amt

458.

19.02.07 Vilslev

Landsby

Årsag ikke oplyst

Vikingetid

I sommeren 1986 blev der - under en luftrekognoscering registreret en række hustomter med vikingetidens typiske, krumme vægforløb i en kornmark sydvest for Vilslev kirke. Det forhold, at husene lå på række, og at de lå med østgavlen tæt ned mod det gamle åleje, vakte vor interesse, og det blev besluttet at foretage en prøvegravning på stedet allerede samme efterår. Undersøgelsen viste, at husrækken bestod af mindst seks 25-30 m lange huse - alle med gavlen nogle få meter fra ådalens kant. På grundlag af hustyperne og de oldsager, der blev fundet i dem, kan bebyggelsen dateres til 1000-årene. I dateringsmæssig sammenhæng er det vigtigt, at der i det ene hus fremkom et fornemt bronzespænde i Urnesstil. Bebyggelsens orientering ned mod Kongeåen er enestående og adskiller den fra andre, samtidige landsbyer. Det er derfor spørgsmålet, om husene kan have haft en speciel funktion i forbindelse med skibsfarten på Kongeåen, eller om det "blot" er en almindelig landsby. Prøveundersøgelsen kunne ikke afklare disse vigtige spørgsmål, men skærpede i stedet for interessen for området.

ASR 491

Stig Jensen

Bebyggelse - Vikingetid

459. Sct. Nicolaigade 8

19.04.09 Ribe Sankt Katharine

Kulturlag/markedsplads

Årsag ikke oplyst

Germ/vik.

sb. 50. Fortsættelse af udgravning fra 1985 af handelsplads fra germansk jernalder - vikingetid, beliggende på nordsiden af Ribe Å. I 1985 udgravedes 5 m², i 1986 det resterende truede område, i alt 90 m². Fundmaterialet afspejler, at pladsen har været centrum for en livlig handel: importeret keramik, glas, basaltlava, mønter (35 sceattas). Værkstedsaffald fra bronzestøber, perlemager, ravsliber og kammager giver et indblik i de forskellige håndværksaktiviteter på stedet. Det ser ud til, at disse har været sæsonmæssige, idet der ikke fandtes spor efter kraftige konstruktioner, som f.eks. huse. Dette betyder dog ikke, at der er et tilfældigt præg over pladsens struktur, tværtimod tyder alt på, at det drejer sig om en velorganiseret markedsplads, værkstedsområderne placeres igen og igen samme sted. Herved dannes grøftforløb, der afgrænser de enkelte værksteder eller parceller fra hinanden. Handelspladsen udvikler sig ovenpå en ældre landsbybebyggelse eller affald fra denne. Det er karakteristisk, at de underste lag er uden tegn på fjernhandel og værkstedsaktiviteter. Den relative kronologiske udvikling i genstandsmaterialet tyder på, at pladsen har været i funktion fra omkring 700 til 800. De øverste lag er afgravet i nyere tid, men indholdet i grøftforløbet og nedgravninger tyder på, at aktiviteterne på pladsen fortsætter ind i vikingetiden

ASR 7

Lene B. Frandsen

Anløbsplads/handelsplads - Germansk jern

Kulturlag - Germansk jernalder

Anløbsplads/handelsplads - Vikingetid

Kulturlag - Vikingetid

460. Hedegård

19.04.02 Hjortlund

Boplads

Årsag ikke oplyst

Førrom./æ.rom.

sb. 35. Forud for nedlægning af naturgasledning, udgravedes to hustomter fra førromersk jernalder og et fra ældre romersk jernalder. Lokaliteten blev fundet ved rekognoscering, jf. Danmarks længste udgravning, nr. 1472

ASR 759

Lene B. Frandsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

461. Ribe domkirke

19.04.08 Ribe Domkirke

Kirke

Årsag ikke oplyst

Vik./midd.

I forbindelse med omdisponering af alterpartiet i Ribe domkirke blev der i december indledt en orienterende udgravning under gulvet i den centrale del af kirkens østparti bl.a. med henblik på afklaring af problemer omkring kongebegravelserne mv. Undersøgelsen videreføres i januar 1987.

NM II 1185/86

Knud J. Krogh

Kirke/Kirkegård - Vikingetid

Kirke/Kirkegård - Middelalder

462. Korsbrødregade

19.04.08 Ribe Domkirke

Klosteranlæg/gruber

Årsag ikke oplyst

Middelalder

sb. 37. Forud for en påtænkt ombygning af den nuværende Bispegårds sidefløj blev denne totalt afbanket for puds. Den viste sig at rumme en beskedent rest af middelalderligt murværk, formentlig hidrørende fra Johanitterklosteret, idet bygningen som sådan dog må være fra 1600-årene. I tilknytning hertil en prøvegravning på gårdspladsen med fund fra meget righoldige gruber, fortrinsvis med keramik fra 1200-årene

ASR 537

Hans Mikkelsen

Grube - Middelalder

Kloster - Middelalder

463. Ribe domkirke

19.04.08 Ribe Domkirke

Kirke

Årsag ikke oplyst

Middelalder

Endnu ikke afsluttet udgravning i midten af korsskæringen foranlediget af fjernelse af domkirkens ciboriealter. Fund af den gravsten og den sarkofag, som traditionelt tilskrives kong Christoffer (død 1259), samt af lag og grave fra før stenkirken. Undersøgelsen fortsættes.

NM II 185/86, ASR 541

Knud J. Krogh

Per Kristian Madsen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

464. Nederdammen 31

19.04.09 Ribe Sankt Katharine

Bygning

Årsag ikke oplyst

Middelalder

sb. 57. Udgravning i gulvlag i forbindelse med bygningsarbejder i bygning, hvis ældste stående dele siden har vist sig at være fra kort før år 1500. Udgravningen påviste rester af gulve og skillevægsgfundamenter, der stod foran fjernelse på grund af gulvsænkning

ASR 503

Per Kristian Madsen

Bebyggelse - Middelalder

465. Vorbasse

19.06.04 Vorbasse

Landsby

Årsag ikke oplyst

Germansk jernalder

Fortsættelse af udgravning fra 1985. I november 1986 er udgravningen af 22.000 m² af bebyggelsen fra 5.-6. og 7. årh. e.Kr. afsluttet. Undersøgelsen af landsbyen fra dette tidsrum er særlig vigtig, da der på arealet hverken er ældre eller yngre bebyggelser. Der er her udgravet 16 langhuse og 28 mindre huse, alle med meget velbevarede omgivende hegn, der tydeligt viser, hvor store de enkelte gårde har været, og hvordan de er blevet udskiftet igennem landsbyens levetid. Samtidig er der fundet tre grubehuse. De enkelte gårde i landsbyen har eksisteret i ca. fire faser i dette tidsrum. Ved en af de yngste gårde, der er fuldstændigt udgravet, er langhuset i sin form meget lig et af de ældste langhuse, der tidligere er udgravet på den ældre vikingetidspads 400 m derfra, og som begynder i 8. årh. Samtidig med dette yngste langhus er fundet en indhegning med et tværmål på op til 130 m med flere mindre huse, der ligger på indersiden af gårdens hegn, en struktur, der svarer til de ældre vikingetidsgårde. Der refter herefter i Vorbasse kun at blive udgravet ca. 10.000 m², for at hele undersøgelsen, der har stået på siden 1974, kan fuldstændigt afsluttes med et totaludgravet område på ca. 260.000 m²

VKH A 114, NMI 1124/75

Steen Hvass

Bebyggelse - Germansk jernalder

466. Dejrup

19.07.11 Ovtrup

Boplads

Årsag ikke oplyst

Førrom./æ.rom.

sb. 151. Mindre undersøgelse, til supplement af tidligere undersøgelser i 1977 og 1979-80. Undersøgelsens primære formål var at fastslå bopladsens udstrækning på næsset i den tidligere Rolfsø. Ved hjælp af fem nord-syd orienterede prøvegrøfter kunne det konstateres, at bebyggelsen har været knyttet til næssets nord og vestside. På næssets yderste del, vestsiden, blev undersøgt dele af velbevarede hustomter fra ældre romersk jernalder, heriblandt en brandtomt. På en lille holm, lige ud for næssets vestside, blev i en prøvegrøft iagttaget udsmidslag fra sen førromersk jernalder i gytjeaflejringer ved holmens nordbred. Udsmidslagene indeholdt en del keramik og brandmateriale. Oppe på holmen er der ardspor, som er stratigrafisk yngre end udsmidslagene

VAM 1006

Per Ole Rindel

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Bebyggelse - Romersk jernalder

467. Dejrup

19.07.11 Ovtrup

Jordfæstegrav

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

sb. 154. Undersøgelse af en jordfæstegrav fra ældre romersk jernalder. Graven var fundet ved sandgravning 1984, hvorved gravens øvre del var bortgravet. Graven var anlagt som en øst-vestorienteret plankekiste, ca. 2,40 x 1,10-1,20 m, omgivet af en stenramme i en ca. 2,20 x 3,60 m stor nedgravning. Graven var forstyrret, tilsyneladende ved plyndring, muligvis allerede i jernalderen. Udstyret synes i alt fald at have omfattet en hankekop, et fodbæger, to små skåle (heraf den ene med vandret greb), en krukke, en vase og et fad. Både gravens udstyr og dens konstruktion er en parallel til de samtidige øst- og midtjyske "lerkargrave".

VAM 1020

Per Ole Rindel

Gravplads/grav - Romersk jernalder

468. Revls Bjerge

19.07.14 Ål

Dige

Årsag ikke oplyst

Ældre jernalder?

sb. 139. Undersøgelse af en formodet skelvold i indlandsklitområdet Revls Bjerge. I et udgravningsfelt på ca. 37 m² kunne iagttages en øst-vest orienteret bøjning, ca. 4 m bred og op til 20 cm høj, med opkastede marksten på overfladen. Volden og den omgivende gamle muldoverflade var dækket af flyvesand. Volden er kun påvist over en strækning på 5,5 m, men fortsætter sandsynligvis under de tilstødende klitter. Der er ikke gjort fund eller iagttagelser, der kan datere den formodede skelvold

VAM 1003

Per Ole Rindel

Andre anlæg/diverse - Ældre jernalder

469. Selager

19.07.14 Ål

Landsby/gruber/kulturlag

Årsag ikke oplyst

Ældre romersk jernalder

sb. 107. Undersøgelsen 1986 er en fortsættelse af undersøgelserne 1983-85 af en boplads med velbevarede hustomter fra ældre romersk jernalder. I 1986 blev landsbyens udstrækning fastlagt; den er begrænset til en lav flyvesandsbanke. Yderligere fem sikre hustomter blev påvist, alle med lergulve, to med ildsteder med stenfundament. Hertil kommer seks endnu usikre huse. I landsbyens udkant blev påvist store komplekser af lertagningsgruber, samt møddinger med et stort keramikmateriale og velbevarede knoglefragmenter; begge anlægstyper er samtidige med landsbyen. Undersøgelserne fortsætter 1987

VAM 1023

Per Ole Rindel

Bebyggelse - Romersk jernalder

Grube - Romersk jernalder

Kulturlag - Romersk jernalder

470. Snorup Syd

19.08.04 Tistrup

Jern/boplads/grave

Årsag ikke oplyst

Ældre germansk jernalder

sb. 101, 103. I jernudvindingsområdet Snorup Syd er der ved prøvegravning afdækket 1.400 m². Der er herved fundet en jernudvindingsplads, hvor der er undersøgt 32 slaggegruber, en boplads med to huse med afrundede gavle, hvoraf det ene var 22 m langt samt fire jordfæstegrave, der var anlagt i periferien af en nu helt forvundet høj. Gravgodset, lerkar, spyd, knive daterer gravene til ældre germansk jernalder. Endvidere blev der fundet bunden af en trækulsmile, ca. 3 m i diameter

VAM 1068

Olfert Voss

Gravplads/grav - Germansk jernalder

Jernudvinning - Germansk jernalder

471. Snorup Syd

19.08.04 Tistrup

Depot

Årsag ikke oplyst

Yngre jernalder

sb. 101, 103. I jernudvindingsområdet Snorup Syd er der ved prøvegravning fundet et depot af jernbarrer med en samlet vægt på ca. 15 kg. Det består af 160-180 jernbarrer i to størrelser på henholdsvis 25-32 cm og 15-18 cm længde

VAM 1068

Olfert Voss

Depotfund/skattefund/offertfund - Yngre jer

Haderslev Amt

472. Skodborg

20.01.05 Skodborg

Høj/grube

Årsag ikke oplyst

Oldtid

sb. 6. Prøvegravning forud for læplantning i overpløjet høj. Der fandtes ingen grave, men centralt i højen undersøgte en oval grube, dog uden fund

HAM 1928

Inge Bodilsen

Gravhøj - Oldtid

Grube - Oldtid

473. Skodborg

20.01.05 Skodborg

Høj

Årsag ikke oplyst

Udateret

sb. 9. Prøvegravning forud for læplantning i overpløjet høj. Der fandtes intet, end ikke højfyld blev konstateret

HAM 1929

Inge Bodilsen

Gravhøj - Udateret

474. Højvang

20.01.05 Skodborg

Boplads/grave

Årsag ikke oplyst

Jernalder

sb. 43, 44. Prøvegravning i forbindelse med påtænkt læplantning 50-100 m fra en tidligere undersøgt bo- og gravplads fra jernalderen (jf. Hans Neumann, KUML 1953). Ved prøvegravningen afdækkedes boplads spor fra førromersk jernalder og to formodede jordfæstegrave. Undersøgelsen forventes genoptaget i 1987

HAM 1930

Inge Bodilsen

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Jernalder

475. Skrave

20.01.06 Skrave

Høj

Årsag ikke oplyst

Oldtid

sb. 70. Prøvegravning forud for læplantning i sb. registreret, overpløjet høj. Der fandtes intet, end ikke højfyld blev konstateret. I højen, hvor der omkr. 1930 skal være fjernet mange store sten, vides at være fundet en flintdolk

HAM 1931

Inge Bodilsen

Gravhøj - Oldtid

476. Vestervang

20.02.01 Gram

Jern/grube

Årsag ikke oplyst

Jernalder

sb. 174. Kort undersøgelse i åbent naturgastracé af en jernudvindingsgrube i udkanten af en formodet boplads fra jernalderen

HAM 1860

Per Ethelberg

Grube - Jernalder

Jernudvinding - Jernalder

477. Skjoldagergård

20.02.01 Gram

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 173. Kort undersøgelse i åbent naturgastracé af en boplads fra førromersk jernalder, per. II, med gruber, som indeholdt en stor mængde flint og keramik

HAM 1861

Per Ethelberg

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Grube - Førromersk jernalder

478. Skjoldagergård øst

20.02.01 Gram

Boplads/gruber

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

sb. 175. Kort undersøgelse i åbent naturgastracé af en boplads med gruber og stolpehuller fra yngre bronzealder med keramik fra per. V og VI

HAM 1859

Per Ethelberg

Bebyggelse - Yngre bronzealder

Grube - Yngre bronzealder

479. Skakkenborgvej I

20.02.01 Gram

Sarupanlæg

Årsag ikke oplyst

Neolitikum

sb. 96. Kort undersøgelse foranlediget af læplantning af en boplads fra mellemste del af stenalderen, hvor der blev udgravet og registreret stenspor, gruber og fyldskifter. Den efterfølgende gennemgang af keramikken sammenholdt med anlæggenes beliggenhed i landskabet synes dog at afklare, at det undersøgte er en del af en såkaldt samlingsplads, ligesom den museet udgravede ved Lønt øst for Haderslev for nogle år siden

HAM 1883

Inge Bodilsen

Sarupanlæg - Yngre stenalder

480. Kastvrå

20.02.09 Sommersted

Grube

Årsag ikke oplyst

Førromersk jernalder

sb. 100. Undersøgelse af bopladsgrube fra førromersk jernalder.

HAM 1884

Jørgen Holm

Grube - Førromersk jernalder

481. Katsund-Store Klingbjerg

20.03.04 Haderslev

Kulturlag

Årsag ikke oplyst

Middelalder

sb. 11. Prøvegravning på området mellem Katsund og Store Klingbjerg med det formål at konstatere eventuel bebyggelse mellem Haderslevhus og byen. Ved undersøgelsen fandtes middelalderlige udsnidslag fra 1200-1300-årene, indeholdende bl.a. en smuk benkam; det er antagelig en vævekam. Mod Katsund kunne der konstateres et fald i undergrunden. En senere foretaget åbning i gaden bekræftede mistanken om, at der under det nuværende Katsund - som navnet antyder - i middelalderen har været en sumip eller en fugtig lavning

HAM 1944

Lennart S. Madsen

Kulturlag - Middelalder

482. Apotekergade4

20.03.04 Haderslev

Kirkegård

Årsag ikke oplyst

Middelalder

sb. 78. Også denne undersøgelse skete på foranledning af omlægning af gågadebelægning. Med fem små udgravningsfelter i fortovet langs Apotekergades nordside ud for Domkirkepladsen fandtes den munkestensbyggede middelalderlige kirkegårdsmur.

HAM 1915

Lennart S. Madsen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

483. Bispeport

20.03.04 Haderslev

Bybefæstning

Årsag ikke oplyst

Midd./renæssance

sb. 2. Foran biblioteket midt i gågaden frilagdes i de varme soldage resterne af den yngste Bispeport i Haderslev. Den blev nedrevet i 1671. Også den middelalderlige port blev der fundet rester af. Undersøgelsen foregik i flere tempi og skete som følge af omlægning af gågadebelægningen i den indre by. Efter undersøgelsen blev byporten markeret i flisebelægningen.

HAM 1912

Lennart S. Madsen

Forsvarsanlæg/voldsted - Middelalder

Forsvarsanlæg/voldsted - Nyere tid

484. Torvet 6

20.03.04 Haderslev

Kulturlag/brønde

Årsag ikke oplyst

Midd./renæssance

sb. 99. Undersøgelse af middelalderlige affaldslag mellem torvets nordlige afgrænsning og kirkegårdsdiget til den senere domkirke. Endvidere fandtes to brønde fra renæssancen

HAM 1881

Lennart S. Madsen

Kulturlag - Middelalder

Bebyggelse - Nyere tid

Kulturlag - Nyere tid

485. Rosenbakken

20.03.04 Haderslev

Gruber

Årsag ikke oplyst

Ældre jernalder

sb. 100. Kort undersøgelse af bopladsspor fra ældre jernalder. Der fandtes meget store affaldsgruber med keramik fortrinsvis fra førromersk jernalder. Gruberne forklares som lertagningsgruber, der senere er fyldt med affald

HAM 1880

Stine Wiell

Grube - Førromersk jernalder

Grube - Ældre jernalder

486. Fuglsang

20.03.06 Hoptrup

Boplads/hus

Årsag ikke oplyst

Yngre bronzealder

sb. 328. Undersøgelse i to omgange af boplads fra yngre bronzealder med bevaret hustomt. Bopladsen er beliggende på en lun sydskråning ned mod Slivsøen. At pladsen er spændende skyldes, at der her er udgravet den første hustomt fra yngre bronzealder i Sønderjylland

HAM 1342

Inge Bodilsen

Bebyggelse - Yngre bronzealder

487. Høkelbjerg

20.05.08 Tyrstrup

Boplads

Årsag ikke oplyst

Ældre jernalder

sb. 65. Prøveudgravning på større bopladsområde i jernalderen. Undersøgelsen resulterede i afdækningen af en del af et større sammenhængende fyldskifte, samt øst herfor enkelte stolpehuller

HAM 1923

Steen W. Andersen

Bebyggelse - Ældre jernalder

488. Svinstikær

20.05.08 Tyrstrup

Grube

Årsag ikke oplyst

Jernalder

sb. 61. Kortvarig undersøgelse af koge-grube, antagelig fra jernalderen.

HAM 1882

Anne Birgitte Sørensen

Grube - Jernalder

Tønder Amt

489. Gl. Hviding

21.01.03 Hviding

Landsby/gård

Årsag ikke oplyst

Vikingetid

sb. 57. Udgravning af vikingetidsgård vest for Hviding kirke. Omtales i forbindelse med undertegnede artikel om "Pløjelagsarkæologi" foran i bogen.

ASR 440

Stig Jensen

Bebyggelse - Vikingetid

490. Kagebøl

21.01.07 Skærbæk

Bebyggelse

Årsag ikke oplyst

Middelalder

sb. 111. Midt i Skærbæk by undersøgtes en bebyggelse fra højmiddelalderen ikke langt fra jernalderbebyggelsen ved Hjemsted Banke. Der fandtes spor efter stolper, gruber og grøfter, samt en enkelt velbevaret brønd. En regelmæssig række af stolpehuller i kanten af udgravningen antyder, at der uden for udgravningsfeltet kan ligge et gårdsanlæg fra middelalderen

HAM 1897

Lennart S. Madsen

Bebyggelse - Middelalder

491. Hjemsted Banke

21.01.07 Skærbæk

Boplads/gravplads

Årsag ikke oplyst

Jernalder

sb. 87-90. Ved dette års undersøgelse afsluttedes etape III. Der undersøgte i alt 35.000 m², nemlig 21.000 m² på etape III og 14.000 m² på etape II. Hermed er denne udgravning museets største til dato. I etape II fandtes boplads spor fra 3. og 5.-6. årh. e.Kr. med huse og velbevarede brønde, enkelte jordfæstegrave samt tre urnegravpladser fra 1.-2. årh. e.Kr. I etape III fandtes tilsvarende boplads spor fra 5.-6. årh. med huse og velbevarede brønde. Blandt de mest spændende resultater kan nævnes den anledning, som de mange velbevarede træbrønde gav for årringsbestemmelser, og sidst på året indløb de første resultater. Det lykkedes for Dendrokronologisk Laboratorium ved Wormianum at etablere en relativ kurve på ca. 300 år med forbindelse bagud til Olgerdiget fra yngre romersk jernalder. Da brøndene også indeholdt keramik, er der nu åbnet mulighed for at få en præcis alder på såvel brønde som boplads i overgangen mellem yngre og romersk jernalder og ældre germansk jernalder. Det vil være første gang i Danmark, hvis dette lykkes. Foruden bopladsspor fandtes også to jordfæstegravpladser fra 3.-4. årh. e. Kr., en bebyggelse fra førromersk jernalder, bebyggelsesspor fra middelalderen og endog hyttetomter fra ældre stenalder

HAM 1004

Per Ethelberg

Bebyggelse - Ældre stenalder

Bebyggelse - Førromersk jernalder

Gravplads/grav - Romersk jernalder

Bebyggelse - Jernalder

Gravplads/grav - Jernalder

Bebyggelse - Middelalder

492. Ellum syd

21.03.04 Løgumkloster

Løsfund

Årsag ikke oplyst

Oldtid

Prøvegravning efter endt rekognoscering på grundlag af spor efter oldtidsbebyggelse. Der fandtes intet yderligere

HAM 1869

Inge Bodilsen

Andre anlæg/diverse - Oldtid

493. Sølstedgårds Eng

21.03.04 Løgumkloster

Kanal

Årsag ikke oplyst

Renæssance

sb. 93. I forbindelse med nedlægning af naturgasledning registreredes en ca. 12 m bred og indtil 0,85 m dyb nedgravning med delvis bevaret kantforstærkning af opstabilede lyngtørv. Tilsvarende tørveforhudninger karakteriserer voldgravssystemet omkring Løgumkloster Slot, og på grund af beliggenheden tolkes nedgravningen som en kanal, hvorigennem overskydende vand i systemet er blevet afledt

HAM 1920

Niels T. Sterum

Andre anlæg/diverse - Nyere tid

494. Amalienborg

21.04.06 Tinglev

Boplads/huse

Årsag ikke oplyst

Yngre jernalder

Boplads fra yngre jernalder, delvis undersøgt i forbindelse med nedlægning af naturgasledning. Ved udgravningen, der omfattede et areal på ca. 800 m², blev der fundet grubehuse og en stor mængde keramik

HAM 1933

Inge Bodilsen

Bebyggelse - Yngre jernalder

495. Sdr. Vennemose

21.05.01 Abild

Boplads

Årsag ikke oplyst

Jernalder

sb. 20. Prøvegravning af en plads, som var blevet erkendt gennem rekognoscering. Der var fundet keramik, slibesten og ildskørnet flint. Ved prøvegravningen fandtes intet yderligere. Den formodede jernalderbebyggelse ligger uden for tracéet

HAM 1868

Inge Bodilsen

Bebyggelse - Jernalder

496. Møgeltønder Kirke

21.05.03 Tønder

Kirke

Årsag ikke oplyst

Middelalder

Kort undersøgelse som følge af reparationer i funderingen af kirkens østgavl. Der blev konstateret en åbning, et manglende fundament til kirken, der tolkes enten som et vindue i fundament højde eller en dør.

HAM 1941

Lennart S. Madsen

Kirke/Kirkegård - Middelalder

497. Spydholm værft

21.05.02 Møgeltønder

Bebyggelse/værft

Årsag ikke oplyst

Middelalder

sb. 30. Undersøgelse i samarbejde mellem Sønderjyllands og Ribe Amtskommuners projekt Vadehav, Fredningsstyrelsen og Københavns Universitets geografiske Institut. Gennem en 52 m lang udgravningsgrøft blev det konstateret, at værftet var anlagt i højmiddelalderen på en naturlig sandbanke.

HAM 1935

Lennart S. Madsen

Andre anlæg/diverse - Middelalder

Bebyggelse - Middelalder

498. Pokkenbøl Nord

21.05.02 Møgeltønder

Bebyggelse/værft

Årsag ikke oplyst

Renæssance

Prøvegravning På ubeboet værft umiddelbart nord for Pokkenbølgård. Værftet viste sig at indeholde to byggefaser. Den sidste bebyggelse syntes at være ophørt hen imod slutningen af 1600-tallet. Undersøgelsen var foranlediget af planlagte fredninger i Tøndermarsken.

HAM

Lennart S. Madsen

Andre anlæg/diverse - Nyere tid

Bebyggelse - Nyere tid

499. Markhedegård

21.05.02 Møgeltønder

Bebyggelse/værft

Årsag ikke oplyst

Udateret

sb. 48. Gennem prøvegravning konstateredes, at værftet havde tre byggefaser. Undersøgelsen var foranlediget af planlagte fredninger i Tøndermarsken.

HAM 1922

Lennart S. Madsen

Andre anlæg/diverse - Udateret

Bebyggelse - Udateret

500. Holger Danskesvej

21.05.02 Møgeltønder

Boplads

Årsag ikke oplyst

Romersk jernalder

sb. 45. Prøvegravning på en boplads fra yngre jernalder. Der fandtes gruber, stolpehuller og keramik antagelig fra romersk jernalder.

HAM 1870

Inge Bodilsen

Bebyggelse - Romersk jernalder

Grube - Romersk jernalder

501. Emmerske II

21.05.03 Tønder

Boplads

Årsag ikke oplyst

Vikingetid

sb. 23. I 1984 undersøgte museet en rig boplads fra vikingetiden i forbindelse med nedlægning af naturgasrør. Genoptagelsen skyldtes, at der nordvest for pladsen skulle graves grus. Der fandtes intet. Udgravningen var forebyggende, og vikingetidsbopladsen er således afgrænset mod nordvest

HAM 1688

Hans Chr. Vorting

Bebyggelse - Vikingetid

Åbenrå Amt

502. Østre Viaduktvej

22.01.02 Bov

Høje

Årsag ikke oplyst

Ældre bronzealder

sb. 51, 52. Prøvegravning i to sb. registrerede overpløjede høje. Den ene af højene har i 1938 været i delvis undersøgt af Andreas Wortmann og Jens Raben. Dengang blev en mandsgrav fra ældre bronzealder undersøgt. Ved undersøgelsen fandtes intet yderligere. I den anden høj sås en kæde af randsten og velbevaret højfyld; denne høj søges skånet for det kommende nybyggeri

HAM 1879

Inge Bodilsen

Gravhøj - Ældre bronzealder

503. Olgerdiget

22.01.10 Uge

Forsvarsvold

Årsag ikke oplyst

Romersk jernalder

sb. 52. Kort opmåling og hjemtagning af opløjede pæle som følge af grubning. Pælene er sendt til dendrokronologisk aldersbestemmelse. Undersøgelsen forventes genoptaget i 1987

HAM 1940

Inge Bodilsen

Forsvarsanlæg/voldsted - Romersk jernald

504. Bolderslev

22.02.01 Bjolderup

Boplads

Årsag ikke oplyst

Jernalder

sb. 124. Prøvegravning af jernalderboplads med svage bebyggelsesspor

HAM 1934

Inge Bodilsen

Bebyggelse - Jernalder

Undersøgelser på havbunden Amt

505. HMS St. Georg

40.11.02 Thorsminde (Bøvling - Nørre Fjand)

Vrag

Årsag ikke oplyst

1811

sb. 6. I perioden 10. maj-27. juni lykkedes det med stort besvær at få gennemført ca. ti arbejdsdage inkl. af- og tilrigning. Blæsevejr i maj og sort vand i juni lagde store hindringer i vejen for arbejdet. Bjergningsarbejdet i 1986 var koncentret i området fra skibets stævn til forreste mastehul.

Genstandsmæssigt blev fundet især styrket på den sømilitære side med bl.a. en rapert til en signalkanon, ca. 15 platlodder (afdækningsplader til kanonerne), håndspager af asketræ, kanonspejle, ladestokke og -viskere. Håndvåbenafdelingen omfatter bl.a. et større antal musketkugler (ca. 4.000), fem-seks pistoler, et krudthorn samt et større antal beslag, spænder, dupsko etc. Fra depotrum stammer et antal reserveventiler til lænsepumper, stentøjsdunke med tran/olie. Småfundene omfatter en del meget varierede genstande af tidligere kendte typer. Blandt årets enkeltfund kan fremhæves en velbevaret bødkret pøs, to dominobrikker, en lakeret sømandshat, en snedkervinkel, og en hel tættekam. I alt er fundmængden øget med 400-500 genstandsnumre. Der var planlagt en omfattende videodokumentation ved hjælp af lånt udstyr fra E.M. Switzer, men denne del af programmet nåede kun til afprøvningsfasen pga. sort vand. Takket være den ansatte konserveringstekniker kunne rensning og stabilisering af fundene påbegyndes umiddelbart efter bjergningen. Vi regner med, at konserveringsudgifterne på den måde er blevet reduceret med op mod 50%

RIM 6000

Michael Teisen

G. Normann Andersen

Vrag - Nyere tid

506. Katholm

40.12.04c Katholm Skov

Vrag/havn

Årsag ikke oplyst

Vikingetid

sb. 1. Skibshistorisk Laboratorium har indledt undersøgelse i et område ud for Djurslands kyst syd for Grenaa, hvor der med mellemrum af stenfiskere er optaget klæberstenskar. Kystmorfologiske undersøgelser har afsløret tilstedeværelsen af en naturhavn inden for fundområdet, og området vil blive dykkerbesigtiget i 1987. Foreløbig er fundstedet søgt præciseret gennem interviews med fiskere og råstofudvindere i området.

SL 152

Flemming Rieck

Anløbsplads/handelsplads - Vikingetid

Vrag - Vikingetid

507. Stenodde Skov

40.15.66 Rudkøbing løb - Tåsinge - Langeland

Boplads

Årsag ikke oplyst

Ertebøllekultur

sb. 2. I farvandet ud for Stenodde Skov på Tåsinges østkyst har museet lokaliseret en stærkt udvasket boplads fra Ertebøllekulturen. Flintaffald og -redskaber i form af skrabere, knive og skiveøkser ligger spredt på havbunden indenfor et ca. 50 x 50 m stort område på 1,7-2,0 m dybde. Organisk materiale og keramik synes ikke bevaret.

LMR 11963

Jørgen Skaarup

Bebyggelse - Ældre stenalder

508. Navers grund

40.15.67 Rudkøbing Løb Syd - Strynø - Ristinge - Mør

Boplads

Årsag ikke oplyst

Tragtbægerkultur?

I Søsund har museet med assistance fra sydfynske sportsdykkere haft held til at påvise en submarin stenalderboplads på 1,6-2,0 m dybde. Pladsen ligger nær en naturlig østersbanke på sydsiden af et nu submarint næs. Der er fundet store mængder forarbejdet flint, men kun få egentlige redskaber, hvilket vanskeliggør dateringen af lokaliteten. Den udprægede skiveteknik peger foreløbig på en datering til tidlig(?) yngre stenalder. I samme område er ved ålestangning optaget en velbevaret type I flintdolk.

LMR 11962

Jørgen Skaarup

Bebyggelse - Yngre stenalder

509. Østersøen ud for Nordenbro Vesteregn

40.17.11a Ristinge

Flyvemaskine

Årsag ikke oplyst

1940-45

sb. 2. I Østersøen ud for Nordenbro Vesteregn på Sydlangeland har museet i samarbejde med fynske sportsdykkere lokaliseret vraget af en tysk bombemaskine fra 2. verdenskrig. Vraget ligger på kun 5 m dybde og er meget stærkt nedbrudt. Ud fra de fundne vragrester vil en identifikation blive forsøgt.

LMR 11939

Jørgen Skaarup

Andre anlæg/diverse - Nyere tid

510. Langelandsbælt

40.17.10 Østersøen Vest: Lillebælt - Rødby

Vrag

Årsag ikke oplyst

1914-1918

sb. 26. I samarbejde med sydfynske sportsdykkere er i det sydlige Langelandsbælt 21/2 sømil øst for Keldnæs, blevet foretaget en foreløbig undersøgelse af vraget af en tysk forpostbåd fra 1. verdenskrig. Vraget ligger på ca. 15 m dybde. Forlisårsagen synes at være en minesprængning, der har ødelagt det meste af midtskibet. Ammunition og forskelligt løseøre ligger spredt på havbunden omkring vraget. Undersøgelserne vil blive fortsat med henblik på en nærmere identifikation.

LMR 11951

Jørgen Skaarup

Vrag - Nyere tid

511. Lille Kregme

40.12.55 Kulhus Rende - Frederikssund

Vrag

Årsag ikke oplyst

Middelalder

sb. 20. Forlisstedet for kogge fra omkr. 1400 har været under observation i nogle år. På grund af erosion måtte der i 1986 gennemføres en udgravning af vrages mest udsatte partier, de udfaldne skibssider, der opmålt og derefter tildækkedes med sandsække imod fortsat nedbrydning. I tilknytning hertil gennemførtes en analyse af kystudviklingen i området (se nr. 15)

SL 70

Flemming Rieck

Merete Binderup

Vrag - Middelalder

512. Lynæs

40.12.55 Kulhus Rende - Frederikssund

Havn

Årsag ikke oplyst

Vik./midd.

sb. 3. Ved Skuldevig øst for Lynæs udgravedes i 1967-77 dele af en strandmarksplads fra perioden 700-1200. I bugten herudfor bjærgedes i 1975 dele af to-tre vrag fra 1100-tallet, og senere er bjærget 1100-tals sværd og økser fra havbunden. På grund af fortsat bunderosion i området gennemførtes i 1986 en analyse af kystudviklingen i området som grundlag for en forståelse af den ældre topografi (naturhavn) og for fastlæggelse af en strategi for sikring af eventuelle fremtidige fund i området.

SL 94

Merete Binderup

Anløbsplads/handelsplads - Vikingetid

Anløbsplads/handelsplads - Middelalder

513. Dannebrog

40.13.70 Køge Bugt

Vrag

Årsag ikke oplyst

1710

sb. 3. I 1710 eksploderede orlogsskibet "Dannebrog" og sank omtrent midt i Køge Bugt. Foruden søhelten Ivar Huitfeldt mistede 500 mand livet efter en kort kamp mod den svenske flåde. I 1711 bjærgedes en del kanoner og et anker, og igen i 1870'erne bjærgedes kanonstumper o.a. af selskabet Switzer, der gik hårdt til værks med sprængninger i vrages. I 1985 gen fandtes vrages af sportsdykkere, som i samarbejde med Orlogsmuseet bjærgede enkelte stykker af de berømte kanoner, "De hundrede Konger", samt 450 sølvmonter. Rygterne om store skatte forårsagede plyndringer af vrages trods dykkerforbud. Derfor måtte museet gribe ind med en bjærgningsoperation i uge 40, hvori deltog repræsentanter for flere faglige afdelinger af Nationalmuseet og RAS, samt sportsdykkerklubber. De umiddelbart flytbare kostbarheder blev bjærget fra vragområdet, som viste sig ca. 6000 m² stort, hvori et 25 m langt og 3 m højt bevaret parti af forskibet. Udover de mange interessante fund frembyder lokaliteten enestående pædagogiske muligheder for arkæologisk udgravnings- og registreringsteknik, hvorfor et større anlæg projekt "Dannebrog" vil forsøges etableret i 1986

NM / 20-S/86

Jørgen Christoffersen

Vrag - Nyere tid